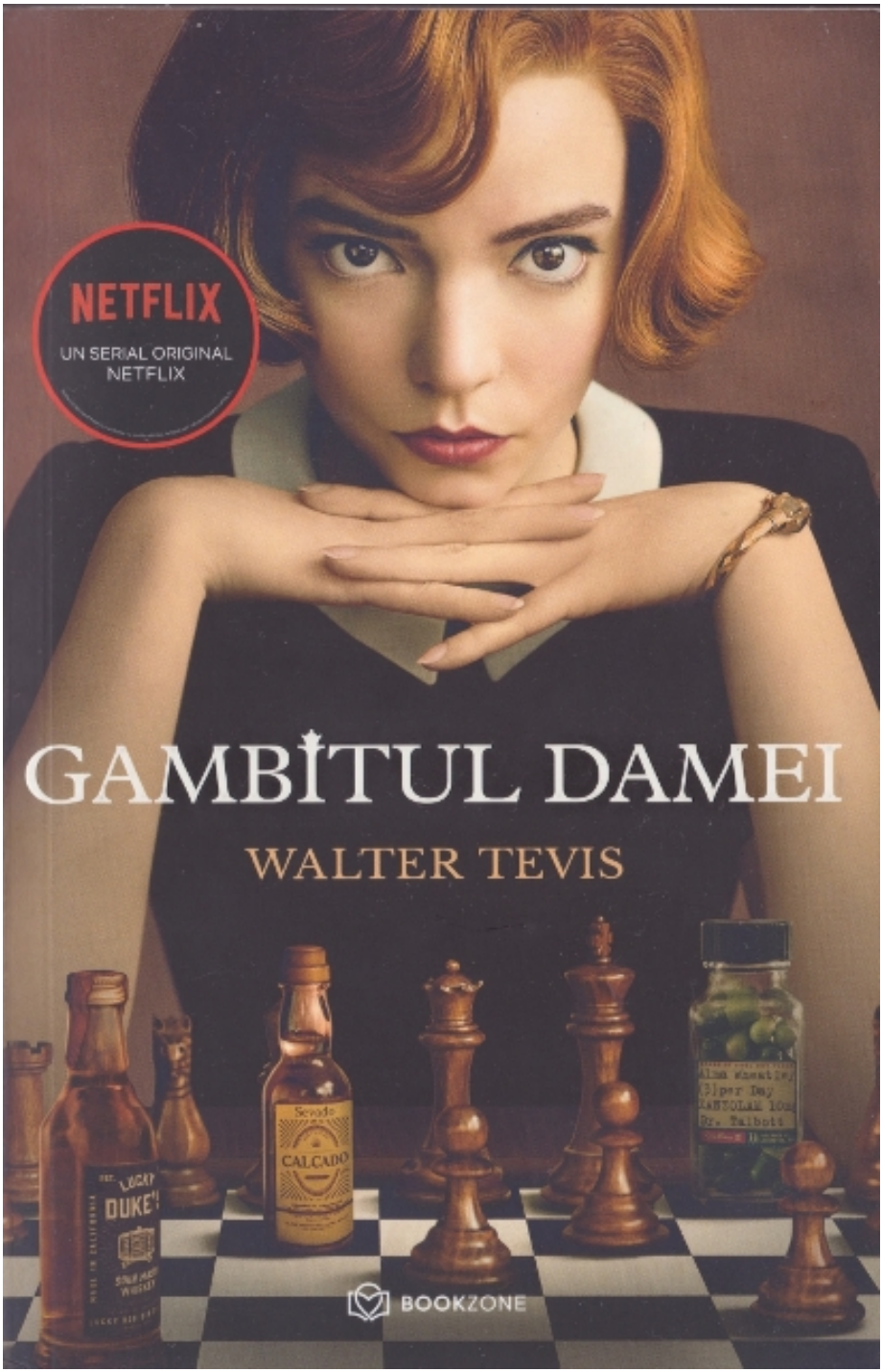
NETFLIX
UN SERIAL ORIGINAL NETFLIX
GAMBITUL DAMEI
WALTER TEVIS
CALCADO
BOOKZONE

WALTER TEVIS

GAMBITUL DAMEI

Traducere din limba engleză și note MANUELA BULAT
Titlul original: *The Quenn's Gambit,* 1983, 2014

Editura Bookzone, 2020

Versiune ebook: v1.0, octombrie 2021

Pentru Eleanora

Să ard-acele turnuri fără vârfuri
Bărbații să nu uite acel chip.
Iar tu cu grijă pune-ți pasul
De-ajungi în al singurătății loc.
Căci ea, pe sfert femeie și alte trei copil,
În pas de dans de căldărar se mișcă lin,
Când ochiului ascunsă se-nchipuie.
Iar mintea-i pe tăcere alunecă ușor
Ca umbletul de libelulă pe apa de pârâu…

W. B. YEATS, „Long-legged Fly"

PREFAȚĂ

Gambitul Damei este povestea unei șahiste excepționale. Însă nu doar atât. Este povestea unui pion promovat în regină.

În șah, *gambitul* presupune sacrificarea unei piese albe în deschidere (cel mai adesea un pion sau dama), în scopul obținerii unui avantaj.

Italienii îl numesc *„sgambetto”*, iar prin *„fare lo sgambetto”* ei înțeleg fie *a pune piedică*, jucăuș, precum copiii, fie mortal, când *lo sgambetto* este strategia bine ticluită care conduce la înfrângerea regelui.

Femeie într-o lume interzisă, o lume a bărbaților, a regilor șahului, Beth Harmon este un pion „orfan” care se transformă în regină *(damă)* jucând *gambitul.* Ea pune piedică pe rând adversarilor cucerind fără milă tabla de șah, de pe rândul al doilea – orfelinatul Methuen – până pe rândul opt, la Moscova.

Însuși titlul cărții este un secret ascuns și totodată expus cititorului. Este metafora care surprinde esența întregii povești.

Este Gambitul lui Beth.

Maria Dosei – Traducător

NOTA AUTORULUI

Jocul superb al Marilor Maeștri Robert Fischer, Boris Spassky și Anatoly Karpov a fost, ani de zile, o sursă de încântare pentru jucătorii ca mine. Însă *Gambitul Damei* este o operă de ficțiune, astfel încât am considerat mai potrivit să nu-i adaug pe lista de personaje și am ales să fac acest lucru mai ales pentru a nu arunca nici cea mai mică umbră asupra recordurilor atinse de aceștia.

Aș dori să-mi exprim mulțumirile față de Joe Ancrile, Fairfield Hoban și Stuart Morden, toți jucătorii excelenți, care mi-au recomandat cărți, reviste și m-au învățat regulile de turneu. În plus, am avut norocul de a obține ajutorul delicat, dar diligent, al Maestrului Național Bruce Pandolfini, care mi-a corectat textul, ajutându-mă să-l curăț de erori în ceea ce privește jocul de șah pe care îl stăpânește atât de bine, încât nu pot decât să-l invidiez.

UNU

Beth a aflat că mama ei murise de la o doamnă care ținea în mână un dosar. A doua zi, poza ei a apărut în *Herald-Leader.* În fotografia făcută pe veranda casei gri de pe Maplewood Drive, Beth purta o rochie simplă de bumbac. Încă de pe atunci avea o înfățișare complet ștearsă. Descrierea de sub fotografie spunea: „Rămasă orfană după accidentul rutier de ieri, de pe New Circle Road, pe Elizabeth Harmon o așteaptă un viitor incert. Elizabeth, în vârstă de opt ani, a rămas fără familie în urma accidentului care a înregistrat doi morți și mai mulți răniți. Singură acasă la momentul respectiv, Elizabeth a aflat despre accident la foarte scurt timp după ce această fotografie a fost făcută. Autoritățile au declarat că va avea parte de cea mai bună îngrijire."

***

La orfelinatul Methuen Home din Mount Sterling, Kentucky, Beth primea tranchilizante de două ori pe zi. Ca toți ceilalți copii, de altfel. „Pentru a le regla starea de spirit." Nu că starea de spirit a lui Beth ar fi prezentat aspecte îngrijorătoare, însă ei îi făcea plăcere să ia micile pastile. O ajutau să scape de încordarea pe care o simțea adânc în stomac și să treacă peste orele pline de tensiune de la orfelinat.

Domnul Fergussen le dădea pastilele într-un pahar mic de hârtie. Împreună cu pastila verde, care le regla starea de spirit, primeau și unele portocalii și maro, care îi ajutau să crească voinici. Când li se administrau pastilele, trebuiau să se alinieze în șir indian.

Cea mai înaltă dintre ele era Jolene, o fată de culoare. Avea doisprezece ani. În a doua zi la orfelinat, Beth se afla chiar în spatele ei la Coada pentru Vitamine; Jolene se întoarse și privi în jos la ea, încruntându-se.

— Ești orfană-orfană sau bastardă?

Beth nu știu ce să răspundă. Era speriată. Erau tocmai la

capătul cozii și trebuia să stea acolo și să aștepte până ajungeau la geamul dincolo de care se afla domnul Fergussen. Beth o auzise pe mama ei spunându-i tatălui că e un bastard, dar nu știa ce înseamnă.

— Cum te cheamă, fato? o întrebă Jolene.

— Beth.

— Maică-ta e moartă? Și taică-tu? Unde e?

Beth se uită lung la ea. Cuvintele „mamă" și „moartă" erau greu de suportat. Ar fi vrut să o ia la fugă, dar nu avea încotro.

— Părinții tăi, spuse Jolene pe un ton înțelegător, sunt morți sau ce?

Beth nu știu nici ce să zică, nici ce să facă. Stătea acolo, la coadă, îngrozită, așteptând pastilele.

***

— Sunteți toți niște muiști!

Era vocea lui Ralph, el urlase așa din dormitorul băieților.

Auzise pentru că era în bibliotecă, iar biblioteca avea o fereastră către „Băieți". Nu reuși sa asocieze cu nicio imagine cuvântul „muist", care mai și suna ciudat. Dar din ton își dădu seama că era ceva după care ar fi trebuit să-și spele gura cu săpun. Ea o păți̦se când zisese „La dracu'!", deși mama spunea mereu „La dracu'!".

***

Frizerul o obligă să stea complet nemișcată pe scaun.

— Vezi că-ți tai o ureche dacă te miști.

Nu era nimic glumeț în tonul lui. Beth rămase pe cât de liniștită putea ea, dar îi era imposibil să stea complet nemișcată. Frizerului îi luă foarte mult să o tundă cu bretonul pe care îl purtau toate fetele. Beth încercă să-și țină mintea ocupată, gândindu-se la ce putea însemna cuvântul acela, „muist". Tot ce-și imagina era o pasăre, ceva, un fel de ciocănitoare. Dar simțea că era greșit.

***

Bărbatul de la întreținere era mai gras într-o parte și mai slab în cealaltă. Îl chema Shaibel. Domnul Shaibel. Într-o zi, au trimis-o la subsol, să curețe bureții de șters tabla, bătându-i unul de celălalt, și l-a găsit stând pe un taburet cu cadru de metal, lângă cazan, încruntându-se la o tablă de șah alb cu verde din fața lui. Însă piesele fuseseră înlocuite de mici obiecte de forme ciudate. Unele mai mari decât celelalte. Cele mici erau mai multe decât cele mari. Domnul Shaibel ridică privirea spre ea. Beth plecă în tăcere.

Vinerea, fie că erai catolic, fie că nu, mâncai pește. Bucățile erau pătrate, cu o crustă de pesmet maro-închis, peste care era turnat un sos gros de culoare portocalie, ca cel franțuzesc de la magazin. Sosul era dulce și avea un gust oribil, iar peștele de sub el era și mai rău. Beth gustă o bucățică și aproape că se înecă. Dar trebuia să mănânci până la ultima fărâmiță, altfel te pârau la doamna Deardorff și nu te mai adopta nimeni.

Unii copii erau adoptați imediat. O fetiță în vârstă de șase ani, Alice, venită la o lună după Beth, fusese adoptată după trei săptămâni de niște oameni drăguți, care vorbeau cu accent. În ziua în care așteptau să o ia pe Alice, se plimbau prin salon. Beth ar fi vrut să-i ia în brațe pentru că-i păruseră niște oameni fericiți, dar, când o priviră, se întoarse cu spatele. Unii copii erau acolo de multă vreme și știau că nu vor pleca niciodată. Se porecliseră „lifers.”[1] Beth se întrebă dacă și ea era una dintre ei.

***

Nu-i plăcea ora de gimnastică și ura să joace volei. Beth nu nimerea niciodată mingea. Ar fi vrut să o lovească cu putere sau să o poată arunca în aer așa, cu degetele bine încordate. Odată se lovise așa tare la degete, că i umflaseră după aceea. Majoritatea fetelor râdeau și strigau când jucau, dar Beth nu o făcea niciodată.

Jolene era, de departe, cea mai bună jucătoare. Nu doar

pentru că era mai mare și mai înaltă, pe deasupra; știa întotdeauna exact ce să facă: dacă mingea era aruncată sus și trecea dincolo de fileu, Jolene știa întotdeauna unde să se poziționeze, fără să fie nevoită să strige celorlalte să-i facă loc, apoi sărea și o trimitea înapoi peste fileu, în jos, cu o mișcare grațioasă a brațului. Echipa în care juca Jolene câștiga întotdeauna.

În săptămâna când Beth se lovise la degete, Jolene o opri, după ce ora de gimnastică se terminase și ceilalți plecaseră în grabă înapoi la dușuri.

— Vino-ncoa să-ți arăt ceva, spuse Jolene.

Își ridică mâinile, cu degetele lungi deschise și ușor îndoite.

— Fă așa.

Își îndoi brațele de la coate, apoi ridică mâinile într-o mișcare sinuoasă, prinzând o minge imaginară.

— Încearcă și tu.

Beth încercă, neîndemânatică la început. Jolene îi arătă din nou, râzând. Beth repetă mișcarea de mai multe ori, reușind să o execute mai bine. Apoi Jolene luă mingea și o aruncă spre Beth, ca să o prindă cu vârful degetelor. După ce repetă de câteva ori, deveni mai ușor.

— Acuma te pui și exersezi, ai înțeles? spuse Jolene după care fugi și ea la dușuri.

Beth exersă toată săptămâna care urmă. De atunci, jocul de volei n-a mai fost o problemă. Nu s-a transformat într-o jucătoare bună, dar măcar nu se mai temea să joace.

***

În fiecare marți, după ora de aritmetică, domnișoara Graham o trimitea pe Beth jos, la subsol, să scuture bureții. Era considerat un privilegiu, iar Beth era cea mai bună elevă din clasă, deși era cea mai mică de vârstă. Nu-i plăcea să meargă la subsol. Mirosea a mucegai și-i era frică de domnul Shaibel. Dar era curioasă să afle mai multe despre jocul pe care îl juca singur, pe tablă.

Într-o zi se duse și se așeză lângă el, așteptând să mute o

piesă. Domnul Shaibel puse mâna pe una ce semăna cu un cap de cal pe un piedestal. După o clipă ridică privirea spre ea, încruntându-se iritat.

— Ce vrei, copilă? zise el.

În mod normal, Beth ar fi fugit, evitând orice interacțiune umană, mai ales cu adulții, dar de data aceasta nu dădu înapoi.

— Cum se numește jocul? întrebă ea.

Domnul Shaibel îi aruncă o privire lungă.

— Ar trebui să fii sus, cu ceilalți.

Beth îi susținu privirea; era ceva la omul acela, statornicia cu care juca jocul acela misterios o ajuta să rămână pe poziții, ca să afle ce dorea.

— Nu vreau să fiu cu ceilalți, spuse ea. Vreau să știu ce joc joci.

Domnul Shaibel o privi mai atent. Apoi ridică din umeri.

— Se numește șah.

***

Între domnul Shaibel și cazan stătea agățat de tavan, pe un fir, un bec. Beth avu grijă să nu-i întunece tabla cu umbra ei. Era duminică dimineața. La etaj, în bibliotecă, se ținea ora de religie, iar ea ridicase mâna și ceruse permisiunea să meargă la baie, dar coborâse aici. Timp de zece minute, rămăsese așa, în picioare, urmărindu-l pe domnul Shaibel cum juca. Niciunul dintre ei nu zicea nimic, dar părea că bărbatul îi acceptase prezența.

Stătea și se uita la piese, câte zece minute, nemișcat, le privea de parcă le ura, apoi se întindea peste burtă, ridica una cu vârful degetelor, ținând-o așa o vreme, de parcă ținea de coadă un șoarece mort, apoi o așeza pe o altă căsuță. Nu se uita la Beth.

Beth stătea acolo, cu umbra capului pe podeaua de ciment, și privea tabla fără să-și ia ochii de la ea, urmărind fiecare mutare.

***

Învățase să-și păstreze pastilele calmante pentru noapte. O ajutau să doarmă. Își băga pilula ovală în gură, după ce i-o

dădea Domnul Fergussen, și o pitea sub limbă, lua o gură din sucul de portocale pe care i-l dădea împreună cu pastila, înghițea, apoi, când domnul Fergussen trecea la următorul copil, Beth scotea pastila din gură și și-o strecura în buzunarul bluzei cu croială marinărească. Pastila era acoperită de un strat tare și nu i se topea în gură, cât o ținea sub limbă.

În primele două luni, dormise foarte puțin. Încercase, stand întinsă cu ochii strâns închiși. Dar le auzea pe fetele din celelalte paturi tușind, sau răsucindu-se, sau murmurând ori infirmiera de noapte pășea pe coridor, iar umbra trecea peste patul ei și Beth o vedea chiar și cu ochii închiși. Sunetul îndepărtat al telefonului sunând sau apa trasă la toaletă. Dar cel mai rău era când auzea voci în biroul de la capătul coridorului. Indiferent cât de încet vorbeau infirmierele cu îngrijitoarea de noapte, indiferent cât de plăcut, Beth se încorda imediat, complet trează. I se contracta stomacul, simțea în gură o acreală ca de oțet și nu mai reușea să închidă un ochi tot restul nopții.

Dar acum se ghemuia în pat, dându-și voie să simtă tensiunea aceea din stomac aproape cu bucurie, pentru că știa că va dispărea curând. Aștepta acolo în întuneric, singură, studiindu-se, până când starea de agitație atingea apogeul. Apoi înghițea cele două pastile și rămânea întinsă pe spate, până când relaxarea începea să i se răspândească prin tot corpul, ca valurile unei mări calde.

***

— Mă înveți și pe mine?

Domnul Shaibel nu răspunse, nici măcar nu dăduse din cap cum că auzise întrebarea. De sus se auzeau voci îndepărtate cântând „Bringing in the Sheaves.”[2]

Așteptă câteva minute. Vocea aproape i se frânse, dar spuse, făcând un efort:

— Vreau să învăț să joc șah.

Domnul Shaibel întinse o mână grasă către una dintre piesele negre mai mari, o ridică de cap cu dexteritate și o puse pe o căsuță din cealaltă parte a tablei. Apoi își retrase mâna și-și

încrucișă brațele pe piept. Tot nu se uita la Beth.

— Nu joc cu oameni pe care nu-i cunosc.

Tonul indiferent avu efectul unei palme peste față. Beth se întoarse și plecă, urcând scările cu un gust neplăcut în gură.

— Nu sunt o necunoscută, spuse, două zile mai târziu. Trăiesc aici.

În spatele capului ei, o molie se învârtea în jurul becului; umbra mică trecea deasupra tablei la intervale regulate.

— Poți să mă înveți. Deja am învățat câte ceva, uitându-mă.

— Fetele nu joacă șah.

Vocea domnului Shaibel era indiferentă.

Făcându-și curaj, se apropie cu un pas, indicând fără să atingă, una dintre piesele cilindrice pe care o etichetase drept tun, în mintea ei.

— Asta se mișcă în sus și în jos sau înainte și înapoi. În orice direcție, dacă drumul este liber.

Domnul Shaibel rămase în tăcere, pentru o vreme. Apoi arătă cu degetul spre piesa care semăna cu o lămâie tăiată în partea de sus.

— Și asta?

Inima lui Beth tresări.

— Pe diagonale.

***

Îți puteai pune pastile deoparte, luând seara doar una și păstrând-o pe cealaltă. Beth ținea pastilele în plus în suportul periuței de dinți, unde nu s-ar fi uitat nimeni, niciodată. Tot ce trebuia să facă era să se asigure că usucă bine-bine periuța cu hârtie după ce o folosea sau să nu o folosească deloc și să-și frece dinții cu degetul.

În seara aceea luă trei pastile, una după cealaltă. Simți furnicături pe ceafă; descoperise ceva important. Îmbrăcată cu pijamaua ei albastră, decolorată, se lăsă cuprinsă de senzația aceea de căldură, stând întinsă în patul aflat în cea mai proastă poziție din dormitorul fetelor, lângă ușa care ducea spre hol, peste drum de baie. Ceva se rezolvase în viața ei: învățase

despre piesele de șah, cum se mișcau și cum puteau fi capturate, și mai descoperise cum să scape de tensiunea din stomac și din articulațiile brațelor și picioarelor, cu ajutorul pastilelor primite la orfelinat.

***

— Bine, copilo, spuse domnul Shaibel. Putem să jucăm șah. Eu joc cu albele.

Beth ținea în mână bureții de șters tabla. Se terminase ora de aritmetică, iar cea de geografie începea în zece minute.

— Nu am mult timp, spuse.

Duminica trecută învățase toate mutările în timpul orei de religie, când își permisese să fugă jos, la subsol. Datorită grupului de fete care venise de la Children's, din partea cealaltă a orașului, nu băgase nimeni de seamă că lipsea, fiindcă fusese prezentă la începutul lecției. Dar cu geografia era altceva. Era îngrozită de domnul Schell, deși era cea mai bună din clasă.

Tonul domnul Shaibel era lipsit de inflexiuni.

— Acum ori niciodată, zise.

— Am geografie…

— Acum ori niciodată.

Nu-i luă mai mult de o secundă să decidă. În spatele cazanului văzuse o ladă veche pentru sticle de lapte. O trase de partea cealaltă a mesei, se așeză și spuse:

— Deschideți.

O bătuse din patru mutări, aplicând ceva ce se numea Matul Începătorului. Fusese rapid, dar nu suficient cât să nu întârzie cincisprezece minute la ora de geografie. Se scuzase spunând că a fost la baie.

Domnul Schell stătea la catedră cu mâinile în șold. Își plimba privirile prin clasă.

— A văzut-o vreuna dintre domnișoarele prezente pe această domnișoară, la toaleta fetelor?

În clasă se auziră chicoteli. Nimeni nu ridică mâna, nici măcar Jolene, pe care o acoperise, minținд, de două ori.

— Câte dintre voi, domnișoarelor, ați fost la toaleta fetelor,

înainte de oră?

Nimeni nu mai chicoti. Trei ridicară mâna.

— Și ați văzut-o vreuna dintre voi pe Beth acolo? Spălându-se, poate, pe mâinile ei mici și drăguțe?

Nu răspunse nimeni. Domnul Schell se întoarse spre tablă, unde înșirase produsele exportate de Argentina, și adăugă cuvântul „argint". Preț de o clipă, Beth crezu că a scăpat. Însă, cu spatele la clasă, domnul Schell spuse:

— Cinci puncte penalizare.

La zece puncte, primeai zece lovituri de curea la fund. Beth își imagină durerea loviturii, și avea multă imaginație; vizualiză durerea ca pe un foc care-i ardea fesele moi. Își puse o mână în dreptul inimii pipăind buzunarul de la pieptul bluzei, în căutarea pastilei primite de dimineață. Sentimentul de frică se reduse perceptibil. Vizualiză suportul periuței de dinți, un recipient din plastic, lung, dreptunghiular; strânsese patru pastile acum, pitite în noptiera din metal de lângă patul ei mic.

În noaptea aceea, se întinse în pat, pe spate. Nu avea încă pastila în mână. Asculta zgomotele nopții și observă cum se auzeau parcă din ce în ce mai tare, cu cât ochii i se obișnuiau mai mult cu întunericul. Pe hol, domnul Byrne începu să vorbească cu doamna Holland, la birou. La auzul vocilor, tensiunea pe care Beth o simțea în tot corpul crescu din ce în ce mai mult. Clipi și privi tavanul întunecat de deasupra sa, silindu-se să vizualizeze tabla de șah cu căsuțele sale verzi și albe. Apoi așeză piesele, fiecare pe căsuța ei: turn, cal, nebun, regina, regele și rândul de pioni din fața lor. Apoi mută pionul regelui de alb pe al patrulea rând și avansă cu cel negru. Funcționa! Era simplu. Continuă, repetând partida pe care o pierduse.

Mută calul domnului Shaibel pe al treilea rând. Îl vedea acolo clar, cu ochii minții, pe tabla cu căsuțe verzi și albe de pe tavanul dormitorului.

Sunetele se estompară, transformându-se în zgomot alb, armonios. Beth rămase întinsă pe pat fericită, jucând șah.

***

În duminica următoare, blocă Matul Începătorului cu calul de pe latura regelui. Repetase în minte partida de o sută de ori, până când furia și umilința se dizolvaseră, lăsând piesele și tabla să se limpezească în viziunea ei, noaptea. Când se duse duminică să joace cu domnul Shaibel rezolvase totul și mută calul ca prin vis. Îi plăcea atingerea piesei, să simtă în mână capul de cal în miniatură. Când poziționă calul pe căsuță, domnul Shaibel se încruntă la el. Prinse regina albă de cap, dându-i șah la rege. Dar Beth era pregătită și pentru asta; văzuse mutarea pe când stătea în pat, cu o noapte înainte.

Domnul Shaibel avu nevoie de paisprezece mutări pentru a-i da șah la regină. Beth încercă să joace mai departe, fără regină, în ciuda pierderii mortale, dar el întinse mâna, blocându-i-o înainte să atingă pionul pe care intenționa să-l miște.

— Acum trebuie să cedezi, spuse el.

Avea vocea aspră.

— Să cedez?

— Exact, copilă. Când pierzi regina în felul acesta, cedezi.

Beth îl privi lung, fără să înțeleagă. Domnul Shaibel îi dădu drumul mâinii, apoi luă regele negru, îl scoase de pe tablă și-l puse alături. Regele se rostogoli o clipă înainte și înapoi, apoi rămase nemișcat.

— Nu, spuse ea.

— Ba da. Ai cedat partida.

Beth simțea că vrea să arunce cu ceva în el.

— Nu mi-ai spus asta când mi-ai explicat regulile.

— Pentru că nu este o regulă. Este vorba de spiritul sportiv.

Beth înțelegea acum, dar tot nu-i plăcea.

— Vreau să termin, spuse. Luă regele și-l puse la loc pe tablă.

— Nu.

— Trebuie să termin, insistă ea.

Domnul Shaibel arcui din sprâncene și se ridică de pe scaun. Era prima dată când îl vedea stând în picioare acolo, la subsol; de obicei îl vedea pe coridoare, dând cu mopul, sau în sălile de clasă, când spăla tablele. Trebuia să se aplece puțin să nu se lovească cu capul de bârnele de pe tavanul scund.

— Nu, spuse el. Ai pierdut.

Nu era corect. N-o interesa spiritul sportiv. Voia să joace și să câștige. Voia să câștige, mai mult decât orice pe lume. Atunci pronunță un cuvânt pe care nu-l mai pronunțase de la moartea mamei ei:

— Te rog.

— Jocul s-a terminat, răspunse el.

Beth îl privi plină de furie.

— Ești un ahtiat…

Domnul Shaibel își lăsă mâinile să cadă pe lângă corp și spune lent:

— Gata cu șahul. Dispari.

Ce n-ar fi dat să fi fost și ea mai mare! Dar nu era. Se ridică de la masă și urcă scările, în timp ce domnul Shaibel o urmărea în tăcere.

***

Marți, când a mers pe hol cu bureții în mână, îndreptându-se spre ușa de la subsol, a găsit-o încuiată. S-a împins cu șoldul în ea de două ori, dar ușa nu s-a clintit. A ciocănit, la început încet și apoi tare, dar din cealaltă parte nu s-a auzit niciun sunet. Era îngrozitor. Beth știa că era înăuntru, în fața tablei de șah, și că era supărat pe ea pentru cum se comportase ultima dată, dar ce putea să facă? Când se întoarse în clasă, domnișoara Graham nici măcar nu observă că bureții nu fuseseră curățați sau că Beth se întorsese mai devreme ca de obicei.

Era sigură că o să fie la fel și joi, dar se înșela. Ușa era deschisă și, când coborî scările, domnul Shaibel se comportă de parcă nimic nu se întâmplase. Piesele erau aranjate pe tablă. Beth curăță repede bureții și se așează la locul ei, în fața tablei de șah. Domnul Shaibel mutase deja pionul regelui de alb, înainte ca ea să se așeze. Beth răspunse mutând propriul pion două căsuțe înainte. De data, asta nu va mai face aceeași greșeală.

Domnul Shaibel mută imediat și el, urmat de Beth, care mută la fel de repede. Nu-și spuneau nimic, continuau să mute piesele. Beth simțea tensiunea, și-i plăcea.

La a douăzecea mutare, domnul Shaibel mută calul când nu ar fi trebuit, iar Beth reuși să-și poziționeze un pion pe al șaselea rând. Domnul Shaibel mută calul înapoi. Își irosise o mutare, iar Beth simți un fior de bucurie când îl văzu făcând asta. Își sacrifică nebunul în schimbul calului. Apoi, când îi veni iar rândul, mută din nou pionul înainte. La următoarea mutare, avea să-l promoveze în regină.

Domnul Shaibel stătea acolo și se uita la tablă, apoi întinse furios mâna, răsturnându-și regele. Niciunul nu spuse o vorbă. Era prima ei victorie. Toată tensiunea dispăruse. Beth simțea ceva minunat, ceva ce nu mai simțise niciodată în viața ei.

***

Descoperi că putea să lipsească de la prânzul de duminică fără să observe cineva. Ceea ce însemna trei ore cu domnul Shaibel, până pleca el acasă, la două și jumătate. Nu vorbeau niciodată, nici unul, nici celălalt. El juca întotdeauna cu albele, adică muta primul, iar ea cu negrele. Se gândise să-l întrebe de ce, dar decise să n-o facă.

Într-o duminică, după o partidă pe care o câștigase cu chiu cu vai, domnul Shaibel îi spuse:

— Ar trebui să înveți Apărarea Siciliană.

— Ce-i aia? întrebă ea supărată.

Încă nu digerase înfrângerea. Săptămâna trecută câștigase două partide.

— Când albul mută pionul la e4, negrul face asta.

Se întinse și mută pionul alb cu două căsuțe mai în față, ceea ce reprezenta mutarea cu care își deschidea el întotdeauna partidele. Apoi luă pionul negru din fața nebunului de alb, și-l poziționă cu două căsuțe mai jos, spre mijlocul tablei. Era prima dată când îi arăta ceva.

— Și apoi? întrebă ea.

El îi luă calul de alb de pe latura regelui și-l mută la dreapta pionului.

— Cf3.

— Ce este Cf3?

— Înseamnă cal pe căsuța f3. Unde tocmai l-am pus eu.

— Căsuțele au nume?

Domnul Shaibel dădu din cap impasibil. Beth simțea că el nu voia să-i cedeze nici măcar această mică informație.

— Dacă joci bine, au nume.

Beth se aplecă înainte.

— Arată-mi.

Domnul Shaibel o privi de sus.

— Nu, nu acum.

Refuzul o înfurie. Știa bine că oamenilor le place să țină secrete. Și ea avea secretele ei. Dar chiar și așa, tot s-ar fi întins peste tablă să-i tragă o palmă și să-i oblige să-i spună. Își ținu respirația.

— Asta este Apărarea Siciliană?

Domnul Shaibel păru ușurat că Beth lăsase baltă treaba cu numele căsuțelor.

— Mai sunt și alte mutări.

Și continuă, arătându-i mutările de bază, plus câteva variații. Dar nu folosi numele căsuțelor. Îi arătă variația Levenfish, apoi variația Najdorf, apoi îi ceru să le repete. Beth le repetă. Fără cea mai mică greșeală.

Dar, mai apoi, când jucară o partidă adevărată, domnul Shaibel avansă cu pionul reginei înainte și ea înțelese imediat că apărarea pe care tocmai o învățase era inutilă în această situație. Îl privi peste tablă, simțind că, dacă ar fi avut un cuțit, l-ar fi înfipt în el fără ezitare. Își readuse privirea la tablă și avansă, la rândul ei, cu pionul reginei înainte, hotărâtă să-l învingă.

Apoi el mută pionul de lângă pionul reginei albe, cel din fața nebunului. Era o mutare pe care o făcea adesea.

— Este o chestie ca aia pe care am învățat-o? Apărarea Siciliană? întrebă ea.

— Deschideri.

Nu se uita la ea; se uita la tablă.

— Deschideri?

Domnul Shaibel ridică din umeri.

— Gambitul Damei.

Beth se simțea mai bine. Mai învățase ceva de la el. Decise să

nu elimine pionul, ca să mențină tensiunea partidei. Îi plăcea așa. Îi plăcea puterea pe care piesele o exercitau de-a lungul și pe diagonalele tablei. O încânta încrucișarea de forțe când, în toiul jocului, piesele erau răspândite pe toată tabla. Înaintă cu nebunul de negru, simțind cum puterea i se extinde pe tablă.

În douăzeci de mutări, Beth îi scosese din joc ambele turnuri, iar el cedă.

***

Beth se rostogoli pe burtă, își puse perna pe cap pentru a bloca lumina de pe coridor care intra pe sub ușă și începu să se gândească cum ar putea folosi nebunul și tura împreună, ca să dea șah brusc la rege. Dacă ar muta nebunul, regele ar fi în șah, iar la următoarea mutare nebunul ar putea face orice, inclusiv să captureze regina. Rămase acolo întinsă vreme îndelungată, gândindu-se entuziasmată la acest atac, atât de puternic. Apoi își luă perna de pe cap și se rostogoli pe spate, vizualiză tabla de șah pe tavan și jucă din nou toate partidele pe care le jucase cu domnul Shaibel, una câte una. Identifică două ocazii în care ar fi putut să creeze situația turn-nebun pe care tocmai o inventase. Într-una dintre ele, ar fi putut forța adversarul printr-o amenințare dublă, iar în cealaltă ar fi putut să arunce pur și simplu nebunul în luptă. Jucă din nou aceste două partide în minte, aplicând noile mutări și le câștigă pe ambele. Își zâmbi sieși fericită și adormi.

***

Profesoara de aritmetică încredință curățatul bureților altui elev, spunând că Beth trebuie să se mai odihnească. Nu era corect, Beth avea încă cele mai bune note la aritmetică, dar nu putea face nimic să schimbe situația. Rămânea în clasă, în timp ce băiețelul roșcat pleca în fiecare zi să curețe bureții, iar ea făcea adunări și scăderi fără sens, cu mâna tremurând. Pe zi ce trecea, își dorea cu și mai mare ardoare să joace șah.

Marți și miercuri luă o singură pastilă și pe cealaltă o puse

deoparte. Joi adormi după ce jucă șah în minte timp de o oră sau cam așa, economisind două pastile. La fel făcu și vineri. Toată ziua de sâmbătă, cât munci în bucătăria cantinei, apoi după-amiaza, în vreme ce în bibliotecă rula filmul religios și chiar pe durata lecției de Educație și îmbunătățire personală de dinaintea cinei, Beth simți mici fiori de bucurie la gândul că în suportul periuței o așteptau șase pastile.

În noaptea aceea, după stingere, le luă pe toate, una câte una, și așteptă. Când senzația se instală, fu una delicioasă, un fel de ușurătate dulce în pântece, toate părțile corpului, până atunci tensionate, se relaxară. Rămase trează cât de mult putu, ca să se bucure de căldura interioară și de fericirea profundă pe care i-o aduceau chimicalele.

Duminică, atunci când domnul Shaibel o întrebă unde fusese, rămase surprinsă că-i păsa.

— Nu m-au lăsat să ies din clasă, spuse.

Domnul Shaibel încuviință. Tabla de șah era deja pregătită și, spre surpriza ei, observă că piesele albe erau, de data aceasta, de partea mesei unde stătea ea, și că lada de sticle de lapte era și ea deja la locul ei.

— Fac eu prima mutare? întrebă uimită.

— Da. De acum înainte, facem cu rândul. Așa se joacă.

Se așeză și mută pionul regelui. Fără să spună vreun cuvânt, domnul Shaibel mută pionul de pe coloana nebunului de alb. Beth nu uitase mutările. Nu uita niciodată mutările de șah. Jucă variația Levenfish; își concentră atenția, asigurându-se că nebunul avea sub control diagonala lungă, așteptând parcă să sară la atac. Reuși să-l neutralizeze la a șaptesprezecea mutare. Putea acum să-l schimbe cu nebunul ei, mai slab. Apoi înaintă cu calul, scoase din joc o tură, și-i dădu mat după alte zece mutări.

Era simplu: tot ce trebuia să facă era să țină ochii bine deschiși asupra jocului și să vizualizeze posibilele mutări.

Ținu regele în șah pe rândul din spate, apoi întinse mâna peste tablă și-și poziționă turnul pe căsuța care-i dădea mat. Șah mat. Domnul Shaibel nu se aștepta la asta.

— Mat, spuse ea pe un ton calm.

Domnul Shaibel părea diferit astăzi. Nu se îmbufnă, cum făcea de obicei, când îl bătea. Se aplecă înainte și spuse:

— O să te învăț notațiile de șah.

Beth ridică privirea spre el.

— Numele căsuțelor. Te învăț acum.

Beth clipi.

— Am ajuns suficient de bună?

Domnul Shaibel dădu să spună ceva, dar se opri.

— Câți ani ai, copilă?

— Opt.

— Opt ani.

Se aplecă înainte, apropiindu-se cât de mult îi permitea burta.

— Drept să-ți spun, copilă, ești absolut extraordinară.

Beth nu înțelese ce însemna asta.

— Scuză-mă puțin, spuse domnul Shaibel, aplecându-se după o sticlă aproape goală.

Dădu capul pe spate și bău.

— Bei whiskey? întrebă Beth.

— Da, copilă. Să nu spui cuiva.

— Nu spun, zise ea. Învață-mă notațiile de șah.

Domnul Shaibel puse sticla la loc pe podea. Beth urmări cu privirea traseul sticlei, întrebându-se ce gust are whiskey-ul și cum te simți când îl bei. Apoi își întoarse privirea înapoi la tabla de șah, cu cele treizeci și două de piese ale sale, fiecare dintre ele cu o putere aparte.

***

Undeva pe la mijlocul nopții, se trezi. Cineva stătea pe marginea patului ei. Beth se încordă.

— Ușurel, îi susură Jolene. Sunt eu.

Beth nu spuse nimic, rămase acolo întinsă, așteptând.

— M-am gândit că ți-ar plăcea să încerci ceva amuzant, spuse Jolene. Băgă mâna sub cearșaf și și-o puse pe abdomenul lui Beth, care stătea pe spate. Mâna nu se mișca, iar Beth continua să se simtă încordată.

— Relaxează-te, susură Jolene. N-o să te doară deloc. Chicoti

ușor. Sunt doar excitată. Știi cum e să fii excitat?

Beth nu știa.

— Tu relaxează-te. Nu o să fac altceva decât să te mângâi puțin. O să îți placă, dacă te relaxezi.

Beth întoarse capul spre ușa coridorului. Era închisă. Trecea lumină pe dedesubt, ca de obicei. Se auzeau voci îndepărtate, de la birou.

Mâna lui Jolene cobora. Beth scutură din cap.

— Nu… susură.

— Șșșș, spuse Jolene.

Își coborî și mai mult mâna și începu s-o mângâie, în sus și-n jos cu un deget. Nu durea, dar ceva în Beth opunea rezistență. Simțea că începe să transpire.

— Ah, la dracu, spuse Jolene. Pun pariu că e plăcut. Se strecură mai aproape de Beth și-i luă mâna cu cea care-i rămăsese liberă. Atinge-mă și tu, spuse.

Beth lăsă mâna moale. Jolene îi ghidă mâna pe sub cămașa de noapte, până când degetele atinseră un loc care se simțea cald și umed.

— Hai, apasă puțin acum, susură Jolene.

Intensitatea din șoaptele ei era înfricoșătoare. Beth făcu așa cum i se spusese și apăsă mai tare.

— Hai, scumpo, șopti Jolene, mișc-o în sus și în jos. Uite așa.

Începu să-și miște degetul pe Beth. Era îngrozitor. Beth o frecă pe Jolene de câteva ori, forțându-se, concentrată la ce făcea. Chipul se umpluse de sudoare, iar mâna liberă prinsese cearșaful și-l strângea cu putere.

Apoi Jolene își apropie fața de a ei și o îmbrățișă cu o mână.

— Mai repede, șopti Jolene. *Mai repede.*

— Nu, spuse Beth tare, îngrozită. *Nu, nu vreau!*

Își retrase mâna.

— Băga-mi-aș picioarele, zise Jolene cu voce tare.

Pe coridor se auziră pași rapizi, apoi se deschise ușa. În dormitor pătrunse o fâșie de lumină. Era una dintre îngrijitoarele de noapte pe care Beth nu o știa. Rămase în prag mai bine de un minut. În dormitor era liniște. Jolene dispăruse. Beth nu îndrăznea să se miște ca să vadă dacă ajunsese înapoi la

ea în pat. Apoi, în sfârșit, femeia plecă. Beth se uită spre patul lui Jolene și-i văzu silueta. Beth avea trei pastile în sertar; le luă pe toate. Apoi se întinse pe spate și așteptă să treacă gustul amar.

A doua zi, la cantină, Beth era ruptă de oboseală, de la nesomn.

— Ești cea mai urâtă fată *din lume.* Și albă, pe deasupra! spuse Jolene pe un ton afectat, în șoaptă.

Erau la coadă să-și ia cutiile mici de cereale, iar Jolene o abordase.

— Ai un nas urât, și o față urâtă, și pielea ta e ca șmirghelul. Ești un gunoi și o sărăntoacă!

Apoi Jolene se îndepărtă, țeapănă, către tăvile cu omletă. Beth nu spuse nimic, pentru că știa că e adevărat.

***

Rege, cal, pion. Tensiunea de pe tablă era atât de mare, că ar fi putut-o face bucăți. Și atunci, *bam!* regina căzu. Turnurile de pe ultima linie, ținute în frâu până atunci, dar pregătite de atac, adăugau și mai multă tensiune jocului. Ca să o elibereze, apoi, cu o singură mutare. La ora de știință, doamna Hadley le vorbise despre magneți și despre „câmpuri de forță". Beth, aproape adormită de plictiseală, devenise brusc atentă. Câmpuri de forță: nebunii pe diagonală, turnurile pe rânduri.

Scaunele dintr-o sală de clasă ar putea fi căsuțe de șah. Dacă băiatul roșcat pe nume Ralph ar fi calul, l-ar putea mișca două căsuțe înainte și una în lateral, poziționându-l pe scaunul gol de lângă Denise. Ceea ce ar însemna că Bertrand, care stătea pe rândul din față și care, decise ea, ar putea fi regele, ar fi ținut în șah. Zâmbi, gândindu-se la asta.

Nu mai vorbise cu Jolene de o săptămână, dar Beth nu-și dădu voie să plângă. Avea aproape nouă ani și nu avea nevoie de Jolene. Nu conta ce simțea în legătură cu toate astea. Nu avea nevoie de Jolene.

***

— Poftim, spuse domnul Shaibel.

Îi înmânã ceva într-o pungã de hârtie maronie. Era duminica dupã-amiaza. Deschise punga. Înãuntru era o carte, *Modern Chess Openings*.[3]

Nevenindu-i sã creadã, începu sã o rãsfoiascã. Era plinã de lungi coloane verticale cu notații de șah. Și mici diagrame pe mici table de șah, și capitole precum „Deschiderea cu pionul reginei" sau „Apãrarea Indianã". Ridicã privirea.

Domnul Shaibel era încruntat.

— Este cartea potrivitã pentru tine. Îți va dezvãlui tot ce dorești sã știi.

Beth nu spuse nimic, dar se așezã pe lada pentru sticle de lapte, în fața tablei de șah, strângând cu putere cartea din poalã și așteptând sã joace.

***

Ora de engleză era cea mai plictisitoare dintre toate, cu vocea lentã a domnului Espero și poeți cu nume precum John Greenleaf Whittier și William Cullen Bryant. *„Whither, midst falling dew, / While glow the heavens with the last steps of day…"*[4] Ce porcãrie! Și mai și citea tare, clar, fiecare cuvânt.

Beth ținea *Modern Chess Openings* pitită sub bancã, în vreme ce domnul Espero citea. Luã variațiile una câte una, jucându-le în minte. După trei zile, notațiile – e4, Cf3 – îi veneau în minte de parcã ar fi vãzut la propriu piesele pe tablã. Le vizualiza cu mare ușurințã; nu avea nevoie de obiectele fizice. Putea sta acolo cu *Modern Chess Openings* în poalã, pe fusta plisatã albastrã de la orfelinatul Methuen și, în timp ce domnul Espero o dãdea înainte cu înãlțarea sufleteascã pe care o oferã poezia sau citea cu voce tare *„To him who in the love of nature holds/ communion with her visible forms, she speaks a various language,"*[5], piesele de șah se mișcau pe cãsuțele în fața ochilor ei pe jumãtate închiși. La sfârșitul cãrții gãsi continuarea unor partide clasice, duse fie pânã la capãt, fie pânã la cedãri dupã douãzeci și șapte de mutãri, fie pânã la remizã la a patruzecea, iar ea

învăță cum să creeze coregrafii întregi cu piesele, unele care-ți puteau tăia respirația prin combinația elegantă dintre atac și sacrificiu sau dintre sacrificiu și echilibrul forțelor poziției pieselor. Iar mintea ei era întotdeauna la victorie, la potențialul de a învinge.

„For his gayer hours she has a voice of gladness/ and a smile and eloquence ofbeauty…”[6] citea domnul Espero, în timp ce mintea lui Beth dansa năucită de uimire în fața geometriilor rococo, cucerită, fascinată, scufundându-se în marile permutări care-și făceau loc în sufletul ei, deschis, la rândul său, să le primească.

***

— *Sărăntoaco!* îi șuieră Jolene trecând pe lângă ea, după ora de istorie.

— *Cioară!* șuieră Beth, la rândul ei.

Jolene se opri, se întoarse și se holbă la ea.

***

Sâmbăta următoare, Beth luă șase pastile și se abandonă senzației dulci pe care chimia lor i-o dăruia; își ținea o mână pe abdomen și cealaltă pe păsărică. Cuvântul ăsta îl știa. Era unul dintre puținele lucruri pe care mama sa o învățase înainte de a se sinucide, în Chevrolet-ul ei.

— Șterge-te, obișnuia să-i spună mama ei, când era la baie. Nu uita niciodată să te ștergi la păsărică.

Beth își mișcă degetele în sus și în jos, cum făcuse Jolene. Nu-i plăcea. Nu ei. Își îndepărtă mâna și se întoarse la plăcerea psihică oferită de pastile. Poate era prea mică. Jolene era mai mare cu patru ani și avea păr creț *acolo.* Beth îl simțise.

***

— Neața, sărăntoaco, zise Jolene domol. Avea chipul relaxat.

— Jolene… începu Beth. Jolene se apropie de ea.

Nu era nimeni în jur, doar ele două. Se aflau în vestiar,

ieșiseră de la ora de sport.

— Ce vrei? zise Jolene.

— Ce înseamnă muist?

Jolene o privi un moment. Apoi izbucni în hohote de râs.

— Rahat, zise. Știi ce e ăla un penis?

— Nu cred.

— E chestia aia pe care o au băieții. Din ultima parte a cărții de igienă. Seamănă cu un deget mare.

Beth încuviință. Știa imaginea.

— Ei bine, drăguță, spuse Jolene pe un ton grav, unora dintre fete le place să sugă degetul ăla.

Beth rămase pe gânduri.

— Dar nu pe acolo fac pipi?! zise ea

— Bănuiesc că îl curăță înainte, răspunse Jolene.

Beth se îndepărtă, șocată. Și încă nedumerită. Auzise de ucigași, de torționari, când era acasă îl văzuse pe băiatul unui vecin bătând până la sânge un cățel cu o bâtă, dar nu-și putea imagina cum ar putea cineva să facă ce-i spusese Jolene.

***

Duminica următoare câștigă cinci partide una după cealaltă. Trecuseră cinci luni de când începuse să joace cu domnul Shaibel și știa că el nu o mai putea bate, de-acum. Nici măcar o dată. Îi anticipa fiecare fentă, fiecare amenințare pe care o știa el. Nu o mai putea păcăli cu caii săi, nici să țină o piesă într-o poziție periculoasă, nici să o pună într-o situație stânjenitoare, blocându-i vreo piesă. Beth reușea să-i prevadă mutările și să le împiedice, continuând, în același timp, să-și pregătească atacul.

Când terminară, domnul Shaibel o întrebă:

— Zici că ai opt ani?

— Nouă, în noiembrie.

Domnul Shaibel încuviință.

— Vii duminica viitoare?

— Da.

— Bine. Dar să vii sigur.

Duminică îl găsi pe domnul Shaibel cu un alt domn. Era slab,

îmbrăcat cu un costum în dungi și purta cravată.

— Ți-l prezint pe domnul Ganz, de la clubul de șah, spuse domnul Shaibel.

— Clubul de șah? repetă Beth, privind spre domnul Ganz. Semăna un pic cu domnul Schell, dar zâmbea.

— Acolo jucăm noi, la club, spuse domnul Shaibel.

— Iar eu antrenez echipa liceului. Liceul Duncan High, spuse domnul Ganz.

Beth nu auzise niciodată de liceul acela.

— Ai vrea să jucăm o partidă? întrebă domnul Ganz.

Drept răspuns, Beth se așeză pe ladă. Lângă masă mai apăruse un scaun pliant. Domnul Shaibel își lăsă corpul greu pe el, iar domnul Ganz se așeză pe taburet. Se întinse cu o mișcare rapidă și nerăbdătoare și luă doi pioni: unul alb și unul negru. Făcu mâinile căuș, scutură pionii, apoi întinse ambele mâini spre Beth, cu pumnii încă închiși.

— Alege o mână, spuse domnul Shaibel.

— De ce?

— Culoarea pe care o alegi va fi cea cu care vei juca.

— Ah.

Se întinse și atinse timid mâna stângă a domnului Ganz.

— Asta.

Domnul Ganz deschise pumnul. În palma sa se afla pionul negru.

— Îmi pare rău, spuse, zâmbind.

Zâmbetul lui o umplu de stânjeneală.

Tabla era oricum întoarsă cu negrele spre Beth. Domnul Ganz puse pionii înapoi pe căsuțele lor și mută pionul la e4. Beth se relaxă. Învățase din cartea ei fiecare mutare din Siciliană. Mută pionul negru la c5. Când domnul Ganz mută calul, Beth decise să joace variația Najdorf.

Numai că domnul Ganz era mai isteț de-atât. Juca mai bine decât domnul Shaibel. Dar și așa, Beth știa că după o jumătate de duzină de mutări îl va bate cu ușurință, așa că își începu strategia, cu calm și fără milă, forțându-l să cedeze la a douăzeci și treia mutare.

Domnul Ganz își luă regele și-l scoase de pe tablă.

— Te pricepi, nu glumă, domnișoară. Aveți echipă de șah aici?

Ea îl privi fără să înțeleagă.

— Celelalte fete. Aveți un club de șah?

— Nu.

— Atunci unde joci?

— Aici, la subsol.

— Domnul Shaibel mi-a spus că jucați câteva partide duminica. Ce faci între timp?

— Nimic.

— Dar atunci, cum reușești să ții pasul?

Nu voia să-i spună că juca șah în mintea ei, în clasă și în pat, noaptea.

— Mai vreți să jucăm o partidă? răspunse, în schimb, ca să-i distragă atenția.

Domnul Ganz râse.

— Bine. E rândul tău să joci cu albele.

Îl învinse cu și mai multă ușurință, folosind Deschiderea Réti. În carte era denumită sistem „hipermodern"; lui Beth îi plăcea cum putea utiliza nebunul de alb. După douăzeci de mutări, preveni matul pe care domnul Ganz i l-ar fi dat în următoarele trei mutări. Îi luă jumătate de minut să-și dea seama. Clătină din cap, peste măsură de uimit, și-și răsturnă regele.

— Ești uimitoare, spuse. Nu am văzut niciodată așa ceva.

Se ridică, îndreptându-se spre cazan, unde Beth observase o sacoșă mică de cumpărături.

— Trebuie să plec acum. Dar ți-am adus un cadou.

Îi întinse punga.

Beth privi înăuntru, în speranța că va găsi o altă carte despre șah. Era ceva împachetat în hârtie roz.

— Deschide-l, spuse domnul Ganz, zâmbind.

Ridică pachetul și îndepărtă hârtia care înfășură obiectul. Era o păpușă roz într-o rochie cu imprimeu albastru, cu părul blond și buze umflate. Beth o ținu în mână și o privi.

— Deci? întrebă domnul Ganz.

— Vreți să mai jucăm o partidă? spuse Beth ținând păpușa atârnată de o mână.

— Trebuie să plec, spuse domnul Ganz. Poate mă întorc săptămâna viitoare.

Beth încuviință din cap.

La capătul culoarului se afla un coș mare de gunoi. Aruncă păpușa trecând pe lângă el, în drum spre filmul de duminică după-amiaza.

***

La ora de igienă, Beth găsi imaginea de la sfârșitul manualului. Pe pagina din stânga era corpul unei femei, pe cea din dreapta corpul unui bărbat. Desenele erau făcute din linii simple. Ambii aveau mâinile pe lângă corp, cu palme întoarse în față. Pe V-ul de sub burta plată a femeii se afla o simplă linie verticală. Bărbatul nu avea linia aceea. Sau, dacă o avea, Beth nu o găsi. Dar avea ceva ce semăna cu un mic săculeț din care atârna ceva rotund. Jolene spusese că semăna cu un deget. Prin urmare, acela era penisul bărbatului.

Profesorul, domnul Hume, spunea că e necesar să consumi legume cu frunze verzi cel puțin o dată pe zi. Începu să scrie numele legumelor de pe tablă. La fereastra mare lângă care stătea Beth, camelia începuse să înflorească. Studie desenul bărbatului, încercând în van să găsească vreun secret.

***

Domnul Ganz se întoarse duminica următoare. Adusese cu el propria tablă de șah. Avea căsuțele negre și albe, iar piesele erau într-o cutie de lemn căptușită cu pâslă roșie. Erau făcute din lemn lustruit; la cele albe, Beth putea vedea urmele lăsate de șmirghel. În timp ce domnul Ganz le aranja pe tablă, Beth se întinse și ridică un cal. Era mai greu decât piesele pe care le folosise ea până acum și pe fund avea o bucată rotundă de pâslă. Nu își dorise niciodată să dețină lucruri, dar își dorea setul acesta de șah.

Domnul Shaibel aranjase la rândul său tabla la locul obișnuit și mai adusese o ladă de sticle de lapte pentru tabla domnului

Ganz. Tablele erau alăturate, la mai puțin de jumătate de metru distanță una de cealaltă. Era o zi însorită; prin fereastră pătrundea o lumină puternică, filtrată de tufișurile scurte plantate pe marginea clădirii. În timp ce piesele erau aranjate, nimeni nu spuse nimic. Domnul Ganz luă cu delicatețe calul din mâna lui Beth și-l pus pe căsuța lui.

— Ne-am gândit să joci cu amândoi, spuse.

— În același timp?

Domnul Ganz încuviință.

Lada ei fusese pusă între table. Juca doar cu albele și mută pionul la e4 pe amândouă.

Domnul Shaibel răspunse cu Apărarea Siciliană; domnul Ganz mută propriul pion la e5. Beth nici măcar nu simțea nevoia să se oprească și să se gândească la următoarele posibile mutări. Muta pe ambele table, apoi se uita pe fereastră.

Îi bătu pe amândoi fără cel mai mic efort. Domnul Ganz aranjă piesele la loc și începură o altă partidă. De data aceasta, Beth mută pionul la d4 pe ambele table, apoi pion la c4 – Gambitul Damei. Se simțea extrem de relaxată, ca într-un vis. Luase șapte calmante în jur de miezul nopții și încă mai resimțea o urmă de langoare.

Cam pe la jumătatea partidelor, Beth stătea cu ochii la un tufiș cu flori roz care se vedea pe fereastră, când auzi vocea domnului Ganz spunând:

— Beth, mi-am mutat nebunul de negru la c5.

— Cal la e5, răspunse ea visătoare.

Tufișul părea să strălucească în lumina soarelui de primăvară.

— Nebun la b4, spuse domnul Ganz.

— Regina la d4, răspunse Beth fără să se uite.

— Cal la c6, spuse domnul Shaibel cu voce aspră.

— Nebun la c5, spuse Beth, cu ochii pe bobocii roz.

— Pion la b6.

Domnul Ganz avea o moliciune stranie în glas.

— Regină la a4, șah, spuse Beth.

Îl auzi pe domnul Ganz trăgând aer în piept. După o secundă spuse:

— Rege la f8.

— E mat în trei mișcări, spuse Beth fără să-și întoarcă privirea. Mai întâi șah la cal. Regele are cele două pătrate negre, nebunul îi dă șah. Apoi îi dă mat calul.

Domnul Ganz dădu afară aerul din piept încet.

— Iisuse! exclamă el.

DOI

Se uitau la filmul de sâmbătă după-amiază când domnul Fergussen veni să o ia și să o ducă la biroul doamnei Deardorff. Era un film despre eticheta de urmat la masă numit „Cum să te comporți în timpul cinei", așa că nu-i displăcea să plece. Dar era speriată. Aflaseră oare că nu mergea niciodată la ora de religie? Că-și punea calmantele deoparte? Îi tremurau picioarele și simțea genunchii ciudat de moi, în timp ce domnul Fergussen, cu pantalonii săi albi și tricoul său alb o conducea pe coridorul cu linoleumul verde și crăpături negre. Pantofii ei butucănoși, maro, scârțâiau pe linoleum, iar luminile fluorescente strălucitoare o făceau să mijească ochii. Ieri fusese ziua ei de naștere. Nimeni nu băgase de seamă. Domnul Fergussen, ca de obicei, n-avea nimic de zis: mergea în fața ei pe hol, cu alura sa mucalită. Ajunși la ușa cu panoul de sticlă mată pe care scria HELEN DEARDORFF – SUPERINTENDENT, se opri. Beth deschise ușa și intră.

O secretară cu o bluza albă îi spuse să meargă la biroul din spate. Doamna Deardorff o aștepta. Deschise ușa mare de lemn și intră. În fotoliul roșu se afla domnul Ganz, îmbrăcat într-un costum maro. Doamna Deardorff stătea în spatele unui birou. Se uită la Beth peste ochelarii cu ramă din carapace de broască țestoasă. Domnul Ganz zâmbi încrezător și se ridică pe jumătate când Beth intră. Apoi se așeză la loc, stânjenit.

— Elizabeth, spuse doamna Deardorff.

Închise ușa în urma ei și se opri la câțiva pași de ea. Se uită la doamna Deardorff.

— Elizabeth, domnul Ganz îmi spune că ești un…, își ajustă ochelarii pe nas, un copil talentat.

Doamna Deardorff o privi o clipă, ca și cum s-ar fi așteptat ca Beth să o contrazică. Când Beth nu spuse nimic, Doamna Deardorff continuă:

— Mi-a făcut o cerere neobișnuită. Ar dori să te ducă la liceu…, se uită iar spre domnul Ganz.

— Joi, spuse domnul Ganz.

— Joi. După-amiază. Susține că ești o jucătoare de șah fenomenală. Ar vrea să joci la clubul de șah.

Beth nu spuse nimic. Era încă speriată.

Domnul Ganz își drese glasul.

— Avem o duzină de membri și aș dori să joci cu ei.

— Deci? spuse doamna Deardorff. Ce zici, ți-ar plăcea? O catalogăm drept excursie în afara orfelinatului. Îi zâmbi sumbru domnului Ganz. Ne place să le oferim fetelor noastre o șansă de a experimenta lumea exterioară.

Era prima dată când Beth auzise de așa ceva; nu știa să fi plecat vreodată cineva, undeva.

— Da, spuse Beth. Mi-ar plăcea.

— Bine, spuse doamna Deardorff. Atunci e stabilit. Domnul Ganz și una dintre fetele de la liceu vor veni să te ia joi, după prânz.

Domnul Ganz se ridică să plece și Beth dădu să-l urmeze, dar doamna Deardorff o chemă înapoi.

— Elizabeth, spuse ea, când rămaseră singure, domnule Ganz mi-a spus că ai jucat șah cu domnul de la întreținere.

Beth nu prea știa ce să răspundă.

— Cu domnul Shaibel.

— Da, doamnă.

— Este contrar regulilor, Elizabeth. Te-ai dus la subsol?

Preț de o secundă, se gândi să mintă. Dar doamna Deardorff putea afla ușor adevărul.

— Da, doamnă, spuse din nou.

Beth se aștepta să o vadă furioasă, dar vocea doamnei Deardorff era surprinzător de relaxată.

— Nu putem accepta asta, Elizabeth, spuse ea. La Methuen credem în excelență, nu te putem lăsa să joci la subsol.

Beth simți că i se strânge stomacul.

— Cred că avem seturi de șah în dulapul cu jocuri, continuă doamna Deardorff. O să-l rog pe Fergussen să se uite.

La biroul de afară, se auzi un telefon sunând și o lumină mică se aprinse pe telefonul doamnei Deardorff.

— Asta e tot, Elizabeth. Să fii cuminte la liceu și ai grijă să îți cureți bine unghiile.

***

În „Maiorul Hoople[7]” din benzile desenate, Maiorul Hoople făcea parte din Owl’s Club[8]. Era un loc unde bărbații stăteau în fotolii mari, vechi, beau bere, vorbeau despre președintele Eisenhower și despre câți bani cheltuiau soțiile lor pe pălării. Maiorul Hoople avea o burtă uriașă, ca domnul Shaibel, iar când era la Owl’s Club, cu o sticlă de bere neagră în mână și vorbea, cuvintele îi ieșeau din gură în niște bule ca de salivă. „Harrumph” și „Egad[9]!” erau scrise într-un balon, deasupra bulelor.

Acela era un „club”. Un fel de cameră de lectură, ca la biblioteca din Methuen. Poate că ea avea să joace cu cei doisprezece jucători într-o cameră ca aceea.

Nu spusese nimic, nimănui. Nici măcar lui Jolene. Stătea în pat după stingere și se gândea la întâlnire cu un tremurat în stomac. Oare era în stare să joace atâtea jocuri? Se rostogoli pe spate și pipăi nervos buzunarul pijamalei. Mai avea două. Mai erau șase zile până joi. Poate că domnul Ganz a vrut să spună că va juca o partidă cu o persoană și apoi altă partidă cu altă persoană, dacă așa se făcea.

Căutase cuvântul „fenomenal”. Dicționarul zicea: „extraordinar, ieșit din comun, remarcabil.” Repeta aceste cuvinte în tăcere, pentru sine: *„extraordinar, ieșit din comun, remarcabil*.” În mintea ei, se transformară într-o melodie.

Încercă să-și imagineze douăsprezece table de șah simultan, aranjate pe tavan, pe un rând. Doar patru sau cinci erau foarte clare. Alese pentru ea piesele negre și pentru „ei”, pe cele albe, apoi îi puse pe „ei” să miște pionul la e6. Descoperi că se putea concentra pe cinci partide deodată, lăsându-le pe celelalte patru în așteptare.

De la biroul de pe coridor auzi o voce:

— Cât e ceasul?

Și o altă voce, răspunzând:

— Două și douăzeci.

Mama sa obișnuia să vorbească despre „orele mici, mititele”.

Aceasta era una dintre ele. Beth continuă să joace șah, cinci partide imaginare simultan. Uitase de pastilele din buzunar.

A doua zi dimineață, domnul Fergussen îi dădu paharul mic de hârtie, ca de obicei, dar când se uită în el, văzu că erau doar două comprimate de vitamine portocalii și nimic altceva. Îl privi întrebător, prin geamul farmaciei.

— Asta e tot, spuse el. Următoarea.

Beth nu se mișcă, deși fata din spate o împingea.

— Unde sunt cele verzi?

— Nu le mai primiți, spuse domnul Fergussen.

Beth stătea pe vârful picioarelor privind dincolo de tejghea. Acolo, în spatele domnului Fergussen, se afla borcanul mare de sticlă, plin pe trei sferturi cu pastile verzi. Erau, probabil, câteva sute de pastile, ca niște mici ursuleți din jeleu.

— Eu văd că mai sunt, spuse indicând cu degetul.

— O să le aruncăm, răspunse el. Este noua lege. Nu se mai administrează calmante copiilor.

— E rândul *meu!* spuse Gladys din spatele ei.

Beth nu se mișcă. Deschise gura să vorbească, dar nu ieși niciun sunet.

— E rândul meu la vitamine, spuse și mai tare Gladys.

***

În unele nopți era așa prinsă de partidele imaginare de șah, că adormea fără să mai ia pastile. Dar aceasta nu era una dintre ele. Nu se putea gândi la șah. Mai avea doar trei pastile în suportul periuței de dinți, atât. De mai multe ori se gândise să ia una, apoi renunțase.

***

— Umblă vorba că o să te duci *să te dai în spectacol,* îi spuse Jolene. Chicoti, mai mult pentru sine. Să joci șah în fața oamenilor.

— Cine ți-a zis? întrebă Beth.

Se aflau în vestiar, terminaseră de jucat volei. Sânii lui Jolene,

care nu existau în urmă cu un an, se mișcau ușor, acum, sub bluza de trening.

— Eu știu lucruri, fetițo, spuse Jolene. E un fel de dame, nu? Numa' că piesele sar de colo-colo, ca nebunele. Unchiul meu Hubert juca asta.

— Ți-a spus doamna Deardorff?

— Nici nu mă apropii de femeia aia. Jolene zâmbi, secretoasă. Fergussen, el mi-a zis. Mi-a zis că mergi la liceul din centru. Poimâine.

Beth o privi, nevenindu-i să creadă. Personalul nu făcea schimb de secrete cu orfanii.

— Fergussen?…

Jolene se aplecă și-i spuse pe un ton serios.

— El și cu mine suntem mai… prietenoși, din când în când. Da' să nu zici la nimeni, ai înțeles?

Beth încuviință.

Jolene se dădu înapoi și continuă să-și usuce părul cu prosopul său alb. După volei, puteai întotdeauna trage de timp – mergeai la duș, te îmbrăcai, și abia apoi te duceai în sala de clasă.

Lui Beth îi veni o idee.

După câteva clipe, spuse încet:

— Jolene.

— Eh?

— Fergussen îți dă cumva pastile verzi? În plus?

Jolene o privi cu ochi mari. Apoi expresia i se înmuie.

— Nu, drăguță. Aș vrea eu! Și-au pus tot statul în cap pentru ce au făcut cu pilulele alea.

— Dar sunt încă aici. În borcanul mare.

— Ei, na? zise Jolene. N-am băgat de seamă. Nu-și lua ochii de la Beth. Te-am văzut cam țâfnoasă în ultima vreme. Ești în sevraj?

Beth luase ultima pastilă cu o noapte înainte.

— Nu știu, zise ea.

— Uită-te în jur, spuse Jolene. O să vezi ceva orfani nervoși în zilele care urmează.

Termină de uscat părul și se întinse. Cu lumina în spate,

părul creț și ochii ei mari, larg deschiși, Jolene era frumoasă foc. Beth se simți urâtă, stând acolo pe bancă, lângă ea. Palidă, și mică, și urâtă. Și-i era teamă să meargă la culcare fără pastile diseară. Dormise doar două-trei ore, în ultimele două nopți. Simțea că avea nisip în ochi și, chiar dacă abia făcuse duș, era transpirată la ceafă. Nu-și putea lua gândul de la borcanul mare din spatele lui Fergussen, plin pe trei sferturi cu pastile verzi, cât să-și umple de o sută de ori suportul periuței de dinți.

***

Plecarea cu mașina la liceu era primul ei drum de când sosise la Methuen. Adică acum paisprezece luni. Aproape cincisprezece. Mama murise într-o mașină, una neagră ca aceasta, cu o bucată ascuțită din volan înfiptă într-un ochi. Îi spusese femeia cu dosarul, în timp ce Beth fixa alunița de pe obrazul ei, în tăcere. Nu simțise nimic. *Mama ta a murit,* spusese femeia. *Funeraliile vor avea loc în trei zile. Sicriul va fi închis.* Beth știa ce era un sicriu; Dracula dormea în așa ceva. Tati murise anul trecut, din cauza unei „vieți fără griji", cum zicea mama.

Beth stătea în spatele mașinii cu o fată mai mare, stânjenită, pe nume Shirley. Shirley făcea parte din clubul de șah. Domnul Ganz conducea. Beth își simțea stomacul în gât de emoție. Ținea genunchii strâns lipiți și privirea înainte, la ceafa domnului Ganz, cu gulerul său strâns și, printre mișcările ștergătorului de parbriz, vedea mașinile și autobuzele din față.

Shirley încercă să facă puțină conversație.

— Joci Gambitul Regelui?

Beth dădu din cap, prea înfricoșată să vorbească. Nu dormise deloc noaptea trecută și foarte puțin timp în nopțile precedente. Azi-noapte îl auzise pe Fergussen vorbind și râzând cu doamna de la recepție; râsul său puternic se rostogolise pe coridor și apoi pe sub ușă, în dormitorul unde ea zăcea, tensionată ca o coardă, pe patul ei.

Dar se întâmplase ceva cu totul neașteptat. Când era pe punctul de a pleca împreună cu domnul Ganz, Jolene alergase spre ea, îi aruncase domnului Ganz una dintre privirile ei șirete

și spusese:

— Putem vorbi doar o secundă?

Domnul Ganz fu de acord, iar Jolene o luase repede deoparte pe Beth și-i strecurase în mână trei pastile verzi.

— Ia, drăguțo, spuse, sunt sigură că ai nevoie de ele.

Apoi Jolene îi mulțumise domnului Ganz și pornise spre clasă, cu cartea de geografie la subraț.

Însă n-avea nicio posibilitate să ia pastilele acum. Beth le avea în buzunar, dar îi era frică. Avea gura uscată. Știa că le putea da pe gât și că nimeni nu va observa, probabil. Dar era speriată. Aveau să ajungă imediat. I se învârtea capul. Mașina opri la semafor. Dincolo de intersecție se afla o benzinărie Pure Oil, cu un semn mare, albastru. Beth își drese glasul și spuse:

— Trebuie să merg la baie.

— Ajungem în zece minute, răspunse domnul Ganz.

Beth scutură din cap insistent.

— Trebuie să merg acum.

Domnul Ganz ridică din umeri. Când se schimbă culoarea la semafor, viră în intersecție, îndreptându-se spre stația de benzină. Beth se duse la baia cu semnul FEMEI și încuie ușa în urma ei. Era un loc murdar, cu urme de mizerie pe faianța albă și WC-urile ciobite. Dădu drumul la robinetul de apă rece, o lăsă puțin să curgă, și băgă pastilele în gură. Apoi, cu mâinile căuș, bău niște apă și dădu pastilele pe gât. Se simțea deja mai bine.

***

Era o clasă mare, cu trei table pe peretele îndepărtat. Pe tabla din centru era scris cu cretă albă, cu litere mari, BINE AI VENIT, BETH HARMON! Deasupra erau atârnate fotografii color cu președintele Eisenhower și cu vicepreședintele Nixon. Cele mai multe dintre bănci fuseseră scoase din sală și erau aliniate de-a lungul peretelui dinspre hol; restul fuseseră împinse una lângă cealaltă, în capăt. În centrul sălii fuseseră așezate, în formă de U, trei mese pliante; pe fiecare erau patru table de șah cu căsuțe verzi și bej și piesele din plastic. Pe partea interioară a mesei în U fuseseră aliniate scaune de metal. Dar pe partea cu piesele

albe, nu se afla niciunul.

Trecuseră douăzeci de minute de când opriseră la benzinărie și Beth nu mai tremura, dar o dureau ochii și articulațiile. Era îmbrăcată cu fusta plisată bleumarin și cu o bluză albă pe al cărei buzunar scria cu litere roșii *Methuen.* În sală nu era nimeni când ajunseră ei; domnul Ganz descuie ușa cu o cheie pe care o avea în buzunar După un minut, sună un clopoțel și se auziră pași și strigăte pe hol, iar elevii începură să intre. Erau, în mare parte, băieți. Băieți mari, aproape bărbați, de la clasa a XII-a. Purtau pulovere și-și țineau, stângaci, mâinile în buzunare. Beth se întrebă la un moment dat unde trebuia să stea ea. Nu avea cum să stea jos, dacă trebuia să joace cu toți odată; trebuia să se miște de la o tablă la cealaltă, să-și facă mutările.

— Hei, Allan. Ferea! strigă un băiat spre altul, indicând-o pe Beth cu degetul.

Și, dintr-odată, Beth se simți mică, lipsită de importanță, o fată orfană, ștearsă, cu părul castaniu, îmbrăcată în haine șterse. Elevii erau de două ori mai înalți decât ea, insolenți și gălăgioși, cu puloverele lor viu colorate. Se simțea neputincioasă și stângace. Dar apoi își îndreptă din nou privirea spre tablele de șah, cu piesele așezate conform structurii atât de familiare ei, și sentimentul neplăcut se mai domoli. Poate că nu era locul ei aici, în această școală publică, dar cu siguranță nu era nelalocul ei în fața celor douăsprezece table de șah.

— Așezați-vă la locurile voastre și faceți liniște, vă rog.

Domnul Ganz vorbi pe un ton surprinzător de autoritar.

— Charles Levy la Masa Unu, pentru că este cel mai bun jucător al nostru. Restul, așezați-vă unde doriți. Vorbitul este interzis în timpul jocului.

Dintr-odată tăcură cu toții și priviră spre Beth. Iar ea le răspunse privirilor fără să clipească, simțind cum se ridică în ea o ură neagră ca smoala.

Se întoarse spre domnul Ganz.

— Pot să încep acum? întrebă ea.

— De la Masa Unu.

— Apoi trec la următoarea?

— Exact, răspunse el.

Beth își dădu seama că nici nu o prezentase celorlalți. Se apropie de prima masă, cea la care, în spatele pieselor negre, era așezat Charles Levy. Beth întinse mâna, ridică pionul regelui și îl mută pe al patrulea rând.

Lucrul cel mai surprinzător era cât de prost jucau. Toți. Beth înțelesese la prima partidă din viața ei mult mai multe decât știau ei. Își lăsau pioni înapoi pe tablă, iar piesele lor erau complet descoperite. Unii încercară câteva atacuri grosolane pentru a-i da mat. Le elimină piesele ca pe muște. Se mișca vioi de la o tablă la cealaltă, cu stomacul calm și mâna fermă. La fiecare tablă arunca o privire mai scurtă de o secundă pentru a înțelege poziția și strategia de urmat. Răspundea rapid, sigur, mortal. Charles Levy trebuia să fie cel mai bun dintre ei; îi blocase piesele dincolo de orice ajutor într-o duzină de mutări; după alte șase, i-a dat mat pe ultimul rând cu o combinație calturn.

Mintea îi era luminată, iar sufletul îi cânta în ritmul dulce al mutărilor de șah. Sala de clasă mirosea a praf de cretă și pantofii ei scârțâiau ori de câte ori trecea de la un jucător la celălalt. Nu se auzea musca; simțea cum prezența ei devenise centrul – mică, puternică și în control. Afară cântau păsările, dar Beth nu le auzea. Înăuntru unii elevi se holbau la ea. De pe hol continuau să intre băieți, care se aliniau la perete ca s-o privească pe fata venită de la orfelinatul de la marginea orașului care se mișca de la un jucător la celălalt, cu energia unui Cezar pe câmpul de bătălie, o Pavlova sub lumina reflectoarelor. O priveau cam douăsprezece persoane. Unii mârâiau și căscau, pe când alții simțeau energia din sală, prezența a ceva care nu se mai simțise acolo în lunga istorie a acestei clădiri obosite.

Ceea ce Beth făcea, era, practic, extrem de neînsemnat, dar energia eliberată de mintea sa uimitoare făcea camera să vibreze, pentru aceia care știau să simtă. Mutările sale de șah ardeau ca lava. După o oră și jumătate, îi bătuse pe toți, fără măcar o mișcare falsă ori risipită.

Beth se opri și se uită în jurul ei. Piesele capturate stăteau așezate în grămezi la marginile tablelor. Câțiva elevi se holbau la ea, dar cei mai mulți îi evitau ochii. Se auziră câteva aplauze.

Simți că roșește în obraji; ceva din ea se întorcea cu disperare spre tablele de șah, unde nu mai rămăsese nimic de făcut. Era din nou doar o fetiță oarecare, neputincioasă.

Domnul Ganz îi dărui o cutie de un kilogram de bomboane de ciocolată Whitman[10] și o conduse la mașină. Shirley se urcă fără un cuvânt, având grijă să nu o atingă pe Beth, așezată pe bancheta din spate. Au mers în tăcere înapoi la Methuen Home.

Ora de studiu de la cinci, din bibliotecă, fu insuportabilă. Beth încercă să joace șah în minte, dar, de data aceasta, părea prea puțin și fără sens, în comparație cu după-amiaza petrecută la liceu. Încercă să citească la geografie, pentru că a doua zi avea lucrare de control, dar cartea mare era, practic, numai fotografii, or ei nu-i spuneau nimic fotografiile. Jolene nu era acolo, iar Beth era disperată să se întâlnească cu ea, să vadă dacă mai are pastile. Din când în când, își atingea bluza cu palma, într-un gest superstițios, sperând că va da de suprafața dură a unei pastile. Dar buzunarul era gol.

Jolene era la cină, își mânca spaghetele când Beth intră și-și luă o tavă. Se duse spre Jolene înainte de a-și lua de mâncare. La masă mai era o fată de culoare. Samantha, una nouă. Ea și Jolene stăteau de vorbă.

Beth merse direct la ele și-i zise lui Jolene:

— Mai ai altele?

Jolene se încruntă și clătină din cap. Apoi spuse:

— Cum a mers spectacolul? Ești bine?

— Da, spuse Beth. Nu mai ai nici măcar una?

— Drăguță, spuse Jolene, întorcându-se, nu vreau să mai aud de asta.

***

Filmul care rula sâmbătă după-amiază în bibliotecă era *Tunica*[11]. Juca în el Victor Mature și avea o tematică biblică. Era prezent tot personalul; urmăreau cu interes, așezați pe un rând special amenajat, în spate, aproape de proiectorul care bâzâia. Beth își ținu ochii aproape închiși în prima jumătate de oră; erau roșii și iritați. Joi noaptea nu dormise deloc, iar vineri ațipise o

oră sau cam așa. Avea un nod în stomac și gust de oțet în gât. Se cuibări pe scaunul ei pliant, cu mâna în buzunarul fustei, pipăind șurubelnița pe care o băgase acolo dimineață. După micul dejun se dusese în atelierul de tâmplărie al băieților și o luase de pe bancul de lucru. Nu o văzuse nimeni. Acum o strânse în mână, până când degetele o durură, răsuflă adânc, se ridică și se duse spre ușă. Domnul Fergussen stătea acolo, supraveghind.

— Baie, șopti Beth.

Domnul Fergussen încuviință, cu ochii la Victor Mature, care se afla în arenă, cu pieptul dezgolit.

Merse impasibil pe holul îngust, peste onduleurile din linoleumul decolorat, trecu de camera fetelor și de camera de activități, unde erau revistele *Christian Endeavour*[12] și cărțile de la editura *Reader's Digest*, și continuă, lipită de perete, către fereastra încuiată pe care scria FARMACIE.

În apropiere se aflau câteva taburete. Luă unul. Pe hol nu se vedea țipenie de om. Auzea doar strigăte de gladiatori dinspre bibliotecă și pașii proprii. Nimic altceva. I se părea că făcea foarte mult zgomot.

Puse taburetul în fața ferestrei și se urcă pe el. Acum ajungea cu fața până în dreptul încuietorii. Fereastra, din sticlă mată, armată, avea tocul din lemn. Lemnul era acoperit de mai multe straturi de vopsea albă. Beth studie șuruburile care fixau încuietoarea. Vopseaua intrase în spațiile din capetele șuruburilor. Se încruntă și inima începu să-i bată mai repede.

În rarele dăți când tati era pe-acasă și era treaz, îi plăcea să trebăluiască prin jurul casei. Era o construcție veche, în partea mai săracă a orașului, iar pe tâmplărie se adunaseră straturi de vopsea. Când avea cinci-șase ani, Beth îl ajuta pe tati să scoată întrerupătoarele și prizele vechi de pe perete, cu o șurubelniță mare. Se pricepea, tati o lăuda. *„Prinzi repede, dulceață"*, spunea. Nu fusese niciodată mai fericită. Dar când era vopsea în fanta șurubului, îi spunea *„Lasă-l pe tati să se ocupe"* și făcea ceva care descoperea capul șurubului, ca ea să poată fixa apoi vârful șurubelniței în el.

Dar ce făcea, ca să îndepărteze vopseaua? Și în ce parte

trebuia învârtită șurubelnița? Simți pentru o clipă că se sufocă din cauza senzației de neputință. Strigătele de pe arena din film se transformară într-un vuiet, iar volumul muzicii tumultuoase crescu, odată cu el. Ar fi putut să coboare de pe scaun și să se întoarcă la locul ei.

Dar dacă ar face-o, ar continua să se simtă rău, ca acum. Ar fi obligată să stea în pat noaptea, cu lumina de sub ușă direct în ochi și cu zgomotele de pe coridor în urechi și cu gustul neplăcut din gură și nu ar simți nici ușurare, nici relaxare în corp.

Luă șurubelnița și bătu cu ea în capetele celor două șuruburi. Nu se întâmplă nimic. Scrâșni din dinți și încercă să se gândească mai bine. Apoi dădu din cap, prinse bine șurubelnița în mână și, folosind colțul lamei, începu să îndepărteze vopseaua. Asta făcea tati. Beth apăsa cu ambele mâini, ținând picioarele bine înfipte în scaun, și trecu lama șurubelniței de-a lungul fantei de pe capul șurubului. Căzură câteva bucățele de vopsea, lăsând la vedere alama din care era făcut. Continua să împingă cu colțul ascuțit și mai căzu niște vopsea. Apoi se desprinse un strat mare, descoperind complet fanta. Luă șurubelnița în mana dreaptă, puse lama cu grijă în fantă și răsuci – la stânga, așa cum o învățase tati. Acum își amintea. Avea memorie bună. Răsuci cât putu de tare. Nu se întâmplă nimic. Scoase șurubelnița, o apucă cu ambele mâini și o introduse iar în fantă. Apoi, cocoșându-și umerii, răsuci până simți o durere ascuțită în mâini. Apoi, dintr-odată, ceva scârțâi și șurubul cedă. Continuă să răsucească până reuși să-l scoată de tot cu degetele și îl puse în buzunarul bluzei. Trecu la celălalt. Partea încuietorii la care meșterea ar fi trebuit să fie fixată în patru șuruburi, câte unul la fiecare colț, dar avea doar două. Văzuse deja asta în zilele precedente, la fel cum se asigurase, în fiecare zi, când venea timpul vitaminelor, că pastilele verzi erau încă acolo, în borcanul mare.

Puse celălalt șurub în buzunar, iar capătul încuietorii se desprinse, cu lacătul mare încă agățat de ea, și cu celălalt capăt ținut de șuruburile fixate în rama ferestrei. Nu-i luase mult să înțeleagă că trebuie să scoată doar jumătate din încuietoare, nu

pe toată, așa cum crezuse la început.

Deschise fereastra, aplecându-se astfel încât să poată intra pe sub ea, băgându-și mai întâi capul înăuntru. Becul era stins, dar vedea conturul vasului mare. Băgă mâinile prin deschizătură și, ridicându-se pe vârfuri, se împinse cât mai înainte posibil. Era, practic, cu burta pe pervazul ferestrei. Începu să se împingă înainte și picioarele îi alunecară de pe scaun. Pragul ferestrei avea o margine mai ascuțită, iar Beth simțea că o taie în carne vie. Dar ignoră durerea și continuă să se miște metodic, înaintând centimetru cu centimetru. Simțea și auzea cum i se rupea bluza. O ignoră; mai avea una în vestiar. Putea să se schimbe.

Mâinile ei atingeau, acum, suprafața rece și netedă a unei mese de metal. Era măsuța albă, îngustă, pe care domnul Fergussen se sprijinea când le dădea medicamentele. Se împinse alți câțiva centimetri înainte, până când partea de sus a corpului i se balansă în jos, din cauza greutății. Dădu de niște cutii. Le împinse la o parte, făcându-și loc. Acum se putea mișca mai ușor. Se lăsă cu toată greutatea în față, cu pragul ferestrei la nivelul șoldurilor, apoi al picioarelor. Acum putea sări pe masă, răsucindu-se în ultima secundă ca să nu cadă. Intrase! Respiră adânc și coborî de pe masă. Lumina era suficientă cât să se poată orienta. Se îndreptă spre peretele îndepărtat al micii încăperi și se opri în fața borcanului abia vizibil. Avea capac de sticlă. Îl scoase și-l puse ușor pe masă. Apoi, încet, băgă ambele brațe în borcan. Atingea cu vârfurile degetelor suprafața netedă a zeci, sute de pastile. Își împinse mâinile mai adânc, îngropându-le până la încheieturi. Respiră adânc și își ținu respirația mult timp. Apoi oftă lung și scoase mâna dreaptă, cu pumnul plin de pastile. Nu le numără, le băgă pur și simplu în gură și înghiți până se duseră toate.

Apoi îndesă alți trei pumni de pastile în buzunarul de la fustă. Pe peretele din dreapta ferestrei se afla un suport plin de pahare Dixie. Reuși să ajungă la el, ridicându-se pe vârfuri și întinzându-se. Luă patru pahare de hârtie. Numărul îl decisese cu o noapte înainte. Le duse, unul într-altul, la masa pe care era borcanul, le așeză frumos și le umplu pe rând. Apoi făcu un pas

și se uită la borcan. Conținutul scăzuse aproape la jumătate. Problema părea de nerezolvat. N-avea altceva de făcut decât să aștepte și să vadă ce se va întâmpla.

Lăsă paharele și se duse la ușa pe care o folosea domnul Fergussen când avea treabă la Farmacie. Voia să o deschidă din interior și să facă două drumuri, ca să care pastilele la noptiera de metal de lângă patul ei. Acolo avea o cutie de șervețele Kleenex aproape goală, în care voia să le pitească. Plănuise să le acopere cu câteva șervețele și să bage cutia la fundul noptierei, sub lenjeria curată și șosete.

Dar ușa nu voia să se deschidă. Era încuiată- încuiată. Se uită bine la clanță și la încuietoare, testându-le cu grijă. Simțea un nod în gât în timp ce făcea asta, brațele îi amorțiseră, grele ca la un mort. Suspiciunile i se adeveriră: trebuia cheie și din interior, ca să descui. Și n-avea cum să se cațăre înapoi pe ferestruică ținând în mână patru pahare Dixie pline de calmante.

Începu să se panicheze. Vor observa că nu era la film. Fergussen o va căuta. Proiectorul se va stinge, toți copiii vor fi trimiși în camera de activități, sub supravegherea lui Fergussen, și ea va rămâne aici. Se simțea în capcană; cu inima frântă, exact cum se simțise când o luaseră de acasă și o aduseseră în această instituție, unde o puseseră să doarmă într-un dormitor cu fete pe care nu le cunoștea, unde auzea zgomote toată noaptea, zgomote care îi aminteau de strigătele de acasă, când mami și tati urlau în bucătăria puternic luminată. Beth dormea în sufragerie, pe un pătuț pliabil. Și atunci tot așa se simțise, în capcană, cu brațele amorțite. Sub ușa care separa bucătăria de sufragerie era un spațiu mare prin care treceau și lumina, și vorbele urlate.

Apucă de clanță și rămase nemișcată îndelung, abia respirând. Apoi inima începu să-i bată din nou aproape normal, iar brațele și mâinile i se dezmorțiră. Putea, oricum, să iasă pe fereastră. Avea, oricum, buzunarul plin de pastile. Putea să pună paharele pe masa albă de lângă fereastră și, apoi, după ce ajungea de partea cealaltă, pe taburet, putea să se întindă după ele să le ia, unul câte unul. Putea vizualiza fiecare mișcare pe care trebuia să o facă, exact ca la șah.

Duse paharele pe masă. Începuse să simtă un calm interior atotcuprinzător, ca în ziua aceea la liceu, când înțelesese că era invincibilă. Când așeză al patrulea pahar, se întoarse să se uite la borcanul de sticlă. Fergussen va vedea că fuseseră furate pastile. N-avea cum să ascundă asta. Uneori, tatăl ei zicea *„Ori la bal, ori la spital”.*

Luă borcanul și-l duse pe masă. Turnă înapoi cele patru pahare Dixie, făcu un pas înapoi și verifică. Ar fi simplu să se aplece din exterior și să ia borcanul. Știa chiar și unde ar putea să-l ascundă, pe un raft din dulapul nefolosit al îngrijitorilor, din camera fetelor. În dulap era o găleată veche din tablă galvanizată pe care nu o folosea nimeni. Borcanul încăpea perfect în ea. Tot în dulap mai era și o scară, așa că o putea folosi în siguranță, pentru că ușa de la dormitorul fetelor se închidea și de pe interior. Apoi, dacă cineva ar fi căutat borcanul lipsă și dacă l-ar fi găsit, n-aveau cum să ghicească cine fusese. Putea să ia câteva, din când în când, și nu va spune nimănui, nici măcar lui Jolene.

Pastilele pe care le înghițise cu câteva minute înainte începură să-și facă efectul. Nu mai simțea urmă de nervozitate. Cu planul bine stabilit și cu mintea limpede, se urcă pe masa albă a domnului Fergussen, băgă capul pe fereastră și privi în jur. Nu se vedea nimeni. Borcanul de pastile se afla la câțiva centimetri de genunchiul ei stâng. Își croi drum prin fereastră și apoi pe taburet. Cocoțată acolo, Beth se simțea calmă, puternică, stăpână pe viața ei.

Se aplecă înainte visătoare și apucă borcanul de gură cu ambele mâini. Corpul îi era cuprins de o relaxare delicioasă. Se lăsă moale, cu privirea pierdută în mulțimea de pastile verzi. Din bibliotecă se auzea o muzică grandioasă. Era pe vârfuri, pe taburet, iar corpul relaxat, pe pragul tăios al ferestrei, dar ea nu mai simțea durerea. Era moale ca o păpușă din cârpe. Privirea i se încețoșă, iar verdele pastilelor se transformă într-o pâclă luminoasă.

— *Elizabeth!*

Vocea părea să vină de undeva din mintea ei.

— *Elizabeth!*

Beth clipi. Era o voce de femeie, aspră, ca a mamei ei. Nu se uită cine era. Degetele i se desprinsesem de pe gura borcanului. Beth le strânse la loc și-l ridică. Se simțea ca și cum s-ar fi mișcat cu încetinitorul, ca în filme, când cineva cădea de pe cal la rodeo și imaginile încetineau și puteai vedea cum persoana respectivă plutea ușor în aer de parcă nu avea să i se întâmple nimic rău. Ridică borcanul cu ambele mâini și se întoarse; fundul borcanului lovi pervazul ferestrei cu un sunet surd, încheieturile i se răsuciră și borcanul i se desprinse din mâini explodând la picioarele ei, lângă taburet. Cioburile, amestecate cu pastile verzi, se răspândiră în cascadă pe linoleum. Bucățile de sticlă reflectau lumina, apoi cădeau cu un tremurat ușor, în vreme ce pastilele se rostogoleau spre doamna Deardorff ca o cascadă strălucitoare. Doamna Deardorff se afla la câțiva metri de ea și repeta:

— Elizabeth!

Iar și iar.

După un timp care i se păru foarte lung, pastilele încetară să se miște. În spatele doamnei Deardorff apăruse domnul Fergussen, cu pantalonii săi albi și cu tricoul său alb. Lângă el, se afla domnul Schell și, imediat în spatele lor, înghesuindu-se să vadă ce se întâmplase, erau ceilalți copii, unii dintre ei încă clipind de la filmul care tocmai se terminase. Toți se uitau spre ea și spre mica scenă care era taburetul său, iar ea stătea cu brațele depărtate de corp, de parcă încă mai ținea borcanul.

Fergussen o duse cu mașina maro a personalului până la spital, într-o cameră mică unde luminile erau strălucitoare și unde au pus-o să înghită un tub de cauciuc gri. A fost ușor. Nimic nu conta. Încă mai putea vedea movila verde de pastile din borcan. Pe dinăuntru i se întâmplau lucruri bizare, dar nu avea importanță. Adormi și se trezi doar o clipă, când cineva îi băgă un ac hipodermic în braț. Nu știa cât timp stătuse acolo, dar nu rămase peste noapte. Fergussen o duse înapoi în aceeași seară. Se așezase pe locul din față, trează și lipsită de orice grijă. Spitalul era în campus, unde era student Fergussen; indică spre clădirea Facultății de Psihologie când trecură pe lângă ea.

— Acolo merg eu la școală, spuse.

Beth abia dădu din cap. Și-l imagină pe Fergussen student, dând teste grilă și ridicând mâna să iasă din sală. Nu-i mai plăcuse niciodată de el până acum, îl considerase unul dintre ceilalți.

— Iisuse, puștoaico, spuse el, am crezut că Deardorff o să *explodeze.*

Beth se uita la copacii care-i treceau pe la fereastră.

— Câte ai luat? Douăzeci?

— N-am numărat.

Fergussen râse.

— Să-ți fie de bine! spuse. Dar mâine n-o să-ți fie ușor.

***

Ajunsă înapoi la Methuen se duse direct la culcare și dormi dusă douăsprezece ore. Dimineața, după micul dejun, Fergussen, distant ca înainte, îi spuse să se ducă la biroul doamnei Deardorff. În mod surprinzător, lui Beth nu-i era frică. Efectul pastilelor se dusese, dar ea se simțea odihnită și calmă. În timp ce se îmbrăcase, descoperise ceva nemaipomenit. În ciuda faptului că fusese prinsă, dusă la spital, dezbrăcată și apoi îmbrăcată la loc, pe fundul buzunarului fustei bleumarin rămăseseră douăzeci și trei de pastile. Fusese nevoită să scoată periuța din suport, ca să le poată ascunde pe toate.

Doamna Deardorff o făcu să aștepte aproape o oră. Dar lui Beth puțin îi păsa. Citi în *National Geographic* despre un trib de indieni care trăiau în găurile din stânci. Oameni cu pielea maronie, părul negru și dinții stricați. În poze erau copii peste tot, adesea cuibăriți în brațele unor persoane mai mari. *Ce ciudat!* se gândi. Pe ea nu o atinsese niciodată un om mai mare, cu excepția cazurilor în care fusese pedepsită. Nu-și lăsă mintea să se gândească la cureaua de brici a doamnei Deardorff. Dacă Deardorff va vrea să o folosească, ar putea să i-o ia. Simțea cumva că ceea ce fusese prinsă făcând era de o gravitate dincolo de orice pedeapsă obișnuită. Și, undeva și mai în adânc, era conștientă de complicitatea orfelinatului care o hrănise pe ea și pe toți ceilalți cu pilule, ca să-i facă mai puțin neliniștiți, mai

ușor de gestionat.

***

Doamna Deardorff nu o invită să se așeze. Domnul Schell stătea pe canapeaua mică, albastră a doamnei Deardorff, iar în fotoliul roșu stătea domnișoara Lonsdale. Domnișoara Lonsdale era responsabilă de educația religioasă. Înainte să înceapă să se strecoare duminica la subsol să joace șah, Beth ascultase câteva lecții ale domnișoarei Lonsdale. Vorbea despre datoria creștinească, despre dans și comunism, care erau considerate păcate grave, precum și despre alte lucruri pe care domnișoara Lonsdale nu le menționase foarte clar.

— Am discutat despre cazul tău o oră întreagă, Elizabeth, spuse doamna Deardorff.

Ochii ei, îndreptați pe Beth, erau reci și periculoși.

Beth o ascultă fără să spună nimic. Simțea că se întâmplă ceva ca la șah. La șah nu trebuia să lași adversarul să-ți înțeleagă strategia.

— Comportamentul tău ne-a șocat pe noi toți. Niciodată, și mușchii de pe maxilarul doamnei Deardorff se tensionară precum oțelul, *niciodată* în istoria casei Methuen nu s-a întâmplat ceva atât de deplorabil. Nu trebuie să se mai repete.

Domnul Schell luă cuvântul.

— Suntem extrem de dezamăgiți…

— Nu pot dormi fără pastile, spuse Beth.

Urmă o tăcere plină de uimire. Nu se așteptase nimeni ca ea să vorbească. Apoi doamna Deardorff spuse:

— Cu atât mai mult, nu ar trebui să le iei.

Dar era ceva ciudat în vocea ei, ca și cum ar fi fost speriată.

— Atunci, nu ar fi trebuit să ni le dați niciodată, răspunse Beth.

— *Nu îți permit să-mi răspunzi*! spuse doamna Deardorff. Se ridică și se aplecă peste birou spre Beth. O să regreți dacă îmi mai vorbești vreodată în halul ăsta!

Beth simți că nu mai poate respira. Corpul doamnei Deardorff părea enorm. Beth se retrase ca friptă.

Doamna Deardorff se așeză și-și aranjă ochelarii.

— Ți-au fost suspendate accesul la bibliotecă și orele de joacă. Nu vei avea voie să vii la filmele de sâmbătă și vei merge la culcare în fiecare seară la opt fix. Ai înțeles?!

Beth încuviință.

— *Răspunde-mi!*

— Da.

— Vei merge la ora de religie cu treizeci de minute mai devreme și vei avea responsabilitatea de a aranja scaunele. Dacă nu vei face ce ți-am spus, domnișoara Lonsdale a fost instruită să-mi raporteze mie direct. Dacă vei fi prinsă șușotind cu o altă fată la ora de religie, sau la orice oră, vei primi automat zece puncte penalizare. Doamna Deardorff făcu o pauză. Înțelegi ce înseamnă zece puncte penalizare, Elizabeth?

Beth încuviință.

— Răspunde-mi!

— Da.

— Elizabeth, domnișoara Lonsdale m-a informat că pleci adesea de la ora de religie și lipsești perioade lungi de timp. Să nu se mai întâmple. Vei rămâne la oră, în capelă, toate cele nouăzeci de minute, în fiecare duminică. Tot în fiecare duminică, vei scrie rezumatul fiecărei discuții de duminică și mi-l vei lăsa pe birou, luni dimineața.

Doamna Deardorff se lăsă pe spate în scaunul de la biroul din lemn și își încrucișă mâinile în poală.

— Și, Elizabeth…

Beth o privi cu atenție.

— Da, doamnă.

Doamna Deardorff zâmbi sumbru.

— Gata cu șahul.

***

A doua zi dimineață, după micul dejun, Beth se puse la coadă la vitamine. Observase că încuietoarea de la fereastră fusese înlocuită și că cea nouă nu mai era prinsă doar în două, ci în patru șuruburi, câte unul în fiecare colț.

Când ajunse la fereastră, Fergussen o privi și rânji.

— Vrei să te servești cu ceva? spuse.

Beth clătină din cap și întinse mâna după vitamine. El i le dădu și adăugă:

— Ai grijă, Harmon.

Îi vorbise pe un ton plăcut; nu-l auzise niciodată vorbind așa de când mergeau să-și ia vitaminele.

***

Domnișoara Lonsdale nu era foarte rea. Părea stânjenită când Beth îi aducea rezumatul la nouă și jumătate și păruse agitată când îi arătase cum să plieze și să așeze scaunele, ajutând-o la primele două rânduri. Beth se descurca destul de ușor, dar să stea să o asculte pe domnișoara Lonsdale vorbind despre comunismul fără Dumnezeu și despre modul în care s-a răspândit în Statele Unite era destul de rău. Beth era somnoroasă și nu apuca să-și termine micul dejun. Dar trebuia să fie atentă ca să-și poată scrie rezumatul. O asculta pe domnișoara Lonsdale vorbind în felul ei foarte serios despre cum trebuia să fim cu toții atenți, deoarece comunismul era ca o boală care te putea infecta. Pentru Beth nu era foarte clar ce era ăla comunism. Ceva rău în care credeau unii oameni din alte țări, care semăna cu nazismul și cu uciderea a milioane de evrei.

Dacă nu i-ar fi spus doamna Deardorff, domnul Shaibel ar fi stat și ar fi așteptat-o. Beth și-ar fi dorit să meargă la el să joace șah, ca să încerce Gambitul Regelui împotriva lui. Sau poate că domnul Ganz se va întoarce cu cineva de la clubul de șah cu care să poată juca. Doar pentru o clipă își permise să se gândească la asta și inima i se umpluse de bucurie. Voia să fugă. O dureau ochii.

Clipi, scutură din cap și continuă să o asculte pe domnișoara Lonsdale, care vorbea acum despre Rusia, un loc îngrozitor, din câte se părea.

***

— Ar fi trebuit *să te vezi*, spuse Jolene. Cocoțată pe scaunul ăla. Tu plutind și Deardorff urlând la tine.

— A fost ciudat.

— Rahat, te cred și eu! Pun pariu că a fost *bine*. Jolene se aplecă puțin mai aproape. Câte ai luat, până la urmă?

— Treizeci.

Jolene făcu ochii mari la ea.

— Băăăgaaa-mi-aș!

***

Era greu să dormi fără pastile, dar nu imposibil. Beth le păstră pe cele pe care le mai avea pentru urgențe și decise că, dacă tot trebuia să stea trează câteva ore bune în fiecare noapte, mai bine își petrecea timpul învățând Apărarea Siciliană. În *Modern Chess Openings* erau cincizeci și șapte de pagini dedicate apărării Siciliene, cu o sută șaptezeci de linii diferite care porneau toate de la e4. Voia să le memoreze și apoi să le joace pe toate noaptea, în minte. După ce termina asta și învăța toate variantele, putea merge mai departe cu Pire, Nimzovici și Ruy Lopez. *Modern Chess Openings* era o carte groasă, cu scris mic. Avea să-i fie bine.

Într-o zi, când ieșea de la ora de geografie, îl văzu pe domnul Shaibel la capătul holului lung. Avea cu el o găleată de metal pe roți și dădea cu mopul. Elevii se îndreptau cu toții în altă direcție, spre ușa care ducea în curte. Erau în pauză. Beth porni spre el, oprindu-se unde podeaua era udă. Rămase acolo peste un minut, până când se uită la ea.

— Îmi pare rău, spuse ea. Nu mă mai lasă să joc.

Domnul Shaibel se încruntă, dădu din cap, dar nu spuse nimic.

— M-au pedepsit. Am…

Beth îi privi chipul. Nicio expresie.

— Mi-ar plăcea să ne mai putem juca.

O privi o clipă, ca și cum ar fi vrut să spună ceva. Dar apoi își duse ochii din nou spre podea, aplecându-și ușor corpul său gras și se întoarse la spălatul pe jos. Beth simți dintr-odată un

gust amar în gură. Se întoarse cu spatele și porni pe hol.

***

Jolene spunea că în jurul Crăciunului se făceau întotdeauna adopții. În anul în care o pedepsiseră pe Beth, interzicându-i să mai joace șah, fuseseră adoptați doi copii, în decembrie.

Amândouă frumoase, spuse Beth în sinea ei.

— Amândouă albe, spuse Jolene cu voce tare.

Cele două paturi rămăseseră goale o vreme. Apoi, într-o dimineață, înainte de micul dejun, Fergussen intră în dormitorul fetelor. Unele dintre ele se puseră pe chicotit, văzându-l acolo, cu grămada de chei legată la centură. Se duse la Beth, care tocmai își punea șosetele. Era aproape de ziua ei. Împlinea zece ani. Își puse a doua șosetă, apoi privi în sus la el.

Fergussen se încruntă.

— Avem un loc nou pentru tine, Harmon. Vino cu mine.

Traversară dormitorul, către celălalt capăt. Unul dintre paturile goale era sub fereastră. Era mai mare decât celelalte și avea mai mult spațiu în jur.

— Îți poți pune lucrurile în noptieră. O privi vreme de un minut. O să fie mai drăguț aici.

Beth stătea înțepenită acolo, uluită. Era cel mai bun pat din cameră.

Fergussen notă ceva în dosar. Beth întinse mâna și îi atinse brațul cu vârful degetelor, deasupra ceasului, unde creștea păr negru.

— Mulțumesc, îi spuse.

TREI

— Văd că peste două luni faci treisprezece ani, Elizabeth, spuse doamna Deardorff.

— Da, doamnă.

Beth stătea pe scaunul cu spătar drept din fața biroului doamnei Deardorff. Venise Fergussen și o luase din sala de clasă. Era unsprezece dimineața. Nu mai intrase în acel birou de mai bine de trei ani.

Doamna de pe canapea se ridică brusc, voioasă, dar încordată.

— Doisprezece ani este o vârstă minunată! spuse.

Doamna purta un cardigan albastru peste o rochie mătăsoasă. Ar fi fost destul de drăguță dacă nu și-ar fi dat cu atâta ruj și fard de obraz și dacă nu și-ar fi mișcat gura cu nervozitate, cum o făcea. Bărbatul de lângă ea purta un costum gri din tweed și vestă.

— Elizabeth a avut rezultate bune la toate materiile școlare, continuă doamna Deardorff. Este cea mai bună din clasă la limba engleză și la aritmetică.

— Vai, ce drăguț! spuse doamna. Eu eram cam bătută-n cap la aritmetică.

Zâmbi călduros către Beth.

— Sunt doamna Wheatley, adăugă ea pe un ton confidențial.

Bărbatul își drese glasul și nu spuse nimic. Arăta de parcă și-ar fi dorit să fugă de-acolo.

Beth înclină din cap la remarca doamnei, dar nu găsi nimic potrivit de spus. De ce o aduseseră aici?

Doamna Deardorff continuă să vorbească despre notele lui Beth, iar doamna cu cardigan albastru o asculta cu atenție. Doamna Deardorff nu spuse nimic despre pastilele verzi, nici despre faptul că Beth juca șah; tonul ei era plat, dar aprobator, în ce privea calitățile lui Beth. Când termină, rămaseră cu toții într-o tăcere stânjenitoare, pentru o vreme. Apoi bărbatul își drese din nou glasul, se fâțâi încurcat și se uită spre Beth, ca și cum ar fi privit dincolo de ea.

— Ți se spune Elizabeth? Vorbea de parcă se înecase cu o îmbucătură de mâncare. Sau Betty?

Beth îl privi.

— Beth, zise. Mi se spune Beth.

În următoarele săptămâni uită de vizita în biroul doamnei Deardorff și se lăsă absorbită de școală și de lectură. Găsise un set de cărți pentru fete și le citea ori de câte ori avea ocazia, în clasă, noaptea în pat, duminica după-amiaza. Vorbeau despre aventurile fiicei mai mari dintr-o familie mare, fericită. Cu șase luni înainte, Methuen primise un televizor, care acum se afla în sufragerie, și îi dădeau drumul câte o oră în fiecare seară. Dar Beth constatase că preferă aventurile lui Ellen Forbes, în loc de *I Love Lucy*[13] și *Gunsmoke*.[14] Se punea în pat, singură în dormitor, și citea până la stingere. Nu o deranja nimeni.

Într-o seară, pe la mijlocul lunii septembrie, citea singură, când intră Fergussen.

— Nu ar trebui să-ți faci bagajul? întrebă el.

Închise cartea, ținând degetul mare între pagini, să nu uite unde rămăsese.

— De ce?

— Nu ți-au spus?

— Ce să-mi spună?

— Ai fost adoptată. Vin să te ia după micul dejun.

Beth rămase acolo, pe marginea patului, holbându-se la tricoul alb și larg al lui Fergussen.

***

— Jolene… zise. Nu-mi găsesc cartea.

— Ce carte? întrebă Jolene somnoroasă.

Era înainte de ora de trezire.

— *Modern Chess Openings*, are coperta roșie. O țin în noptieră.

Jolene scutură din cap.

— N-am io treabă cu așa ceva.

Beth nu mai scosese cartea de acolo de câteva săptămâni, dar își amintea clar că o pusese pe fundul celui de-al doilea sertar. Lângă pat avea o valiză maro din plastic; conținea cele trei

rochii pe care le avea și patru seturi de lenjerie, periuța de dinți, pieptenele, un săpun Dial, două agrafe și câteva batiste simple din bumbac. Noptiera ei era acum goală. Își căutase cartea și în bibliotecă, dar nu era acolo. Nu mai știa unde să caute. Nu mai jucase o partidă de șah de trei ani, cu excepția celor din minte, dar *Modern Chess Openings* era singurul lucru pe care-l deținea și de care îi păsa.

Miji ochii la Jolene.

— Tu nu ai văzut-o nicăieri, nu?

Pentru o clipă, Jolene se arătă supărată.

— Ai grijă pe cine acuzi, spuse. Ce să fac eu cu o carte ca aia? apoi tonul i se îndulci. Am auzit că pleci.

— Așa e.

Jolene râse.

— Ce te-a apucat? Nu vrei să pleci?

— Nu știu.

Jolene trase cearșaful, se ridică și își acoperi umerii cu el.

— Tu zi „da, domnu'" și „da, doamna" și o să-ți fie bine. Zi-le cât de norocoasă te simți că faci parte dintr-o familie de creștini ca a lor și poate îți pun și televizor în cameră.

Era ceva ciudat în modul în care vorbea Jolene.

— Jolene, spuse Beth, îmi pare rău.

— De ce să-ți pară?

— Îmi pare rău că nu ai fost adoptată și tu.

Jolene pufni.

— E, rahat! O să mă descurc foarte bine și aici.

Se răsuci cu spatele la Beth și se ghemui în pat. Beth dădu să întindă mâna spre ea, dar tocmai atunci intră domnișoara Furth, spunând:

— Trezirea, fetelor!

Beth se întoarse la patul ei. Pentru ultima dată.

A doua zi, doamna Deardorff îi însoți până la parcare și rămase lângă mașină, în timp ce domnul Wheatley urca pe locul șoferului, iar doamna Wheatley și Beth se urcau în spate.

— Să fii cuminte, Elizabeth, spuse doamna Deardorff.

Beth încuviință și, în timp ce o făcea, observă că cineva se afla în spatele doamnei Deardorff, pe veranda clădirii administrației.

Era domnul Shaibel. Ținea mâinile înfundate în buzunarele salopetei de lucru și privea spre mașină. Beth ar fi vrut să coboare și să meargă la el, dar doamna Deardorff îi stătea în drum, așa că se lăsă pe spate în scaun. Doamna Wheatley începu să vorbească și domnul Wheatley porni mașina.

Când ieșiră din parcare, Beth se întoarse și-i făcu cu mâna prin parbrizul din spate, dar el nu-i răspunse. Nu era sigură dacă o văzuse sau nu.

***

— Ar fi trebuit să le vezi fețele, spuse doamna Wheatley.

Purta același cardigan albastru, dar de data aceasta avea pe sub el o rochie gri decolorată, iar jos, pe glezne, dresurile îi erau răsucite.

— S-au uitat prin toate dulapurile și chiar și în frigider. Mi-am dat seama imediat că erau impresionați de proviziile mele. Mai ia din caserola cu ton. Îmi place să văd copiii mâncând.

Beth își mai puse puțin în farfurie. Era prea sărat, dar nu spuse nimic. Era prima masă la familia Wheatley. Domnul Wheatley plecase deja în Denver cu afaceri și se întorcea abia peste câteva săptămâni. O fotografie cu el era pusă pe pianina de lângă fereastra cu draperii groase din sufragerie. În camera de zi, televizorul mergea în gol; o voce bărbătească profundă făcea publicitate la Anacin[15].

Domnul Wheatley le condusese în tăcere până la Lexington și apoi se dusese imediat sus. Coborâse după câteva minute cu o valiză, o sărutase pe doamna Wheatley pe obraz, absent, îi făcuse un semn din cap lui Beth de rămas-bun, apoi plecase.

— Au vrut să afle totul despre noi. Câți bani face Allston pe lună. De ce nu avem copiii noștri. Ne-au întrebat – și doamna Wheatley se aplecă înainte peste caserola din Pyrex – dacă am probleme cu psihicul, spuse în șoaptă. Se lăsă pe spate și oftă. Îți dai seama? Îți dai seama?!

— Nu, doamnă, spuse Beth, pentru a umple tăcerea bruscă.

Mai luă o îmbucătură de ton și o dădu pe gât cu apă.

— Sunt foarte *atenți*, spuse doamna Wheatley. Dar, știi,

bănuiesc că așa trebuie să fie.

Nu atinsese nimic din farfurie. De două ore, de când ajunseseră, doamna Wheatley își petrecuse timpul sărind de pe scaunul pe care stătea, ba să verifice cuptorul, ba să aranjeze unul dintre tablourile Rosa Bonheur de pe perete, ba să își golească scrumiera. Pălăvrăgise aproape continuu. Beth răspundea din când în când cu „da, doamnă", „nu, doamnă". Nu-i arătase camera ei, încă; valiza maro de plastic era tot la ușa de la intrare, lângă raftul pentru reviste, unde o lăsase la zece și jumătate în acea dimineață.

— Dumnezeu știe, spunea doamna Wheatley, Dumnezeu știe că trebuie să fie meticuloși când e vorba de cui încredințează un copil. Nu poți acorda responsabilitatea creșterii unui copil unor ticăloși.

Beth puse furculița jos cu grijă.

— Pot merge la toaletă, vă rog?

— De ce… desigur.

Arătă spre sufragerie cu furculița. Doamna Wheatley ținuse furculița în mână pe tot timpul prânzului, deși nu mâncase nimic.

— Ușa albă din stânga canapelei.

Beth se ridică, trecu dincolo de pianina care, practic, umplea mica sală de prânz și intră în sufragerie, făcând slalom printr-un amalgam de mese de cafea, lampadare și un televizor imens din lemn de trandafir, la care se transmitea acum un serial dramatic. Merse cu atenție peste covorul mițos Orion și ajunse la baie. Era micuță, zugrăvită toată turcoaz – aceeași nuanță pe care o avea cardiganul doamnei Wheatley. Pe jos era un covoraș albastru, mai erau mici prosoape albastre de oaspeți și un vas de toaletă albastru. Până și hârtia igienică era albastră. Beth săltă capacul toaletei și vomită tonul, apoi trase apa.

***

Când ajunseră în capătul scărilor, doamna Wheatley se odihni o clipă, sprijinindu-și șoldul de balustradă, respirând greu. Apoi făcu câțiva pași pe covorul de pe hol și deschise o

ușă cu un gest teatral.

— Aceasta, spuse ea, este camera ta.

Dat fiind că era o casă mică, Beth își imaginase că-i vor da o cameră micuță, dar, când intră înăuntru, i se tăie respirația. I se părea enormă. Podeaua era goală și vopsită în gri, cu un covor oval roz pe partea laterală a patului dublu. Nu mai avusese niciodată o cameră a ei. Rămase în picioare, cu valiza în mână, privind împrejur. În cameră mai erau un dulap, un birou de lemn cu aspect portocaliu asortat la dulap, pe care era așezată o veioză de sticlă, roz, și o cuvertură tot roz, de pluș, pe patul enorm.

— Nu o să-ți vină să crezi ce greu este să găsești mobilier de calitate din lemn de arțar, spunea doamna Wheatley, dar cred că m-am descurcat bine, zic eu.

Beth abia o auzea. Această cameră era *a ei.* Se uită la ușa albă, vopsită; sub clanță se afla o cheie. Putea să încuie ușa dacă voia și nimeni nu putea intra.

Doamna Wheatley îi arătă unde se afla baia de la etaj și apoi o lăsă singură să despacheteze, închizând ușa când ieși. Beth își puse jos valiza și începu să meargă de jur-împrejur, oprindu-se doar pentru scurt timp pentru a privi pe fiecare dintre cele trei ferestre ale bovindoului cu vedere la stradă. Avea un dulap mai mare decât cel pe care îl avusese mamei ei și o noptieră lângă pat cu o veioză mică de citit. Era o cameră minunată. Dacă ar vedea-o Jolene… Pentru o clipă, simți că-i vine să plângă pentru Jolene, ar fi vrut ca Jolene să fie acolo, să se plimbe prin cameră cu ea, studiind mobilierul și apoi să pună împreună hainele lui Beth în dulap…

În mașină, doamna Wheatley declarase că era tare bucuroasă să aibă un copil mai mare. *Atunci de ce nu ați adoptat-o pe Jolene?* se gândise Beth. Dar nu spusese nimic. Se uita la domnul Wheatley, cu maxilarul său aspru și mâinile palide pe volan și apoi la doamna Wheatley. Știa ca n-ar fi adoptat-o niciodată pe Jolene.

Beth se așeză pe pat lăsând gândul deoparte. Era un pat incredibil de moale și mirosea a curat și a proaspăt. Se aplecă și-și scoase pantofii, apoi se lăsă pe spate, întinzându-se pe toată

suprafața mare și confortabilă, întorcându-și capul spre ușa închisă care îi garanta că această cameră era doar a ei.

Rămase trează vreme de mai multe ore în noaptea aceea; nu voia să doarmă, încă. Pe fereastră intra lumina lampionului din stradă, dar avea draperii groase pe care le putea trage pentru a o bloca. Înainte de a-i spune noapte bună, doamna Wheatley îi arătase lui Beth și camera ei. Se afla în cealaltă parte a holului și avea exact aceeași dimensiune ca a lui Beth, dar avea televizor, și scaune acoperite de huse, și o cuvertură albastră pe pat.

— De fapt, este o mansardă reamenajată, spuse doamna Wheatley.

Din pat, Beth o auzea pe doamna Wheatley tușind, dar sunetul era îndepărtat; mai târziu îi auzi picioarele goale lipăind pe hol, până la baie. Dar nu o deranja. Ușa ei era închisă și încuiată cu cheia. Nimeni nu putea s-o deschidă și să o orbească cu lumina. Doamna Wheatley era singură în camera ei, deci nu avea să se audă nici discuții, nici certuri, doar muzică și vocile joase de la televizor. Ar fi fost minunat să o fi avut pe Jolene acolo, doar că atunci Beth nu ar mai fi avut camera numai pentru ea, nu ar fi putut să se întindă singură în acest pat imens, în mijlocul lui, căutând locuri unde cearșaful era rece, și nu ar mai fi avut nici toată liniștea aceea.

***

Luni merse la școală. Doamna Wheatley o duse cu taxiul, deși se afla la mai puțin de o jumătate de kilometru distanță. Beth era în clasa a VII-a. Școala semăna mult cu liceul public din celălalt oraș, unde fusese la concursul de șah, și știa că hainele ei nu erau adecvate, dar nimeni nu-i acordă prea multă atenție. Câțiva dintre elevi se uitaseră la ea preț de un minut când profesoara o prezentă clasei, dar asta fusese tot. Primi manuale și fu atribuită unei clase de dirigenție. După o privire aruncată manualelor și ascultând ce spuneau profesorii la clasă, își dădu seama că îi va fi ușor. Îi displăcea zgomotul de pe holuri, între ore, și de câteva ori simțise privirile celorlalți elevi care se uitau la ea, dar nu era greu. Știa că se putea descurca oricând cu orice

s-ar fi putut întâmpla în această școală publică luminoasă și zgomotoasă.

La prânz încercă să stea singură la masă, la cantină, cu sandviciul ei cu șuncă și cutia cu lapte, dar o altă fată veni și se așeză de cealaltă parte. Pentru o vreme, niciuna dintre ele nu vorbi. Și fata avea o figură ștearsă, exact ca Beth.

Când își termină jumătate din sandvici, Beth se uită la ea, peste masă.

— Aveți club de șah aici, la școală?

Cealaltă fată ridică privirea, surprinsă.

— Ce?

— Aveți club de șah? Vreau să particip și eu.

— Oh, spuse fata. Nu cred să fie așa ceva pe aici. Dar poți încerca să intri la clubul de majorete junioare.

Beth își termină sandviciul.

***

— Văd că stai mereu și înveți, spuse doamna Wheatley. Nu ai niciun hobby?

De fapt, Beth nu învăța; citea un roman împrumutat de la biblioteca școlii. Stătea în fotoliul din camera ei, lângă fereastră. Doamna Wheatley bătuse mai întâi la ușă și apoi intrase; era îmbrăcată cu un halat roz pufos și avea în picioare papuci roz din satin. Se duse și se așeză pe marginea patului lui Beth, zâmbindu-i distrasă, ca și cum s-ar fi gândit la altceva. Beth trăia cu ea de o săptămână și observase că doamna Wheatley era adesea așa.

— Înainte jucam șah, spuse Beth.

Doamna Wheatley clipi.

— Șah?

— Îmi place foarte mult.

Doamna Wheatley clatină din cap, de parcă și-ar fi scuturat ceva din păr.

— Ah, șah! exclamă. Jocul regilor. Ce drăguț.

— Dumneavoastră jucați? întrebă Beth.

— O, Doamne, nu! spuse doamna Wheatley râzând cu

autoironie. Nu sunt atât de deșteaptă. Dar tatăl meu obișnuia să joace. Tata fost chirurg și era un tip rafinat; cred că a fost un jucător de șah foarte bun pe vremea lui.

— Aș putea să joc șah cu el?

— Nu prea, spuse doamna Wheatley. S-a prăpădit acum un an.

— Știți pe cineva cu care aș putea juca?

— Șah? Habar n-am. Doamna Wheatley o privi o clipă. Nu este considerat în general un joc pentru băieți?

— Joacă și fetele.

— Ce drăguț!

Dar doamna Wheatley era cu mintea în cu totul altă parte.

***

Doamna Wheatley petrecu două zile făcând curat prin casă; venea domnișoara Farley. În dimineața vizitei, o trimisese pe Beth de trei ori să se pieptene.

Când domnișoara Farley apăru la ușă, era urmată de un bărbat înalt care purta o jachetă de fotbal. Beth rămase șocată când văzu că era Fergussen. Părea ușor jenat.

— Bună, Harmon, spuse el. M-am autoinvitat.

Intră în camera de zi a doamnei Wheatley și rămase acolo cu mâinile în buzunare.

Domnișoara Farley adusese un set de formulare și o listă de verificare. Voia să afle ce mânca Beth, cum mergea la școală și ce planuri avea pentru vară. Doamna Wheatley vorbi cel mai mult. Beth observă că devenea din ce în ce mai vorbăreață, cu fiecare întrebare.

— Nici nu vă imaginați, spunea doamna Wheatley, cât de bine s-a adaptat Beth la noul mediul școlar. Profesorii ei au rămas extrem de impresionați de ea…

Beth nu-și amintea de nicio conversație între doamna Wheatley și profesorii ei de la școală, dar nu spuse nimic.

— Sperasem să-l văd și pe domnul Wheatley, zise domnișoara Farley. Se întoarce curând?

Doamna Wheatley îi zâmbi.

— Allston a sunat mai devreme. Mi-a spus că îi pare teribil de rău, dar nu poate veni. Lucrează foarte, foarte mult. Se uită spre Beth, continuând să zâmbească. Allston are grijă să nu ne lipsească nimic.

— Reușește să-și petreacă suficient timp cu Beth? întrebă domnișoara Farley.

— De ce? Dar *desigur*! spuse doamna Wheatley. Allston este un tată minunat.

Șocată, Beth își lăsă privirea în poală. Nici măcar Jolene nu știa să mintă atât de bine. Pentru o clipă crezuse și ea, văzuse imaginea unui Allston Wheatley prietenos, patern, care nu exista decât în vorbele doamnei Wheatley. Dar apoi și-l aminti pe cel adevărat: sumbru, distant și tăcut. Și că, de fapt, nu sunase.

Cât au stat acolo, adică vreo oră, Fergussen nu spuse aproape nimic. Când se ridicară să plece, îi întinse mâna lui Beth, iar ea simți că se topește.

— Mi-a părut bine să te revăd, Harmon, spuse el.

Beth îi luă mâna să i-o strângă, dorind ca el să mai poată rămâne puțin, doar cu ea.

***

Câteva zile mai târziu, doamna Wheatley o duse în centrul orașului să-i cumpere haine. Când autobuzul se opri în stația lor, Beth păși înăuntru fără ezitare, chiar dacă era prima dată în viața ei când lua un autobuz. Era sâmbătă și toamna era caldă. Beth se simțea inconfortabil în fusta ei din lână de la Methuen și abia aștepta să aibă una nouă. Începu să numere cartierele până în centru.

Coborâră la a șaptesprezecea stație. Doamna Wheatley o luă de mână, deși nu era deloc necesar, și o conduse câțiva metri pe trotuare aglomerate și apoi prin ușile rotative ale magazinului Ben Snyder. Era zece dimineața, iar raioanele erau pline de femei care purtau poșete mari închise la culoare și sacoșe de cumpărături. Doamna Wheatley trecu prin mulțime cu siguranța unei experte. Beth o urma.

Înainte de a apuca să se uite la ceva, doamna Wheatley o duse pe scara largă care conducea la subsol, unde petrecu douăzeci de minute la o tejghea cu ceva ce, conform etichetei afișate, erau seturi de șervețele de masă, alegând șase albastre din teancul multicolor și refuzând, simultan, o duzină dintre ele. Așteptă, în timp ce doamna Wheatley își asorta setul printr-un proces de testare amețitor, iar apoi se hotărî că, de fapt, nu-i trebuia niciun șervet nou, apoi se îndreptară spre altă tejghea, unde scria „Cărți la reducere". Doamna Wheatley citi titlurile multor cărți la treizeci și nouă de cenți, luă câteva, le răsfoi, dar nu cumpără niciuna.

Apoi, în sfârșit, se îndreptară spre scara rulantă care ducea la etajul principal. Acolo se opriră la raionul de parfumuri, unde doamna Wheatley își pulverizâ *Evening în Paris*{16} pe o încheietură și *Emeraude*{17} pe cealaltă.

— Gata, scumpo, spuse doamna Wheatley, în sfârșit mergem până la patru, acum. Zâmbi către Beth. La raionul cu ținute pentru domnișoare.

Între etajul al treilea și al patrulea, Beth aruncă o privire înapoi și văzu raionul CĂRȚI ȘI JOCURI. Acolo, exact unde scria numele raionului, într-o vitrină de sticlă, se aflau trei seturi de șah.

— Șah! zise ea, trăgând-o de mânecă pe doamna Wheatley.

— Ce vrei? spuse doamna Wheatley, vizibil deranjată.

— Au seturi de șah, spuse Beth. Putem să ne întoarcem?

— Nu vorbi așa *tare,* spuse doamna Wheatley. Trecem pe-acolo când ne întoarcem.

Dar nu se întâmplă așa. Doamna Wheatley își petrecu restul dimineții punând-o pe Beth să probeze haine, din cele de pe rafturile cu reduceri, să se învârtă ca să verifice tivul, apoi să se apropie de fereastră „ca să vadă calitatea materialului" la lumină naturală, apoi îi cumpără unul, insistând, după aceea, să coboare cu liftul.

— Nu mergem să vedem seturile de șah? întrebă Beth, dar doamna Wheatley nu-i răspunse.

Pe Beth o dureau picioarele și transpirase. Nu-i plăcea haina din cutia de carton pe care o căra. Era de culoare turcoaz, ca

puloverele doamnei Wheatley, și nu i se potrivea mărimea. Beth nu știa prea multe despre haine, dar până și ea putea spune că în acel magazin se vindeau dintre cele mai ieftine.

Când liftul se opri la etajul trei, Beth își aminti de seturile de șah, dar ușa se închise la loc și liftul coborî la etajul principal. Doamna Wheatley o luă pe Beth de mână și o conduse pe stradă până la stația de autobuz, plângându-se ce greu era să găsești ceva în ziua de azi.

— Dar, la urma urmei, spuse pe un ton de filosof, în timp ce autobuzul se apropia de stație, am luat ce am venit să luăm.

Săptămâna următoare, la ora de engleză, înainte ca profesorul să sosească, Beth auzi niște fete din spatele ei comentând:

— Pantofii ăia zici că sunt luați de la Ben Snyder, spuse una dintre ele.

— N-aș purta nici moartă așa ceva, spuse alta, râzând.

***

Beth mergea pe jos la școală, în fiecare dimineață, de-a lungul străzilor umbrite, cu case liniștite, copaci și peluze. Mai mergeau și alți elevi în aceeași direcție, Beth îi recunoștea pe unii dintre ei, dar ea era întotdeauna singură. Se înscrisese cu două săptămâni mai târziu în semestrul întâi și în a patra săptămână trebuia deja să dea tezele. Marți nu avea nicio testare dimineața și ar fi trebuit să meargă în clasei ei de dirigenție. În schimb, luă autobuzul spre centru, cu caietul după ea și cei patruzeci de cenți pe care îi pusese deoparte din alocația ei de 25 de cenți pe săptămână. Avea banii pregătiți când urcă în autobuz.

Seturile de șah erau încă acolo, dar, văzute de aproape, nu păreau de o calitate prea bună. Când ridică regina albă, fu surprinsă de cât de ușoară era. O răsuci. Era din plastic, goală pe dinăuntru. O puse înapoi când o vânzătoare veni și spuse:

— Pot să te ajut cu ceva?

— Aveți *Modern Chess Openings*?

— Avem șah, și dame, și table, spuse femeia, și o varietate

întreagă de jocuri pentru copii.

— Este o carte, spuse Beth, despre șah.

— Raionul de cărți se află în partea cealaltă.

Beth se duse la rafturile cu cărți și începu să caute. Nu era nimic despre șah. Și nici vreo vânzătoare pe care s-o întrebe. Se întoarse la femeia de la tejghea și așteptă îndelung înainte ca aceasta să o bage în seamă.

— Caut o carte despre șah, îi spuse Beth.

— Nu avem cărți în acest raion, răspunse femeia și dădu să se întoarcă.

— Știți vreo librărie prin apropiere? întrebă Beth repede.

— Încearcă la Morris.

Apoi se îndreptă spre un teanc de cutii și începu să le aranjeze.

— Unde este?

Femeia nu răspunse.

— Doamnă, unde e librăria Morris? spuse Beth tare.

Femeia se întoarse și o privi furios.

— Pe Upper Street, spuse.

— Și unde este Upper Street?

După expresia de pe fața femeii, Beth crezu că o să înceapă să urle. Apoi fața i se relaxă și spuse:

— La două străzi de Main Street.

Beth coborî pe scara rulantă.

***

Librăria Morris era pe colț, lângă o farmacie. Beth deschise ușa și se trezi într-o cameră mare cu atât de multe cărți cum nu văzuse vreodată în viața ei. În spatele unei tejghele se afla un bărbat chel care fuma și citea. Beth se îndreptă spre el și spuse:

— Aveți *Modern Chess Openings*?

Bărbatul lăsă cartea și o privi peste ochelari.

— Asta da cerere bizară, spuse cu voce plăcută.

— O aveți?

— Cred că da.

Se ridică de pe scaun și se îndreptă spre spatele magazinului.

Un minut mai târziu, se întoarse la Beth cu cartea în mână. Era aceeași carte groasă, cu aceeași copertă roșie. I se tăie respirația când o văzu.

— Poftim, spuse bărbatul, înmânându-i-o.

Beth o luă și o deschise la secțiunea cu Apărarea Siciliană. Ce bine era să revadă numele variațiilor. Levenfish, Dragon, Najdorf. Se simțea ca și cum ar fi ținut în mâini formule magice, sau nume de sfinți.

După un timp, bărbatul i se adresă.

— Este așa important șahul pentru tine?

— Da, zise ea.

Bărbatul zâmbi.

— Credeam că e o carte pentru Marii Maeștri.

Beth ezită.

— Ce este un Mare Maestru?

— Un jucător genial, spuse bărbatul. Un fel de Capablanca, doar că asta a fost demult. În ziua de azi, sunt alții, dar nu le știu numele.

Beth nu mai văzuse niciodată pe cineva ca acest bărbat. Era foarte relaxat și vorbea cu ea de parcă ar fi fost un alt adult. Fergussen mai făcuse așa, dar el era uneori foarte oficial.

— Cât costă cartea? întrebă Beth.

— Destul de mult. Cinci nouăzeci și cinci.

Beth se temea că avea să fie așa. După ce plătise biletele de autobuz îi mai rămăseseră zece cenți. Îi întinse cartea, spunând:

— Mulțumesc. Nu mi-o pot permite.

— Îmi pare rău, spuse el. Las-o acolo pe tejghea.

Beth puse cartea unde îi spusese.

— Alte cărți despre șah mai aveți?

— Sigur. La Jocuri și Sporturi. Du-te și aruncă un ochi.

În partea din spate a magazinului era un raft întreg cu titluri precum *Paul Morphy and the Golden Age of Chess*[18]; *Winning Chess Traps*[19]; *How to Improve Your Chess*[20]; *Improved Chess Strategy*[21]. Luă una intitulată *Attack and Counterattack in Chess*[22] și începu să citească partidele, imaginându-le în minte, fără să citească diagramele. Rămase acolo îndelung, în timp ce câțiva clienți intraseră și ieșiseră din magazin. Nu o deranja nimeni.

Răsfoi partidă după partidă, rămânând surprinsă de unele mutări, uluitoare – sacrificarea reginei și adevărate războieli între bărbați. Erau șaisprezece partide și fiecare dintre ele avea un nume, scris în partea de sus a paginii: „V. Smyslov – I. Rudakavsky: Moscova 1945" sau „A. Rubinstein – O. Duras: Viena 1908." În această partidă, jucătorul cu albele transformase pionul în regină la a treizeci și șasea mutare, amenințând cu un atac direct. Beth se uită la coperta cărții. Era mai mică decât *Modern Chess Openings* și pe etichetă era indicat un preț de $2.95. Începu să o răsfoiască sistematic. Ceasul de pe peretele librăriei indica ora zece și jumătate. Trebuia să plece peste o oră, să ajungă la școală, să dea teza la istorie. În față, vânzătorul nu-i acorda nici o atenție, absorbit de propria lectură. Beth se concentră; până la unsprezece și jumătate memorase douăsprezece partide.

În autobuz, pe drum spre școală, începu să le joace din nou, în cap. În spatele unora dintre mutări – nu cele pline de farmec, cum era sacrificarea reginei, ci uneori doar în mutarea cu o căsuță a unui pion – vedea subtilități care-i făceau să se ridice firele mici de păr de pe ceafă.

Întârziase cinci minute la teză, dar nimănui nu păru să-i pese. Termină înaintea tuturor celorlalți colegi ai săi. În cele douăzeci de minute rămase până la sfârșitul timpului alocat jucă „P. Keres – A. Tarnowski: Helsinki 1952." Era Deschiderea Ruy Lopez prin care albul mutase nebunul într-un mod din care Beth înțelese că însemna un atac indirect asupra regelui negru. La a treizeci și cincea mutare, albul mutase turnul pe a șaptea căsuță de pe coloana calului; era o mutare șocantă, care aproape că o făcu pe Beth să strige așezată acolo, pe scaunul ei.

***

Fairfield Junior High avea cluburi de socializare care se reuneau timp de o oră după cursuri și, uneori, în timpul dirigenției, vinerea. Era vorba de *Apple PI Club, Sub Debs* și *Girls Around Town*. Erau precum frățiile de la facultate, iar accesul era condiționat de invitația unui membru. Fetele de la Apple PI

erau în clasele a VIII-a și a IX-a; cele mai multe dintre ele purtau pulovere de cașmir în culori strălucitoare și pantofi Oxford la modă, cu șosete cu romburi. Unele dintre ele trăiau la țară și aveau cai. Pur sânge. Fetele de genul acela nu se uitau niciodată la tine pe hol, ci zâmbeau mereu altcuiva. Puloverele lor erau de culoare galben-deschis, albastru-închis și verde-pastel. Șosetele le ajungeau sub genunchi și erau din lână virgină sută la sută, din Anglia.

Uneori, între o oră și cealaltă, când Beth se privea în oglinda din camera fetelor, cu părul ei drept, castaniu, cu umerii înguști și fața rotundă cu ochi căprui și pistrui pe nas, simțea din nou vechiul gust de oțet în gură. Fetele care făceau parte din cluburi purtau ruj și fard de pleoape; Beth nu purta machiaj și avea încă breton. Nu-i trecea prin cap să intre în vreun club și nimeni nu o invita.

***

— Săptămâna aceasta, spuse doamna MacArthur, vom începe să studiem Binomul lui Newton. Știe cineva ce este un binom?

De pe rândul din spate, Beth ridică mâna. Era prima dată când o făcea.

— Da? făcu doamna MacArthur.

Beth se ridică în picioare, simțindu-se deodată ciudat.

— Binomul este o expresie matematică ce conține doi termeni. Învățaseră asta anul trecut la Methuen. X plus Y este un binom.

— *Foarte bine,* spuse doamna MacArthur.

Pe fata din fața lui Beth o chema Margaret; avea parul blond strălucitor și purta un pulover scump, din cașmir, lila-deschis. Când Beth se așeză, capul blond se întoarse ușor spre ea.

— *Tocilaro!* șuieră Margaret. *O tocilară nenorocită!*

***

Beth era întotdeauna singură pe culoare; nici măcar nu-i

trecea prin cap că putea fi altfel. Majoritatea fetelor mergeau în perechi sau câte trei, dar ea nu mergea cu nimeni.

Într-o după-amiază, când ieșea din bibliotecă, fu surprinsă de zgomotul unui râs îndepărtat și se uită pe culoar. Văzu spatele unei fete de culoare, înaltă, care, de la lumina soarelui, părea că are o aureolă în jurul capului. Lângă ea stăteau două fete mai scunde și o priveau, în timp ce râdea. Erau lângă cișmeaua de apă. Nu vedea bine trăsăturile niciuneia dintre ele, din cauza luminii care se afla în spatele lor. Beth miji ochii. Fata mai înaltă se întoarse ușor și Beth simiți că-i stă inima în loc. Cunoștea modul acela de a înclina capul. Beth făcu câțiva pași rapizi pe hol, spre ele.

Dar nu era Jolene. Beth se opri brusc și se întoarse. Cele trei fete plecară de la cișmea și ieșiră, gălăgioase, pe ușa din față a clădirii. Beth rămase privind îndelung după ele.

***

— Te duci, te rog, până la magazinul lui Bradley să-mi iei niște țigări? spuse doamna Wheatley. Cred că am răcit.

— Da, doamnă, spuse Beth.

Era sâmbătă după-amiază. Beth ținea o carte în poală, dar nu citea. Juca în minte o partidă dintre P. Morphy și cineva denumit pur și simplu „Marele Maestru”. Era ceva neobișnuit în a optsprezecea mutare a lui Morphy, cal la nebun, în căsuța a cincea. Era un atac bun, dar Beth simțea că atacul lui Morphy ar fi putut fi mai periculos dacă ar fi folosit turnul.

— O să-ți dau un bilet, să știe că sunt pentru mine, tu ești prea tânără să fumezi.

— Da, doamnă, spuse Beth.

— Trei pachete de Chesterfield.

— Da, doamnă.

Mai fusese la Bradley o singură dată, cu doamna Wheatley. Doamna Wheatley îi dădu un bilet scris cu creionul și un dolar și douăzeci de cenți.

Beth înmână nota domnului Bradley, care era la tejghea. În spatele ei se afla un raft lung de reviste. După ce primi țigările,

se întoarse și începu să se uite. Pe coperta revistelor *Times* și *Newsweek* era fotografia senatorului Kennedy: candida la președinție și avea să piardă, probabil, pentru că era catolic.

Mai era un rând cu reviste pentru femei și toate chipurile de pe copertă semănau cu Margaret, cu Sue Ann și cu celelalte fete de la clubul Apple PI. Părul le strălucea și aveau buze pline și roșii.

Decisese deja să iasă, când ceva îi atrase atenția. În colțul din dreapta jos, unde erau revistele despre fotografie, plajă sau bricolaj, se afla o revistă care avea pe copertă piese de șah. Se duse și o luă din raft. Pe copertă scria *Chess Review* și prețul. O deschise. Era plină cu partide și fotografii cu oameni care jucau șah. Unul dintre articole se numea „Gambitul Regelui reevaluat" iar un altul „Cele mai surprinzătoare mișcări ale lui Morphy". Tocmai ce analizase partida lui Morphy! Inima începu să-i bată mai tare. Continua să parcurgă paginile. Alt articol vorbea despre jocul de șah în Rusia. Peste tot dădea de cuvântul „turneu". Mai era o întreagă secțiune numită „Viața de turneu". Nu știuse că existau lucruri precum turneele de șah. Crezuse că șahul era ceva ce făceai așa cum tricota doamna Wheatley sau cum făcea puzzle-uri.

— Domnișoară, spuse domnul Bradley, ori o cumperi, ori o pui la loc.

Se întoarse, speriată.

— Aș putea să…

— Citește afișul, spuse domnul Bradley.

În fața ei era un afiș scris de mână: DACĂ VREI SĂ O CITEȘTI, TREBUIE SĂ O PLĂTEȘTI. Beth avea cincisprezece cenți. Niciun bănuț în plus. Doamna Wheatley îi spusese, cu câteva zile înainte, că va trebui să se descurce o vreme fără alocația săptămânală; nu prea mai aveau bani, și domnul Wheatley mai avea de stat prin vestul țării. Beth puse revista la loc și ieși din magazin.

La jumătatea drumului spre casă se opri, rămase pe gânduri, apoi se întoarse. Pe tejghea, lângă cotul domnului Bradley, era un teanc de ziare. Îi dădu zece cenți și luă unul. Domnul Bradley era ocupat cu o doamnă care plătea pentru o rețetă.

Beth se duse la raftul cu reviste și aşteptă, cu ziarul sub braț.

După câteva minute, îl auzi pe domnul Bradley zicând:

— Avem trei mărimi.

Apoi se duse în spatele magazinului, iar doamna respectivă îl urmă.

Beth luă revista *Chess Review* și o băgă în ziarul îndoit.

Odată ieșită afară, în soare, merse minute bune cu ziarul la subraț. La primul colț se opri, scoase revista și și-o strecură sub betelia fustei, acoperind-o cu pulovărul ei turcoaz, din poliester, cumpărat de la magazinul Ben Snyder.

În drum spre casă, cu revista împăturită în siguranță pe abdomenul plat, continuă să se gândească la mutarea cu tura pe care Morphy nu o făcuse. Revista afirma că Morphy „era, probabil, cel mai strălucit jucător din istoria șahului." Ar fi putut muta turnul la nebun, pe căsuța a șaptea, iar negrul n-ar fi îndrăznit să i-l captureze cu calul pentru că… Se opri la jumătatea drumului. Un câine lătra undeva. De cealaltă parte a străzii, pe un gazon bine îngrijit, doi băieți se jucau leapșa, făcând vacarm. După ce al doilea pion se muta la f5, turnul rămas l-ar fi putut ocoli, iar dacă negrul ar fi luat pionul, nebunul ar fi rămas descoperit, iar dacă nu ar lua pionul, atunci…

Închise ochii. Dacă nu l-ar captura, Morphy ar putea forța un mat în două mutări, sacrificând mai întâi nebunul cu un șah. Dacă l-ar captura, pionul alb ar muta din nou, nebunul ar fi mutat în altă direcție, iar negrul nu ar mai fi putut face nimic. *Voilà!*

Unul dintre cei doi băieți de pe cealaltă parte a străzii începu să plângă.

Negrul nu ar mai fi putut face nimic. Partida s-ar fi terminat în douăzeci și nouă de mișcări, cel mult. Însă, după cum era descris în carte, Paul Morphy avusese nevoie de treizeci și șase de mutări ca să câștige. Nu văzuse mutarea cu turnul. *Dar ea o văzuse.*

Deasupra ei, soarele strălucea deja pe cerni albastru-deschis. Câinele continua să latre. Copilul se văita. Beth merse încet spre casă, reluând jocul, de la capăt. Mintea ei era lucidă ca un

diamant absolut uimitor, perfect.

***

— Allston ar fi trebuit să se întoarcă acum câteva săptămâni, spuse doamna Wheatley.

Stătea în pat, cu rebusul lângă ea, având un mic televizor așezat pe comodă, fără sonor. Beth tocmai îi adusese o ceașcă de nes din bucătărie. Doamna Wheatley era îmbrăcată cu halatul ei roz. Avea fața pudrată.

— Se întoarce curând? întrebă Beth.

Nu o interesa cu adevărat să stea de vorbă cu doamna Wheatley, ar fi preferat să se întoarcă la *Chess Review.*

— A fost reținut, de nevoie, spuse doamna Wheatley.

Beth încuviință. Apoi zise:

— Aș vrea să-mi iau ceva de lucru, după școală. Doamna Wheatley o privi uimită.

— De lucru?

— Într-un magazin sau la spălat de vase, pe undeva.

Doamna Wheatley o privi îndelung, înainte de a vorbi.

— O fată de treisprezece ani?! zise ea în cele din urmă.

Își suflă nasul delicat în batistă și apoi o împături la loc.

— Și eu care credeam că ți se oferă tot ce ai nevoie.

— Mi-ar plăcea să câștig și eu câte ceva.

— Să-ți cumperi haine, bănuiesc, nu?

Beth nu spuse nimic.

— Singurele fete de vârsta ta care muncesc sunt fetele de culoare, spuse doamna Wheatley.

Modul în care spusese „de culoare" o făcu pe Beth să decidă să închidă subiectul.

Costa șase dolari să devii membru al Federației Americane de Șah. Alți patru dolari pentru abonamentul la revistă. Dar aflase ceva și mai interesant: într-o secțiune intitulată „Viața de turneu" erau enumerate câteva regiuni, inclusiv în Ohio, Illinois, Tennessee și Kentucky, iar sub listă era specificat *Campionatul statal din Kentucky, vineri, sâmbătă și duminică, după Ziua Recunoștinței, în Auditoriumul de la liceul Henry Clay,*

Lexington. Și dedesubt: *Premii în valoare de 185 dolari. Taxă de înscriere: 5 dolari. Exclusiv pentru membri USCF*[23].

Era nevoie de șase dolari pentru a deveni membru al Federației Americane de Șah și de cinci dolari pentru înscrierea la turneu. Dacă luai autobuzul de pe Main Street, treceai pe lângă liceul Henry Clay; era la unsprezece străzi de Janwell Drive. Și mai erau cinci săptămâni până la Ziua Recunoștinței.

***

— O știe cineva pe dinafară? întrebă doamna MacArthur.

Beth ridică mâna.

— Beth?

Se ridică.

— Într-un triunghi dreptunghic, pătratul lungimii ipotenuzei este egal cu suma pătratelor lungimilor catetelor.

Se așeză.

Margaret chicoti și se aplecă spre Gordon, care stătea lângă ea și uneori o ținea de mână.

— Așa e când ești tocilar! susură ea pe un ton dulce, copilăros, radiind de dispreț. Gordon râse.

Beth se uită pe fereastră la frunzele colorate de toamnă.

***

— Nu știu cum se duc banii! spuse doamna Wheatley. N-am cumpărat decât fleacuri luna asta și totuși s-a decimat tot ce pusesem deoparte. S-a de-ci-mat.

Se trânti în fotoliul din creton înflorat privind un moment spre tavan, cu ochii larg deschiși, de parcă ar fi așteptat să cadă o ghilotină.

— Am plătit factura la electricitate și la telefon și n-am cumpărat decât alimentele de bază. Am sacrificat frișca pentru cafeaua mea de dimineață, nu am cumpărat absolut nimic pentru mine, nu am mers nici măcar la un film, nici să cumpăr haine ieftine de la biserică n-am fost și, cu toate astea, nu mai am decât șapte dolari, în loc de treizeci, cât ar fi trebuit să-mi

rămână. Puse pe masă bancnotele mototolite pescuite din geantă cu câteva momente mai devreme. Atât avem până la sfârșitul lunii octombrie. Abia ajung de niște gâtlejuri de pui și niște terci.

— Nu v-au trimis un cec cei de la Methuen? întrebă Beth.

Doamna Wheatley își coborî ochii din tavan și o privi fix.

— Doar în primul an, spuse pe un ton lipsit de inflexiuni. De parcă ar fi suficient pentru întreținerea ta.

Beth știa că nu era adevărat. Cecul era de șaptezeci de dolari, iar doamna Wheatley nu cheltuise atât de mult pentru ea.

— Ne trebuie douăzeci de dolari ca să trăim liniștite până pe data de întâi, spuse doamna Wheatley. Iar eu am mai puțin cu treisprezece dolari. Se uită iar la tavan și apoi din nou la Beth. O să trebuiască să notez tot ce cheltuiesc.

— Poate e din cauza inflației, spuse Beth.

Ceea ce era parțial adevărat. Ea nu luase decât șase dolari pentru a plăti cotizația la Federație.

— Așa o fi, spuse doamna Wheatley, înmuindu-se.

Mai era problema celor cinci dolari pentru înscriere. La ora de dirigenție, a doua zi după discuția cu doamna Wheatley în legătură cu banii, Beth luă o foaie de hârtie din caietul de compunere și scrise o scrisoare domnului Shaibel, Responsabil Întreținere, Methuen Home, Mount Sterling, Kentucky. Spunea așa:

Dragă domnule Shaibel,

Va avea loc aici un turneu de șah la care se dau o sută de dolari pentru premiul întâi și cinzeci de dolari pentru premiul doi. Mai sunt și alte premii. Ca să participi, trebuie să plătești cinci dolari, iar eu nu am acești bani.

Dacă îmi trimiteți dumneavoastră banii, vă voi da înapoi zece dolari, dacă voi reuși să câștig vreun premiu.

A dumneavoastră, Elizabeth Harmon

A doua zi, de dimineață, luă un plic și un timbru de pe biroul aglomerat din sufragerie, în timp ce doamna Wheatley era încă în pat. Puse scrisoarea în cutia poștală, în drum spre școală.

În noiembrie, mai luă un dolar din poșeta doamnei Wheatley. Trecuse o săptămână de când îi scrisese domnului Shaibel și încă nu primise niciun răspuns. De data aceasta, cu o parte din bani, cumpără ultimul număr al revistei *Chess Review.* Găsi mai multe partide cu care să se antreneze – una a unui tânăr Mare Maestru pe nume Benny Watts. Benny Watts era campionul național la șah al Statelor Unite.

***

Doamna Wheatley părea să răcească destul de des.

— Am o slăbiciune pentru viruși, obișnuia să spună. Sau ei pentru mine.

Îi înmână lui Beth o rețetă cu care să meargă la Bradley și zece cenți să-și ia o cola.

Domnul Bradley îi aruncă o privire ciudată când intră, dar nu spuse nimic. Beth îi dădu rețeta, iar el se duse în spatele magazinului. Beth evită să se apropie de raftul cu reviste. Luna trecută, când luase revista *Chess Review*, fusese singurul exemplar. Posibil să-i fi observat imediat lipsa. Domnul Bradley se întoarse cu un flacon din plastic. Pe etichetă era inscripționat ceva bătut la mașină. Îl puse pe tejghea în timp ce pregătea o pungă de hârtie albă. Beth se holbă la flacon.

Pastilele pe care le conținea erau ovale, de culoare verde-deschis.

***

— Sunt calmantele mele, spuse doamna Wheatley. McAndrews a decis că am nevoie să mă calmez.

— Cine este McAndrews? întrebă Beth.

— Doctorul McAndrews, spuse doamna Wheatley, desfăcând capacul. Medicul meu. Scoase două pastile. Îmi aduci un pahar cu apă, scumpo, te rog?

— Da, doamnă, spuse Beth.

În timp ce mergea spre baie după apă, Beth o auzi pe doamna Wheatley oftând și zicând:

— De ce or da flacoanele astea pe jumătate goale?!

***

În numărul din noiembrie erau douăzeci și două de partide de la un turneu închis care avusese loc la Moscova. Jucătorii aveau nume precum Botvinnik, Petrosian și Laev; lui Beth îi păreau nume scoase din povești. Era o fotografie cu doi dintre ei, concentrați asupra tablei, unul cu părul negru și buzele strânse. Purtau costume negre. În spatele lor, ca în ceață, se aflau o mulțime de spectatori.

Într-o partidă din semifinală, între Petrosian și cineva pe nume Benkowitz, Beth identifică o mutare proastă a lui Petrosian. Începuse atacul cu pionii și nu ar fi trebuit. Comentariul unui Mare Maestru american afirma că fusese o mutare bună, dar Beth vedea mai în profunzime de atât. Cum de nu văzuse Petrosian? Cum de nu observase nici americanul? Probabil studiaseră îndelung partida, în revistă scria că partida durase cinci ore.

***

Margaret nu blocase lacătul de la dulapul său din vestiarul sălii de sport și nici nu-l încuiase inserând codul personal. Se aflau în cabinele de duș, una lângă cealaltă, și Beth putea vedea sânii mari ai lui Margaret. Arătau ca niște conuri solide. Pieptul lui Beth era ca al unui băiat și părul pubian abia începuse să-i crească. Margaret o ignora pe Beth și fredona în timp ce se săpunea. Beth ieși din cabină și se înfășură într-un prosop. Se întoarse în vestiar încă udă. Nu mai era nimeni în afară de ea.

Beth își uscă repede mâinile și deschise încet lacătul de la dulapul lui Margaret, amortizând sunetul cu prosopul. Părul îi picura pe mâini, dar nu conta; era apă peste tot de la ora de sport a băieților. Beth scoase lacătul și deschise dulapul ușurel, să nu scârțâie. Inima ei bătea în piept ca un animal micuț care se zbătea.

Înăuntru era o geantă maro frumoasă, din piele. Beth își uscă

iar mâinile și o ridică de pe raft, ascultând cu atenție. De la dușuri veneau chicotelile și strigătele fetelor, nimic altceva. Plănuise să intre prima, ca să ocupe cabina de duș de lângă ușă, și ieșise repede. Nimeni nu terminase încă. Deschise geanta.

Înăuntru erau cărți poștale colorate și un ruj care părea nou-nouț, un pieptene din cochilie de broască țestoasă și o batistă de in elegantă. Beth scotoci cu mâna dreaptă pe sub ele. Pe fund, prinse cu o clemă de argint, găsi niște bancnote. Le scoase. Două de cinci dolari. Ezită o clipă, apoi le luă pe amândouă, cu clemă cu tot. Puse geanta înapoi și lacătul la loc.

Dulapul său era închis, dar nu încuiat. Îl deschise și strecură cele două bancnote și clema în cartea de algebră. Apoi își încuie ușa, se întoarse la dușuri și rămase acolo, spălându-se, până termină și ultima fată.

Toată lumea plecase, iar Beth încă se îmbrăca. Margaret nu își deschisese geanta. Beth oftă adânc, exact ca doamna Wheatley. Inima încă îi bătea cu putere. Scoase din cartea de algebră banii și clema, ținu bancnotele și împinse clema sub dulapul pe care îl folosise Margaret. Ar fi putut cădea acolo, pur și simplu, din geanta lui Margaret și oricine ar fi putut lua banii. Împături bancnotele și le băgă în pantof. Apoi luă geanta ei de plastic de pe raft, o deschise și băgă mâna în micul buzunar pentru oglindă. Scoase două pastile verzi, le băgă în gură, se duse la chiuvetă și le înghiți cu un pahar de apă.

În seara aceea, la cină, aveau spaghete cu chifteluțe de la conservă și Jell-O[24] la desert. În timp ce Beth spăla farfuriile iar doamna Wheatley, în sufragerie, dădea mai tare televizorul, o auzi zicând brusc:

— Oh, am uitat.

Beth continuă să frece tigaia de spaghete. Un minut mai târziu, apăru doamna Wheatley cu un plic în mână.

— Ai primit asta, spuse și se întoarse la *Huntley-Brinkley Report*[25].

Era un plic mototolit, pe care adresa era scrisă cu creionul. Își uscă mâinile și îl deschise; înăuntru erau cinci bancnote de un dolar, dar niciun mesaj. Rămase mult timp lângă chiuvetă, ținând banii în mână.

***

Un flacon cu cincizeci de pastile verzi costa patru dolari. Pe etichetă scria: „Acest flacon poate fi umplut de trei ori.” Beth plăti cu patru bancnote de un dolar. Merse spre casă vioaie și strecură rețeta la loc în biroul doamnei Wheatley.

PATRU

La intrarea în sala de sport fusese pus un birou la care se aflau doi bărbați îmbrăcați cu cămăși albe. În spatele lor se vedeau rânduri de mese lungi cu table de șah ale căror căsuțe erau verzi și albe. Camera era plină de oameni care vorbeau și jucau; majoritatea erau bărbați tineri sau băieți. Beth văzu o femeie și nicio persoană de culoare. Pe birou, lângă bărbatul din stânga, era un afiș pe care scria TAXĂ DE ÎNSCRIERE. Beth se îndreptă spre el cu cei cinci dolari.

— Ai ceas? întrebă bărbatul.

— Nu.

— Avem un sistem de partajare a ceasurilor, zise. Dacă adversarul tău nu are ceas, întoarce-te la noi. Turneul începe în douăzeci de minute. Ce rating ai?

— N-am niciun rating.

— Ai mai jucat vreodată într-un turneu înainte?

— Nu.

Bărbatul indică spre banii lui Beth.

— Ești sigură că vrei să faci asta?

— Sunt sigură.

— Nu avem o secțiune dedicată femeilor, spuse el.

Beth se rezumă la a-l privi.

— Te înscriu la începători, spuse.

— Nu, spuse Beth, nu sunt începătoare.

Celălalt tânăr îi urmărise.

— Dacă ești șahist fără rating, te înscrii la începători cu participanți care au rating sub 1600, spuse el.

Beth nu acordase prea multă atenție ratingului din *Chess Review,* dar știa că maeștrii aveau cel puțin 2200.

— Care este premiul la începători? întrebă ea.

— Douăzeci.

— Iar la cealaltă secțiune?

— Premiul întâi la Open este o sută.

— Există vreo regulă care să mă împiedice să mă înscriu la Open?

Bărbatul clătină din cap.

— Nu tocmai regulă, dar…

— Atunci înscrie-mă.

Beth întinse banii.

Bărbatul ridică din umeri și îi dădu lui Beth un formular de completat.

— Sunt trei participanți care au rating peste 1800. S-ar putea să apară și Beltik, iar el este campion statal. O să te mănânce toți de vie.

Beth luă un pix și începu să completeze formularul cu numele și adresa ei. În căsuța „rating" scrise un zero mare. Apoi le dădu formularul înapoi.

Douăzeci de minute mai târziu, începeau. Le luă ceva timp să afișeze perechile de adversari. În vreme ce numele erau afișate, Beth îl întrebă pe tipul de lângă ea dacă perechile se decideau aleatoriu.

— Dimpotrivă, spuse. În prima rundă sunt aranjați în funcție de rating. Învingătorii joacă după aceea cu învingătorii și învinșii cu învinșii.

Când apăru biletul cu numele ei, era scris „Harmon – Unr{26} – Negru". Fusese pus sub altul pe care era scris „Packer – Unr – Alb." Ambele bilete erau lângă numărul douăzeci și șapte. Erau, practic, codașii.

Se îndreptă spre masa douăzeci și șapte și se așeză în fața pieselor negre. Era ultima tablă de la cea mai îndepărtată masă.

Lângă ea stătea o femeie de vreo treizeci de ani. După un minut, se apropiară alte două femei. Una avea vreo douăzeci de ani, iar cealaltă era adversara lui Beth – o fată de liceu înaltă și greoaie. Beth privi peste întinderea de mese, unde jucătorii se așezau sau stăteau deja la locul lor, unii începuseră partidele; erau toți de sex masculin, tineri în cea mai mare parte. La turneu participau patru femei și fuseseră înghesuite toate la capătul cel mai îndepărtat; jucau una împotriva celeilalte.

Adversara lui Beth luă loc, stânjenită, puse ceasul de șah pe marginea tablei și-i întinse mâna.

— Annette Packer, se prezentă ea.

Avea mâna mare și umedă.

— Beth Harmon, răspunse ea. Nu știu cum funcționează ceasurile de șah.

Annette păru ușurată să aibă ceva de explicat.

— Ceasul din partea ta măsoară timpul tău de joc. Fiecare jucător are nouăzeci de minute. După ce faci o mutare, apeși butonul din partea de sus; ceasul tău se va opri și va porni cel al adversarului. Fiecare ceas are un steag roșu deasupra numărului douăsprezece; când timpul tău de nouăzeci de minute expiră, cade steagul. Dacă se întâmpla asta, înseamnă că ai pierdut.

Beth încuviință în semn că a înțeles. Pentru ea, nouăzeci de minute păreau mult; nu jucase niciodată o partidă mai lungă de douăzeci de minute. Lângă fiecare jucător se afla o foaie de hârtie pentru notații.

— Poți porni ceasul meu, spuse Annette.

— De ce pun toate fetele împreună? întrebă Beth.

Annette ridică sprâncenele.

— Nu ar trebui. Dar, dacă vei câștiga, te vor muta mai sus.

Beth se întinse, apăsă butonul și porni ceasul lui Annette. Acesta începu să ticăie. Un pic agitată, Annette mută pionul la e4.

— Of, spuse, este piesă atinsă-piesă mutată.

— Cum adică?

— Adică nu trebuie să atingi o piesă decât dacă intenționezi să o miști. Dacă atingi una, ești obligată să o muți pe aceea.

— Bine, spuse Beth. Nu ar trebui să-ți oprești ceasul acum?

— Scuze, spune Annette și apasă butonul ceasului. Ceasul lui Beth începu să ticăie. Se întinse decisă și mută pionul la c5. Apărarea Siciliană. Apăsă butonul și apoi își puse coatele pe masă, de o parte și de cealaltă a tablei, ca rușii din fotografii.

Începu să atace la a opta mișcare. La a zecea, capturase unul dintre nebunii lui Annette, iar la a șaptesprezecea, regina. Annette nu apucase nici măcar să-și facă rocada. Se întinse și își scoase regele de pe tablă, când Beth îi captură regina.

— Ai fost rapidă, spuse.

Părea ușurată că a pierdut. Beth privi cadranele ceasurilor. Annette utilizase treizeci de minute, Beth șapte. Singura

problemă fusese că a trebuit să aștepte ca Annette să își facă mutările.

Următoarea rundă nu avea să înceapă înainte de unsprezece. Beth notase mutările de la partida cu Annette pe formularul ei pentru scor, își încercuise numele drept câștigătoare și merse la biroul din fața sălii, unde depuse fișa în coșul pe care scria ÎNVINGĂTORI. Era prima fișă din coș. Un tânăr care arăta a student de facultate veni în timp ce ea se plimba și depuse la rândul său fișa. Beth observase deja că cei mai mulți dintre oamenii de aici nu erau tocmai arătoși. Mulți aveau părul uleios și acnee; unii erau grași și păreau foarte agitați. Dar acesta era înalt, cu umeri lați și relaxat, iar fața lui era deschisă și frumoasă. Făcu un semn amiabil spre Beth, recunoscând astfel că și ea era unul dintre jucătorii rapizi.

Beth începu să se plimbe prin sală lent, aruncând un ochi pe la partidele care se jucau. Un alt cuplu termină, iar câștigătorul se duse la birou să înregistreze victoria. Nu văzu nicio poziție care să-i capteze atenția. Pe tabla de la Masa Șapte, aflată în fața sălii, negrul avea șansa să elimine turnul dintr-o combinație de două mutări, iar Beth aștepta să vadă dacă va face mutarea necesară cu nebunul. Dar, când veni momentul, negrul schimbă pur și simplu pionii în centru. Jucătorul nu văzuse combinația.

Mesele începeau de la numărul trei, în loc de numărul unu. Se uită în jur, de la rândurile de capete aplecate peste table la secțiunea începătorilor, până în partea opusă a sălii. Jucătorii se ridicau unul câte unul când partidele se încheiau. În partea cea mai îndepărtată a camerei era o ușă pe care nu o observase înainte. Deasupra avea un afiș pe care scria „Top Boards”[27].

Beth se duse într-acolo.

Era o cameră mai mică, nu cu mult mai mare decât sufrageria doamnei Wheatley. Înăuntru erau două mese separate și pe fiecare se juca o partidă. Mesele erau așezate în centrul camerei și un cordon de catifea neagră, fixat pe stâlpi de lemn, ținea spectatorii la distanță de jucători. Patru sau cinci bărbați priveau în tăcere partidele, majoritatea grupați în jurul Mesei Unu, din stânga ei. Printre ei era și jucătorul înalt și frumușel.

La Masa Doi jucau, extrem de concentrați, alți doi jucători.

Ceasul dintre ei era diferit de celelalte pe care le văzuse Beth – era mai mare și mai solid. Unul dintre jucători era gras, avea un început de chelie și trăsături întunecate, precum cele ale rușilor din fotografie. Purta și costum negru, ca rușii. Celălalt era mult mai tânăr și purta un pulover gri peste o cămașă albă. Își desfăcu nasturii de la mânecile cămășii, suflecându-le deasupra coatelor, pe rând, fără să-și ia ochii de la tabla de joc. Beth simți un fior în stomac. Aici se juca șah cu adevărat. Ținându-și respirația, studie pozițiile de pe tablă. Îi luă câteva momente să descifreze jocul; era echilibrat și dificil, ca toate cele din campionatele descrise în *Chess Review*. Știa că era rândul negrului să mute, pentru că ceasul acestuia era pornit și, exact în momentul în care Beth văzu că trebuia să mute calul la f5, bărbatul mai în vârstă mută calul la f5.

Frumușelul stătea sprijinit de perete acum. Beth se duse la el și-l întrebă:

— Cine sunt jucătorii?

— Beltik și Cullen. Beltik este campionul statal.

— Care-i unul și care e celălalt? întrebă Beth.

Bărbatul înalt își puse un deget pe buze. Apoi spuse încet:

— Beltik este cel tânăr.

Beth rămase surprinsă. Campionul statului Kentucky părea cam de-o vârstă cu Fergussen.

— E Mare Maestru?

— Lucrează la asta. Este Maestru de doi ani.

— Oh, făcu Beth.

— Durează ceva timp. Trebuie să joci împotriva Marilor Maeștri.

— Cât timp? întrebă Beth.

Bărbatul aflat în fața lor, aproape de cordonul de catifea, se întoarse spre ei cu o privire furioasă. Frumușelul clătină din cap, lipindu-și buzele în semn de tăcere. Beth se întoarse la cordonul de catifea și urmări partida. Sosiră și alte persoane, iar camera începu să se umple. Beth se ținu bine pe poziția de lângă cordonul de catifea.

Pe tablă, tensiunea era extraordinară. Beth o studie câteva minute, încercând să decidă cum ar juca ea dacă ar trebui să

mute; dar nu era sigură. Era rândul lui Cullen. Așteptarea i se păru îngrozitor de lungă. Cullen stătea cu bărbia sprijinită în pumnii încleștați, nemișcat, cu genunchii strânși sub masă. Beltik se lăsă pe spate în scaun și căscă, privind amuzat chelia lui Cullen. Beth observă că avea dinții stricați, acoperiți de pete întunecate – unii îi lipseau de tot – și că nu se bărbierise bine pe gât.

Cullen mută, în sfârșit. Făcu schimb de cai la mijlocul tablei. Apoi urmară o serie de mutări rapide și tensiunea scăzu, fiecare jucător renunțând la un cal și la un nebun. Când îi veni din nou rândul, Cullen se uită în sus la Beltik și-i spuse:

— Remiză?

— Nici vorbă! răspunse Beltik.

Studie nervos tabla, frecându-se cu mâinile pe față într-un fel amuzant, lovi cu pumnul în palmă și își mută turnul pe al șaptelea rând. Lui Beth îi plăcu mutarea și modul în care Beltik apuca piesele cu fermitate pentru a le așeza apoi pe tablă, cu un gest grațios, rotund.

După alte cinci mutări, Cullen cedă. Avea cu doi pioni mai puțin, nebunul care-i mai rămăsese era blocat pe ultimul rând, iar ceasul său arăta că timpul îi era pe terminate. Își răsturnă regele cu un fel de dispreț elegant, se întinse și-i strânse scurt mâna lui Beltik, apoi se ridică și sări dincolo de cordonul de catifea, atingând-o în trecere pe Beth în timp ce ieșea din cameră. Beltik se ridică și se întinse. Beth îl privi cum stătea în picioare, deasupra tablei cu regele răsturnat, și o trecu un fior de entuziasm. I se făcu pielea de găină și pe brațe, și pe picioare.

Beth jucă următoarea partidă cu un om mic și zbârlit pe nume Cooke; ratingul său era 1520. Îl scrise pe fișa ei de la Masa 13: „Harmon – Unr: Cooke -1520.”

Era rândul ei să joace cu albele.

Mută pionul la d4 și apăsă butonul de la ceasul lui Cooke, care mută imediat și el pionul la d5. Părea foarte tensionat, își plimba continuu ochii prin cameră. N-avea stare, se foia continuu pe scaun.

Beth mută și ea repede, influențată de nerăbdarea lui. În cinci minute amândoi își dezvoltaseră deja jocul, iar Cooke începu să

atace pe partea reginei. Beth decise să-l ignore și avansă cu calul. Cooke se grăbi să avanseze cu un pion, iar Beth văzu, surprinsă, că nu i-l putea elimina fără a risca un dublu atac destul de urât. Beth ezită. Cooke era destul de bun. Deci ratingul de 1500 însemna ceva, până la urmă. Era mai bun decât domnul Shaibel sau domnul Ganz și părea puțin înfricoșător din cauza nerăbdării pe care o afișa. Beth își mută tura pe căsuța nebunului, sub pion.

Cooke o surprinse. Mută nebunul de alb și-i captură cu el unul dintre pionii de lângă rege, ținând-o în șah și sacrificându-și o piesă. Beth privi tabla, brusc nesigură de următoarea ei mutare. Ce avea în minte adversarul? Apoi înțelese. Dacă ea i-ar lua-o, el i-ar da iar șah cu un cal și ar fi interceptat nebunul. El ar câștiga pionul și i-ar elimina ei regele. Pentru o clipă, simți că i se strânge stomacul, nu-i plăcea să fie luată prin surprindere. Îi luă un minut să vadă ce avea de făcut. Mută regele, dar nu-i luă nebunul.

Cooke mută calul oricum. Beth făcu schimb de pioni de cealaltă parte a tablei, eliberând coloana pentru turn. Cooke continuă atacul la regele ei, creând complicații. Lui Beth îi era clar acum că încă nu era în pericol, dacă nu-l lăsa să o păcălească. Înaintă cu tura, apoi cu regina. Îi plăcea poziționarea aceea. În mintea ei arătau ca două tunuri aliniate, pregătite să tragă.

În trei mutări le putea activa. Cooke părea obsedat de manevrele pe care le făcea împotriva regelui ei, orb la ceea ce pregătea Beth cu adevărat. Mutările sale erau interesante, dar ea își dădea seama că nu aveau forță. Cooke nu vedea situația de ansamblu de pe tablă. Dacă Beth ar fi jucat doar pentru a evita un șah mat, el ar fi putut câștiga partida cu patru mutări după șahul cu nebunul. Dar Beth îl blocă la a treia. Simți cum sângele i se ridică în obraji când găsi modalitatea da a-și face jocul cu turnul. Luă regina și o mută tocmai în partea opusă, pe ultimul rând, oferind-o turnului de negru care se afla acolo, nemutat încă. Cooke încetă să se agite și se uită la Beth. Beth se uită la el. Apoi studie și studie poziția… În cele din urmă, se întinse și-i luă regina cu turnul.

Beth tresări de bucurie. Îi venea să sară în sus. Dar se abținu, se întinse, mută nebunul cu o căsuță și spuse calm:

— Șah.

Cooke dădu să-și mute regele și se opri.

Dintr-odată, realiză ce urma: avea să-și piardă regina și, odată cu ea, turnul pe care tocmai îl folosise pentru a face captura. O privi pe Beth. Stătea la locul ei, impasibilă. Cooke își îndreptă atenția spre tablă; o studie câteva minute, agitându-se pe scaun și încruntându-se. Apoi se uită iar la Beth și spuse:

— Remiză?

Beth dădu din cap că nu.

Cooke se încruntă din nou.

— M-ai făcut. Cedez.

Se ridică și întinse mâna.

— M-ai luat prin surprindere. Complet.

Zâmbetul său era surprinzător de cald.

— Mulțumesc, spuse Beth, strângându-i mâna.

Urmă pauza de prânz. Beth merse la magazinul care se afla în apropierea liceului, își luă un sandvici și lapte, le mâncă la tejghea, singură, apoi plecă.

Adversarul în cea de-a treia partidă era un bărbat în vârstă, cu vestă tricotată pe el. Îl chema Kaplan și avea un rating de 1694. Beth juca cu negrele, folosi Apărarea Nimzo-lndian și-l bătu în treizeci și patru de mutări. Ar fi reușit mai repede, dar Kaplan era bun în apărare, deși, cine joacă cu albele trebuie, de obicei, să atace. Când cedă partida, regele lui era complet expus, nebunul pe cale de a fi capturat, iar ea mai avea doi pioni trecuți. Părea năucit. Câțiva jucători se adunaseră să privească.

Era trei și jumătate când se încheie partida. Kaplan jucase cu o încetineală înnebunitoare, iar Beth se ridicase de mai multe ori de la masă să se miște, ca să mai descarce din energie. Până când și-a adus fișa cu scorul la birou, cu numele ei încercuit pe ea, cele mai multe partide se sfârșiseră și turneul fusese întrerupt pentru cină. Mai era prevăzută o rundă la ora douăzeci în seara aceea, apoi alte trei, sâmbătă. Finala se juca duminică dimineață, la unsprezece.

Beth se duse la toaleta fetelor și se spălă pe față și pe mâini;

era uimită de cât de murdară își simțea pielea după trei partide de șah. Se privi în oglindă, sub lumina aspră, și văzu ce vedea mereu: fața rotundă, neinteresantă, și părul de culoare nedefinită. Dar mai era ceva, ceva diferit. Obrajii îi erau plini de culoare acum, ochii păreau mai plini de viață ca oricând. Și, pentru prima dată în viața ei, îi plăcu ce-i arăta oglinda.

Când se întoarse, îi văzu pe cei doi de la biroul aflat la intrarea în sală punând un afiș pe panou. Câțiva jucători se adunaseră în jurul acestuia, inclusiv bărbatul arătos. Beth merse acolo. Pe panou era scris cu markerul un tabel cu titlul NEÎNVINȘI. Pe listă se aflau patru nume. Ultimul era HARMON; își ținu pentru o clipă respirația când îl văzu. Primul nume de pe listă era BELTIK.

— Tu ești Harmon, nu?

Era frumușelul.

— Da.

— Ține-o tot așa, puștoaico! spuse, zâmbind.

Abia atunci tipul care insistase să o înscrie la secțiunea începătorilor strigă de la birou:

— Harmon!

Beth se întoarse spre ei.

— Se pare că aveai dreptate, Harmon, spuse.

***

Când Beth intră în casă, doamna Wheatley mânca o friptură la cuptor cu cartofi prăjiți, în fața televizorului. Se uita la *Bat Masterson*[28], cu volumul dat tare.

— A ta este în cuptor, spuse doamna Wheatley.

Stătea pe fotoliul înflorat, cu un recipient de aluminiu pus pe o tavă, în poală. Avea dresurile răsucite pe gleznă până jos, la bareta pantofilor.

În timpul publicității, în vreme ce Beth își mânca morcovii, așezată la rândul ei în fața televizorului, doamna Wheatley o întrebă:

— Cum a mers, scumpo?

— Am câștigat trei partide, răspunse Beth.

— Bravo, spuse doamna Wheatley, fără să-și ia ochii de la bărbatul în vârstă care declara ce bine se simțea după ce a luat magneziul marca Haley.

***

În seara aceea, Beth juca la Masa Șase, împotriva un tânăr urâțel pe nume Klein. Ratingul lui era 1794. Unele dintre partidele care apăreau în revista *Chess Review* erau jucate de jucători cu rating mai mic decât al lui Klein.

Beth juca cu albele; mută pion la e4, sperând că adversarul său va folosi Apărarea Siciliană. Beth cunoștea Apărarea Siciliană mai bine decât orice altceva. Dar Klein mută pion la e5, apoi poziționă nebunul regelui în *fianchetto.* Nu era foarte sigură, dar bănuia că era un tip de deschidere care se numea „neregulată".

Jocul de mijloc deveni complex. Beth nu era sigură cum să procedeze și decise să retragă un nebun. Își puse degetul pe piesă, dar văzu imediat că era mai bine să-și mute pionul la d4. Se întinse spre pion.

— Îmi pare rău, spuse Klein. Piesă atinsă, piesă mutată.

Beth se uită la el.

— Trebuie să muți nebunul, spuse el.

Beth vedea pe chipul lui că se bucura. Probabil văzuse ce-ar fi putut face dacă ar fi mișcat pionul.

Ea ridică din umeri și încercă să pară nepăsătoare, dar pe dinăuntru simți ceva ce nu mai experimentase niciodată jucând șah. Era speriată. Mută nebunul la d4. Simțea un nod în stomac. Trebuia să fi mutat pionul.

Se uită la fața lui Klein, care studia tabla. După o clipă, văzu cum pe chipul lui își făcea apariția un rânjet malițios. Klein mută pionul reginei pe a cincea căsuță, apăsă cu pumnul pe butonul ceasului și-și încrucișă brațele peste piept.

Avea să-i elimine unul dintre nebuni. Și, brusc, teama ei se transformă în furie. Se aplecă peste tablă cu obrajii sprijiniți în palme, studiind-o cu atenție.

Îi luă aproape zece minute, dar găsi soluția. Mută și se așeză

pe spate.

Klein abia părea să observe. Îi luă nebunul, exact cum sperase ea. Beth avansă cu pionul turnului de pe latura reginei până în cealaltă parte a tablei, Klein scoase un mormăi ușor, dar mută imediat, avansând cu același pion încă o căsuță. Beth mută calul, pentru a acoperi următoarea mutare a pionului, dar mai ales pentru a ataca turnul lui Klein. Klein mută turnul. Nodul din stomacul lui Beth se desfăcu. Vederea i se ascuți, simțea că putea să citească și cele mai mici litere, până în fundul sălii. Mută calul, atacând iar turnul.

Klein o privi plictisit. Studie tabla și mută turnul exact pe căsuța pe care Beth știa, cu două mutări dinainte, că avea să-l mute. Își mută regina la pe coloana nebunului, în a cincea căsuță, exact lângă regele lui Klein, apărat în rocadă.

Cu aceeași expresie plictisită, sigur de sine, Klein mută un cal în apărare. Cu obrajii arzând, Beth mută regina, sacrificând-o, și luă pionul din fața regelui.

Klein o privi lung, apoi elimină regina. N-avea ce să facă să scape de șah.

Beth mută nebunul și-i dădu iar șah. Klein interpuse pionul, așa cum Beth știa că va face.

— Mat în două mutări, spuse Beth calmă.

Klein se holba la ea, furios.

— Cum adică? zise el.

— Mut turnul, șah, și apoi mat cu nebunul. Vocea lui Beth era calmă.

Klein se încruntă.

— Regina mea…

— Regina ta va fi legată, spuse Beth, cu același cal, după ce mută regele.

Klein își întoarse privirea la tablă holbându-se la poziția pieselor.

— Rahat! exclamă.

Nu-și răsturnă regele, nici nu-i strânse mâna lui Beth. Se ridică de la masă și se îndepărtă, înfundându-și mâinile în buzunare.

Beth luă creionul și încercui HARMON pe fișa de scor.

Când plecă, era ora zece. Pe panou erau trei nume la NEÎNVINȘI. HARMON era încă ultimul de pe listă. BELTIK, primul.

În noaptea aceea, în camera ei, nu reuși să doarmă; partidele continuau să se deruleze în mintea ei mult timp după ce ea încetase să mai dorească asta. După câteva ore în care rămăsese trează, coborî din pat și, îmbrăcată cu pijamaua ei albastră, merse până la ferestrele balconului. Deschise una și privi afară, la copacii aproape goi, luminați de lampioane, și la casele adormite dincolo de copaci. Strada era tăcută și goală. Luna argintie era parțial acoperită de nori. Aerul era rece.

În timpul petrecut la orele de religie de la orfelinat, Beth învățase să nu creadă în Dumnezeu și nu se rugase niciodată. Însă acum murmură încet: *Doamne, te rog, fă să joc cu Beltik și să-i dau șah mat.*

În sertarul de la birou, în suportul periuței de dinți, se aflau șaptesprezece pastile verzi; mai avea altele într-o cutie mică, pe raftul dulapului. Se gândise mai devreme să ia două, ca să se calmeze. Dar nu le luase. Se întoarse la culcare, epuizată, cu mintea golită, și adormi profund.

***

Sâmbătă dimineața spera să joace cu un adversar care să aibă un rating de peste 1800. Tipul de la birou spusese că erau doar trei participanți cu rating așa mare. Când se uită la numele pe de panou, văzu că juca cu negrele împotriva cuiva pe nume Townes, care avea un rating de 1724. Adică mai puțin decât ultimul său adversar, din seara precedentă. Merse la birou să întrebe de ce.

— Așa e viața, Harmon, spuse tipul cu cămașa albă. Zi mersi.

— Vreau să joc cu cei mai buni, spuse Beth.

— Trebuie să ai rating, înainte, spuse cel mai tânăr.

— Și cum obțin un rating?

— Joci treizeci de partide în turneele organizate de Federație, apoi aștepți patru luni. Așa obții rating.

— E prea mult.

Bărbatul se aplecă spre ea.

— Câți ani ai, Harmon?

— Treisprezece.

— Ești cea mai tânără concurentă din sală. Ai timp să-ți faci rating.

Beth se înfurie.

— Vreau să joc împotriva lui Beltik.

— Dacă vei câștiga următoarele trei partide, drăguțo, spuse celălalt bărbat. Și dacă Beltik face același lucru.

— O să le câștig, spuse Beth.

— Nu, Harmon, nu o să le câștigi. Trebuie să joci cu Sizemore și Goldmann și n-o să-i învingi pe amândoi.

— Pfff, Sizemore și Goldmann… spuse celălalt. Tipul cu care joci acum este subestimat. Este primul în echipa universității, iar luna trecută a ajuns pe locul cinci în Las Vegas. Nu te lăsa indusă în eroare de rating.

— Ce este în Las Vegas? întrebă Beth.

— Campionatul național.

***

Beth se îndreptă spre Masa Patru. Bărbatul așezat în spatele pieselor albe zâmbi când o văzu. Era tipul înalt și frumușel. Beth se simți un pic tulburată să-l vadă acolo. Arăta ca o vedetă de cinema.

— Bună, Harmon, o salută, întinzându-i mâna. Parcă ne-am urmări unul pe celălalt.

Beth se simți ciudat când îi strânse mâna mare, apoi se așeză la locul ei. Trecu mai bine de un minut înainte ca el să-i spună:

— Nu-mi pornești ceasul?

— Scuze, răspunse ea. Se întinse să-l pornească dar îl dărâmă și-l prinse la timp, exact înainte să cadă. Scuze, spuse iar, aproape în șoaptă. Apăsă butonul și ceasul lui începu să ticăie. Beth privi tabla cu obrajii în flăcări.

Mută el, pion la e4, iar ea răspunse cu c5, Apărarea Siciliană. Townes continuă cu mutări de bază, iar ea continuă cu variația Dragonului. Făcură schimb de pioni la mijlocul tablei. Treptat,

grație acestor mutări mecanice, Beth își regăsi calmul și-l privi pe deasupra tablei. Era atent la piese, încruntat. Dar chiar și așa, încruntat ca o bufniță, cu părul puțin ciufulit, era frumos. Beth simțea ceva straniu în stomac când îl privea – avea umerii largi, pielea feței curată și sprâncenele încruntate din cauza concentrării.

Aruncă în luptă regina, ceea ce o surprinse pe Beth. Era o mutare îndrăzneață. O studie pentru o vreme și ajunse la concluzia că nu avea niciun punct slab. Jucă și ea cu regina. El mută un cal pe rândul cinci, iar Beth mută un cal pe rândul cinci. El îi dădu șah cu un nebun, iar ea se apără cu un pion. El retrase nebunul. Beth se simțea ușoară, degetele i se mișcau vioaie pe piese. Ambii jucători începură să mute rapid, dar cu ușurință. Ea îi ținu regele în șah, fără să-l amenințe, iar el se retrase delicat, începând să avanseze cu pionii. Beth îl opri cu ușurință, cu o legătură, apoi îl fentă pe latura reginei, cu un turn. Dar el nu se lăsă înșelat de fentele ei și, zâmbind, anulă legătura ei, iar la următoarea mutare continuă să avanseze cu pionul. Ea se retrase, apărându-și regele cu rocada mare. Cumva, se simțea în largul ei și amuzată, dar fața îi rămase serioasă. Continuară să danseze pe tablă.

Când văzu cum putea să-l învingă, se întristă puțin. Erau la a nouăsprezecea mutare și, în vreme ce mintea i se deschidea, simțea un fel de rezistență; ura ideea de a pune capăt dansului aceluia grațios. Dar se întâmpla: patru mutări, apoi el avea să-și piardă turnul sau chiar mai rău. Beth ezită, apoi făcu prima mutare din secvența de patru.

El văzu ce se întâmpla abia după alte două mutări, când se încruntă și spuse:

— Iisuse Hristoase, Harmon, trebuie să renunț la un turn!

Îi plăcea vocea lui. Îi plăcea cum i-o spusese. Dădea din cap cu prefăcută uimire. Îi plăcea și asta.

Unii jucători care-și încheiaseră deja partidele se adunaseră în jurul tablei și vreo doi șușoteau despre manevra pe care o inventase Beth.

Townes continuă să joace, făcând alte cinci mutări, iar lui Beth îi păru rău cu adevărat când el cedă, răsturnându-și regele

și înjurând:

— Rahat!

Dar se ridică, își întinse oasele, și-i zâmbi.

— Ești o jucătoare dată naibii, Harmon, spuse. Câți ani ai?

— Treisprezece.

Townes fluieră.

— La ce liceu ești?

— Fairfield Junior.

— Da, făcu el. Știu unde este.

Era chiar mai frumos decât o vedetă de cinema.

O oră mai târziu, Goldmann declara remiză la Masa Trei. Intră în sala de turneu la ora unsprezece fix, iar cei prezenți se opriră din vorbit când o văzură. Toată lumea se uita la ea. Auzi șoapte – „Incredibil! Treisprezece ani!", însă ea se gândi imediat, plină de exaltare: *Puteam să fac asta și la opt ani.*

Goldmann era dur, tăcut și lent. Era mic de statură, greoi și își juca piesele negre ca un general ranchiunos, în apărare. În prima oră bloca orice tentativă de atac a lui Beth. Fiecare piesă pe care o avea era protejată; părea că joacă cu un număr dublu de pioni pe tablă.

Așteptările lungi înainte ca el să mute o făceau pe Beth să se agite; o dată, după ce avansă cu un nebun, se ridicase și se dusese la baie. O durea burta și se simțea epuizată. Se spălă pe față cu apă rece și se uscă apoi cu hârtie. Tocmai când dădea să plece, intră fata cu care jucase prima partidă. Packer. Părea bucuroasă să o revadă.

— Ținteși sus, nu-i așa? o întrebă.

— Așa aș vrea, răspunse Beth, simțind din nou o crampă în abdomen.

— Am auzit că joci cu Goldmann.

— Da, spuse Beth. Trebuie să mă întorc.

— Desigur, spuse Packer, desigur. Să-l faci praf, da? Praf.

Pe chipul lui Beth apăru un rânjet subit.

— Bine, spuse.

Când se întoarse, văzu că Goldmann mutase, iar ceasul ei era pornit. Stătea acolo, în costumul său de culoare închisă, cu o expresie plictisită. Beth se simțea revigorată și pregătită. Se

așează și-și scoase din minte tot ce nu avea legătură cu cele șaizeci și patru de căsuțe ale tablei. După un minut, văzu soluția: dacă ar ataca simultan pe ambele flancuri, așa cum făcea uneori Morphy, Goldmann ar avea dificultăți și nu ar mai putea juca în siguranță. Mută pionul la a4.

Funcționa. După cinci mutări, reușise să-i descopere puțin regele și, după alte trei, era înfiptă în gâtul lui. Nu-i mai dădea atenție lui Goldmann, nici mulțimii, nici senzației din abdomen sau picăturii de sudoare care-i ajunsese până la sprânceană. Adversarul său era tabla, cu linii de forță gravate în relief, vizibile: câmpurile mici și încăpățânate ale pionilor, câmpul enorm al reginei și toate gradele intermediare. Îi dădu șah mat cu puțin înainte ca timpul ei să expire.

Când își încercui numele pe fișă, se uită din nou la ratingul lui Goldmann. Era 1997. Oamenii aplaudau.

Beth se duse direct la baia fetelor și descoperi că îi venise primul ciclu. Privi apa roșiatică din vas, panicată, de parcă se petrecuse ceva catastrofic. Sângerase pe scaunul de la Masa Trei? Se holbaseră oamenii la petele de sânge? Apoi observă, ușurată, că lenjeria de bumbac era doar foarte puțin pătată. Se gândi brusc la Jolene. Dacă nu i-ar fi spus Jolene, habar n-ar fi avut ce i se întâmpla. Nimeni nu-i vorbise niciodată despre menstruație, cu atât mai puțin doamna Wheatley. Simți o căldură în piept de dragul lui Jolene, amintindu-și că tot ea o învățase ce să facă „în caz de urgență". Beth împături mai multe straturi de hârtie igienică. Durerea din abdomen se mai potolise. Îi venise ciclul și tocmai îl bătuse pe Goldmann: 1997. Își puse tamponul confecționat din hârtie pe chiloți, îi ridică bine, își îndreptă fusta și ieși, mergând cu pas încrezător în sala de turneu.

***

Beth îl mai văzuse pe Sizemore; era un om mic, urât, cu fața subțire, care fuma continuu. Cineva îi spusese că fusese campion statal înainte de Beltik. Beth urma să joace contra lui, la Masa Doi din zona cu afișul „Top Boards".

Sizemore nu venise încă, dar Beltik stătea lângă ea, la Masa Unu, și o privea. Beth îl privi la rândul ei, apoi își mută privirea. Mai erau câteva minute până la trei. Luminile din camera aceasta micuță – becurile simple și abajurul din metal – păreau mai puternice decât cele din sala mare, mai puternice decât fuseseră dimineață și, pentru un moment, strălucirea de pe podeaua lăcuită, pe care erau trasate linii roșii, o orbi.

Intră Sizemore, trecându-și cu nervozitate pieptănul prin păr. Între buzele subțiri îi atârna o țigară. Trase de scaun, iar Beth simți că se micșorează.

— Pregătită? întrebă Sizemore, strecurându-și pieptănul în buzunarul de la cămașă.

— Da, spuse ea apăsând decisă ceasul lui.

Sizemore mută pionul la e4, apoi scoase pieptănul și începu să-l rondăie, așa cum rondăie oamenii pixul sau guma de la creion. Beth mută pion la c5.

În timpul jocului de mijloc, Sizemore începuse să-și treacă pieptănul prin păr după fiecare mutare. Pe Beth nu o privise aproape deloc, concentrându-se mai mult asupra tablei, frământându-se uneori în scaun în timp ce-și pieptăna părul când într-o parte, când în cealaltă. Partida era echilibrată, nu se arătau slăbiciuni nici de o parte, nici de cealaltă. Beth nu putea să facă altceva decât să identifice căsuțele cele mai potrivite pentru caii și nebunii ei și să aștepte. Muta, nota mutarea pe fișă, apoi se proptea la loc cu spatele de spătar. După o vreme, mulțimea începu să se adune în jurul cordonului. Din când în când, Beth le mai arunca o privire. Unii se uitau când la jocul ei, când la al lui Beltik. Ea păzea tabla, așteptând să se deschidă un culoar. La un moment dat, când își ridicase privirea, o văzuse pe Annette Packer în spate. Packer îi zâmbi, iar Beth îi răspunse dând din cap.

Înapoi la tablă, Sizemore mută un cal la d5, adică cea mai bună poziție pentru un cal. Beth se încruntă; nu-l putea forța din poziția aceea. Piesele se grupaseră una lângă cealaltă la mijlocul tablei și le pierdu sensul, pentru o clipă. Din când în când simțea crampe în abdomen și cocoloșul de hârtie între coapse. Se așeză mai bine pe scaun, mijind ochii spre tablă. Nu era bine.

Sizemore se cățăra peste ea. Îi privi chipul. Lăsase pieptănul deoparte și privea piesele cu satisfacție. Beth se aplecă peste masă, apăsându-și obrajii cu degetele, încercând să pătrundă poziția. În mulțime se auzeau șușoteli. Cu un efort, îndepărtă din minte orice îi putea distrage atenția. Venise timpul să atace. Dacă muta calul de pe stânga… Nu. Dacă deschidea diagonala lungă pentru nebunul ei de alb… *Asta e!* Avansă cu pionul, triplând câmpul de forță al nebunului. Imaginea începu să devină mai clară. Se lăsă pe spate în scaun și inspiră adânc.

Sizemore folosi următoarele cinci mutări pentru a avansa cu piesele, dar Beth, văzând unde era limita posibilităților de atac ale lui Sizemore, continuă să se concentreze pe colțul opus din stânga al tablei, adică pe partea reginei lui Sizemore. La momentul potrivit, își poziționă nebunul în mijlocul pieselor lui, la b2. Din acea poziție, putea fi capturat de două dintre piesele lui, dar, dacă ar fi făcut-o, cu oricare dintre cele două, și-ar fi înrăutățit situația.

Beth se uită la el. Sizemore își scosese din nou pieptănul și îl trecea prin păr. Ceasul lui ticăia.

I-a luat cincisprezece minute să facă mutarea, una șocantă: a capturat nebunul cu turnul. Era inconștiență pură să muți turnul de pe ultimul rând! Nu văzuse asta? Beth își lăsă ochii pe tablă, verifică încă o dată poziția și mută regina.

Sizemore nu-și dădu seama decât la următoarea mișcare. Jocul lui se sfărâmă. Încă mai ținea pieptănul în mână, șase mutări mai târziu, când ea își mută pionul reginei pe rândul șase. El mută turnul sub pion. Ea i-l atacă, folosindu-și nebunul. Sizemore se ridică, băgă pieptănul în buzunar, se aplecă peste tablă și așeză regele pe o parte.

— Ai învins, spuse sumbru.

Sala se umplu de aplauze răsunătoare.

După ce predă fișa, Beth așteptă în timp ce tânărul o verifică, apoi bifă ceva pe o listă din fața lui, se ridică și merse la panou. Luă piunezele de pe cartonașul cu numele lui Sizemore și-l aruncă într-un coș de gunoi verde, din metal. Apoi scoase piunezele care fixau ultimul cartonaș și-l puse în poziția ocupată anterior de Sizemore. Lista cu jucătorii NEÎNVINȘI conținea

acum două nume: BELTIK, HARMON.

În vreme ce Beth se îndrepta spre baia fetelor, Beltik ieși din camera „Top Boards", mergând în pas rapid, extrem de satisfăcut de sine. Ducea fișa la coșul câștigătorilor. Nu părea s-o fi observat pe Beth.

Ea se duse la intrarea camerei „Top Boards". Townes era acolo, în picioare. Avea o expresie obosită pe chip; semăna cu Rock Hudson, mai puțin osteneala.

— Bravo, Harmon, spuse el.

— Îmi pare rău că ai pierdut, spuse ea.

— Mda, făcu el. O iau de la capăt. Și, indicând din cap spre Beltik, care se afla la masa din față, cu o mică mulțime adunată în jurul său, spuse: E un prădător, Harmon. Unul adevărat.

Ea îi privi chipul.

— Trebuie să te odihnești.

Townes privi în jos spre ea și-i zâmbi.

— Ce-mi trebuie mie este un pic din talentul tău, Harmon.

Beltik trecu pe lângă prima masă, se apropie de Beth și spuse:

— Mâine.

***

Când Beth intră în sufragerie, exact înainte de cină, doamna Wheatley părea palidă și arăta bizar. Stătea în fotoliul înflorat și avea ochii umflați. Ținea în poală o carte poștală în culori vii.

— Mi-a venit ciclul, spuse Beth.

Doamna Wheatley clipi.

— Ce drăguț, răspunse ea, cu mintea în altă parte.

— O să am nevoie de tampoane, spuse Beth.

Doamna Wheatley păru descumpănită pentru o clipă. Apoi se lumină.

— Este un moment important pentru tine. Mergi sus, la mine în cameră, și caută pe raftul de sus al șifonierului. Ia tot ce ai nevoie.

— Mulțumesc, spuse Beth, îndreptându-se spre scară.

— Și, scumpo, spuse doamna Wheatley, adu-mi, te rog, flaconul cu pastilele verzi de pe noptieră.

Beth îi dădu pastilele când coborî. Doamna Wheatley avea lângă ea o jumătate de pahar de bere; scoase două pastile și le înghiți cu berea.

— Trebuie să mă realimentez cu puțin calm.

— S-a întâmplat ceva? întrebă Beth.

— Nu că aș fi Aristotel, spuse doamna Wheatley, dar ar putea fi interpretat greșit. Am primit un mesaj de la domnul Wheatley.

— Ce spune?

— Domnul Wheatley a fost reținut pe termen nelimitat în sud-vest. În sud-vestul țării.

— Oh, făcu Beth.

— Între Denver și Butte.

Beth se așeză pe canapea.

— Aristotel a fost un filozof al moralei, spuse doamna Wheatley, pe când eu sunt doar o casnică. Mă rog, eram.

— Mă pot trimite înapoi, dacă ai rămas fără soț?

— Văd că mergi direct la subiect. Doamna Wheatley sorbi din bere. Nu, dacă îi mințim.

— Atunci e simplu, spuse Beth.

— Ești un suflet bun, Beth, spuse doamna Wheatley, terminându-și berea. Vrei să încălzești tu puiul din congelator? Pune cuptorul la patru sute.

Beth ținea în mână două tampoane.

— Nu știu cum să mi le pun.

Doamna Wheatley se ridică din poziția în care se abandonase pe scaun.

— Nu mai sunt soție, spuse, decât pe hârtie. Dar cred că pot învăța să fiu mamă. Îți arăt, dacă îmi promiți să nu te apropii niciodată de orașul Denver.

***

Beth se trezi în timpul nopții; auzea ploaia răpăind pe acoperiș și bătând intermitent în obloanele ferestrelor. Visase apă; se visase înotând într-un ocean liniștit ca un lac. Își puse perna pe cap, ghemuindu-se și încercă să adoarmă la loc. Dar nu

putea. Ploaia răsuna puternic, continuând să cadă, iar langoarea melancolică din visul ei fu înlocuită de imaginea unei table de șah care striga după atenția ei, după mintea ei limpede și după toată priceperea ei.

Era ora două și nu mai reuși să doarmă tot restul nopții. Încă mai ploua când coborî la parter, la șapte; curtea din spatele ferestrei de la bucătărie arăta ca o mlaștină, cu movilițe aproape uscate de iarbă ițite la suprafață, ca niște insule. Nu prea știa cum să prăjească ouă, dar decise că de fiert, ar fi reușit să le fiarbă. Scoase două din frigider, umplu o crăticioară cu apă și o puse pe aragaz. O să joace pion la d4 împotriva lui, sperând ca el să se angajeze în Apărarea Siciliană. Fierse ouăle cinci minute, apoi le puse în apă rece. Parcă-i vedea chipul lui Beltik, tânăr, arogant, inteligent. Avea ochii mici și negri. Când venise spre ea, ieri, la plecare, avusese impresia că vrea să-i tragă una.

Ouăle erau perfecte; le curăță cu un cuțit, le puse într-o ceașcă, adăugă sare și unt și le mâncă. Simțea că avea nisip în ochi. Partida finală începea la unsprezece; era șapte și douăzeci. Ce n-ar fi dat să aibă *Modern Chess Openings,* să mai arunce un ochi la variațiile de la Apărarea Siciliană!… Văzuse că unii dintre ceilalți jucători de la turneu aveau cartea la subsuoară.

La zece, când ieși din casă, abia mai picura, iar doamna Wheatley încă dormea sus, în camera ei. Înainte de a pleca, Beth se dusese la baie să verifice breteaua sanitară{29} pe care i-o dăduse doamna Wheatley să o poarte, și tamponul gros, alb. Totul era la locul său. Își puse paltonul albastru și galoșii, luă umbrela doamnei Wheatley din dulap și plecă.

***

Observase dinainte că piesele de pe tabla de la Masa Unu erau diferite, făcute din lemn masiv, ca ale domnului Ganz, nu goale, de plastic, ca acelea folosite la restul partidelor din turneu. Pe la zece și jumătate se duse la masă, în camera goală, se întinse și luă în mână regele alb. Greutatea piesei îi dădea o senzație de satisfacție; avea plumb la bază și o bucată de pâslă verde. Puse figura pe căsuța ei, trecu înapoi, dincolo de

cordonul de catifea și se duse la baia fetelor. Se spălă pe față pentru a treia oară în ziua aceea, își strânse breteaua sanitară, își pieptănă bretonul și se întoarse în sală. Veniseră deja mai mulți jucători. Beth își băgă mâinile în buzunarele fustei ca să nu vadă nimeni că îi tremurau.

Când se făcu unsprezece, stătea pregătită în spatele pieselor albe de la Masa Unu. Jucătorii de la Mesele Doi și Trei începuseră deja partidele. La Masa Doi juca Sizemore. Pe ceilalți nu-i recunoscu.

Trecură zece minute. Beltik întârzia. Directorul de turneu, îmbrăcat cu cămașă albă, trecu dincolo de cordon și rămase un minut lângă Beth.

— N-a apărut încă? întrebă el încet.

Beth dădu din cap că nu.

— Fă-ți mutarea și apasă pe ceasul lui, șopti directorul. Ar fi trebuit să o faci de la unsprezece.

Beth se simți deranjată. Nu-i spuse nimeni asta. Mută pion la e4 și porni ceasul lui Beltik.

Mai trecură alte zece minute până când el apăru. Pe Beth o durea stomacul. Și ochii. Beltik părea nepăsător și relaxat; avea pe el o cămașă roșu aprins și pantaloni mușchetar.

— Scuze, spuse pe un ton absolut normal. Mi-am mai luat o cafea.

Ceilalți jucători îl priviră iritați. Beth nu spuse nimic.

Încă în picioare, își mai descheie un nasture de la cămașă, se așeză în fața ei și-i întinse mâna.

— Harry Beltik, se prezentă. Cum te cheamă?

Știa, desigur, cum o chema.

— Beth Harmon, spuse, dându-i mâna la rândul ei, dar evitând să-l privească.

Beltik se aranjă pe scaun în spatele pieselor negre, își frecă mâinile și mută pion la e6. Apoi, cu un gest arogant, apăsă butonul ceasului lui Beth.

Apărarea Franceză. Beth nu o jucase niciodată. Nu-i plăcea cum se aranjau piesele. Teoretic, ar fi trebuit să mute pion la d4. Dar ce se întâmpla dacă făcea și el același joc? Beth ar fi putut să facă schimb de pioni. Sau să avanseze cu unul. Ori să-și mute

regele? Miji ochii, apoi scutură din cap; nu reușea să vadă cum ar fi arătat tabla după mutări. O privi din nou, se frecă la ochi și mută pion la d4. Întinse mâna să apese pe ceas, dar se opri la jumătatea drumului. Făcuse o greșeală? Oricum, era prea târziu. Apăsă repede butonul și, în timp ce o făcea, Beltik luă imediat pionul de la d7, îl poziționă pe d5 și apăsă butonul ceasului.

Deși nu reușea să vadă jocul cu claritatea obișnuită, nu uitase cum se joacă o deschidere. Își scoase la bătaie caii și, pentru o vreme, se implică în luptă la mijlocul tablei. Dar Beltik, mișcându-se rapid, îi captură unul dintre pioni și Beth realiză că nu-i putea bloca pionul cu care făcuse captura. Încercă să anuleze avantajul pe care i-l permisese și continuă să joace. Își mută piesele de pe ultimul rând în rocadă, îl privi pe Beltik peste tablă. Părea complet în largul său; se uita la partida care se juca lângă ei. Beth avea un nod în stomac; nu reușea să se relaxeze în scaunul ei. Gruparea de figuri și pioni de la centrul tablei păru, pentru o vreme, să nu urmeze niciun model, să nu aibă niciun sens.

Ceasul ei ticăia. Înclină din cap să vadă cadranul; trecuseră douăzeci și cinci de minute și ea avea un pion în minus. Iar Beltik utilizase doar douăzeci și două de minute, cu tot cu întârziere. Îi țiuiau urechile și lumina puternică din cameră îi deranja ochii. Beltik stătea sprijinit de spătar, cu brațele întinse, căscând și arătând-și tartrul de pe dinți.

Beth identifică ceea ce i se păru o căsuță potrivită pentru calul ei, întinse mâna, dar apoi se opri. Mutarea ar fi fost peste poate de proastă; trebuia făcut ceva în legătură cu regina lui, înainte ca aceasta să ajungă pe același rând cu turnul, gata să o amenințe. Trebuia să se protejeze și să atace în același timp, dar nu reușea să vadă cum. Piesele din fața ei tăceau. Ar fi trebuit să ia o pastilă verde noaptea trecută, ca să doarmă.

Apoi văzu o mutare care părea să fie una fină și o făcu, rapid. Mută un cal înapoi, lângă rege, protejându-se de regina lui Beltik.

Îl văzu cum ridică din sprânceană, aproape imperceptibil, și cum îi ia imediat un pion din cealaltă parte a tablei. Brusc, își deschisese o diagonală pentru nebun. Nebunul amenința calul

pentru care ea pierduse timp pentru a-l muta înapoi; și mai pierduse și un pion. La colțul gurii lui Beltik apăru un zâmbet mic. Beth își luă privirea de la el, speriată.

Trebuia să facă ceva. În patru sau cinci mutări, Beltik avea să-i atace regele din mai multe părți. Trebuia să se concentreze, să vadă clar. Dar, când privi tabla, totul era înghesuit, blocat, complicat, periculos. Apoi îi trecu prin minte să facă ceva. Cu ceasul încă pornit, se ridică, trecu peste cordon prin mulțimea tăcută de spectatori, traversă sala și se duse la baia fetelor. Nu mai era nimeni, în afară de ea. Se duse la o chiuvetă, se spălă pe față cu apă rece, udă o mână de șervețele și le puse pe ceafă. Apoi le aruncă, intră într-una dintre toalete, se așeză și își verifică tamponul. Era în regulă. Rămase așezată acolo, cu coatele pe genunchi, relaxându-se și golindu-și mintea.

Cu un efort de voință, partida de la Masa Unu îi apăru în fața ochilor. Iat-o. Văzu imediat că era dificilă, dar nu la fel de dificilă ca jocurile pe care le memorase din cartea de la librăria Morris. În minte, piesele din fața ei erau clare și bine focalizate.

Rămase acolo unde era, fără să-și facă griji în legătură cu timpul care se scurgea, până când desluși jocul și-l înțelese. Apoi se ridică, se spălă din nou pe față și se întoarse în sala de sport. Găsise mutarea pe care trebuia să o facă.

Se adunaseră și mai mulți oameni acum în camera „Top Boards"; cum își terminau partidele, veneau să privească finala și semifinalele. Își făcu loc printre ei, trecu peste cordon și se așeză. Mâinile încetaseră să-i mai tremure, nu o mai dureau nici stomacul, nici ochii. Se întinse și mută; apăsând decisă pe butonul ceasului.

Beltik îi studie mutarea timp de câteva minute, apoi îi luă calul cu nebunul, exact cum Beth știa că va face. În loc să elimine nebunul cu care-i capturase calul, mută propriul nebun și-i atacă unul dintre turnuri. El își mută turnul, apăsă butonul ceasului, se lăsă pe spătarul scaunul și inspiră adânc.

— Nu merge, spuse Beth. Nu trebuie neapărat să iau regina.

— Mută, spuse Beltik.

— Mai întâi folosesc nebunul și…

— *Mută!*

Beth încuviință și-i dădu șah cu nebunul. Beltik, cu ceasul ticăind, își mută repede regele și apăsă butonul. Apoi Beth făcu ce urmărise de la bun început, își sacrifică regina, poziționând-o lângă regele lui. Beltik o privi năucit. Beth îi răspunse la privire. El ridică din umeri, îi luă regina și-și opri ceasul, lovind butonul cu baza figurii capturate.

Beth avansă cu celălalt nebun, de pe rândul din spate până la mijlocul tablei și spuse:

— Șah. Mat la următoarea mutare.

Beltik privi tabla o clipă și înjură:

— Să fiu al naibii!

Apoi se ridică.

— Mat cu turnul.

— Să fiu al naibii! repetă Beltik.

Mulțimea, care de-acum umplea camera, aplaudă. Beltik, încă încruntat, întinse mâna, iar Beth i-o scutură.

CINCI

Era aproape de ora închiderii când Beth ajunse în fața casierului. Așteptase autobuzul după școală și, din nou, când schimbase pe Main Street. Iar aceasta era a doua bancă.

Toată ziua ținuse cecul îndoit în buzunarul puloverului. Îl avea în mână când bărbatul din fața ei, de la coadă, își luase sulurile de monede și le băgase în buzunarul hainei, făcându-i loc în fața ghișeului. Beth își puse mâna pe marmura rece, întinzând cecul și ridicându-se pe vârfuri pentru a putea vedea fața casierului.

— Aș dori să deschid un cont, spuse Beth.

Bărbatul se uită la cec.

— Câți ani ai, domnișoară?

— Treisprezece.

— Îmi pare rău, spuse el. Trebuie să fii însoțită de un părinte sau de un tutore legal.

Beth puse cecul la loc în buzunar și plecă.

Acasă, doamna Wheatley stătea cu patru sticle goale de bere în față, pe măsuța de lângă fotoliu. Televizorul era oprit. Beth luase ziarul de după-amiază de pe veranda din față; îl desfăcu intrând în sufragerie.

— Cum a fost la școală, scumpo?

Vocea doamnei Wheatley era stinsă și îndepărtată.

— Bine. Beth puse ziarul pe taburetul din plastic verde de lângă canapea și văzu, mută de uimire, o fotografie cu ea pe prima pagină, jos. Sus era o fotografie cu Nikita Khrushehev{30} iar jos, pe toată lățimea coloanei, chipul ei, cu un titlu dedesubt: FENOMEN LOCAL CÂȘTIGĂ TURNEUL DE ȘAH. Mai jos, cu litere mici, aldine scria: O FETIȚĂ DE DOISPREZECE ANI IA PRIN SURPRINDERE EXPERȚII. Își aminti de bărbatul care o fotografiase înainte de a primi trofeul și cecul. Îi spusese că are treisprezece ani.

Beth se aplecă și citi:

„Săptămâna aceasta, lumea șahului din Kentucky a fost luată

prin surprindere de jocul unei tinere localnice, care i-a învins pe cei mai buni jucători, câștigând Campionatul Statal de Șah. Elizabeth Harmon, elevă în clasa a VII-a la liceul Fairfield, a dat dovadă *de o măiestrie nemaiîntâlnită la femei,* potrivit spuselor lui Harry Beltik, pe care domnișoara Harmon l-a învins, furându-i laurii."

Beth se strâmbă; ura să se vadă în poze. I se vedeau prea clar pistruii și nasul mic.

— Vreau să deschid un cont în bancă, spuse.

— Un cont?

— Va trebui să vii cu mine.

— Dar, scumpo, cu ce vrei să-ți deschizi tu un cont?

Beth băgă mâna în buzunarul bluzei, scoase cecul și i-l dădu. Doamna Wheatley se ridică mai bine în scaun și ținu cecul în mână de parcă ar fi fost un pergament de la Marea Moartă. Îl citi, amuțită de uimire. Apoi spuse încet:

— O sută de dolari.

— Trebuie să merg cu un părinte sau un tutore. La bancă.

— O sută de dolari, spuse doamna Wheatley. Deci ai câștigat turneul?

— Da. Scrie pe cec: Locul întâi.

— Văd, spuse doamna Wheatley. Nu mi-aș fi imaginat niciodată că se pot face bani jucând șah.

— Unele turnee oferă premii și mai mari.

— Incredibil! Doamna Wheatley încă se holba la cec.

— Putem merge la bancă mâine, după ore.

— Sigur, spuse doamna Wheatley.

A doua zi, la întoarcerea de la bancă, Beth văzu în sufragerie revista *Chess Review,* pe suportul pentru picioare, din fața canapelei. Doamna Wheatley își atârnă haina în dulapul de pe hol și luă revista.

— Am răsfoit revista asta cât erai la școală, spuse. Scrie că se ține un turneu important în Cincinnati, în a doua săptămână din decembrie. Premiul întâi este de cinci sute de dolari.

Beth o studie îndelung.

— Trebuie să fiu la școală în perioada aceea. Iar Cincinnati e

destul de departe.

— Am face două ore cu autobuzul Greyhound, spuse doamna Wheatley. M-am interesat deja.

— Și școala? întrebă Beth.

— Îți scriu o scutire, le zic că ai mono.

— Mono?

— Mononucleoză.[31] În *Ladies' Home Journal* scrie că e des întâlnită la fetele de vârsta ta.

Beth se uită lung la ea, încercând să nu lase să i se vadă uimirea. Doamna Wheatley și ea erau la fel de mincinoase.

— Și unde am sta?

— La Hotelul Gibson. Cameră dublă, cu 22 de dolari pe noapte. Biletele de autobuz ar fi 11,80 dolari fiecare, plus mâncarea. Am calculat tot. Și dacă ai câștiga premiul al doilea sau al treilea, tot am ieși în profit.

Beth avea douăzeci de dolari în numerar și un pachet de cecuri de zece în geanta ei de plastic.

— Trebuie să-mi cumpăr niște cărți de șah, spuse.

— Chiar te rog, spuse doamna Wheatley, zâmbind. Dacă îmi scrii un cec de douăzeci și trei de dolari și șaizeci de cenți, mâine iau biletele de autobuz.

***

După ce își cumpără *Modern Chess Openings* și o carte despre închideri de la librăria Morris, Beth traversă și intră la magazinul Purcell. Aflase, din ce vorbeau fetele la școală, că magazinul Purcell era mai bun decât Ben Snyder. Găsi ce-și dorea la etajul patru: un set de șah din lemn, aproape la fel ca cel al domnului Ganz, cu figuri sculptate de mână, pioni mari și grei și turnuri solide și grăsuțe. Era indecisă asupra tablei. Era cât pe ce să ia una din lemn, apoi se hotărî asupra uneia pliabile, cu căsuțe verzi și bej. Era mai ușor de transportat.

Cum ajunse acasă își făcu loc pe birou, desfăcu tabla și aranjă piesele. Puse cărțile noi de șah stivuite într-un colț, iar în cel opus aranjă trofeul în formă de rege. Aprinse veioza și rămase la birou, privind piesele și modul în care lumina strălucea pe

liniile lor curbate. Rămase acolo timp îndelungat, cu mintea liniștită. Apoi luă *Modern Chess Openings.* De data aceasta, începu să o citească de la prima pagină.

***

Nu mai văzuse niciodată ceva atât de frumos ca Hotelul Gibson. Dimensiunile, agitația dinăuntru, candelabrele strălucitoare de pe hol, covoarele roșii, groase, florile… trei uși rotative, portari îmbrăcați în uniformă, totul era copleșitor. Împreună cu doamna Wheatley, se îndreptă spre intrarea hotelului, cu valizele noi în mână. Doamna Wheatley refuză să i-o predea portarului pe a ei. La recepție își puse valiza jos și făcu formalitățile de înregistrare pentru amândouă, ignorând expresia recepționerului.

Odată ajunse în cameră, Beth se relaxă, în sfârșit. Avea două ferestre mari cu vedere spre Fourth Street, intens circulată la ora aceea de vârf. Era o zi luminoasă și rece. În cameră aveau mochetă groasă, o baie imensă, albă, cu prosoape pufoase de culoare roșie și un perete acoperit de o oglindă uriașă. Pe comodă se afla un televizor color, iar paturile erau acoperite fiecare cu o cuvertură mare, roșie.

Doamna Wheatley cercetă camera, verificând sertarele de la dulap, aprinse și stinse televizorul și netezi o cută de pe pat.

— Le-am cerut o cameră frumoasă, spuse, și, din câte văd, asta mi-au dat.

Se așeză în fotoliul victorian cu spătar înalt de lângă patul ei, de parcă toată viața ar fi trăit în locuri precum Hotelul Gibson.

Turneul se ținea la mezanin, în camera Taft; tot ce trebuia să facă Beth pentru a ajunge acolo era să ia liftul. Doamna Wheatley găsi un restaurant pe aceeași stradă, comandară ouă și bacon la micul dejun, apoi se puse în pat cu *Cincinnati Inquirer* în mână și un pachet de Chesterfield lângă ea, în timp ce Beth plecă să se înregistreze la turneu. Încă nu avea un rating, dar de data aceasta unul dintre bărbații de la birou o recunoscu și nu mai încercă să o înscrie la începători. Se jucau două partide pe zi, iar timpul prevăzut era 120/40, ceea ce însemna că aveai două

ore la dispoziție pentru a face patruzeci de mutări.

În timp ce se înscria, Beth auzi o voce profundă dincolo de ușa dublă deschisă de la Taft Room, unde se ținea turneul. Privi într-acolo și văzu o parte din sala mare de bal, cu un rând lung de mese goale și câțiva bărbați care stăteau de vorbă.

Când intră văzu un bărbat ciudat, tolănit pe o canapea, încălțat cu bocanci negri, ținându-și picioarele pe o măsuță de cafea.

— …și turnul ajunge pe rândul șapte, spunea. O pacoste, turnul în poziția aia. Individul a aruncat o privire și a scos banii.

Își sprijini capul de spătarul canapelei și râse tare, un râs de bariton.

— Douăzeci de parai.

Dat fiind că era devreme, în cameră se aflau doar câțiva oameni, iar la mesele pe care fuseseră așezate table de șah din hârtie nu stătea nimeni. Toată lumea îl asculta pe tipul care vorbea. Părea să aibă cam douăzeci și cinci de ani și arăta ca un pirat. Avea pe el niște blugi prăfuiți, o helancă neagră și o pălărie neagră de lână, trasă până la sprâncenele groase. Purta o mustață neagră și stufoasă și arăta de parcă ar fi avut nevoie de un bărbierit; avea mâinile bronzate și aspre.

— Apărarea Caro-Kann, spuse, râzând. Nasoală treabă.

— Ce are Caro-Kann? întrebă cineva. Un tânăr îngrijit, cu puloverul din lână de cămilă.

— Mulți pioni, puține speranțe.

Își coborî picioarele pe podea și se ridică. Pe masă se afla o tablă de șah din lemn, bej cu verde, murdară. Piesele de pe ea arătau foarte uzate. Capul regelui de negru se rupsese și fusese lipit la loc cu bandă adezivă.

— O să-ți arăt, spuse bărbatul, trăgând tabla aproape.

Beth se duse lângă el. Era singura fată din încăpere. Bărbatul se aplecă spre tablă și, cu o delicatețe surprinzătoare, apucă pionul de la e2 cu vârful degetelor și-l așeză ușor la e4. Apoi luă pionul de la c7 și-l așeză la c6, mută pionul de la d2 pe rândul patru și apoi făcu același lucru cu cel de negru. Își ridică privirea spre cei din jurul său, extrem de atenți la tablă.

— Caro-Kann, da?

Beth cunoștea mișcările, dar nu întâlnise pe nimeni care să le fi jucat. Se așteptă ca tipul să mute calul de la b1, iar el făcu întocmai. Apoi captură pionul alb cu cel negru și pionul negru cu calul regelui alb. Mută calul regelui de negru în a treia căsuță de pe coloana nebunului, înaintând cu celălalt cal alb. Beth își amintea mișcarea. Privind-o acum, părea îmblânzită. Se trezi vorbind.

— Aș lua calul, spuse încet.

Bărbatul se uită la ea și ridică din sprâncene.

— Tu ești fetița din Kentucky care l-a nimicit pe Harry Beltik, nu?

— Da, spuse Beth. Dacă îi iei calul, își dublează pionii…

— Mare lucru, spuse el. Mulți pioni, puține speranțe. Hai să îți arăt cum să câștigi cu negrul. Lăsă calul la centrul tablei și mută pionul negru la e4. Apoi continuă cu mutările, amestecând piesele pe toată tabla cu o dexteritate lejeră, indicând din când în când posibilele capcane. Dezvoltă, ca prin vis, un joc echilibrat la mijlocul tablei. Era ca o filmare time-lapse al unui răsad care se dezvoltă, scuturându-se mai întâi, încet, de pământul care îl acoperă, crescând, umflându-se și înflorind apoi, cu o explozie, într-un bujor sau un trandafir.

În cameră intraseră alte persoane și priveau. Beth simțea un entuziasm nou urmărind bărbatul cu pălărie neagră cum mută, sigur de sine, limpede și decis. Începu să facă schimb de piese la centru, ridicându-le pe cele capturate cu vârful degetelor de parcă ar fi fost niște muște moarte, continuând să vorbească pe un ton blând, în vreme ce explica ce trebuia făcut, care erau punctele slabe, capcanele și punctele de forță. Când se întinse peste tablă să mute un turn de pe căsuța sa, Beth văzu, uimită, că bărbatul purta la curea un cuțit. Mânerul din piele și metal îi ieșea de la curea. Semăna atât de tare cu un personaj din *Insula comorii*[32], încât cuțitul nu părea deloc nelalocul său. Exact atunci se opri și spuse:

— Fii atentă acum.

Și mută turnul la e5 cu o mișcare rotundă a mâinii. Își încrucișă brațele peste piept.

— Ce ar trebui să facă albul în situația asta? întrebă privind

în jurul său.

Beth studie tabla. Albul era înconjurat de capcane.

— Regina ia pion? spuse unul dintre bărbații care priveau.

Bărbatul clătină din cap, zâmbind.

— Turn la e8, șah. Iar regina pică.

Beth văzuse asta. Părea evident în jocul albului și tocmai voia s-o spună, când vorbi altcineva.

— E partida Mieses – Reshevsky. Din anii treizeci.

Bărbatul ridică privirea spre el.

— Foarte bine, spuse el. Margate, 1935.

— Albul a jucat turn la d1, spuse primul care vorbise.

— Așa e, spuse celălalt. Ce altceva să facă?

Făcu o mutare și continuă. Era clar acum că albul pierdea. Urmară câteva mutări rapide și închiderea, care, la început, păru lentă, dar negrul făcu ceva uimitor, sacrificându-și un pion trecut; dintr-odată, poziția pion-regină arăta clar că negrul era cu două mutări înaintea albului și-și putea promova un pion în regină. Era o strategie amețitoare de joc, ca cele mai bune văzute de Beth în cărți.

Bărbatul se ridică, își scoase pălăria și-și trosni oasele. Apoi o privi pe Beth.

— Așa juca Reshevsky[33] când era de vârsta ta, puștoaico. Sau chiar mai mic.

***

În cameră, Doamna Wheatley citea în continuare *Enquirer*. Când Beth intră, se uită la ea pe deasupra ochelarilor de citit.

— Ai terminat deja? întrebă.

— Da.

— Și?

— Am câștigat.

Doamna Wheatley îi zâmbi cu căldură.

— Ești o comoară, scumpa mea, îi zise.

***

Doamna Wheatley văzuse un afiș cu reduceri la Shillito, un magazin aflat la câteva străzi de Gibson. Și, pentru că mai erau patru ore până la următoarea partidă a lui Beth, porniră într-acolo, prin ninsoarea blândă; doamna Wheatley cotrobăi o grămadă de timp prin raionul de la demisol, până când Beth spuse:

— Aș vrea să merg să văd ce pulovere au.

— Ce cauți, scumpo?

— Unul de cașmir.

Doamna Wheatley ridică uimită din sprâncene.

— Cașmir? Ești sigură că ne permitem?

— Da.

Beth găsi un pulover gri-deschis; cu reducere, costa douăzeci și patru de dolari. Și îi venea perfect. Privindu-se în oglindă, încercă să se imagineze membră a clubului Apple Pi, ca Margaret; dar fața ei era tot „față de Beth", rotundă, pistruiată, cu părul drept, castaniu. Ridică din umeri și-și cumpără puloverul cu un cec de călătorie[34]. În drum spre Shillito, trecuseră prin fața unui mic boutique cu pantofi Oxford în vitrină, iar Beth o trăsese pe doamna Wheatley înăuntru și își cumpărase o pereche. Își luase și șosete cu romburi, asortate. Pe etichetă scria *100% lână, fabricat în Anglia.* Pe drumul înapoi spre hotel, cu vântul suflându-i fulgi de nea în față, Beth continua să-și privească pantofii noi și șosetele. Îi plăcea cum își simțea picioarele în ele, îi plăcea strângerea materialului elastic pe pulpe, îi plăcea cum arătau șosetele scumpe și colorate cu pantofi noi, maro cu alb. A mers numai cu capul în jos, fără să-și ia ochii de la ele.

***

Adversarul său de după-amiază era un bărbat de vârstă mijlocie, din Ohio, cu un rating de 1910. Beth jucă Siciliana și-l forță să cedeze după o oră și jumătate. Avea mintea mai limpede ca niciodată și acum putea folosi parte dintre strategiile pe care le învățase în ultimele săptămâni, studiind cartea scrisă de maestrul rus, Boleslavski.

Când își preda fișa de joc, îl observă pe Sizemore lângă birou. Mai văzu alte câteva chipuri familiare de la celălalt turneu, și-i făcea plăcere să-i regăsească acolo, însă pe unul singur își dorea cu adevărat să-l revadă: pe Townes. Îl căută din priviri îndelung, dar nu dădu de el.

Seara, în cameră, doamna Wheatley se uita la *The Beverly Hillbillies*[35] și la *The Dick Van Dyke Show*[36], în vreme ce Beth își aranja piesele pe tablă refăcând ultimele două partide jucate, pentru a identifica eventuale slăbiciuni în strategia ei de joc. Nu găsi niciuna. Apoi scoase cartea de Reuben Fine despre închideri și se puse pe studiat. La șah, închiderile aveau fiecare finețea proprie; era un fel de concurs în concurs, odată ce fiecare jucător rămânea cu una, două piese pe tablă și problema devenea cum să transformi un pion în regină. Putea fi agonizant de subtil; atacurile violente care-i plăceau lui Beth nu aveau nicio șansă de reușită.

Se plictisi de Ruben Fine și, nu după mult, închise cartea și se culcă. Avea două pastile verzi în buzunarul pijamalei și le luă când luminile erau stinse. Nu voia să riște să nu doarmă.

Cea de-a doua zi se demonstră la fel de ușoară ca prima, cu toate că Beth jucă împotriva unor jucători mai puternici. Îi luase un pic să-și revină după efectul pastilelor, dar mintea i se limpezise perfect până la începerea partidelor. Muta piesele plină de încredere, ridicându-le și așezându-le cu aplomb.

La turneul acesta nu existau „Top Boards". Masa Unu era pur și simplu prima din rând. Beth jucă a doua partidă la Masa Șase. Oamenii se adunaseră în jurul ei, privind-o cum îl forța pe maestru să cedeze, după ce-i capturase unul dintre turnuri. Când ridică privirea în timp ce lumea aplauda, o văzu pe Alma Wheatley în capătul camerei, zâmbind larg.

Beth jucă finala la Masa Unu cu un maestru pe nume Rudolph. Rudolph reuși să facă schimb de piese la centru în timpul jocului de mijloc, iar Beth se alarmă, când, la final, se trezi înghesuită cu un turn, un cal și trei pioni. Situația lui Rudolf era similară, doar că el avea un nebun, nu un cal. Nu-i plăcea, iar nebunul lui era un avantaj concret. Dar reuși să-l lege, să schimbe calul cu nebunul și apoi, timp de o oră și

jumătate, să joace cu atenție până când Rudolf făcu o gafă, permițându-i să-l învingă: îi dădu șah cu un pion, făcu schimb de turnuri și ajunse cu pionul pe rândul opt, protejat de rege. Rudolph, furios pe sine, cedă.

Urmaseră aplauze. Beth privi mulțimea din jurul tablei. În spate, cu rochia ei albastră, doamna Wheatley bătea din palme cu entuziasm.

În drum spre cameră, doamna Wheatley ducea trofeul greu; Beth își verifică buzunarul bluzei. Doamna Wheatley scrisese totul pe o foaie de hârtie cu antetul hotelului, din agenda de deasupra televizorului: 66 de dolari pentru trei zile de cazare la Gibson, plus 3,30 de dolari – taxe; 23,60 de dolari pentru autobuz și prețul fiecărei mese, inclusiv bacșișul.

— Mi-am permis să socotesc 12 dolari pentru cina noastră de diseară, ca să sărbătorim, și doi dolari pentru micul dejun, mâine. Ajungem la o cheltuială totală de 172, 30 de dolari.

— Ne rămân peste trei sute de dolari, spuse Beth.

Rămaseră în tăcere pentru o vreme. Beth privi foaia de hârtie, deși înțelesese deja perfect calculele. Se întreba dacă ar trebui să-i dea doamnei Wheatley jumătate din câștig. Dar nu voia s-o facă. Nu ea câștigase banii.

Doamna Wheatley întrerupse tăcerea.

— Mi-ai putea da 10%, spuse cu amabilitate. Drept comision. Ca impresar.

— Treizeci și doi de dolari, spuse Beth, și șaptezeci și șapte de cenți.

— Nu degeaba au spus cei de la Methuen că ești nemaipomenită la matematică.

Beth încuviință.

— Bine, spuse.

***

Mâncară ceva cu carne de vițel, la un restaurant italienesc. Doamna Wheatley își comandase o carafă de vin roșu pe care îl bău în timpul cinei, fumându-și țigările Chesterfield. Lui Beth îi plăceau pâinea și untul rece, gălbui. Îi plăcea micul portocal de

lângă bar, nu departe de masa lor.

Când termină, doamna Wheatley se șterse pe barbă de vin cu șervetul și-și aprinse o ultimă țigară.

— Beth, scumpo, spuse ea, pe timpul vacanței se ține un turneu în Houston, de pe 26 decembrie. Din câte am înțeles, e ușor să călătorești în ziua de Crăciun, dat fiind că majoritatea oamenilor stau și mănâncă budincă de prune sau Dumnezeu știe ce altceva.

— Am văzut, spuse Beth.

Citise anunțul în *Chess Review* și-și dorea foarte mult să meargă. Dar Houston părea îngrozitor de departe, iar premiul era de doar șase sute de dolari.

— Cred că am putea merge cu avionul, spuse doamna Wheatley veselă. Ne facem vacanța de iarnă la căldură.

Beth își terminase de mâncat bezelele.

— Bine, spuse. Și adăugă, apoi, privindu-și înghețata: bine, mama.

***

Cina lor de Crăciun consta în friptură de curcan încălzită la microunde, servită în avion, împreună cu un pahar de șampanie gratuit pentru doamna Wheatley și suc de portocale la cutie pentru Beth. Era pentru prima dată când sărbătorea Crăciunul. Avionul zbura deasupra statului Kentucky, acoperit de zăpadă, iar la sfârșitul zborului viră lung deasupra Golfului Mexic. Aterizară la apus. Vremea era călduță. Pe drumul de la aeroport trecură pe lângă mai multe șantiere, macarale mari, galbene și buldozere nemișcate, lângă stive de grinzi. Cineva atârnase o coroniță de Crăciun pe una dintre ele.

Cu o săptămână înainte de a pleca din Lexington, venise cu poșta noul număr al revistei *Chess Review.* Când o deschise, Beth dădu de o mică fotografie cu ea și Baltik în spate, însoțită de titlul: O ELEVĂ SMULGE TITLUL DE CAMPION MAESTRULUI. Publicaseră și partida lor, iar comentariul spunea:

„Spectatorii au rămas uimiți de măiestria cu care a jucat în

punctele strategice, în ciuda vârstei fragede. Demonstrează o siguranță de sine specifică jucătorilor de două ori mai în vârstă."

L-a citit de două ori, înainte de a i-l arăta doamnei Wheatley.

Doamna Wheatley era în extaz; citise articolul din ziar cu voce tare și apoi exclamase: „Mi*nunat!"*, însă pe aceasta îl citi în tăcere. Apoi spuse în șoaptă:

— Asta înseamnă că ești recunoscută la nivel *național,* scumpo.

Doamna Wheatley luase revista cu ea, și-și petrecuseră mare parte din timpul zborului marcând turneele la care Beth ar fi putut să participe în următoarele câteva luni. Aleseră doar o lună; doamnei Wheatley îi era teamă că își vor termina și lista de „boli", și „credibilitatea", după cum spunea ea, dacă vor mai inventa multe scuze să lipsească de la școală. Beth se întrebă dacă nu ar trebui să ceară pur și simplu permisiunea să lipsească; în definitiv, băieții puteau lipsi de la ore ca să joace baschet și fotbal. Dar era suficient de înțeleaptă să nu zică nimic. Doamna Wheatley părea să se distreze grozav inventând scuze pentru scutirile ei. Era un fel de conspirație.

Beth câștigă la Houston fără nicio problemă. Așa cum spunea doamna Wheatley, „își făcuse mâna". Fusese obligată să cedeze a treia partidă, dar câștigă finala printr-o combinație năucitoare, învingându-l pe campionul din sud-vest, în vârstă de patruzeci de ani. Rămaseră acolo două zile în plus, „la soare", și vizitaseră Muzeul de Arte Frumoase și grădinile zoologice. A doua zi după turneu, fotografia ei apăruse în ziar. De data asta, îi plăcu sentimentul. În articol era numită „copilul-minune". Doamna Wheatley cumpărase trei exemplare, spunând:

— Aș putea să încep un album de colaje.

***

În ianuarie, doamna Wheatley sună la școală să spună că Beth recidivase și făcuse din nou mononucleoză. Plecară la Charleston. În februarie, fusese Atlanta – o răceală; în martie, Miami – gripă. Uneori, doamna Wheatley vorbea cu directorul adjunct, alteori cu decanul fetelor. Nimeni nu pusese la îndoială

scuzele. Se părea că unii dintre elevi știau despre ea din ziarele din afara orașului sau așa ceva, dar nu zicea nimeni nimic. Între turnee, Beth studia șah trei ore în fiecare seară. Pierdu o partidă în Atlanta, dar încheiase tot pe primul loc și rămăsese neînvinsă în celelalte două orașe. Îi plăcea să călătorească cu avionul împreună cu doamna Wheatley, care uneori se cherchelea bând Martini în timpul zborurilor. Era simpatică. Stăteau la palavre și chicoteau. Doamna Wheatley spunea tot felul de lucruri amuzante despre asistentele de zbor cu jachetele lor apretate frumos și machiajul intens, artificial, sau bârfea vecinii din Lexington, numindu-i tăntălăi. Era plină de viață, discretă și amuzantă; Beth râdea mult, privind prin hublou norii de sub ele… Era mai fericită ca niciodată, chiar mai fericită decât în vremurile de la Methuen, când păstra pastilele verzi și lua câte cinci sau șase, deodată.

Începuse să-i placă mult să stea în hoteluri, să mănânce la restaurante și emoțiile pe care i le aduceau participarea la un turneu și entuziasmul când îl câștiga, mulțimea care devenea din ce în ce mai numeroasă după fiecare victorie a sa. Oamenii de la turnee o recunoșteau, de-acum. Era întotdeauna cel mai tânăr participant și, uneori, singura de sex feminin. La școală se plictisea din ce în ce mai tare. Colegii ei vorbeau despre facultate, unii deciseseră deja ce profesie să urmeze. Două fete pe care le știa voiau să se facă asistente medicale. Beth nu participa niciodată la conversațiile acestea; pentru că ea era deja ceea ce voia să fie. În schimb, nu spunea nimănui despre călătoriile sale sau despre reputația pe care și-o făcuse la turneele de șah.

Când se întoarseră de la Miami, în martie, în cutia poștală o aștepta un plic de la Federația de Șah. Conținea un nou card de membru și rating-ul ei: 1.881. I se spusese că va fi nevoie de timp pentru ca ratingul să reflecte capacitatea ei reală; deocamdată era mulțumită că era și ea, în sfârșit, un jucător cu rating. Oricum, intenționa să și-l mărească rapid. Următorul pas important era să devină Maestru, adică să atingă un rating de 2.200. După 2.000 deveneai Expert, dar asta nu era cine știe ce. Titlul care-i plăcea cel mai mult era cel de Mare Maestru

Internațional. Care chiar avea greutate.

***

În acea vară s-au dus la New York; turneul se ținea la Henry Hudson Hotel. Începuse să le placă mâncarea fină, deși acasă mâncau cina de cele mai multe ori în fața televizorului. În New York au mâncat la restaurante franțuzești, traversând orașul cu autobuzul până la *Le Bistro* sau *Cafe Argenteuil.* Doamna Wheatley se dusese la o benzinărie din Lexington și cumpărase *Mobil Travel Guide*{37}; alesese locuri cu trei sau mai multe stele și apoi le marcase pe harta mică. Erau îngrozitor de scumpe, dar niciuna dintre ele nu amintea despre asta. Beth mânca păstrăv afumat, dar niciodată pește proaspăt; îi amintea de peștele pe care era obligată să-l mănânce vinerea, la Methuen. Decisese că la anul se va înscrie la cursul de franceză.

Singura problemă era că, în turneu, ca să poată dormi noaptea, lua pastile verzi din cele prescrise doamnei Wheatley și dimineața avea nevoie de mai bine de o oră ca să-și limpezească mintea. Dar partidele nu începeau niciodată înainte de ora nouă; se obișnuise să se trezească la timp și să bea mai multe cafele în cameră. Doamna Wheatley nu știa despre pastile și nu dăduse niciun semn de îngrijorare legat de pofta lui Beth de cafeină; o trata ca pe un adult, din toate punctele de vedere. Uneori, între ele două, Beth era cea care părea adultul.

Beth iubea New York-ul. Îi plăcea să se plimbe cu autobuzul și îi plăceau zdruncinăturile și zornăitul metroului IRT. Îi plăcea să se uite la vitrinele magazinelor când avea timp și să audă oameni pe stradă vorbind idiș sau spaniolă. Nu o deranjau senzația de pericol din oraș, nici modul arogant în care conduceau taxiurile, nici strălucirea murdară din Times Square. În ultima seară s-au dus la Radio City Music Hall{38} să vadă *West Side Story* și *Rockets.*

Așezată în fotoliile din catifea, Beth se simțea plină de satisfacție în teatrul acela cu forma unei grote.

***

Se așteptase ca un reporter de la revista *Life* să arate ca cineva care fumează țigări una după cealaltă și să semene cu Lloyd Nolan[39], dar persoana care se prezentă la ușa casei era o femeie micuță, cu părul cărunt și rochie de culoare închisă. Bărbatul care o însoțea ducea un aparat de fotografiat.

— Jean Balke, se prezentă ea.

Părea mai bătrână decât doamna Wheatley; se plimba prin sufragerie cu mișcări iuți, cercetând cărțile din bibliotecă și studiind o parte dintre tablourile de pe pereți. Apoi, începu să pună întrebări. Vorbea direct, plăcut.

— Sunt cu adevărat impresionată, spuse, deși nici măcar nu joc șah. Zâmbi. Se spune că ești genială.

Beth se simțea cam stânjenită.

— Cum este pentru tine? O fată printre atâția bărbați?

— Nu mă deranjează.

— Nu te sperie?

Stăteau față în față. Domnișoara Balke se aplecă înainte, privind-o pe Beth îndeaproape.

Beth dădu din cap că nu. Fotograful se apropie pe canapea ținând în mână un luxmetru.

— Când eram eu mică, spuse reportera, nu mi s-a permis niciodată să fiu competitivă. Mă jucam cu păpușile.

Fotograful se dădu înapoi și începu să o studieze pe Beth prin obiectivul aparatului de fotografiat. Își aminti de păpușa pe care i-o dăduse domnul Ganz.

— La șah nu este întotdeauna vorba de competiție, spuse ea.

— Dar joci ca să câștigi.

Beth ar fi vrut să spună ceva despre cât de frumos putea fi jocul de șah uneori, dar se uită la fața ascuțită, întrebătoare, a domnișoarei Balke și nu reuși să găsească vorbele potrivite.

— Ai un iubit?

— Nu. Am paisprezece ani.

Fotograful începu să facă poze.

Domnișoara Balke își aprinsese o țigară. Se aplecă înainte și scutură scrumul într-una dintre scrumierele doamnei Wheatley.

— Îți plac băieții? o întrebă ea.

Beth se simțea din ce în ce mai stânjenită. Ea ar fi vrut să vorbească despre cum învățase să joace șah, despre turneele pe care le câștigase și despre oameni precum Morphy[40] și Capablanca[41]. Nu-i plăcea femeia asta, nici întrebările ei.

— Singurul lucru care mă interesează este șahul.

Domnișoara Balke zâmbi vesel.

— Povestește-mi, spuse. Povestește-mi cum ai învățat să joci și câți ani aveai.

Beth îi povesti, domnișoara Balke lua notițe, dar Beth simțea că nu avea niciun interes pentru ce-i spunea. În timp ce continua să vorbească, realiză că nu avea foarte multe de spus.

Săptămâna care urmă, la școală, Beth văzu cum unul dintre băieții din băncile din față îi dădea colegei de lângă el revista *Life* și amândoi se întoarseră spre ea de parcă acum o vedeau pentru prima dată. După ore, băiatul, care nu mai vorbise niciodată cu ea până atunci, o opri și îi ceru un autograf. Beth se miră nespus. Luă revista din mâna lui și văzu articolul care umplea o pagină întreagă. Erau două fotografii – una cu ea privind serioasă către tabla de șah și, alături, o alta cu clădirea principală de la Methuen. Pe toată lungimea antetului, titlul mare spunea: ADOLESCENTA MOZART CARE A ZGUDUIT LUMEA ȘAHULUI. Își trecu semnătura pe revistă, apoi o puse pe o bancă goală.

Când ajunse acasă, doamna Wheatley ținea revista în poală. Începu să citească cu voce tare:

„Pentru unii, șahul este doar o pasiune, un mod de a-și petrece timpul, în vreme ce, pentru alții, este obsesie sau chiar dependență. Din când în când, se naște o persoană făcută pentru a juca șah. Se întâmplă, din când în când, să apară câte un băiețel care ne uimește cu priceperea sa precoce la ceea ce am putea numi cel mai dificil joc din lume. Dar dacă în locul băiețelul ar fi o fată? O tânără serioasă, cu ochi căprui, păr castaniu și o rochie albastru-închis? Nu s-a întâmplat niciodată. Dar se întâmplă acum. În Lexington, Kentucky, și în Cincinnati. În Charleston, Atlanta, Miami și la ultimul turneu de la New York City. În lumea dominată de bărbați a turneelor de top ale națiunii și-a făcut apariția o fată de paisprezece ani, cu ochi

strălucitori, intenși, elevă în clasa a VIII-a la liceul Fairfield din Lexington, Kentucky. Este tăcută și manierată. Și pusă pe fapte mari…"

— Ah, e mi-nu-nat! spuse doamna Wheatley. Vrei să citesc mai departe?

— Zice despre orfelinat. Beth își cumpărase o copie. Și reproduce una dintre partidele mele. Pune accent pe faptul că sunt fată, în general.

— Păi ești.

— Nu ar trebui să conteze așa mult, spuse Beth. Nu au scris nici jumătate din ce le-am spus. Și nu l-au pomenit pe domnul Shaibel. Nu spune nimic despre modul în care joc Siciliana.

— Dar, Beth, spuse doamna Wheatley, fac din tine o *celebritate.*

Beth se uită la ea gânditoare.

— Mda, dar doar pentru că sunt fată, zise ea.

***

A doua zi, Margaret o opri pe culoar. Era îmbrăcată cu un palton din lână de cămilă, iar părul blond îi ajungea până la umeri; era chiar mai frumoasă decât anul trecut, când Beth îi furase cei zece dolari din geantă.

— Fetele de la Apple Pi mi-au cerut să te invit, spuse Margaret pe un ton respectuos. Primim membre noi și dau o petrecere, vineri seara.

Fetele de la Apple Pi. Asta chiar că era ciudat. Când Beth acceptă și-i ceru adresa, își dădu seama că era prima dacă când vorbea, efectiv, cu Margaret.

Își petrecu mai mult de o oră în după-amiaza aceea probând rochii la magazinul Purcell; alese una bleumarin, cu un guler simplu, alb, din cea mai scumpă gamă disponibilă în magazin. Când i-o arătă doamnei Wheatley în seara aceea și-i spuse că merge la clubul Apple PI, doamna Wheatley se arătă extrem de satisfăcută.

— Arăți ca o debutantă! spuse, când Beth probă rochia să-i arate cum îi stătea.

***

Tâmplăria albă din camera de zi a lui Margaret strălucea frumos, iar tablourile de pe pereți erau picturi în ulei, majoritatea cu cai. Deși era o seară călduță de mijloc de martie, în șemineul alb ardea un foc mare. Când Beth, îmbrăcată cu noua ei rochie, ajunse acolo, văzu paisprezece fete așezate pe canapelele albe și pe fotoliile cu spătar înalt. Majoritatea erau îmbrăcate cu pulovere și fuste.

— A fost grozav, spuse una dintre ele, să citesc în *Life* despre cineva de la liceul Fairfield. Mai să cad pe spate!

Dar când Beth începu să vorbească despre turnee, fetele o întrerupseră, întrebând-o despre băieții de acolo. Erau frumoși? Se întâlnea cu vreunul dintre ei? Când Beth spuse *„Nu prea e timp de așa ceva”*, fetele schimbară subiectul.

Timp de o oră sau chiar mai mult, au vorbit despre băieți, și întâlniri, și haine, virând brusc de la maniere sofisticate la chicoteli, în timp ce Beth stătea nemișcată la un capăt al canapelei, cu un pahar de cristal cu Coca-Cola în mână, fără să găsească ceva de spus, la rândul ei. Apoi, la ora nouă, Margaret porni televizorul imens de pe șemineu și fetele tăcură, cu excepția unor chicoteli ocazionale, în timp ce rula „filmul săptămânii”.

Beth rămase acolo, fără să se implice în bârfele sau chicotelile din timpul publicității, până la unsprezece, când se termină. Seara fusese uluitor de plictisitoare. Ele erau elita, fetele de la Apple Pi, care i se păruseră atât de interesante când se mutase la școala din Lexington, dar tot ce făceau la petrecerile lor sofisticate era să se uite la filme cu Charles Bronson{42}. Singurul moment amuzant fusese când o fată pe nume Felicia spusese:

— Mă întreb dacă el este la fel de bine dotat precum pare.

Beth râse, dar a fost singura dată pe tot parcursul serii.

Când plecă, după unsprezece, nimeni nu insistă să rămână, și nimeni nu pomeni ceva despre aderarea ei la club. Se simți ușurată când urcă în taxi spre acasă, iar când a ajunse, își petrecu o oră la ea în cameră citind *The Middle Game în Chess,* de

Luchenko. Era o traducere din rusă.

***

La școală știau despre ea destul de bine, așa că la următorul turneu nu a mai pretins că e bolnavă. Doamna Wheatley vorbise cu directorul, astfel încât Beth să poată lipsi de la ore. Nimeni nu a suflat o vorbă despre toate scutirile false și bolile inventate. Au scris despre ea și în ziarul școlii. Pe culoare, elevii arătau spre ea. Turneul era în Kansas City și, după ce Beth l-a câștigat, directorul le-a invitat, pe ea și pe doamna Wheatley, la cină într-un restaurant steakhouse{43}, declarând că îi onorase cu participarea ei. Era un tânăr serios care le trata politicos pe amândouă.

— Aș dori să joc la U.S. Open, spuse Beth când erau la desert și cafea.

— Sigur, spuse el. L-ai putea câștiga.

— Asta ar însemna că ar putea juca peste hotare, după aceea? întrebă doamna Wheatley. În Europa, vreau să zic.

— Nu văd de ce nu, spuse tânărul.

Îl chema Nobile. Purta ochelari cu lentile groase și bea numai apă cu gheață.

— Trebuie să știe cine ești, înainte să te invite.

— Și dacă aș câștiga la Open, ar afla de mine?

— Sigur. Benny Watts joacă în Europa tot timpul, acum că are titlul internațional.

— Și cât de mari sunt premiile în bani? întrebă doamna Wheatley, aprinzându-și o țigară.

— Cred că destul de mari.

— Și Rusia? întrebă Beth.

Nobile o privi un minut, ca și cum ar fi sugerat ceva ilegal.

— Rusia e suicid, spuse, într-un final. Mănâncă americani pe pâine.

— Nici chiar așa, spuse doamna Wheatley.

— Ba exact așa, spuse Nobile. Cred că nu a mai câștigat un american împotriva rușilor de vreo douăzeci de ani. E ca la balet. Rușii *plătesc* oamenii să joace șah.

Beth se gândi la fotografiile din *Chess Review,* la oamenii cu fețe sumbre, aplecați peste tablele de șah, Borgov și Tal, Laev și Shapkin, încruntați, cu costumele lor negre. În Rusia, șahul nu era ce era în America. Apoi întrebă:

— Cum pot intra la U.S. Open?

— Trebuie doar să trimiți taxa de participare, spuse Nobile. Este ca orice alt turneu, doar că aici competiția este mai aprinsă.

***

Beth trimise taxa de participare, dar nu jucă la U.S. Open anul acela. Doamna Wheatley luase un virus care o ținuse în pat două săptămâni, iar Beth, care tocmai împlinise cincisprezece ani, nu voia să meargă singură. Făcu tot posibilul să nu-i arate asta, dar era furioasă pe Alma Wheatley că se îmbolnăvise și pe ea însăși pentru că se temea să plece singură la Los Angeles. Open-ul nu era la fel de important precum Campionatul Național, dar venise vremea să înceapă să joace și la altfel de turnee decât cele alese în funcție de premiul în bani. Campionatul Național al Statelor Unite și Merriwether Invitational reprezentau o lume mică, exclusivistă, de care aflase trăgând cu urechea la conversații sau din articolele citite în *Chess Review.* Sosise vremea să intre în lumea aceea, pentru ca apoi să poată juca șah la nivel internațional. Uneori se vedea așa cum visa să ajungă: o femeie profesionistă și cea mai bună jucătoare de șah din lume, călătorind plină de încredere cu avionul, la casa întâi, înaltă, impecabil îmbrăcată, arătoasă și echilibrată, un fel de Jolene, dar cu pielea albă. De multe ori își propusese să-i scrie lui Jolene sau măcar să-i trimită o vedere. Dar nu o făcuse. În schimb, se studia în oglinda de la baie, tot căutând urmele femeii aceleia echilibrate și extrem de frumoase care-și dorea să devină.

La șaisprezece ani era deja mai înaltă și mai frumușică, învățase să se tundă într-un mod care să-i scoată în evidență ochii, dar încă arăta ca o elevă. Participa de-acum la turnee cam o dată la șase săptămâni, în state precum Illinois și Tennessee, uneori chiar la New York. Încă alegeau turneele care le aduceau

profit, după ce cheltuiau pentru plăcerile lor. Banii din contul ei se înmulțeau, ceea ce îi plăcea foarte mult, dar, într-un fel, avea impresia că din punctul de vedere al carierei, bătea pasul pe loc. În plus, crescuse prea mult ca să mai poată fi numită „copil-minune".

ȘASE

Deși U.S. Open avea loc în Las Vegas, oamenii de la Hotelul Mariposa păreau să fi uitat asta. În sala principală, jucătorii de la mesele de zaruri, ruletă și blackjack purtau pulovere tricotate și cămăși viu colorate; își vedeau în liniște de-ale lor. În partea opusă cazinoului era cafeneaua hotelului. În ziua de dinaintea turneului, Beth traversase un culoar unde se juca barbut; nu se auzea altceva decât zgomot de zaruri amestecate și apoi rostogolite pe suprafața din pâslă. La cafenea se așeză pe un taburet de la tejghea și se întoarse să privească în jur. Separeurile erau mai toate goale. Apoi văzu un tânăr arătos, singur, aplecat deasupra unei cafele. Era Townes, din Lexington.

Se ridică și se îndreptă spre el.

— Bună, spuse.

El ridică privirea și clipi, fără să o recunoască, inițial.

— Harmon! exclamă apoi. Dumnezeule!

— Pot să iau loc?

— Sigur, spuse el. Ar fi trebuit să te recunosc imediat. Numele tău e pe listă.

— Listă?

— Pe lista de participanți. Eu nu joc. M-au trimis cei de la *Chess Review* să scriu despre turneu. O privi pe Beth. Aș putea scrie despre tine. Pentru *Herald-Leader.*

— Din Lexington?

— Exact.

— Te-ai făcut mare, Harmon. Am văzut articolul din *Life.* O privi îndeaproape. Și frumoasă, pe deasupra.

Beth se simțea tulburată. Nu știu ce să zică. În Las Vegas era totul bizar. Pe mesele din separeuri era câte o veioză cu baza de sticlă umplută cu un lichid mov, care făcea bule și se învârtea sub un abajur de culoare roz. Chelnerița care îi înmânase meniul era îmbrăcată cu o fustă mini neagră și dresuri din plasă, dar avea față de profesoară de geometrie. Townes era frumos, zâmbitor; avea pe el un pulover de culoare închisă și o cămașă

în dungi, desfăcută la gât. Beth comandă specialitatea casei: plăcintă caldă, omletă picantă și o cafea mare.

— Aș putea scrie un articol de jumătate de pagină despre tine, pentru ediția de duminică, propuse Townes.

Sosi plăcinta și omleta; Beth le mâncă și bău două cafele.

— Am un aparat de fotografiat în cameră, spuse Townes. Ezita. Și am și o tablă de șah. Facem o partidă?

Ea ridică din umeri.

— Bine. Hai să mergem la tine.

— Super!

Avea un zâmbet ametitor.

Draperiile erau desfăcute; camera avea vedere spre parcare. Patul era imens și nefăcut. Părea să umple camera. Avea trei table de șah: una pe masa de lângă fereastră, alta pe birou și a treia în baie, lângă chiuvetă. Townes o puse să stea lângă fereastră și consumă o rolă întreagă fotografiind-o în timp ce muta piesele. Îi venea greu să nu se uite la el în timp ce se mișca în jurul ei. Când se apropie de ea, ținându-i aproape de față un luxmetru, lui Beth i se tăie respirația. Îi simțea căldura corpului. Inima îi bătea repede și, când întinse mâna să miște un turn, observă că degetele îi tremurau.

Townes făcu ultima fotografie și începu să deruleze rola.

— Gata, spuse. Am făcut suficiente.

Puse aparatul pe noptiera de lângă pat.

— Hai să jucăm șah.

Beth se uită la el.

— Care e numele tău mic?

— Toată lumea îmi zice Townes, spuse el. Probabil de-aia îți zic și eu ție Harmon. În loc de Elizabeth.

Ea se apucă să aranjeze piesele pe tablă.

— Mi se spune Beth.

— Prefer să-ți spun Harmon.

— Hai să jucăm skittles, spuse ea. Poți să joci cu albele.

Skittles era un joc rapid de șah care nu lăsa loc de cine știe ce strategii complexe. Townes scoase ceasul de șah din birou și-l programă la 5 minute pentru fiecare jucător.

— Ție ar trebui să ți-l pun la trei, zise el.

— Fă-o, spuse Beth, fără să-l privească.

Și-ar fi dorit ca el să se apropie de ea, să o atingă pe un braț, poate, sau să-i pună palma pe obraz. Părea atât de sofisticat și zâmbea cu atâta ușurință… Dar sigur nu se gândea la ea așa cum se gândea ea la el. Jolene spusese că *toți bărbații se gândesc la asta, drăguță; de fapt, doar la asta se gândesc.* Și erau singuri, la el în cameră, cu patul acela uriaș… în Las Vegas.

Când Townes puse ceasul lângă tablă, văzu că setase același timp pentru amândoi. Beth nu voia să joace cu el. Voia să facă dragoste cu el. Apăsă butonul de pe partea sa și ceasul lui începu să ticăie. Townes mută pion la e4 și apăsă din nou butonul. Beth își ținu respirația pentru o clipă. Apoi începu să joace șah.

***

Când se întoarse în camera lor, doamna Wheatley stătea în pat, fumând o țigară. Părea extrem de tristă.

— Unde ai fost, scumpo? întrebă.

Vocea ei era liniștită, dar un pic tensionată, ca atunci când vorbea despre domnul Wheatley.

— Să joc șah, spuse Beth. M-am antrenat.

Pe televizor se afla revista *Chess Review.* Beth o luă și o deschise la impressum. Numele lui nu se afla printre cei ai redactorilor, ci la „corespondenți", alături de alte două: D. L. Townes. Deci tot nu-i aflase numele mic.

După câteva momente, doamna Wheatley spuse:

— Îmi dai o cutie de bere, te rog? E pe comodă.

Beth se ridică. Pe tava de la room-service se aflau cinci cutii de Pabst și o pungă de chipsuri consumată pe jumătate.

— De ce nu iei și tu una? spuse doamna Wheatley.

Beth luă două cutii; erau metalice și reci.

— Bine.

I le dădu doamnei Wheatley și se duse să-și ia un pahar curat de la baie.

Când Beth îi dădu paharul, doamna Wheatley spuse:

— Bănuiesc că nu ai mai băut niciodată o bere.

— Am șaisprezece ani.

— Păi… Doamna Wheatley se încruntă. Desfăcu o cutie și turnă cu dexteritate berea în paharul lui Beth, până când gulerul alb depăși cu puțin marginea. Poftim.

Beth sorbi din bere. Nu mai băuse niciodată, dar avea exact gustul pe care se aștepta să-l aibă, de parcă ar fi știut dintotdeauna ce gust are berea. Încercă să nu se strâmbe și dădu pe gât aproape jumătate din pahar. Doamna Wheatley întinse mâna și-i turnă restul. Beth mai bău o gură sănătoasă. O înțepa puțin pe gât, dar apoi simți o căldură în stomac. Se înroșise în obraji, de parcă s-ar fi rușinat. Termină paharul.

— Doamne, Beth, nu trebuie să bei așa repede.

— Aș mai vrea una, spuse Beth.

Se gândea la Townes, la cum arăta după ce terminaseră de jucat, iar ea se ridicase să plece. Zâmbise și îi luase mâna. Ținutul acela de mână, ce a durat doar o clipă, o făcuse să se simtă exact cum o făcea berea să se simtă acum. Îl bătuse de șapte ori.

Strânse paharul în mână dorindu-și să-l zvârle cât putea de tare pe podea, să-l vadă făcându-se țăndări. În schimb, merse să-și mai ia o cutie de bere, băgă degetul în inel și o desfăcu.

— Nu prea ar trebui… spuse doamna Wheatley.

Beth își umplu paharul.

— Bine, atunci, se resemnă doamna Wheatley. Dacă e așa, mai iau una și eu. Sper doar să nu îți fie rău.

Beth se lovi cu umărul de cadrul ușii când intră în baie și ajunse la toaletă exact la timp. Simțea înțepături pe nas în timp ce vomita. După ce termină, rămase o vreme lângă toaletă și începu să plângă. Și totuși, în ciuda lacrimilor, știa că cele trei cutii de bere o ajutaseră să descopere ceva, ceva la fel de important ca atunci când, la opt ani, începuse să-și pună deoparte pastilele verzi, ca să le ia pe toate odată. Cu pastilele, trebuia să aștepte îndelung înainte să simtă relaxarea din stomac și cum se topea tensiunea din corpul ei. Berea îi dăduse aceeași senzație, însă fără să aștepte aproape deloc.

— Gata cu berea, scumpo, spuse doamna Wheatley când Beth se întoarse în cameră. Până împlinești optsprezece ani.

***

Sala de bal era pregătită pentru șaptezeci de jucători de șah; Beth jucă prima partidă la Masa Nouă împotriva unui tip scund, din Oklahoma. Îl bătu ca într-un vis, în douăzeci și patru de mutări.

După-amiază, la Masa Patru, îi zdrobi apărarea unui tânăr serios din New York, jucând Gambitul Regelui și sacrificând nebunul, așa cum făcuse Paul Morphy.

Benny Watts avea peste douăzeci de ani, dar arăta aproape la fel de tânăr ca Beth. Și nu era cu mult mai înalt. Beth îl văzuse din când în când în timpul turneului. Începuse la Masa Unu și acolo rămăsese; se spunea că era cel mai bun jucător american de la Morphy încoace. Beth îl întâlnise o dată, la automatul de Coca-Cola, dar nu și-au vorbit. Vorbea cu un alt jucător, un bărbat, și zâmbea întruna; discutau amiabil despre virtuțile apărării Semi-Slav. Beth studiase partida Semi-Slav cu doar câteva zile înainte și ar fi avut multe de spus, dar rămase tăcută. Își luă Cola și se îndepărtă. Ascultându-i pe cei doi, simțise ceva neplăcut și familiar: sentimentul că șahul era o chestie pentru bărbați, iar ea era doar o intrusă. Ura sentimentul acela.

Watts era îmbrăcat cu o cămașă albă, desfăcută la guler, cu mânecile suflecate. Chipul său era vesel și viclean. Cu părul său drept, de culoarea paiului, arăta la fel de american ca Huckleberry Finn; cu toate acestea, ochii săi spuneau că nu trebuie să te lași înșelat. Și el fusese un copil-minune, iar asta, laolaltă cu titlul său de campion, o tulburau pe Beth. Își amintea o carte cu partidele lui Watts și faptul că cedase una împotriva lui Borstmann. Titlul spunea „Copenhaga, 1948.” Ceea ce însemna că Benny avea pe atunci opt ani, adică vârsta pe care o avea Beth pe vremea când juca împotriva domnului Shaibel, la subsol. La mijlocul cărții se afla o fotografie a lui la treisprezece ani, într-o postură solemnă în fața unei mese lungi la care erau așezați ofițeri de marină în uniformă, aflați în fața mai multor table de șah; jucase împotriva echipei de la Annapolis, alcătuită din douăzeci și trei de oameni, fără să piardă nici măcar o

partidă.

Când Beth se întoarse cu sticla goală de Cola, Benny se afla încă lângă aparat. O privi pe Beth.

— Hei, spuse el pe un ton plăcut, ești Beth Harmon, nu?

Beth puse sticla în ladă.

— Da.

— Am văzut articolul din *Life,* spuse el. Și partida publicată. Ai jucat bine.

Era partida pe care o câștigase împotriva lui Beltik.

— Mulțumesc, spuse ea.

— Sunt Benny Watts.

— Știu.

— Nu ar fi trebuit să joci rocada, spuse el zâmbind.

Beth se uită la el.

— Trebuia să elimin turnul.

— Dar ți-ai fi putut pierde pionul.

Beth nu înțelegea. Își amintea bine partida și o repetase în minte de câteva ori, dar nu găsise nimic în neregulă. Posibil ca el să fi memorat partida din *Life* și să fi identificat vreo slăbiciune? Sau doar se dădea mare? }n picioare, lângă aparatul automat, vizualiză pozițiile după rocadă; nu i se păru nimic în neregulă cu pionul.

— Nu cred.

— Dacă ar fi jucat nebun la b5 te-ar fi obligat să rupi legătura.

— Stai, spuse ea.

— Nu pot, răspunse Benny. Trebuie să joc o amânare. Refă pozițiile și gândește-te. Problema ta e calul lui.

Beth se enervă brusc.

— Nu trebuie să refac nimic ca să mă gândesc!

— Iisuse! exclamă el și plecă.

După ce dispăru, Beth rămase lângă automatul de Cola mai multe minute, revizuind partida. Apoi înțelese. Lângă ea se afla o tablă goală de șah; își puse piesele în poziția de dinaintea rocadei, de la partida împotriva lui Beltik, ca să fie sigură, dar avea un nod în stomac făcând asta. Dacă Beltik făcea legătura, calul său devenea o amenințare. Ea ar fi trebuit să rupă legătura și să se protejeze împotriva unei furculițe cu nenorocitul de cal;

așa, el obținea o amenințare cu turnul și bingo! pionul ei era dus. Ar fi putut fi crucial. Dar mai rău decât toate era că ea nu văzuse jocul. Iar Benny Watts, doar citind revista *Life*, citind despre un jucător cu totul necunoscut lui, se prinsese. Cu tabla în față, Beth își mușcă buza și-și răsturnă regele. Ce mândră fusese de ea că găsise o eroare în jocul lui Morphy, atunci când era într-a șaptea! Iar acum cineva îi făcuse același lucru și nu-i plăcea. Deloc.

Stătea în spatele pieselor albe la Masa Unu când sosi Watts. În timp ce îi strânse mâna, Benny spuse încet:

— Cal la c5. Nu?

— Da, spus ea, printre dinți.

Se declanșă flash-ul unui aparat de fotografiat. Beth mută pion la d4.

Jucă Gambitul Damei împotriva lui și, odată ajunși la jocul de mijloc, simți cu dezamăgire că ar putea fi o eroare. Gambitul Damei putea duce la poziții complicate și, în cazul acesta, era un adevărat labirint. Erau cam o jumătate de duzină de amenințări de fiecare parte, ceea ce o făcea să devină nervoasă; de mai multe ori întinsese mâna spre o piesă și se oprise la jumătatea drumului, retrăgând-o. Nu avea încredere în ea însăși. N-avea încredere că ea putea vedea tot ce vedea Benny Watts. El muta calm, cu o precizie plăcută vederii, ridicând piesele ușor și așezându-le fără zgomot, uneori zâmbindu-și sieși în timp ce o făcea. Fiecare mutare pe care o făcea părea solidă ca o rocă. Avantajul lui Beth era rapiditatea, dar nu găsea nicio modalitate să-l atace. Pe la a șaisprezecea mutare era deja furioasă pe sine că jucase Gambitul chiar de la început.

În jurul mesei din lemn de mari dimensiuni, special alese, se strânseseră vreo patruzeci de persoane. În spatele lor, se afla o draperie maro din catifea pe care fuseseră prinse bilete cu numele lor: HARMON și WATTS. Dincolo de furie și frică, Beth simțea ceva și mai oribil: că, în cazul acesta, ea era jucătorul mai slab, că Benny Watts știa mai multe despre șah decât ea și că putea să joace mai bine. Era un sentiment cu totul nou pentru ea, care părea să o blocheze, să-i lege mâinile, or ea nu se mai simțise așa de atunci, din biroul doamnei Deardorff. Privi

pentru o clipă mulțimea din jurul mesei, încercând să dea de doamna Wheatley, dar ea nu era acolo. Apoi se întoarse spre tablă și-l privi scurt pe Benny. El îi zâmbea, îngerește, de parcă ar fi invitat-o la un pahar de ceva, când, de fapt, îi servise niște poziții de șah de-ți crăpa capul. Beth își puse coatele pe masă, își sprijini obrajii de pumnii încleștați și începu să se concentreze.

După un moment, îi veni în minte un gând extrem de simplu: *Eu nu joc ÎMPOTRIVA lui Benny Watts, ci joc, pur și simplu, șah.* Îl privi din nou. Ochii lui studiau tabla. *Nu poate mișca înainte să mișc eu. Nu poate mișca decât câte o piesă pe rând.* Își întoarse privirea spre tablă și începu să socotească ce efecte ar avea un eventual schimb, să-și imagineze unde ar putea ajunge pionii, acum înghesuiți la centrul tablei, dacă ar face schimburi. Dacă i-ar captura calul de pe coloana f cu nebunul, iar el l-ar recâștiga cu pionul de pe coloana d… Nu, nu mergea. Ar putea avansa cu calul pentru a-l forța la un schimb. Așa era deja mai bine. Clipi și începu să se relaxeze, continuând să mute pionii în minte, căutând un mod de a-l obliga să-i ofere un avantaj. Nu mai vedea nimic de-acum, în afara celor șaizeci și patru de pătrate și arhitectura schimbătoare a pionilor. Un orizont în zig-zag format din pioni imaginari, negri și albi, plutind și schimbându-și pozițiile în variațiile pe care ea le gândea, ramificație după ramificație ale unui joc arborat care creștea cu fiecare set de mișcări. Una dintre ramificații începu să arate mai bine decât celelalte. O urmări mutare după mutare, posibilitate după posibilitate, memorând fiecare set de poziții imaginare, până când o găsi pe cea pe care o căuta.

Oftă și își îndreptă spatele. Când își îndepărtă pumnii de pe obraji, îi simți amorțiți. Umerii îi înțepeniseră. Privi ceasul. Trecuseră patruzeci de minute. Watts căsca. Se întinse și mută, avansând cu calul astfel încât să-l forțeze să facă primul schimb. Părea destul de inofensiv. Apăsă ceasul cu putere.

Watts studie tabla cam o jumătate de minut și începu schimbul. Pentru o clipă, Beth se simți cuprinsă de panică: oare vedea ce plănuia? Atât de repede? Încercă să scape de ideea aceea și luă piesa care-i fusese oferită. Iar el luă alta, exact cum plănuise Beth. Luă una și ea. Watts se întinse să mai ia o piesă,

dar ezită. *Fă-o!* îi porunci silențios. Dar el își retrase mâna. Dacă înțelesese planul ei, încă mai avea puțin timp să scape. Beth își mușcă buza. Watts studia tabla cu atenție. O să înțeleagă. Ticăitul ceasului părea foarte puternic. Lui Beth îi bătea inima atât de tare, încât se temu că Watts o va auzi și-și va da seama că e panicată și…

Dar nu. Făcu schimbul, exact așa cum planificase ea. Îl privi, nevenindu-i să creadă. Acum, pentru el, era prea târziu. Watts apăsă butonul pentru a-l opri pe-al său și a-l porni pe-al ei.

Beth avansă cu pionul pe coloana turnului, în a cincea căsuță. Watts se încordă imediat pe scaun, aproape imperceptibil, dar Beth sesiză. Începu să studieze poziția cu mare atenție. Dar, probabil, pricepuse deja că va rămâne blocat cu pioni dublați; după două sau trei minute ridică din umeri și făcu mișcarea necesară, Beth continuă cu strategia ei și apoi, la următoarea mișcare, pionul era dublat, iar ea nu se mai simțea nici nervoasă, nici furioasă. Era pe cale să câștige. Avea să facă presiune în punctele lui slabe. Ah, ce-i plăcea! Îi plăcea să atace.

Benny o privi impasibil vreme de o clipă. Apoi întinse mâna, luă regina de negru și făcu ceva uimitor.

Îi luă pionul central. Pionul ei protejat. Pionul care ținuse regina în colțul ei, pentru cea mai mare parte a jocului. Benny își sacrifica regina. Lui Beth nu-i venea să creadă.

Apoi înțelese ce însemna și i se strânse stomacul. Cum de nu văzuse?! Fără pion, el îi putea da șah cu turn-nebun, pentru că acum era deschisă diagonala nebunului. Se putea proteja retrăgându-și calul și mutând un turn în locul acestuia, dar nu avea să dureze, pentru că, înțelese ea cu oroare, calul lui, atât de inocent poziționat, avea să-i blocheze ei regele. Era îngrozitor. Era genul de lucru pe care ea îl făcea celorlalți. Era genul de lucru pe care îl făcuse Paul Morphy. Iar capul ei fusese la pioni dublați.

Nu trebuia să ia regina. Ce se întâmpla dacă nu o lua? Ar pierde pionul pe care tocmai îl luase. Regina lui ar rămâne acolo, în centrul tablei. Mai rău, ar fi putut să o atace pe coloana turnului făcând presiune asupra regelui ei apărat în rocadă. Cu cât studia mai mult tabla, cu atât mai rea i se părea situația. O

prinsese cu garda jos. Își puse coatele pe masă privind fix pozițiile. Avea nevoie de o contra-amenințare, o mișcare cu care să-l blocheze.

Nu găsi niciuna. Petrecu o jumătate de oră studiind tabla de joc pentru a descoperi că mutarea lui Benny era chiar mai solidă decât crezuse inițial.

Poate ar fi reușit să scape cu un schimb, dacă el ataca prea repede. Găsi o mutare de făcut cu turnul și o făcu. Dacă el ar fi mutat regina acum, Beth ar avea o șansă să facă schimb.

Dar Benny nu o făcu. Dezvoltă jocul cu celălalt nebun. Beth mută turnul pe al doilea rând. Apoi el întoarse regina, amenințând-o cu mat din trei. Beth a trebuit să răspundă retrăgându-și calul în colț. Benny continuă să o atace. Descurajată și neputincioasă, Beth asista la propria înfrângere. Când îi luă pionul nebunului de pe latura regelui cu nebunul, sacrificându-și-l, se terminase, iar ea știa că se terminase. Nu mai putea face nimic. Ar fi vrut să urle, dar, în schimb, își culcă regele pe-o parte și se ridică. Spatele și picioarele îi amorțiseră și o dureau. Avea un nod în stomac. Ar fi fost suficient să-l facă să cedeze, dar nu reușise nici măcar atâta lucru. Benny cedase deja de două ori în acest turneu. Or ea ajunsese până aici cu un scor perfect. Dacă el ar fi cedat a treia oară, Beth ar fi cucerit titlul de campioană. Dar voise să-l înfrângă.

— A fost o partidă grea, tocmai îi spunea Benny, întinzându-i mâna.

Beth se forță să i-o strângă. Oamenii aplaudau. Nu pe ea. Îl aplaudau pe Benny Watts.

Gustul amărăciunii îi rămăsese în gură până seara, dar se mai diminuase. Doamna Wheatley încercase să o consoleze. Premiul se împărțea. Ea și Benny vor fi co-campioni, fiecare cu un mic trofeu.

— Se întâmplă tuturor, spuse doamna Wheatley. M-am interesat, se pare că titlul de la Open este adesea împărțit.

— Nu am văzut ce punea la cale, spuse Beth, revăzând momentul când îi luase pionul cu regina. Era ca atunci când îți pui limba pe un dinte care te doare.

— Nu le poți dibui pe toate, scumpo, spuse doamna

Wheatley. Nu poate nimeni.

Beth se uită la ea.

— Ce știi tu despre șah?! zise.

— Poate nu la șah, dar știu cum e când pierzi.

— Sunt convinsă, spuse Beth cu răutate intenționată. Sunt absolut convinsă.

Doamna Wheatley o privi o clipă.

— Iar acum știi și tu, răspunse ea blând.

***

În iarna aceea, oamenii din Lexington cu care se intersecta pe stradă întorceau uneori capul după ea. Apăruse la *Morning Show*, pe *WLEX*. Jurnalista, o femeie cu părul plin de fixativ și ochelari arlechin, o întrebase pe Beth dacă joacă Bridge; Beth răspunse că nu. Era bucuroasă că devenise campioană la U.S. Open? Beth spuse că era doar co-campioană. Beth stătea pe un scaun de regizor, cu lumini puternice țintite pe chip. Ar fi dorit să vorbească despre jocul de șah, dar comportamentul femeii, înfățișarea lipsită de naturalețe, îi făceau acest lucru imposibil. În cele din urmă o întrebă ce părere avea despre faptul că unii considerau șahul o pierdere de timp. Beth o privi pe femeia din celălalt scaun și răspunse:

— Nu mai mult decât baschetul.

Dar, înainte să poată continua, emisiunea se terminase. Apăruse la televizor șase minute.

Articolul de o pagină pe care Townes îl scrisese despre ea apăruse în suplimentul de duminică al ziarului local *Herald-Leader*, însoțit de una dintre fotografiile pe care i le făcuse la fereastra camerei sale din Las Vegas. Se plăcea în fotografia aceea, cu mâna dreaptă pe regina de alb și o expresie luminoasă, serioasă, inteligentă. Doamna Wheatley cumpără cinci exemplare pentru albumul ei de colaje.

Beth era la liceu de-acum și ar fi putut să se înscrie în clubul de șah de aici, dar nu o făcuse. Băieții de acolo nu erau obișnuiți să aibă în preajmă un Maestru; când treceau pe culoare pe lângă ea se holbau cu un fel de venerație stânjenită. O dată, un băiat

dintr-a XII-a a oprit-o pentru a o întreba, intimidat, dacă ar dori să participe la o partidă simultană la Clubul de Șah. Când voia ea. Cu treizeci de elevi în același timp. Își aminti de celălalt liceu, cel de lângă Methuen, și de felul în care o priviseră după aceea.

— Îmi pare rău, spuse, dar nu am timp.

Băiatul era urât și ciudat; o făcu și pe ea să se simtă urâtă și ciudată, doar pentru că vorbise cu el.

Își petrecea cam o oră în fiecare seară făcându-și temele. Avea 10 pe linie. Dar temele nu erau nimic pentru ea. Centrul vieții sale erau cele cinci-șase ore pe zi în care studia șah. Se înscrisese la cursul de limba rusă de la universitate, în calitate de student special.

Mergea acolo o seară pe săptămână. Era singura materie școlară căreia îi dădea atenție în mod serios.

ȘAPTE

Beth trase un fum, inhală și ținu aerul în plămâni. Era simplu. Pasă joint-ul unui tânăr care stătea în dreapta ei, iar el îi mulțumi. Vorbise despre Donald Duck cu Eileen. Se aflau în apartamentul în care locuiau Eileen și Barbara, la o stradă de Main Street. Eileen fusese cea care o invitase pe Beth la petrecere, după cursul seral.

— Eu zic că e Mel Blanc{44}, spunea Eileen.

— Toți au vocea lui Mel Blanc.

Beth încă ținea fumul înăuntru, sperând că o va ajuta să se relaxeze. Stătea de o jumătate de oră pe jos cu studenții aceștia, fără să spună nimic.

— Blanc îi dă voce lui Sylvester, nu lui Donald Duck, spuse tânărul, hotărând pentru toți. Se întoarse spre Beth.

— Eu sunt Tim, se prezentă el. Iar tu ești jucătoarea de șah.

Beth dădu fumul afară.

— Așa e.

— Ești campioană U.S Open la femei.

— Sunt co-campiona U.S. Open, spuse Beth.

— Scuze. Cred că e super mișto.

Avea părul roșcat și era slab. În amfiteatru, stătea undeva pe la în mijloc; Beth își amintea vocea lui blândă când repetau la unison fraze în limba rusă.

— Tu joci? Beth simți că vorbește cu greu. Nu-i plăcea. Se simțea nelalocul ei aici. Ar fi trebuit să plece acasă. Sau să o sune pe doamna Wheatley.

Tipul dădu din cap că nu.

— Prea cerebral. Vrei o bere?

Nu mai băuse bere de atunci, din Las Vegas. Trecuse un an.

— Da, spuse.

Beth dădu să se ridice.

— Îți aduc eu.

El se ridică de pe covor, se întoarse cu două cutii de bere și-i dădu una ei. Beth luă o gură sănătoasă. La început, cam vreo oră, muzica fusese așa tare că era imposibil să faci conversație.

Când se terminase ultima melodie de pe disc, nimeni nu se dusese să-l schimbe. Discul de la sistemul hi-fi din cealaltă parte a camerei încă se mai învârtea; Beth vedea micile lumini roșii de pe amplificator. Spera să nu observe nimeni altcineva, să nu pună iar muzică.

Tim se așeză comod din nou lângă ea, pe covor.

— Înainte jucam Monopoly tot timpul.

— Asta n-am jucat niciodată.

— Face din tine sclavul capitalismului. Și acum visez că mă îmbogățesc.

Beth râse. Joint-ul ajunsese din nou la ea; îl ținu cu vârfurile degetelor, trase un fum și i-l pasă lui Tim.

— De ce faci curs de rusă, dacă ești sclavul capitalismului? întrebă ea. Mai luă o gură de bere.

— Ai țâțe drăguțe, spuse el și mai trase un fum. Ne mai trebuie un joint, anunță apoi grupul. Se întoarse spre Beth. Fiindcă vreau să citesc Dostoievsky în original.

Beth își termină berea. Cineva rulă un alt joint, care începu să circule. În cameră erau vreo douăsprezece persoane. Tocmai dăduseră examenul final la cursul seral, iar Beth fusese invitată și ea la petrecere. Cu ajutorul berii, al marijuanei și al lui Tim, cu care i se părea foarte ușor să stea de vorbă, se simțea mai bine. Când joint-ul ajunse din nou la ea, trase un fum adânc, apoi un altul. Cineva puse muzică. Acum suna mult mai bine și nu o mai deranja volumul.

Se ridică brusc în picioare.

— Trebuie să sun acasă, spuse.

— În dormitor, prin bucătărie.

În bucătărie își mai deschise o bere. Luă o înghițitură sănătoasă, deschise ușa dormitorului și pipăi în căutarea întrerupătorului. Nu reuși să-l găsească. Lângă tigaia de pe aragaz era o cutie de chibrituri; o luă cu ea în dormitor. Tot nu găsise întrerupătorul, dar pe comodă văzuse mai multe lumânări de diferite forme. Aprinse una, apoi scutură din mână să stingă chibritul. Se holbă la lumânare. Era un penis de culoarea lavandei, cu două testicule lucioase la bază. Fitilul ieșea din gland, care era deja aproape complet topit. Se simțea

un pic șocată.

Telefonul se afla pe o masă de lângă patul nefăcut. Luă lumânarea, se așeză pe marginea patului și formă numărul.

La început, doamna Wheatley păru puțin derutată; era ori de la televizor, ori de la bere.

— Culcă-te liniștită, spuse Beth. Am cheia.

— Ai zis că ești la o petrecere studențească? spuse doamna Wheatley. Cu colegii de la universitate?

— Da.

— Bine, dar ai grijă ce fumezi, scumpo.

Beth își simțea umerii și ceafa cuprinse de o senzație minunată. Pentru o clipă, își dori să fugă acasă, s-o ia în brațe strâns pe doamna Wheatley. Dar se limită să spună:

— Bine.

— Ne vedem mâine dimineață, spuse doamna Wheatley.

Beth rămase pe marginea patului ascultând muzica din sufragerie și își termină berea. Nu asculta muzică aproape niciodată și nici nu fusese la vreo școală de dans. Dacă nu puneai la socoteală Apple Pi, aceasta era, practic, prima petrecere din viața ei. Melodia care venea din sufragerie se termină. Un moment mai târziu, Tim stătea pe marginea patului, lângă ea. Totul părea perfect natural, de parcă îl chemase ea acolo.

— Mai ia o bere, spuse el.

Beth o luă și bău. I se părea că se mișcă încet și sigur.

— Iisuse! susură Tim prefăcându-se șocat. Ce e chestia aia mov care arde?

— Tu să-mi zici, spuse Beth.

***

Se panică un moment când se împinse în ea. Părea foarte mare, iar ea se simțea neputincioasă, ca pe scaunul de la dentist. Dar nu dură mult. Tim era tandru și nu o duru foarte tare. Își puse brațele în jurul spatelui lui, simțind asprimea puloverului său mare. Tim începu să se miște. Să-i strângă sânii prin bluză.

— Nu mai face asta, spuse ea.

— Cum vrei tu, răspunse el continuând să intre și să iasă din ea. Beth abia îi simțea penisul acum, dar era bine. Avea șaptesprezece ani. Venise momentul. Tim își pusese prezervativ. Partea cea mai fainâ fusese să-l urmărească cum și-l pune, râzând de el. Ce făceau ei doi era chiar bine și nu semăna deloc cu ce văzuse în cărți sau în filme. Și-o trăgeau. Mă rog… Ce n-ar fi dat să fie Townes, nu Tim!…

Beth adormi pe pat. Nu îmbrățișați ca iubiții, nici măcar atingându-l pe bărbatul cu care tocmai făcuse dragoste, ci tolănită cât era salteaua de mare, cu hainele încă pe ea. Îl văzuse pe Tim stingând lumânarea și auzise ușa închizându-se încetișor în urma lui.

Când se trezi, cadranul ceasului electronic indica ora zece dimineața. Lumina soarelui pătrundea pe la marginile jaluzelelor din dormitor. Aerul mirosea a stătut. O mâncau picioarele din cauza fustei de lână, iar gulerul puloverului o făcuse să transpire. Îi era o foame de lup. Se așeză pe marginea patului și rămase acolo un minut. Apoi se ridică și deschise ușa bucătăriei. Peste tot erau sticle și cutii de bere goale. Aerul puțea a fum. Pe ușa frigiderului era un bilet, fixat cu un magnet care avea forma capului lui Mickey Mouse. Spunea: „Toată lumea a plecat la Cincinnati, la un film. Rămâi cât dorești.”

Baia era dincolo de camera de zi. După ce își făcu duș și se uscă, își puse un prosop în jurul părului, se întoarse la bucătărie și deschise frigiderul. Găsi ouă, două cutii de Budweiser și niște murături. Pe raftul ușii era o punguță. O luă. Înăuntru dădu de un singur joint, bine rulat. Îl scoase, și-l puse între buze și-l aprinse cu chibritul. Inspiră adânc. Apoi scoase patru ouă și le puse la fiert. Nu-i mai fusese așa foame niciodată în viața ei. Se apucă de curățenie prin apartament, punând totul în ordine, ca la șah, luă patru saci mari de gunoi, strânse toate sticlele și mucurile de țigară și apoi duse sacii afară, pe verandă. Printre resturi găsi o sticlă de Ripple[45] pe jumătate plină și patru cutii de bere nedeschise. Își desfăcu o bere și se puse să dea cu aspiratorul pe covorul din sufragerie.

Pe un scaun din dormitor era aruncată o pereche de blugi. După ce termină, îi puse pe ea. I se potriveau perfect. În dulap

găsi un tricou alb. Îl luă și-l îmbrăcă. Apoi bău restul de bere și deschise alta. Cineva lăsase un ruj pe toaletă. Se duse la baie și se studie în oglindă, aplicându-și rujul cu grijă. Era prima dată când se ruja. Începea să se simtă foarte bine.

***

Vocea doamnei Wheatley suna slăbită, îngrijorată.

— Puteai *să dai un telefon.*

— Îmi pare rău, spuse Beth. Nu am vrut să te trezesc.

— Nu m-ar fi deranjat…

— În orice caz, sunt bine. Și mă duc la Cincinnati, la un film. Nu mă întorc acasă nici diseară.

La celălalt capăt al liniei, doamna Wheatley tăcea.

— Vin luni, după ore.

Apoi doamna Wheatley o întrebă:

— Ești cu un băiat?

— Am fost, noaptea trecută.

— Ah.

Vocea doamnei Wheatley suna distant.

— *Beth…*

Dar Beth râdea.

— Stai liniștită, spuse, sunt bine.

— Da, dar… tonul îi rămăsese îngrijorat, însă vocea i se îndulci. Bănuiesc că e normal. Doar să nu…

Beth zâmbi.

— Nu rămân gravidă, zise ea.

Seara puse restul de ouă la fiert într-o oală și dădu drumul la muzică. Nu mai ascultase muzică înainte. Acum, da. În timp ce aștepta să se fiarbă ouăle, mimă câțiva pași de dans în mijlocul sufrageriei. Nu voia să i se facă rău. Avea să mănânce des și să bea o bere sau un pahar de vin, la fiecare oră. Noaptea trecută făcuse dragoste, iar acum sosise timpul să învețe ce înseamnă să te îmbeți. Era singură și-i plăcea. Așa învățase cele mai importante lucruri din viața ei.

La patru după-amiază se duse la magazinul Larry Package din apropiere și luă un bax de cinci sticle de Ripple. În vreme ce

bărbatul punea sticlele în sacoșă, Beth întrebă:

— Aveți cumva vreun vin asemănător cu Ripple, care să nu fie așa dulce?

— Vinurile acestea sunt toate la fel, spuse tipul.

— Poate un vin de Burgundia?

Uneori, când mâncau la restaurant, doamna Wheatley comanda un vin de Burgundia.

— Am Gallo, Italian Swiss Colony, Paul Masson…

— Paul Masson, spuse Beth. Două sticle.

În seara aceea, pe la unsprezece, abia reuși să se dezbrace. Într-o grămadă de haine aruncate pe un scaun, găsise o pereche de pijamale. Reuși să și-o pună pe ea, înainte să pice lată.

Dimineață nu se întorsese nimeni. Își făcu o omletă și două felii de pâine prăjită, înainte să bea primul pahar de vin. Era din nou o zi însorită. În sufragerie găsi „Anotimpurile" lui Vivaldi. Puse discul. Apoi, conștiincioasă, se apucă să bea.

***

Luni dimineață, Beth luă un taxi până la liceul Henry Clay și ajunse cu zece minute înainte de prima oră. Lăsase apartamentul gol și curat; chiriașele încă nu se întorseseră din Cincinnati. Majoritatea cutelor de pe haine i se neteziseră; șosetele și le spălase. Băuse a doua sticlă de vin de Burgundia duminică seara și apoi dormise tun, zece ore. Acum, în taxi, simțea o ușoară durere în ceafă și mâinile îi tremurau puțin, dar, dincolo de fereastră, dimineața era minunată, iar verdele fraged al frunzelor din copaci era delicat și proaspăt. Când coborî din taxi se simțea deja ușoară și plină de viață, pregătită să continue, să termine liceul și să-și dedice toată energia șahului. Avea trei mii de dolari în contul de economii; nu mai era virgină și știa să bea.

Când se întoarse acasă de la școală, o întâmpină o tăcere stânjenitoare. Doamna Wheatley, îmbrăcată într-o rochie de casă albastră, spăla podeaua bucătăriei. Beth se așeză pe canapea și luă cartea de Reuben Fine despre închideri. Ura cartea aceea. Văzuse o cutie de Pabst lângă chiuvetă, dar nu simțea nevoia să

bea. Era mai bine să nu bea nimic pentru o vreme. Băuse suficient.

Când doamna Wheatley termină, sprijini mopul de frigider și veni în camera de zi.

— Văd că te-ai întors, începu ea.

Vorbea pe un ton înadins neutru.

Beth se uită la ea.

— M-am distrat, spuse.

Doamna Wheatley părea nesigură în privința atitudinii pe care ar fi trebuit să o aibă. În final, lăsă să se vadă un zâmbet mic. Era incredibil de timid, ca un zâmbet de adolescentă.

— În definitiv, viața nu e doar șah.

***

Beth absolvi liceul în iunie, iar doamna Wheatley îi dărui un ceas Bulova. Pe spatele carcasei scria *„Cu dragoste, mama*." Îi plăcu mult, dar și mai mult îi plăcu ratingul care sosi cu poșta: 2.243. La petrecerea de la școală mulți dintre colegi îi oferiră lui Beth băutură cumpărată pe ascuns, dar ea refuză. Bău punch de fructe și plecă acasă devreme. Trebuia să studieze; peste două săptămâni urma să participe la primul ei turneu internațional, în Mexico City, și apoi la Campionatul Național al Statelor Unite. Fusese invitată și la Remy-Vallon, în Paris, la sfârșitul verii.

Visul ei începea să prindă contur.

OPT

La o oră după ce avionul trecuse granița, Beth citea absorbită analiza structurii pionului, iar doamna Wheatley era la cea de-a treia sticlă de bere Corona.

— Beth? spuse doamna Wheatley, trebuie să-ți mărturisesc ceva.

Beth lăsă cartea jos, fără tragere de inimă.

Doamna Wheatley părea anxioasă.

— Scumpo, tu știi ce este un prieten de corespondență?

— Cineva cu care faci schimb de scrisori.

— Exact. Când eram la liceu, la ora de spaniolă am primit o listă cu numele unor băieți din Mexic care studiau limba engleză. Am ales unul și i-am trimis o scrisoare în care îi povesteam despre mine. Doamna Wheatley râse încet. Îl chema Manuel. Am corespondat mult timp, chiar și pe vremea când eram căsătorită cu Allston. Am făcut schimb de fotografii.

Doamna Wheatley își deschise poșeta, scotoci prin ea și scoase o fotografie instantanee îndoită; i-o dădu lui Beth. Bărbatul din fotografie era slab la față, cu pielea surprinzător de palidă și cu o mustăcioară subțire. Ezitând, Doamna Wheatley spuse:

— Manuel ne așteaptă la aeroport.

Beth nu avu nicio obiecție; să ai un prieten din partea locului se putea dovedi chiar un lucru bun.

Dar era descumpănită de felul în care acționase doamna Wheatley.

— L-ai cunoscut în persoană?

— Nu.

Se lăsă pe speteaza scaunului și-i strânse brațul lui Beth.

— Știi, sunt foarte încântată.

Beth observă că era un pic cherchelită.

— De aceea ai vrut să venim mai devreme?

Doamna Wheatley bătu în retragere, netezindu-și mânecile cardiganului albastru.

— Cred că da.

***

— *Si como no?*[46] spuse doamna Wheatley. Și se îmbracă atât de elegant, Îmi deschide ușile și are un mod așa frumos de a comanda la cină!…

Își ridica dresurile trăgându-și-le cu înverșunare peste șolduri, în timp ce vorbea.

Beth bănuia că și-o trăgeau. Doamna Wheatley și domnul Manuel Córdoba y Serano. Nu voia să-și închipuie scena. Doamna Wheatley se întorsese la hotel cam pe la trei dimineața și pe la două jumătate, cu o noapte înainte. Beth se prefăcuse că doarme; simțea miros de parfum și de gin; doamna Wheatley bâjbâia prin cameră, dezbrăcându-se și suspinând.

— La început am crezut că e de la altitudine, spunea doamna Wheatley. 2.250 de metri.

Stând în fața mesei de machiat, se aplecă înainte cu un umăr și începu să-și aplice ruj pe pomeți.

— Te cam ia cu amețeală, dar la modul plăcut. Acum cred că este vorba de cultura lor. Se opri și se răsuci spre Beth. În Mexic nu e nici urmă de puritanism protestant. Toți sunt catolici și trăiesc în prezent. Doamna Wheatley îl citise pe Alan Watts.

— Cred că o să-mi comand o margarita[47] înainte să plec. Suni tu, te rog, scumpo?

Când erau în Lexington, vocea doamnei Wheatley părea uneori distantă, de parcă ar fi vorbit cineva din copilăria ei. Însă aici, în Mexico City, deși distantă, vocea îi devenise veselă, teatrală, de parcă Alma Wheatley se bucura de un moment de fericire secretă. Pe Beth o stânjenea. Preț de o clipă își dori să-i aducă aminte că serviciile în cameră erau scumpe, chiar și cele în pesos, dar nu o făcu. În schimb, ridică receptorul și formă șase. Bărbatul de la capătul celălalt răspunse în engleză. Îi comandă o margarita și o Cola mare, la camera 713.

— Ai putea veni la Folklórico, spuse doamna Wheatley. Din câte am înțeles, doar costumele merită costul biletului de intrare.

— Turneul începe mâine. Trebuie să lucrez la închideri.

Doamna Wheatley stătea pe marginea patului, admirându-și picioarele.

— Beth, scumpa mea, spuse visătoare, te-ai gândit că poate e nevoie să lucrezi și la tine? Nu există doar șahul pe lume.

— Asta știu eu să fac.

Doamna Wheatley oftă din rărunchi.

— Experiența m-a învățat că ceea ce știi nu este neapărat și ceea ce contează cel mai mult.

— Și ce anume contează?

— Să simți că trăiești. Să crești, în toate sensurile, spuse doamna Wheatley pe ton decis. Să-ți trăiești viața.

Cu un amărât de vânzător ambulant mexican? ar fi vrut Beth să spună. Dar tăcu. Nu-i plăcea sentimentul de gelozie care o încerca.

— Beth, continuă doamna Wheatley pe o voce plină de convingere. N-ai vizitat nici măcar Bellas Artes sau Parcul Chapultepec. Grădina Zoologică este încântătoare. Ai mâncat în cameră și ți-ai petrecut tot timpul cu nasul în cărți de șah. Nu ar trebui să te relaxezi? Măcar în ziua de dinaintea turneului. Să te mai gândești și la altceva, în afară de șah?

Beth ar fi pălmuit-o, dacă ar fi putut. Să viziteze locurile acelea însemna să meargă cu Manuel și să-i asculte poveștile nesfârșite. Își ținea tot timpul mâna pe umărul sau pe spatele doamnei Wheatley, stând prea aproape de ea, zâmbind prea entuziast.

— Mamă, spuse ea, mâine, la zece, joc cu negrele împotriva campionului Braziliei, Octavio Marenco. Asta înseamnă că el mută primul. Are treizeci și patru de ani și este Mare Maestru Internațional. Dacă pierd, va trebui să plătim toate cheltuielile de călătorie, toată această aventură, din banii noștri. Dacă voi câștiga, voi juca după-amiază cu un adversar chiar mai puternic decât Marenco. Trebuie să lucrez la închideri.

— Scumpo, tu ești ceea ce se numește un jucător „intuitiv", nu?

Doamna Wheatley nu discutase niciodată cu ea despre șah.

— Da, așa mi se spune. Uneori văd mutările, pur și simplu, ca și cum ar veni singure la mine.

— Am observat că mutările cele mai aplaudate sunt cele pe care le faci rapid. Și-atunci ai o expresie aparte pe chip.

Beth rămase surprinsă.

— Cred că da, spuse.

— Intuiția nu vine din cărți. Bănuiesc că, de fapt, nu îți place Manuel.

— Nu am nimic cu Manuel, spuse Beth, dar el nu vine să se vadă *cu mine.*

— Nu contează, spuse doamna Wheatley. Ai nevoie *să te relaxezi.* Nu există în lumea asta un jucător mai talentat decât tine. Nu am nici cea mai mică idee ce abilități utilizează o persoană când joacă șah, dar sunt convinsă că un pic de relaxare nu poate decât să le îmbunătățească.

Beth nu spuse nimic. Era furioasă de câteva zile. Nu-i plăcea Mexico City, nici hotelul enorm din beton la care erau cazate, cu faianța crăpată și scurgerile de la robinete. Nu-i plăcea mâncarea de la hotel și nu voia să mănânce singură la restaurante. Doamna Wheatley fusese plecată în fiecare zi cu Manuel, la prânz și la cină; Manuel avea un Dodge verde și părea să fie mereu la dispoziția ei.

— De ce nu vii și tu cu noi la prânz? spuse doamna Wheatley. Te aducem înapoi și te poți pune pe învățat după aceea.

Beth dădu să răspundă, dar se auzi ciocănind la ușă. Sosise margarita comandată de doamna Wheatley. Beth semnă în timp ce doamna Wheatley sorbi din pahar de câteva ori, privind lumina soarelui prin fereastră.

— Nu m-am simțit foarte bine în ultima vreme, spuse doamna Wheatley mijind ochii.

Beth o privi cu răceală. Doamna Wheatley era palidă și supraponderală. Ținea paharul de picior cu o mână, fluturând-o pe cealaltă spre talia îngroșată. Era ceva profund patetic la ea, iar inima lui Beth se înmuie.

— Nu vreau să mănânc la prânz, dar mă puteți lăsa la Grădina Zoologică. O să iau un taxi înapoi.

Doamna Wheatley abia păru să audă, dar după o clipă se întoarse spre Beth, ținând paharul în același mod și zâmbi vag.

— Ar fi frumos, scumpo, spuse.

***

Beth își petrecu mult timp privind țestoasele de Galapagos, niște creaturi mari, care se mișcau continuu, greoi și lent. Unul dintre îngrijitori le aruncase în țarc o baniță cu lăptucă udă și proaspătă alături de niște roșii prea coapte; cinci își făcură loc prin grămadă, în grup compact, molfăind și tropăind cu labele pline de praf ca ale elefanților; aveau fețele stupide și nevinovate, părând să privească ceva de dincolo de hrană.

În timp ce stătea acolo, apăru un vânzător cu un căruț în care avea bere la gheață și, fără să se gândească de două ori, Beth spuse *„Cerveza Corona, por favor"*{48}, întinzându-i cinci pesos. Bărbatul desfăcu capacul sticlei și turnă berea într-un pahar de hârtie cu un logo în formă de uliu aztec. *„Muchsimas gracias"*{49}, spuse ea. Era prima bere pe care o bea de când terminase liceul și, sub soarele torid al Mexicului, i se păru delicioasă. O dădu pe gât rapid. Câteva minute mai târziu văzu un alt vânzător, lângă un rondou cu flori roșii; își mai cumpără o bere. Știa că nu ar fi trebuit să bea; turneul începea a doua zi. Nu avea nevoie de băutură. Nici de calmante. Nu mai luase pastile verzi de câteva luni bune. Dar bău berea. În plus, era după-amiază și soarele ardea. La Grădina Zoologică erau multe femei, majoritatea îmbrăcate cu rebozos{50} închise la culoare, însoțite de copii mici, cu ochi negri. Puținii bărbați prezenți îi aruncau ocheade pline de subînțeles, dar Beth îi ignora și niciunul dintre ei nu încercă să intre în vorbă cu ea. În ciuda reputației mexicanilor de a fi fost veseli și petrecăreți, acesta era un loc liniștit, iar mulțimea se comporta ca la muzeu. Era plin de flori.

Își termină berea, cumpără alta și continuă să se plimbe. Începuse să se simtă amețită. Trecu de alți copaci, de alte flori, de cuști cu cimpanzei adormiți. După colț, se trezi față în față cu o familie de gorile. În cușcă, masculul uriaș și puiul dormeau cu capetele sprijinite unul de celălalt și spinările proptite de barele din față. În mijlocul cuștii, femela se sprijinea „gânditoare" de o anvelopă enormă, de camion, încruntându-se și mușcându-și vârful unui deget. Pe asfaltul din fața cuștii se afla o familie –

mamă, tată și copil; priveau cu atenție gorilele. Nu erau mexicani. Chipul bărbatului îi atrase atenția lui Beth. Îl recunoscu.

Era scund și greoi, aducea cu gorila mascul, cu arcada proeminentă, sprâncene stufoase, păr negru, aspru și o expresie impasibilă. Beth înțepeni, cu paharul de bere în mână. Simți că roșește. Bărbatul era Vasily Borgov, Campion Mondial la Șah. Era imposibil să-i confunzi trăsăturile slave și încruntătura autoritară. Îl văzuse de mai multe ori pe coperta revistei *Chess Review,* o dată îmbrăcat ca acum, în costumul negru, cu cravata verde-auriu.

Beth se holbă la el mai bine de un minut. Nu știuse că Borgov va participa la acest turneu. Ei îi fusese deja desemnată o masă; Numărul Nouă. Borgov juca, probabil, la Masa Unu. Simți un fior rece pe ceafă și se uită în jos, la berea pe care o ținea în mână. O duse la gură și o termină, decizând că va fi ultima până după turneu. Îl privi din nou pe rus; intrase în panică. Oare o recunoscuse? Nu trebuia să o vadă bând. Borgov se uita la cușcă de parcă aștepta ca gorila să mute un pion. Gorila însă era pierdută în gândurile proprii, ignorându-i complet. Beth o invidia.

Beth nu mai bău bere în ziua aceea și se duse devreme la culcare, dar o trezi doamna Wheatley când se întorsese, cam în jur de miezul nopții. Doamna Wheatley tușea destul de rău în timp ce se dezbrăca în camera întunecată.

— Aprinde lumina, spuse Beth, nu dorm.

— Scuză-mă, suspină doamna Wheatley între un acces de tuse și celălalt. Cred că am luat un virus.

Aprinse lumina din baie și închise ușa, dar nu de tot. Beth se uită la ceasul mic, japonez, de pe noptieră. Era patru și zece. Zgomotele pe care le făcea dezbrăcându-se – foșnetele și tusea pe care încerca să și-o suprime – erau îngrozitor de enervante. Beth avea de jucat prima partidă peste șase ore. Stătea în pat, furioasă și încordată, așteptând ca doamna Wheatley să facă liniște.

***

Marenco era un bărbat scund, cu pielea ciocolatie și o cămașă cu canari, năucitor de colorată. Nu vorbea engleză aproape deloc, iar Beth nu știa portugheză; începură să joace fără să converseze. Beth nu avea, oricum, niciun chef de vorbă. Își simțea ochii iritați și o durea tot corpul. Nu se simțise bine încă de când aterizase avionul în Mexic, de parcă în ea debuta o boală pe care nu o mai avusese niciodată; în plus, nu reușise să adoarmă la loc, noaptea trecută. Doamna Wheatley tușise în somn, fremătase și se foise, în timp ce Beth încerca să se relaxeze și să ignore zgomotele. Nu luase cu ea nicio pastilă verde. Îi mai rămăseseră trei, dar erau acasă, în Kentucky. Stătea pe spate, cu brațele pe lângă corp, exact ca la Methuen, când avea opt ani și se chinuia să adoarmă în patul ei de lângă ușă. Iar acum, pe scaunul drept, din lemn, cu vedere spre un lung șir de table de șah, din sala de bal a unui hotel mexican, se simțea iritată și puțin amețită.

Marenco tocmai deschisese cu pion la e4. Ceasul ei ticăia. Ridică din umeri și mută la c5, sperând că mutările clasice din Apărarea Siciliană o vor ajuta să-și regăsească echilibrul, înainte ca jocul să se complice. Marenco mută calul regelui, ca la carte. Beth avansă cu pionul de la d2 la d4; Marenco făcu schimb de pioni. Beth începu să se relaxeze, în vreme ce mintea ei își muta atenția de la corp, la forțele care se dezvoltau pe tablă.

Până la unsprezece și jumătate îl lăsase fără doi pioni, iar spre după-amiază Marenco cedă partida. Nici nu se apropiaseră de o eventuală închidere; când Marenco se ridicase și-i întinsese mâna, tabla era încă plină de piese necapturate.

Mesele Unu, Doi și Trei fuseseră aranjate într-un separeu, vizavi de sala de bal. Beth aruncase o privire în grabă, dimineață; întârziase cinci minute la partida ei și nu se oprise să se uite înăuntru. Acum porni într-acolo, traversând camera cu podeaua acoperită de covor. Jucătorii erau aplecați asupra tablelor. Veniseră din Filipine, Germania de Vest, Islanda, Norvegia și Chile, cei mai mulți fiind tineri, majoritatea bărbați. Mai erau și două femei: nepoata unui funcționar mexican, la Masa 22, și o casnică tânără, cu trăsături intense, din Buenos

Aires, la Masa 17. Beth nu se opri să le privească tablele.

Pe culoar, în fața separeului, se strânseseră mai multe persoane. Își făcu loc prin mulțime și intră în camera unde, la Masa Unu, îmbrăcat cu același costum și cu aceeași expresie încruntată, juca Vasily Borgov, privind cu ochi inexpresivi tabla din fața sa. Pe Beth o despărțea de el o mulțime cuprinsă de o tăcere reverențioasă, dar jucătorii stăteau pe un fel de piedestal din lemn înalt de câțiva centimetri, așa că îi putea vedea foarte bine. Pe peretele din spatele lui se afla o tablă cu piese de carton pe care era replicată partida; un mexican tocmai muta unul dintre caii albului, când Beth intrase în cameră. Jocul era strâns, dar Borgov părea să fie în avantaj.

Se uită la el, apoi își mută rapid privirea. O speria chipul lui, atât de concentrat. Se întoarse și plecă, pornind încet pe hol.

Doamna Wheatley era în pat, trează. Clipi spre Beth, trăgându-și așternutul până la bărbie.

— Bună, scumpo.

— Vrei să mâncăm la prânz împreună? o întrebă Beth. Nu mai joc până mâine.

— Prânzul… spuse doamna Wheatley. Oh… Apoi adăugă: Cum a fost?

— A cedat după treizeci de mutări.

— Ești o minune, spuse doamna Wheatley, ridicându-se încet în șezut. Nu sunt prea în formă, dar probabil că am nevoie de ceva în stomac. Am mâncat cu Manuel la cină *cabrito*{51}. Cred că mi-a făcut rău.

Era foarte palidă. Coborî încet din pat și se duse la baie.

— O să mănânc un sandvici sau un taco mai ușor.

***

Competiția era strânsă, puternică, iar nivelul profesioniștilor din turneu era mai ridicat decât orice experimentase Beth până acum. Cu toate astea, odată ce trecu de prima partidă, după o noapte aproape nedormită, efectul asupra ei nu era unul deranjant. Mergea ca uns, toate indicațiile fiind date și în engleză, și în spaniolă. Totul se desfășura calm.

A doua zi jucă Gambitul Damei Refuzat împotriva unui austriac pe nume Diedrich, un tânăr palid și frumos, îmbrăcat cu vestă tricotată. Îl forță să cedeze în timpul jocului de mijloc, făcând continuu presiune la centrul tablei, mai ales cu pionii, uimită până și ea de complexitatea care părea să-i curgă prin vârful degetelor, în vreme ce punea stăpânire pe centrul tablei și începea să-i distrugă apărarea la fel de ușor cum se strivește o coajă de ou. Diedrich juca bine și el, fără gafe și fără să facă măcar o mutare despre care să se poată spune că e greșită, dar Beth mutase cu precizie mortală, cu calm controlat, lăsându-l, la a douăzeci și treia mutare, fără nicio speranță.

***

Doamna Wheatley o invitase să ia cina cu ea și cu Manuel; Beth refuzase. Deși în Mexic se cinează abia la ora zece, nu se aștepta să o găsească pe doamna Wheatley în cameră, când se întoarse de la cumpărături, la șapte.

Era îmbrăcată, dar în pat, cu capul sprijinit pe o pernă. Pe noptiera de lângă ea stătea un pahar, băut pe jumătate. Doamna Wheatley avea în jur de 45 de ani, dar paloarea feței și ridurile de îngrijorare de pe frunte o făceau să pară mult mai în vârstă.

— Bună, scumpo, spuse cu voce slăbită.

— Nu te simți bine?

— Nu prea sunt în apele mele.

— Pot să chem un doctor.

Cuvântul „doctor” rămase ca suspendat în aer; apoi doamna Wheatley spuse:

— Nu este așa grav. Cu puțină odihnă, îmi trece.

Beth încuviință și se duse la baie să se spele. O îngrijora starea doamnei Wheatley și felul în care arăta. Dar, când Beth reveni în cameră, ea se ridicase din pat și netezea cuvertura, vioaie. Zâmbi crispat.

— Manuel nu o să mai vină.

Beth o privi întrebător.

— Are niște treburi în Oaxaca.

Beth ezită o clipă.

— Cât stă plecat?

Doamna Wheatley oftă.

— Cel puțin până plecăm.

— Îmi pare rău.

— Ei bine, zise doamna Wheatley, nu am fost niciodată în Oaxaca, dar bănuiesc că e un fel de Denver.

Beth o fixă cu privirea, apoi râse.

— Lasă, mergem la cină noi două, spuse ea. Mă duci într-unul din locurile pe care le știi.

— Așa facem, spuse doamna Wheatley. Zâmbi cu tristețe. A fost frumos cât a durat. Îmi plăcea că avea simțul umorului.

— Asta e bine, spuse Beth. Domnul Wheatley nu părea foarte amuzant.

— Adevărul e, spuse doamna Wheatley, că Allston nu găsea niciodată nimic amuzant, cu excepția lui Eleanor Roosevelt.

***

În turneul din Mexic fiecare jucător avea o partidă pe zi. Dura șase zile. Primele două partide jucate de Beth fuseseră destul de simple pentru ea, dar a treia o luă prin surprindere.

Sosise cu cinci minute mai devreme și era deja în fața tablei când adversarul ei se apropie, timid, de masă. Arăta de vreo doisprezece ani. Beth îl văzuse prin sala de bal, trecuse pe lângă mesele la care juca și el, dar nu prea îi acordase atenție și nu-și dăduse seama ce mic era. Avea părul negru și ondulat, purta o cămașă sport demodată, atât de apretată încât cutele de la mâneci stăteau țepene, departe de brațele lui subțirele. Era foarte ciudat, nu-i plăcea cum o făcea să se simtă. *Ea* ar fi trebuit să fie copilul-minune de la turneu. Iar el arăta al naibii de serios.

Beth îi întinse mâna.

— Beth Harmon, se prezentă.

El se ridică, înclinându-se ușor, îi luă mâna decis și i-o scutură o singură dată.

— Georgi Petrovici Girev, spuse.

Apoi zâmbi timid. Fusese un zâmbet mic, pe furiș.

— Sunt onorat.

Beth se simți tulburată.

— Mulțumesc.

Băiatul se așeză, apoi apăsă butonul ceasului ei. Beth mută pionul la d4, bucuroasă că mută prima împotriva acestui copil enervant.

Partida începu conform rutinei, cu Gambitul Damei Acceptat; el îi captură pionul nebunului oferit drept sacrificiu, apoi amândoi mutară spre centru. Dar, pe măsura ce se dezvolta, jocul de mijloc devenea mai complex decât de obicei. Beth își dădu seama ca băiatul juca o apărare extrem de sofisticată. Muta repede, înnebunitor de repede, și părea să știe exact ce are de făcut. Beth îl puse la încercare cu câteva amenințări, dar el continuă, imperturbabil. Trecu o oră, apoi alta. Ajunseseră cam pe la a treizecea mutare, iar în jurul lor se strânseseră mai mulți bărbați. Beth îl privi în timp ce muta o piesă, îi privi brațul slab, ițit din cămașa absurdă. Îl ura. Parcă era o mașinărie. *Ah, ciudatule mic,* se gândi ea, realizând că probabil și adulții cu care jucase ea simțiseră exact ca ea acum.

Se făcuse după-amiază și majoritatea partidelor se sfârșiseră. Ajunseseră la a treizeci și patra mutare. Beth voia să termine odată și să se întoarcă la doamna Wheatley. Era îngrijorată. Se simți bătrână și obosită jucând împotriva acestui copil cu ochi negri și strălucitori, care muta scurt și rapid; știa că, la cea mai mică gafă, o să se înfigă la beregata ei. Privi ceasul. Mai erau douăzeci și cinci de minute. Trebuia să se grăbească și să ajungă la patruzeci de mișcări înainte ca steagul ei să coboare. Dacă nu era atentă, putea sfârși într-o criză de timp serioasă. Or asta era ce le făcea ea de obicei celorlalți; nu-i plăcea. Niciodată nu rămăsese cu timp puțin la dispoziție.

Ultimele mutări fuseseră schimburi la centru, cal și nebun pentru cal și nebun, și un schimb de turnuri câteva mutări mai încolo. Simplifica destul de mult situația, însă problema era că se contura o închidere, or ea ura închiderile. Acum, văzând că el avea asupra ei un avantaj de patruzeci și cinci de minute, nu se simți în largul ei. O să scape din aglomerația aceasta. Mută calul și-i captură cu el nebunul de alb. Băiatul răspunse imediat, fără măcar să o privească. Îi captură nebunul de negru. Continuară

de parcă fiecare mutare fusese prestabilită, până când tabla rămase aproape goală. Fiecare jucător avea câte un turn, un cal, patru pioni și regele. Beth mută regele pe linia lui, iar el făcu la fel. În faza aceasta, puterea de atac a regelui crescu în mod vizibil; nu mai era nevoie să-l țină pitit în rocadă. Problema acum era cum să ajungă cu pionul pe rândul opt, să-l promoveze. Se apropiau de închidere.

Beth trase aer în piept, scutură din cap să-și limpezească mintea și începu să se concentreze asupra poziției. Cel mai important acum era să aibă un plan.

— Cred că ar trebui să amânăm, spuse încet Girev.

Îi privi chipul, palid și serios, apoi se uită la ceas. Coborâseră ambele steaguri. Lui Beth nu i se mai întâmplase niciodată. Era năucită și rămase ca o bleagă în scaunul ei.

— Trebuie să-ți sigilezi mutarea, spuse Girev.

Brusc, Beth arătă stânjenită și ridică mâna pentru a chema directorul de turneu.

Se apropie unul dintre ei, cu pas lent. Era un bărbat de vârstă mijlocie, cu ochelari groși.

— Domnișoara Harmon trebuie să-și sigileze mutarea, zise Girev.

Directorul se uită la ceas.

— Mă duc să iau un plic.

Beth privi din nou tabla. Părea destul de clar. Trebuia să avanseze cu pionul turnului cu care decisese deja să ajungă pe rândul al patrulea. Directorul îi înmână un plic și se retrase, discret, câțiva pași înapoi. Girev se ridică și se întoarse cu spatele, politicos. Beth scrise „a4” pe fișă, o împături, o puse în plic și i-o înmână directorului de turneu.

Se ridică, înțepată, privind în jurul ei. Nu mai era nicio partidă în desfășurare, deși câțiva jucători mai erau încă acolo, unii pe scaune, alții în picioare, studiind poziții pe tablele de șah. Câțiva erau îngrămădiți peste anumite table, analizând partidele care se încheiaseră.

Girev se întorsese la masă. Avea o expresie extrem de serioasă.

— Pot să vă întreb ceva? zise el.

— Da.

— Am auzit că în America te poți uita la filme din mașină. Este adevărat?

— Cinematografele în aer liber? Adică filme la cinematografele în aer liber?

— Da. Filme cu Elvis Presley la care vă uitați din mașină. Debbie Reynolds și Elizabeth Taylor. Este adevărat?

— Desigur.

Băiatul o privi și, dintr-odată, fața i se lumină de un zâmbet larg.

— Cred că mi-ar plăcea mult! spuse el.

— Sunt sigură.

***

Doamna Wheatley dormise profund toată noaptea și încă dormea când se trezi Beth. Se simțea odihnită și vigilentă; se dusese la culcare îngrijorată de amânare, dar până dimineață îi trecuse. Mutarea cu pionul era puternică. Merse desculță de la canapea, unde dormise, spre pat, unde doamna Wheatley încă dormea. Îi puse mâna pe frunte. Era rece. Beth o sărută ușor pe obraz și se duse la baie să-și facă duș. Când plecă la micul dejun, doamna Wheatley încă dormea.

Partida ei de dimineață era cu un mexican în jur de douăzeci de ani. Beth juca cu negrul, alese Siciliana și-l prinse nepregătit la a nouăsprezecea mutare. Apoi începu, încet, să-i distrugă jocul. Își simțea mintea foarte limpede și reușea să-l țină atât de ocupat în apărare, încercând să-i blocheze atacurile, încât reuși să facă un schimb nebun – doi pioni – care-l lăsă cu regele expus într-o poziție care-i permise lui Beth să-i dea șah la cal. Când își mută regina, mexicanul se ridică și spuse:

— Destul. Gata.

Dădu din cap furios.

— Cedez jocul.

Beth se înfurie pentru un moment. Voia să continue, să-l facă să-și mute regele și să-i dea șah mat.

— Joci… extraordinar, spuse mexicanul. Ai reușit să mă faci

să mă simt neputincios.

Se înclină ușor, se întoarse și plecă de la masă.

***

După-amiază, în timpul partidei cu Girev, Beth jucă uimitor, cu mutări rapide, pline de forță. De data aceasta Girev avea o cămașă albastru-deschis; mânecile îi ieșeau în relief, colțoase, precum marginile unui zmeu pentru copii.

Beth se așezase nerăbdătoare la masă în vreme ce directorul de turneu desigilase plicul, efectuând mutarea cu pionul pe care ea o indicase cu o zi înainte.

În timp ce aștepta ca Girev să mute, Beth se ridică și se plimbă prin sala de bal aproape goală, unde se mai jucau alte două amânări. Îl privi de mai multe ori din cealaltă parte a camerei: Girev stătea aplecat asupra tablei, cu obrajii palizi sprijiniți în pumnii mici, încleștați. Cămașa bleu părea strălucitoare din cauza luminilor. Beth îl ura. Îi ura seriozitatea și-i ura tinerețea. Își dorea să-l strivească.

Auzi de la jumătatea sălii zgomotul făcut de butonul ceasului și se întoarse la masă mergând în linie dreaptă. Nu se așeză. Studie poziția din picioare. Girev își mutase turnul pe coloana nebunului, exact cum ea își imaginase că o va face. Era pregătită pentru asta; avansă iar cu pionul, apoi se răsuci pe călcâie și plecă prin cameră. Găsi o masă pe care se afla o carafa de apă și câteva pahare de hârtie. Își turnă un pahar, observând, surprinsă, cum îi tremura mâna. Când se întoarse la masă, Girev își făcuse deja mutarea. Mută și ea, imediat, dar nu cu turnul în apărarea pionului, pe care îl abandonă, ci avansă cu regele. Ridică figura ușor, cu vârful degetelor, așa cum văzuse, cu ani în urmă, în Cincinnati, că făcea bărbatul care semăna cu un pirat, apoi o așeză la d4, se întoarse și se îndepărtă din nou.

Continuă așa, fără să se așeze deloc la masă. După trei sferturi de oră, îl învinsese. Fusese simplu, aproape prea ușor. N-a trebuit să facă decât un schimb de turnuri la momentul potrivit. În urma schimbului, regele lui fusese nevoit să se retragă, atât cât să-i permită ei să-și mute pionul și să-l

promoveze în regină. Numai că Girev nu a așteptat să se ajungă acolo; a cedat partida imediat după mutarea cu turnul și schimbul care a urmat. Făcu un pas spre ea, ca și cum ar fi dorit să-i spună ceva, dar, văzându-i chipul, se opri. Pentru o clipă, Beth se înduioșă, amintindu-și că ea însăși fusese un copil în urmă cu doar câțiva ani și că se simțea devastată când pierdea o partidă de șah.

Îi întinse mâna, iar când el i-o scutură, Beth se forță să-i zâmbească și-i spuse:

— Nici eu nu am fost la un cinematograf drive-in.

Băiatul clătină din cap.

— Nu ar fi trebuit să te las să faci mutarea cu turnul.

— Așa e, zise ea. Câți ani aveai când ai început să joci șah? adăugă apoi.

— Patru. La șapte eram campion județean. Sper să devin campion mondial într-o zi.

— Când?

— Peste trei ani.

— Peste trei ani o să împlinești șaisprezece.

Girev confirmă cu o expresie sumbră.

— Și dacă visul ți se va îndeplini, ce vei face după aceea?

Părea nedumerit.

— Nu înțeleg.

— Dacă la șaisprezece ani vei fi campion mondial, ce vei face cu restul vieții tale?

Tot nedumerit era.

— Nu înțeleg, zise.

***

Doamna Wheatley se duse la culcare devreme; în dimineața următoare părea să se simtă mai bine. Se trezi înaintea lui Beth, plecară împreună la parter să ia micul dejun în *Cámara de Toreros*[52], iar doamna Wheatley comandă o omletă spaniolă și două cești de cafea. Mâncă tot, iar Beth se simți ușurată.

***

Pe avizierul de lângă biroul de înregistrare era o listă de jucători; Beth nu se uitase la ea vreme de câteva zile. Dar acum, intrând în salon înainte de partidă, se opri și se uită la scoruri. Erau enumerate în ordinea ratingului internațional pe care îl aveau jucătorii. Borgov era primul, cu 2.715. Harmon era a șaptesprezecea, cu 2.370. După numele fiecărui jucător se afla o serie de căsuțe în care era indicat scorul pentru fiecare rundă: „0" însemna înfrângere, „1/2" – cedare și „1" – victorie. Numărul de cedări era foarte mare. Doar trei nume aveau „1" pe linie; Borgov și Harmon erau doua dintre ele.

Cuplurile de jucători erau indicate puțin mai Partea dreaptă- în fruntea listei se afla BORGOV – RAND și, mai jos, HARMON – SOLOMON. Dacă ea și Borgov câștigau azi, nu însemna neapărat că vor juca finala unul împotriva celuilalt, a doua zi. Beth nu era sigură dacă își dorea sau nu să joace cu e. Partida împotriva lui Girev o cam zguduise. Încă era neliniștită în legătură cu sănătatea doamnei Wheatley; în ciuda faptului că aparent își revenise paloarea ascunsă sub obrajii fardați și zâmbetul ei forțat o îngrijorau.

În salon începuseră să se audă voci amestecate; jucătorii își găseau mesele, își instalau ceasurile și se pregăteau să joace. Beth se scutură de starea de neliniște, găsi Masa Patru – prima din camera mare – și-l așteptă pe Solomon.

Partida împotriva lui Solomon nu se dovedi deloc ușoară; lui Beth îi trebuiră patru ore înainte de a-l forța să cedeze. Cu toate acestea reuși, pe tot parcursul partidei, să-și mențină avantajul, micul avantaj pe care îl oferă prima mutare, când joci cu albele. Solomon nu vorbise deloc, dar Beth putea vedea, din modul în care își luase imediat tălpășița, că era furios fiindcă fusese învins de o femeie. Văzuse asta destul de des și începuse să recunoască semnele cu ușurință. O înfuria, de obicei, dar nu și de data asta. Mintea îi era în altă parte.

După ce Solomon plecă, Beth se duse în camera mică unde juca Borgov, dar o găsi goală. Poziția câștigătoare – a lui Borgov – era încă afișată pe tabla mare de pe perete; era la fel de devastatoare ca victoria lui Beth asupra lui Solomon.

Întoarsă în salon, se îndreptă spre avizier. Unele dintre cuplurile de adversari care aveau să joace a doua zi fuseseră deja publicate. Beth rămase surprinsă. Se apropie să privească mai bine, cu inima în gât; în partea de sus a listei finale, cu litere mari, negre, scria: BORGOV – HARMON. Clipi și citi din nou, ținându-și respirația.

Beth luase trei cărți cu ea în Mexico City. Ea și doamna Wheatley au cinat în cameră, iar după aceea Beth se apucă să citească *Grandmaster Games*[53]; în carte erau și cinci partide jucate de Borgov. O deschise la prima și începu să o joace, folosindu-și tabla și piesele ei. Făcea asta deseori, bazându-se, în general, pe capacitatea ei de a vizualiza o partidă atunci când o juca din nou, dar de data aceasta scopul era să-l aibă pe Borgov în fața ei în cel mai palpabil mod posibil. Doamna Wheatley citea în pat, iar Beth juca partidele, căutând puncte slabe. Dar nu găsi niciunul. Le jucă iar, oprindu-se asupra anumitor poziții în care posibilitățile păreau aproape infinite și le încercă pe toate. Stătea cu ochii pe tablă, cu mintea golită de orice alt detaliu, atentă exclusiv la combinațiile care i se dezvoltau în cap. Din când în când, un sunet venit dinspre doamna Wheatley sau o mișcare subtilă a aerului o aduceau la realitate; privea în jur, ametită simțind o tensiune dureroasă în mușchi și un fior subtil de frică în stomac.

I se mai întâmplase de câteva ori în ultimul an să se simtă așa, nu doar ametită, ci înspăimântată de nesfârșitul șir de posibilități și ramificații specifice jocului de șah. Spre miezul nopții, doamna Wheatley își puse cartea deoparte și se culcă, în liniște. Beth rămase ore întregi în fotoliul verde, fără să audă sforăiturile blânde ale doamnei Wheatley, fără să simtă în nări mirosul ciudat al hotelului mexican; i se părea că marginea tablei de șah cumpărate de la magazinul Purcell din Kentucky reprezenta, de fapt, marginea unei prăpăstii și că ea era la un pas să se prăbușească, susținută acolo doar de capacitățile sale mintale bizare, care făcuseră din ea o jucătoare a acestui sport elegant și mortal. Pe tablă vedea numai pericole. N-avea cum să se odihnească.

Se duse la culcare abia pe la patru dimineața și când adormi,

visă că se îneacă.

***

În salon se adunaseră câteva persoane. Îl recunoscu pe Marenco, îmbrăcat acum la costum și cravată; Marenco flutură din mână spre ea când intră, iar ea se sili să-i zâmbească. Îi era frică să-l revadă pe acest jucător, deși îl bătuse deja. Avea nervii întinși și nu știa cum să se liniștească.

La șapte dimineața făcuse duș, neputând să scape de tensiunea care o cuprinsese încă de când se trezise. Abia reușise să coboare să-și bea cafeaua de dimineață în cafeneaua aproape goală. Apoi se spălase pe față, încercând să se concentreze. Acum traversa covorul roșu din sala de bal către toaleta femeilor.

Se spălă din nou pe față. Se uscă cu grijă cu un șervet de hârtie, se pieptănă și se privi în oglindă. Părea că se mișcă forțat, iar corpul ei arăta extrem de fragil. Bluza și fusta scumpe nu-i stăteau bine. Simțea o frică intensă, ca o durere de dinți.

Mergând pe hol, îl văzu pe Borgov. Stătea acolo, bine înfipt în picioare, cu doi bărbați pe care nu-i recunoștea. Toți purtau costume de culoare închisă. Stăteau apropiați și discutau încet, secretos. Își plecă ochii și trecu pe lângă ei, intrând în camera mică. Înăuntru, niște bărbați așteptau cu aparatele de fotografiat pregătite. Reporteri. Se strecură în spatele pieselor negre de la Masa Unu. O privi un moment, auzi vocea directorului de turneu care anunța că *„Partida va începe în trei minute”*, apoi ridică ochii.

Borgov traversa camera, către ea. Costumul se așeza bine pe el, iar cracul pantalonilor venea ușor drapat pe pantofii negri, din piele. Beth își întoarse ochii înapoi la tablă, jenată, dominată de un sentiment ciudat.

Borgov se așeză. Auzi ca din depărtare vocea directorului de turneu care spunea *„Puteți porni ceasul adversarului”* și se întinse, apăsă butonul ceasului, apoi ridică privirea. Borgov stătea acolo, solid, întunecat, masiv, fixând tabla. Beth îl văzu, ca prin vis, cum întinde mâna cu degete butucănoase, ridică pionul de la e2

și-l mută la e4. Pion la e4.

Făcu ochii mari pentru o clipă. Și ea juca întotdeauna Siciliana cu deschiderea aceea, era cea mai cunoscută deschidere pentru alb. Dar ezită. Citise undeva, într-un ziar, că Borgov era numit „Maestrul Apărării Siciliene". Din impuls, mută la rândul ei pion la e5, sperând să joace ceva nou pentru amândoi, astfel încât să nu-i ofere lui Borgov avantajul cunoștințelor sale cu mult mai bogate decât ale ei. Borgov mută cal la f3, iar Beth cal la c6 pentru a-și proteja pionul. Apoi, fără să ezite, Borgov mută nebunul pe coloana calului, în a cincea căsuță, iar Beth simți că-i pleznește inima. Deschiderea Ruy Lopez. O jucase destul de des, dar, în această partidă, o speria. Era la fel de complexă și de atent analizată ca Apărarea Siciliană, având zeci de linii pe care Beth nu le cunoștea prea bine, doar le memorase din cărți.

Cineva declanșă un flash făcând o fotografie, iar Beth îl auzi pe directorul de turneu răstindu-se la el să nu mai deranjeze jucătorii. Beth avansă cu pionul la turn trei, atacându-i nebunul. Borgov și-l retrase. Se sili să se concentreze, își mută celălalt cal, iar Borgov își protejă regele în rocadă. Îi era totul familiar, cu toate acestea nu reușea să se relaxeze. Beth trebuia să decidă acum ce voia să joace: varianta deschisă sau pe cea închisă. Îl privi pe Borgov, apoi tabla. Îi luă pionul cu calul, începând să deschidă. Borgov mută pion la d4, cum Beth știa că va face, iar ea jucă pion la b5 pentru că era obligată, ca să fie pregătită când el va muta turnul. Candelabrul aflat deasupra mesei lor făcea prea multă lumină. Iar ea începea să se simtă pierdută, de parcă restul partidei ar fi fost deja scris, de parcă ar fi fost blocată într-o coregrafie plină de fente și de contraatacuri care implicau clar înfrângerea ei, ca o partidă din cărțile de șah, când știai deja rezultatul, dar tot o jucai, pentru a vedea cum s-a întâmplat.

Scutură din cap ca să și-l limpezească. Nu se ajunsese încă acolo. Încă mai mutau conform vechilor strategii cunoscute și singurul avantaj pe care albul îl avea deocamdată era avantajul pe care albul îl are întotdeauna: prima mutare.

Cineva spusese că, atunci când computerele vor învăța să joace șah unul contra celuilalt, albul va câștiga întotdeauna pentru că mută primul. Ca la X și 0. Dar nu se ajunsese acolo.

Beth nu juca împotriva unei mașinării perfecte.

Borgov mută nebunul pe a treia căsuță de pe coloana calului, retrăgându-se. Beth mută pion la d5, el îi captură pionul, iar ea mută nebun la e6. Măcar atâta lucru învățase pe vremea când, la Methuen, memora partide din *Modern Chess Openmgs* în timpul orelor. Dar acum jocul era larg deschis către o fază în care se putea întâmpla orice. Ridică privirea exact când Borgov, cu fața inexpresivă, impasibilă, își ridică dama și o mută în fața regelui, la e2. Beth clipi fără să înțeleagă. Ce făcea? Voia să-i atace calul la e4? Borgov ar fi putut lega pionul care proteja calul cu ușurință, folosind un turn. Dar mutarea era cam suspectă. Stomacul i se strânse și simți că amețește ușor.

Își încrucișă brațele peste piept și începu să studieze poziția. Cu colțul ochiului îl vedea pe tânărul care muta piesele de afișaj, poziționând regina albă, mare, din carton, la e2. Aruncă o privire prin încăpere. Erau cam douăsprezece persoane în picioare. Urmăreau jocul. Se întoarse spre tabla de joc. Trebuia să scape din nebunul lui. Cal la turn patru părea mutarea potrivită. Ar mai fi putut muta calul pe linia nebunului sau nebunul la e7, dar ar fi fost foarte complicat. Studie un timp posibilitățile, apoi renunță la idee. Împotriva lui Borgov nu avea suficientă încredere în sine cât să-și complice într-atât situația. Dacă ar fi mutat calul pe linia turnului, i-ar fi înjumătățit câmpul de atac, dar o făcu oricum. Trebuia să scape de nebun. În poziția aceea, nebunul nu-i putea aduce decât belele.

Fără să ezite, Borgov se întinse și mută cal la d4. Beth făcu ochii mari, surprinsă; se așteptase ca el să mute turnul. Dar chiar și așa, poziția nu părea amenințătoare. Prin urmare, decise să mute pionul de la c7 la c5. Astfel, forța calul lui Borgov să-i captureze nebunul, după care ea ar fi putut să captureze nebunul lui cu calul, scăpând de presiunea enervantă de pe celălalt cal, cel care se afla la o distanță destul de mare pe tablă, la e5, unde nu avea spațiul necesar pentru a putea fi mutat ușor. Împotriva lui Borgov, pierderea unui cal ar fi letală. Beth mută pionul nebunului de alb, ținând piesa o clipă între degete înainte de a o lăsa jos. Apoi se așeză puțin mai departe pe scaun și trase aer în piept. Poziția arăta bine.

Borgov îi captură nebunul cu calul, fără să ezite, iar Beth i-l captură cu pionul. Apoi el își mută pionul de la c2 la c3, așa cum Beth se gândise că probabil va face, creând un loc în care pacostea de nebun putea să se ascundă. Captură, ușurată, nebunul, scăpând de el și, totodată, scăpându-și calul din poziția jenantă de pe linia turnului. Borgov rămase impasibil și-i captură calul cu pionul. Ridică ochii să o privească, scurt, imperceptibil, apoi și-i întoarse la tablă.

Beth privi tabla neliniștită. Arătase bine până acum câteva mutări, dar în acest moment nu mai arăta la fel de bine. Problema era calul ei de la e5. Borgov ar fi putut muta dama pe linia calului, în a patra căsuță, amenințând să-i ia pionul cu șah, iar când ea s-ar fi protejat, el ar fi putut să o atace cu nebunul și ea nu ar mai fi avut scăpare. Dama lui Borgov ar fi acolo și i l-ar lua. În plus, mai era o problemă pe partea cu dama: dacă el ar juca turn la pion, oferindu-i turnul drept sacrificiu, pentru a și-l recupera, apoi, cu șah la regină, ar sfârși cu un pion în plus și cu poziția îmbunătățită. Ba nu, cu doi pioni în plus. Iar ea ar fi trebuit să-și mute regina pe linia calului, în a treia căsuță. Dama la d2 nu era bine, din pricina nenorocitului de pion care-i amenința calul. Nu-i plăcea deloc să fie obligată să joace în apărare și studie îndelung tabla înainte de a muta, în căutarea unui mod de a contraataca. Dar nu era niciunul. Era obligată să mute dama ca să-și protejeze calul. Simțea că-i ard obrajii. Mai studie poziția. Nimic. Mută regina pe coloana calului fără să-l privească pe Borgov.

Fără nici cea mai mică urmă de ezitare, Borgov mută nebunul la e3, protejându-și regele. *Cum de nu văzuse?!* Doar studiase tabla îndelung. Acum, dacă avansa cu pionul așa cum socotise, avea să-și piardă regina. *Cum era posibil să îi scape așa ceva?!* Beth ticluise o amenințare cu șah descoperit prin noua poziție a reginei, iar el contracarase subit cu o mutare care era mai mult decât evidentă. Beth îl privi. Se uită la obrazul său imperturbabil de rus, impecabil bărbierit, cu cravata înnodată atât de fin sub bărbia mare, și simți că frica o paralizează.

Studie tabla cu toată intensitatea de care era capabilă, înțepenită în scaun timp de douăzeci de minute, cu ochii fixați

pe poziție. Stomacul i se strânse și mai tare, în timp ce testa în minte și renunța la o mulțime de mutări posibile. N-avea cum să-și salveze calul. În cele din urmă, mută nebun la e7, iar Borgov, cum era și previzibil, mută regina la cal patru, amenințând din nou calul cu pionul nebunului de alb. Tot ce putea face Beth acum era să mute regele la d2 sau să facă rocada. Dar niciuna dintre aceste mutări nu-i salva calul, care era pierdut. Alese rocada.

Borgov mută imediat pionul, atacându-i calul. Îi venea să urle. Tot ce făcea Borgov era evident, lipsit de imaginație, birocratic. Încolțită, Beth mută pion la d4, atacându-i nebunul, apoi rămase să privească mutarea inevitabilă a lui Borgov: nebun la turn șase. O amenința cu matul. Beth ar fi avut nevoie să mute turnul, ca să se protejeze. Iar el i-ar fi luat calul cu dama și, dacă ea îi captura nebunul, dama ar fi luat turnul din colț. Șah. Totul s-ar fi făcut praf. Beth ar fi fost obligată să mute turnul ca să-l protejeze și ar fi pierdut un cal între timp. În fața unui adversar campion mondial, îmbrăcat cu o cămașă de un alb impecabil, cu o cravată înnodată impecabil, cu chipul întunecat, de buldog slav, care nu lăsa loc nici de dubii, nici de slăbiciuni.

Beth își văzu mâna cum se întinde, cum apucă regele negru de cap și-l răstoarnă pe tablă.

Rămase pe scaun un moment, ascultând aplauzele. Apoi, fără să adreseze măcar o privire cuiva, ieși din cameră.

NOUĂ

— Tequila sunrise[54], vă rog, spuse ea.

Ceasul aflat deasupra barului indica ora douăsprezece și jumătate; la una dintre mesele de la capătul îndepărtat al barului se afla un grup de americance. Erau patru. Mâncau de prânz. Beth nu mâncase la micul dejun și nu voia nici prânzul.

— *Con mucho gusto*[55], spuse barmanul.

Ceremonia decernării premiilor s-a desfășurat la două și jumătate. Beth a rămas la bar și a băut pe tot parcursul ei. Era pe locul patru, sau chiar cinci. Doi dintre jucătorii cu titlu de Mare Maestru consemnaseră egalitate și aveau să fie înaintea ei unu cu 5, iar celălalt cu 5,5 puncte. Borgov avea 6 puncte. Ea avea 5.

Bău trei Tequila Sunrise, mâncă două ouă fierte și apoi trecu pe bere. Marca Dos Equis. I-au trebuit patru ca să-i treacă durerea din stomac și să i se mai potolească furia și rușinea. Dar chiar și așa, Beth încă mai avea în ochi chipul masiv și întunecat al lui Borgov. Simțea aceeași frustrare cu care se confruntase în timpul partidei. Jucase ca o începătoare, ca o tâmpită, pasiv și neîndemânatic.

Bău mult, dar tot nu se ameți. Comandă din nou, fără să vorbească nici măcar un pic peltic. Simțea cum în jurul ei se crease o barieră care ținea totul la distanță. Stătea cu paharul de bere la o masă din capătul sălii de cocktail și nu se îmbăta.

Pe la ora trei, doi jucători de la turneu intrară în bar, vorbind încet.

Beth se ridică și merse direct în cameră.

Doamna Wheatley stătea întinsă în pat. Avea o mână pe cap, cu degetele înfipte în păr, de parcă ar fi durut-o. Beth se îndreptă spre pat. Doamna Wheatley nu arăta bine. Beth se întinse și o luă de braț. Doamna Wheatley era moartă.

Avea impresia că nu simte nimic, dar avu nevoie de mai bine de cinci minute pentru a lăsa jos brațul doamnei Wheatley ca să ridice receptorul.

Directorul hotelului știa exact ce era de făcut. În timp ce doi bărbați cu o targă intrară în cameră, Beth rămase în fotoliu și

bău *café con leche*[56], comandată la room-service. Directorul dădea instrucțiunile necesare. Îl auzea, dar nu se uita. Își ținea ochii pe fereastră. Mai târziu, când își întoarse privirea, văzu o femeie de vârstă mijlocie, într-un costum gri, care pusese un stetoscop pe pieptul doamnei Wheatley. Doamna Wheatley era pe pat, cu targa sub ea. Cei doi bărbați în uniformă verde stăteau la marginea patului cu o expresie stânjenită pe chip. Femeia își îndepărtă stetoscopul dând din cap către director, apoi se apropie de Beth. Avea chipul obosit.

— Îmi pare rău, spuse ea.

Beth își mută privirea.

— Din ce cauză a murit?

— Hepatită, probabil. Vom afla mâine.

— Mâine, făcu Beth. Mi-ați putea da un calmant?

— Am sedative.

— Nu vreau sedative, spuse Beth. Îmi puteți scrie o rețetă pentru Librium?

Doctorița o privi lung și ridică din umeri.

— În Mexic nu aveți nevoie de rețetă pentru Librium. Vă recomand niște Meprobamat. Este o *farmacia* în hotel.

***

Folosind harta de la începutul ghidului de călătorie al doamnei Wheatley, Beth scrise numele orașelor dintre Denver, Colorado și Butte, din Montana. Directorul îi spusese că asistentul său îi va sta la dispoziție pentru orice avea nevoie: telefoane, hârțoage, discuții cu autoritățile. Zece minute mai târziu, o luaseră deja pe doamna Wheatley de acolo; Beth sună asistentul, îi citi lista cu numele orașelor și-i dădu numele *lui.* Asistentul îi zise că o va suna înapoi. Comandă la room-service o cola *grande*[57] și încă o cafea. Apoi se dezbrăcă repede și făcu un duș. Avea telefon în baie, dar nu primi niciun apel. Tot nu simțea nimic.

Se îmbrăcă într-o pereche de blugi curați și un tricou alb. Pe noptiera mică de lângă pat se afla pachetul de Chesterfield al doamnei Wheatley, gol, mototolit chiar de mâna ei. Scrumiera

de lângă pachet era plină de mucuri. O țigară, ultima țigară fumată de doamna Wheatley, stătea sprijinită de mica scrumieră, cu scrumul lung, rece. Beth o privi îndelung, apoi se duse la baie să-și usuce părul.

Băiatul care aduse sticla mare de cola și carafa de cafea era extrem de respectuos; flutură din mână când Beth se apropiase să semneze nota. Se auzi telefonul. Era directorul.

— Am găsit numărul, spuse. Din Denver.

Auzi o serie de clicuri în receptor și apoi, surprinzător de puternic și de clar, o voce masculină.

— Allston Wheatley la telefon.

— Sunt Beth, domnule Wheatley.

Urmă o pauză.

— Beth?

— Fiica ta. Elizabeth Harmon.

— Ești în Mexic?! Suni din Mexic?!

— Este în legătură cu doamna Wheatley.

Privea țigara din scrumieră, care, de fapt, se consumase fără să fie fumată.

— Ce face Alma? spuse vocea. E cu tine, acolo? În Mexic?

Tonul era fals interesat. Și-l imagina așa cum îl văzuse la Methuen, dorindu-și să fie în altă parte; totul la el spunea că nu voia să se implice, că nu voia să se afle acolo.

— A murit, domnule Wheatley. A murit în această dimineață.

La celălalt capăt al telefonului, domnul Wheatley tăcea.

— Domnule Wheatley… zise Beth, în cele din urmă.

— Te poți ocupa de asta în locul meu? Nu pot veni în Mexic, spuse el.

— Mâine îi fac autopsia, iar eu trebuie să iau bilete de avion. Vreau să spun, să iau un bilet de avion… Dintr-odată, vocea i se pierdu într-o șoaptă. Luă ceașca de cafea și bău din ea. Nu știu unde să o îngrop.

Domnul Wheatley îi răspunse pe un ton surprinzător de cristalin.

— Sună la Durgin Brothers, în Lexington. Are loc de veci pe numele ei de fată. Benson.

— Și casa?

— Uite ce e – tonul vocii era și mai ridicat acum –, nu vreau să am nimic de-a face cu asta. Am destule probleme aici, în Denver. Du-o în Kentucky, înmormânteaz-o și ține casa. Trebuie doar să-ți plătești ratele ipotecii. Ai nevoie de bani?

— Nu știu. Nu știu cât va costa.

— Am auzit că nu-ți merge rău. Copilul-minune și tot restul… Nu poți factura totul drept cheltuială de turneu?

— O să vorbesc cu directorul hotelului.

— Bine. Fă-o. Sunt cam strâmtorat acum, dar poți păstra casa și titlul de proprietate. Sună la Second National Bank și întreabă de domnului Erlich. E-r-l-i-c-h. Spune-i să pună casa pe numele tău. Știe cum să dea de mine.

Căzu din nou liniștea între ei. Apoi Beth spuse, cât de tare putea:

— Nu te interesează nici măcar cum a murit?!

— Cum a murit?

— De hepatită, cred. Voi afla mâine.

— Oh, făcu domnul Wheatley. Mereu a fost bolnăvicioasă.

***

Directorul și doctorița se ocupară de tot, chiar și de rambursarea biletului de avion al doamnei Wheatley. Beth a trebuit să semneze niște acte oficiale prin care absolvea hotelul de orice responsabilitate și să completeze formularele guvernamentale. Unul se numea *„Vama Statelor Unite – Transfer decedați”*. Directorul îi contactă pe cei de la Durgin Brothers, din Lexington. Asistentul o conduse pe Beth la aeroport a doua zi, urmați, discret, de dricul care-i însoți peste tot, pe străzile din Mexico City și pe autostradă. Văzuse sicriul din metal o singură dată, privind pe fereastra din sala de așteptare a companiei aeriene TWA. Dricul ajunsese până lângă avionul Boeing 707, la poartă. Câțiva oameni îl descărcară în soarele strălucitor. Îl puseră pe un stivuitor; Beth auzi prin geam zgomotul motorului care ridica la nivel sicriul, pentru a fi încărcat în avion, la mărfuri. Sicriul se clătină ușor; preț de un moment groaznic, Beth și-l imagină căzând de pe stivuitor, făcându-se bucăți pe

pistă, lăsând la vedere cadavrul femeii de vârstă mijlocie care fusese doamnei Wheatley, întins pe asfaltul fierbinte. Dar nu se întâmplă nimic. Sicriul fu încărcat cu îndemânare la bordul avionului.

După îmbarcare, Beth refuză băutura pe care i-o oferise asistenta de zbor. Când se îndepărtă pe culoar, Beth deschise poșeta și-și scoase o pastilă verde dintr-un flacon. Cu o zi înainte, după ce semnase actele, își petrecuse trei ore mergând din farmacie în farmacie. Își cumpărase de la fiecare câte o sută de pastile, adică limita maximă permisă de lege.

***

Înmormântarea a fost simplă și scurtă. Cu jumătate de oră înainte, Beth luase patru pastile verzi. În biserică stătuse singură, liniștită, în timp ce preotul zicea ce zic preoții. Pe altar erau flori și rămase surprinsă când doi dintre bărbații de la serviciile funerare se ridicară și le luară imediat ce preotul terminase. Mai veniseră alte șase persoane. Beth nu le cunoștea. O doamnă în vârstă o îmbrățișă și-i spuse:

— Of, sărăcuța de tine.

După-amiază termină de despachetat și coborî din dormitor să-și facă o cafea. În timp ce fierbea apa, se duse la baia de la parter să se spele pe față. Acolo, înconjurată de albastru, de baia albastră a doamnei Wheatley, cu prosoapele albastre și săpunul albastru și bureții albaștri, simți cum ceva fierbinte îi explodează în abdomen și ochii i se umplură de lacrimi. Luă un prosop de pe raft și și-l puse pe obraz repetând *„Of, Doamne Dumnezeule!”*. Sprijinită de chiuvetă, plânse îndelung.

Când sună telefonul, încă mai avea lacrimi de șters. Era o voce bărbătească.

— Beth Harmon?

— Da.

— Harry Beltik la telefon. De la turneul statal.

— Îmi amintesc.

— Mda. Am auzit că ai luat bătaie de la Borgov. Și voiam să-ți spun condoleanțe.

Beth lăsă prosopul pe canapeaua ticsită și observă pe unul dintre brațe un pachet de țigări de-ale doamnei Wheatley.

— Mulțumesc, spuse ea luând pachetul. Îl strânse la piept.

— Cu ce ai jucat? Albele?

— Negrele.

— Mda.

Urmă o pauză.

— S-a întâmplat ceva?

— Nu. E mai bine așa.

— Ce anume e mai bine așa?

— E mai bine să joci cu negrele, dacă pierzi.

— Bănuiesc că da.

— Ce-ai jucat? Siciliana?

Beth puse cu blândețe pachetul de țigări la loc, pe brațul canapelei.

— Ruy Lopez. L-am lăsat să o joace.

— Mare greșeală, spuse Beltik. Știi ce, eu sunt în Lexington vara asta. Ai chef să te antrenezi cu mine?

— Să mă antrenez?

— Știu. Ești mai bună decât mine. Dar, dacă vrei să joci cu rușii, vei avea nevoie de ajutor.

— Unde ești?

— La Hotelul Phoenix. Joi mă mut într-un apartament.

Beth se uită în jurul ei, la vraful de reviste pentru femei pe care le citea doamna Wheatley de pe taburet, la draperiile bleu de la ferestre, la veiozele supradimensionate din ceramică, încă acoperite de celofan îngălbenit. Trase adânc aer în piept, apoi expiră silențios.

— Hai pe la mine, spuse.

Douăzeci de minute mai târziu, ajunse la ea într-un Chevrolet din 1955, cu flăcări roșii și negre desenate pe apărătoare și un far spart. Beltik trase mașina la capătul aleii cu pavele. Beth îl urmărise de la fereastră și ieși pe verandă când el coborî din mașină. Beltik flutură din mână spre ea și apoi se duse la portbagaj. Era îmbrăcat cu o cămașă roșu-aprins și pantaloni mustar; în picioare avea o pereche de tenișI asortați cu cămașa. Beltik avea ceva, o iuțeală, o întunecime… Beth, amintindu-și

dinții săi stricați și modul nemilos în care juca șah, simți o reținere, revăzându-l.

Aplecat deasupra portbagajului, ridică o cutie de carton, grea, din câte se vedea, își suflă părul din ochi și veni spre ea, pe alee. Pe cutie scria cu roșu HEINZ TOMATO KETCHUP{58}; era desfăcută și conținea numai cărți.

O lăsă pe covorul din camera de zi și, fără prea multe rețineri, dădu la o parte de pe măsuța de cafea revistele doamnei Wheatley, mutându-le pe raftul cu reviste. Apoi începu să-și scoată cărțile din cutie, una câte una, citind titlurile mai întâi și așezându-le una peste cealaltă. A. L. Deinkopf, *Middle Game Strategy*{59}; J. R. Capablanca, *My Chess Career*{60}; Fornaut, *Alekhine's Games 1938–1945*{61}; Meyer, *Rook and Pawn Endings*{62}.

Beth mai văzuse unele dintre ele, iar pe altele le avea și ea. Dar cele mai multe îi erau necunoscute. Păreau groase și deprimante. Știa că avea foarte multe de învățat. Dar Capablanca nu studiase aproape niciodată, jucase bazându-se pe intuiție și pe talentul său nativ, în timp ce jucători mai puțin buni, precum Bogolubov și Grünfeld, memorau partidele pe de rost. Beth văzuse pe la turnee jucători stând nemișcați în scaune incomode, după ce partidele lor se terminaseră, ignorând lumea exterioară și studiind variații folosite la deschidere, strategia de mijloc ori de închidere. Nu se termina niciodată cu adevărat. Văzându-l pe Beltik cum scotea tacticos o carte după alta, Beth se simți obosită și dezorientată. Aruncă o privire spre televizor; o parte din ea își dorea să-l deschidă și să uite de șah pentru totdeauna.

— Lecturile mele de vară, spuse Beltik.

Beth dădu din cap, enervată.

— Și eu studiez. Dar am încercat întotdeauna să joc după ureche.

Beltik se opri cu trei volume cu coperțile uzate din *Shakhmatni Byulleten* în mână și se încruntă la ea.

— Ca Morphy, spuse el, sau Capablanca?

— Da, spuse Beth stânjenită.

Dădu din cap, sumbru, și puse teancul de culegeri pe jos, lângă măsuța de cafea.

— Capablanca l-ar fi bătut pe Borgov.

— Nu de fiecare dată.

— Dar la partidele importante, da.

Beth îi studie fața. Era mai tânăr decât își amintea. Dar mai crescuse și ea. Era un tânăr intransigent, totul la el părea intransigent.

— Mă crezi un înfumurat, nu-i așa? Beltik își permise un zâmbet mic. Toți suntem, spuse el. Așa e în șah.

Seara, în timp ce două porții de mâncare congelată se încălzeau în cuptor, cei doi pregătiseră partide în poziții de închidere pe două table. Tabla lui avea căsuțele verzi și bej, iar piesele grele, din plastic; a ei era din palisandru și arțar. Ambele seturi erau modelul Staunton{63}, utilizat de orice jucător serios. Ambele aveau regele înalt de peste zece centimetri. Beth nu-l invitase formal să rămână la prânz. Nici la cină. Se subînțelegea. El se dusese după mâncare la băcănia din apropiere, în vreme ce ea medita la o serie de mutări posibile cu turnul menite să evite, într-o partidă teoretică, remiza. În timp ce Beth pregătea prânzul, el îi ținu o prelegere despre cât de important era să fii în formă fizică bună și să dormi suficient. Tot el cumpărase și cina congelată.

— Trebuie să-ți ții mintea *deschisă,* spuse Beltik. Dacă te fixezi pe o idee, ca asta cu pionul calului de pe latura regelui, ești moartă. Ia uită-te…

Beth se întoarse să privească tabla de pe masa din bucătărie. Beltik stătea în picioare, cu o cană de cafea în mână, încruntându-se la tablă, cu barba sprijinită în cealaltă mână.

— La ce să mă uit? zise ea enervată.

El se aplecă, luă turnul alb și-l mută de cealaltă parte a tablei, în colțul din dreapta jos.

— Acum pionul lui de pe coloana turnului este legat.

— Așa, și?

— E obligat să mute regele acum, altfel va rămâne blocat mai târziu.

— Asta am înțeles, spuse, pe un ton mai blând. Dar ce nu înțeleg…

— Uită-te la pionii de lângă regină, de aici.

Indică spre cei trei pioni albi interconectați, de cealaltă parte a tablei. Beth merse spre masă, ca să vadă mai bine tabla.

— Poate face asta, spuse ea, și mută turnul negru două căsuțe.

Beltik își ridică privirea la ea.

— Încearcă.

— Bine. Beth se așeză în spatele pieselor.

În câteva mutări, Beltik ajunsese cu pionul nebunului pe rândul șapte; inevitabil, avea să-l promoveze în regină. Ca să-l oprească, trebuia sacrificat și turnul, și jocul. Avusese dreptate; regele trebuia mutat imediat după ce tura ajunsese în colțul din dreapta jos.

— Ai avut dreptate, spuse ea.

— Dar ai înțeles? E de undeva din Apărarea Alekhine, spuse el. Am găsit-o într-o carte.

Beltik se întoarse după miezul nopții la hotelul unde era cazat, iar Beth rămase trează mai multe ore citind cartea despre jocul de mijloc, fără să utilizeze tabla de șah, ci vizualizând totul cu ajutorul imaginației. Un lucru o deranja, dar nu insistă asupra lui. Nu mai putea vizualiza piesele la fel de ușor ca la opt-nouă ani. Încă o mai putea face, desigur, dar cu mult mai mult efort; uneori nu-și mai putea aminti unde fusese un pion sau un nebun și era obligată să refacă toate mutările în minte. Stând în vechiul fotoliu din care doamna Wheatley se uita la televizor, îmbrăcată în tricou și blugi, jucă până noaptea târziu, încăpățânându-se să-și folosească doar mintea și cartea. Din când în când clipea, privind de jur-împrejur, așteptându-se să o vadă pe doamna Wheatley șezând lângă ea, cu dresurile coborâte până la glezne și pantofii negri lângă fotoliu.

Beltik se întoarse a doua zi dimineața, la ora 9, cu încă o jumătate de duzină de cărți. În timp ce-și beau cafeaua, jucară câteva partide scurte, de cinci minute, pe masa din bucătărie. Beth le câștigă pe toate, decisiv; după a cincea partidă, Beltik se uită la ea dând din cap.

— Harmon, spuse, ești tare. Dar asta e improvizație.

Beth se uită la el.

— Ce dracu' zici?! Te-am făcut praf de cinci ori.

El o privi cu răceală peste masă și luă o gură de cafea.

— Eu sunt Maestru, spuse, și n-am jucat mai bine în viața mea. Dar nu sunt nici pe departe ca adversarii pe care-i vei întâlni, dacă vrei să mergi la Paris.

— Pot să-l bat pe Borgov, dacă mai lucrez un pic.

— Poți să-l bați pe Borgov, dacă o să lucrezi un pic mai mult. Câțiva ani mai mult. Ce dracu' crezi că e? Vreun campion din Kentucky, ca mine?! Borgov este campion mondial.

— Dar…

— Niciun dar, spuse Beltik. Borgov ne putea bate pe amândoi și când avea zece ani. Știi ceva despre cariera lui?

Beth se uită la el.

— Nu, nu știu.

Beltik se ridică de la masă și plecă în camera de zi, cu pas decis. Scoase din teancul de lângă tabla lui Beth o carte cu copertele verzi și o aduse la bucătărie. O aruncă pe masă, în fața ei. *Vasily Borgov: My Life în Chess*{64}.

— Citește-o în seara asta, spuse. Citește partidele din Leningrad 1962 și studiază modul în care joacă închiderile cu combinații turn-pion. Și partidele cu Larcenko și cu Spasky.

Își luă cana aproape goală de cafea.

— Poate înveți ceva.

***

Era prima săptămână din iunie. Cameliile japoneze își deschiseseră florile la fereastra din bucătărie. Rododendronii doamnei Wheatley începuseră să înflorească, iar iarba avea nevoie să fie tunsă. Se auzeau păsărelele. Era o săptămână minunată de primăvară în Kentucky.

Uneori, noaptea târziu, după ce pleca Beltik, Beth ieșea în curte să simtă căldura pe obraji și să respire adânc aerul curat și călduț. Dar, în restul timpului, ignora lumea exterioară. Șahul o capturase într-un mod nou. Flacoanele de calmante din Mexic rămăseseră neatinse pe noptieră; cutiile de bere rămăseseră în frigider. După câteva minute afară, în curte, se întorcea în casă și-și petrecea ore în șir citind cărțile de la Beltik, apoi urca

scările și adormea imediat, epuizată.

— Mâine ar trebui să mă mut într-un apartament, îi spusese Beltik într-o joi după-amiază. Costul camerei de hotel mă omoară.

Erau în mijlocul apărării Benoni. Beth tocmai mutase pion la e5, cum o învățase el, la a opta mutare, despre care Beltik spunea că fusese inventată de un șahist pe nume Mikenas. Beth își luă ochii de la poziție.

— Unde este? Apartamentul.

— New Circle Road. Nu o să mai pot veni așa des.

— Nu e așa departe.

— Poate că nu. Dar o să mă înscriu la facultate. Și mă angajez cu jumătate de normă.

— Ai putea să te muți aici. Gratis.

Beltik o privi lung și zâmbi. În definitiv, nu avea dinții chiar așa urâți.

— În sfârșit! spuse el. Credeam că n-o să mă mai inviți.

***

Nu se mai dedicase atât de mult șahului de când era mică. Beltik era la cursuri trei zile după-amiaza și două zile dimineața. Între timp, Beth își petrecea timpul studiind din cărțile de la el. Juca în minte, partidă după partidă, învățând noi variații, observând diferențele stilistice în atac și în apărare, mușcându-și uneori buzele de bucurie din cauza unei mutări extraordinare sau a unei poziții extrem de subtile. Alteori se lăsa pradă descurajării în fața profunzimii infinite a jocului de șah, mutare după mutare, amenințare după amenințare, complicație după complicație. Auzise de codul genetic, despre cum dă formă ochilor sau mâinilor, cu ajutorul informațiilor din proteine. Acid dezoxiribonucleic. Conține un set întreg de informații pentru a construi sistemul respirator și pe cel digestiv sau pentru a ne face să ajungem să simțim strângerea mânuței unui bebeluș. La fel era și șahul. Geometria unei poziții putea fi citită și recitită fără să epuizezi vreodată toate posibilitățile. Oricât de adânc ai fi privit, sub un strat găseai altul și apoi altul…

Sexul, considerat o chestiune complexă, era revigorant de simplu. Cel puțin pentru Beth și Harry. Împărțeau patul din a doua noapte după ce se mutase la ea. Durase zece minute, punctat de câteva gemete. Beth nu avu orgasm, iar Harry era un tip destul de reținut. După, el plecă în patul lui, iar ea adormi ușor. Mintea nu-i era plină de instantanee de iubire, ci de mese din lemn și de table de șah, tot din lemn. A doua zi dimineață, la micul dejun, jucară șah. Din degetele lui Beth combinațiile curgeau și se răspândeau pe tablă ca o grădină care înflorea. Îl bătu la patru partide rapide, aproape fără să privească tabla, lăsându-l să joace de fiecare dată cu albele.

În timp ce el spăla vasele, îi vorbea despre Philidor, eroul lui. Philidor fusese un muzician francez, care jucase la Paris și la Londra legat la ochi.

— Citesc uneori despre jucătorii de altădată și mi se pare totul așa ciudat, spuse ea. Nici nu-mi vine să cred că era șah, cu adevărat.

— Ai prejudecăți, zise Beltik. Bent Larsen joacă Apărarea Philidor.

— Mi se pare prea înghesuită. Iar nebunul regelui rămâne blocat.

— E o apărare solidă, zise el. Ce voiam să-ți spun despre Philidor, de fapt, e că Diderot i-a scris o scrisoare. Îl știi pe Diderot?

— Revoluția franceză?

— Mda. Philidor ținea spectacole legat la ochi, făcându-și praf creierul, sau, mă rog, ce or fi considerat ei că era pe-atunci, în secolul al XVIII-lea. Diderot i-a scris: *„Este stupid să risti să-ți pierzi mințile de dragul vanității."* Mă gândesc la asta uneori, când îmi storc creierii analizând tabla de șah. Harry o privi în tăcere o vreme. Mi-a plăcut azi-noapte, spuse apoi.

Beth intuia că lui Beltik nu-i stătea în fire să vorbească despre asta, iar pentru ea totul era confuz încă.

— Koltanowski nu joacă mereu legat la ochi? zise ea. Și nu e nebun.

— Știu. Dar Morphy a luat-o razna. Și Steinitz. Morphy credea că oamenii încearcă să-i fure pantofii.

— Poate credea că pantofii lui sunt nebuni.
— Mda, făcu el.
— Hai să jucăm șah.

***

Pe la finalul celei de-a treia săptămâni, Beth citise toate culegerile *Shakhmatni* și cam toate celelalte cărți despre șah aduse de el. Într-o zi studiau împreună o poziție, după ce Harry se întorsese de la cursul de inginerie. Beth încerca să-i arate de ce o anumită mutare cu regele era, de fapt, mai puternică decât părea.

— Fii atent, spuse ea începând să mute cu repeziciune piesele. Capturezi cu calul și apoi pionul acesta avansează. Dacă pionul nu avansează, nebunul rămâne blocat. Și, dacă o face, cade celălalt pion. Țac! Și luă pionul de pe tablă.

— Și cum rămâne cu celălalt nebun? Ăsta.

— Of, măi Harry! exclamă ea. E șah după ce mută pionul și se face schimbul cu calul. Nu înțelegi?

Beltik se blocă și o privi.

— Nu. Nu înțeleg, răspunse. Nu-mi dau seama atât de repede.

Beth se uită la el.

— Mi-ar plăcea să poți, spuse pe un ton placid.

— Ai o minte prea ascuțită pentru mine.

Beth percepu că, dincolo de furie, Harry se simțea rănit și se îndulci.

— Nici eu nu le văd întotdeauna, spuse.

Harry clătină din cap.

— Ba le vezi, spuse. Acum le vezi.

***

Sâmbătă au început o partidă în care Beth a jucat cu un cal mai puțin. Harry încerca să se poarte de parcă nu era mare lucru, dar Beth vedea că ura situația. Ca să poată juca o partidă echilibrată, singura posibilitate era să-i ofere un avantaj. Dar

chiar și cu un cal în minus și lăsându-l să joace cu albele, Beth tot îl învinse.

Nici în noaptea aceea, nici în cea care urmase Harry nu se dusese la ea în pat. Beth nu simțea lipsa sexului, care însemna prea puțin pentru ea, dar ceva îi lipsea. În a doua noapte nu reuși să adoarmă și se ridică din pat pe la două. Se duse la frigider și-și luă una dintre cutiile de bere ale doamnei Wheatley. Se așeză în fața tablei și-ncepu să mute piesele aleatoriu, sorbind din bere. Repetă câteva partide jucând Gambitul Damei: Alekhme – Yates; Tarrasch – von Scheve; Lasker – Tarrasch. Pe prima o memorase cu ani în urmă, la librăria lui Morris; pe celelalte două le analizase împreună cu Beltik, în prima lor săptămână. În ultima era o poziție superbă, la a cincisprezecea mutare – pion în căsuța a patra pe coloana turnului – care aducea o moarte dulce cum numai un pion o putea face. Lăsă așa tabla și o privi vreme îndelungată, cât bău doua cutii de bere. Era o noapte caldă și fereastra de la bucătărie era deschisă; fluturii de noapte se loveau continuu de plasă și, undeva în depărtare, se auzea lătrând un câine. Rămase la masă, îmbrăcată cu halatul roz și pufos al doamnei Wheatley, bând berea doamnei Wheatley. Se simțea relaxată și bine în pielea ei. Era bucuroasă că era singură. În frigider mai erau trei beri. Le termină pe toate. Se duse înapoi la culcare și dormi liniștită până la nouă dimineața.

***

Luni, la micul dejun, Harry îi spuse:

— Te-am învățat tot ce știu.

Beth dădu să răspundă, dar tăcu.

— Trebuie să mă pun cu burta pe carte. Ar trebui să fiu inginer electrician, nu un jucător de șah ratat.

— Bine, spuse ea. M-ai învățat foarte multe.

Rămaseră în tăcere câteva minute. Beth termină de mâncat omleta și duse farfuria în chiuvetă.

— Mă mut în apartamentul acela, spuse Beltik. E mai aproape de universitate.

— Bine, spuse Beth, stând la chiuvetă, cu spatele la el.

După-amiază, Beltik plecase deja. Beth scoase din congelator o porție de mâncare, dar nu porni cuptorul. Era singură în casă, simțea un nod în stomac și nu știa încotro să o apuce. Nu voia să vadă niciun film, nici să sune pe cineva și nici de citit nu avea chef. Urcă scările și merse în cele două dormitoare. Rochiile doamnei Wheatley încă mai atârnau în dulapuri, iar o jumătate de flacon de calmante era încă pe noptieră, lângă patul nefăcut. Tensiunea pe care o simțea nu voia să dispară. Doamna Wheatley se dusese, corpul ei era îngropat într-un cimitir de la marginea orașului, iar Harry Beltik plecase cu tabla de șah și cu cărțile sale, fără să-și ia la revedere. Pentru o clipă, își dorise să strige la el să rămână cu ea, dar nu spusese nimic, iar el coborâse treptele și intrase în mașină.

Luă flaconul de pe noptieră, puse trei pastilele verzi în palmă, apoi o a patra. Ura să fie singură. Înghiți cele patru pastile fără apă, cum făcea când era mică.

După-amiază își cumpără o friptură și un cartof de copt de la Kroger. Înainte de a merge cu cărucțul la casă, trecu pe la raionul de băuturi și își luă o sticlă de vin de Burgundia de 75 de ml. În seara aceea se uită la televizor și se îmbătă. Adormi pe canapea, abia reușind să ajungă să stingă televizorul.

În timpul nopții se trezise de câteva ori cu senzația că se învârte camera cu ea. Îi venea să vomite. Mai târziu, când se duse sus la culcare, descoperi că era complet trează și cu mintea extrem de limpede. O ardea stomacul și ținea ochii larg deschiși în camera întunecată, de parcă ar fi căutat lumina. Simțea o durere ascuțită în ceafă. Se întinse, găsi flaconul de calmante și mai luă câteva. În cele din urmă, adormi din nou.

A doua zi de dimineață se trezi cu o durere de cap groaznică, dar decisă să dea curs carierei sale în șah. Doamna Wheatley era moartă. Harry Beltik plecase. Campionatul Statelor Unite avea loc peste trei săptămâni; primise invitația să participe înainte de a pleca în Mexic și, dacă voia să-l câștige, trebuia să-l bată pe Benny Watts. În timp ce cafeaua bolborosea în bucătărie, își turnă vinul rămas de seara, aruncă sticla goală și găsi două cărți pe care le comandase de la Morris în ziua în care sosise invitația.

Una era despre partidele record de la Campionatul Statelor Unite, iar cealaltă se numea *Benny Watts: My Fifty Best Games of Chess*.[65] Pe copertă era chipul de Huckleberry Finn al lui Benny. Văzându-l, se strâmbă la amintirea înfrângerii, la încercarea ei nebunească de a-i dubla pionii. Își luă o ceașcă de cafea și deschise cartea, uitând de mahmureală.

Până la prânz analizase șase dintre jocuri și i se făcuse foame. La două străzi distanță se afla un mic restaurant, din cele unde găseai ficat cu ceapă în meniu și suporturi pentru brichete la casă. Își luă cartea cu ea și continuă să citească, în timp ce-și mânca hamburgerul și cartofii prăjiți. Când sosi tortul cu lămâie, cu blatul prea gros și prea dulce, o apucă un dor subit de doamna Wheatley și de deserturile franțuzești pe care le mâncaseră împreună, la Cincinnati, la Houston… Îndepărtă gândul, își comandă o cafea și termină de citit partida la care ajunsese: Indiana Regelui, cu nebunul negru în *fianchetto,* în colțul din dreapta sus al tablei, privind spre diagonala din fața sa și pregătit să se arunce în bătălie. După ce nebunul ajunsese în colț, negrul jucase pe partea regelui, iar albul, pe partea reginei. Foarte civilizat. Benny câștigase ușor cu negrele.

Beth plăti nota și plecă. Tot restul zilei și până la ora 1 noaptea, repetă toate partidele din carte. Când termină, știa mult mai multe despre Benny Watts și despre șahul de precizie decât știuse vreodată. Luă două calmante din cele cumpărate în Mexic și se băgă în pat. Adormi pe loc. Se trezi binedispusă a doua zi, la 9 jumătate. În timp ce fierbea ouăle pentru micul dejun, alese o carte de studiat dimineață: *Paul Morphy and the Golden Age of Chess*[66]. Era o carte veche, depășită în unele privințe. Avea diagramele decolorate, înghesuite și distingeai cu greu care erau piesele negre și care cele albe. Dar ceva în ea se înfiora de bucurie numai la numele lui Paul Morphy și la ideea acelui bizar copil-minune din New Orleans, de familie bună, avocat, fiu de judecător la Curte Supremă care în tinerețe uimise lumea șahului, pentru ca apoi să renunțe complet la joc, dispărând, diagnosticat cu paranoia. Murise înainte de vreme. Când Morphy juca Gambitul Regelui, își sacrifica nebunii și caii de parcă abandona, pentru ca apoi să mute, atacând cu o viteză

ameţitoare regele de negru. Nu mai existase nimeni ca el înainte, şi nici nu se mai născuse altcineva pe măsura lui. Simţea fiori pe şira spinării doar deschizând cartea şi citind lista de partide: Morphy – Lowenthal; Morphy – Harrwitz; Morphy – Anderssen, urmate de datele din 1850. La Paris, Morphy stătea treaz nopţile de dinaintea partidelor, bând cafele şi discutând cu oameni necunoscuţi, iar a doua zi juca precum un rechin, dar manierat, impecabil îmbrăcat, zâmbitor, mutând piesele cu mâinile sale fine, feminine, cu venele vizibile sub pielea translucidă, strivind maeştrii Europei unul după celălalt. Cineva îl numise „mândria şi mâhnirea şahului". Ar fi fost extraordinar dacă el şi Capablanca ar fi fost contemporani, să fi jucat împreună!

Începu să joace o partidă din 1857 dintre Morphy şi cineva pe nume Paulsen. Mai erau trei săptămâni până la Campionatul Naţional. Şi venise vremea să fie câştigat de o femeie. Venise vremea ca ea să-l câştige.

ZECE

Când intră în cameră văzu un tânăr subțirel, îmbrăcat cu blugi albaștri, decolorați și cu o cămașă din denim asortată, așezat la una dintre mese. Părul blond îi ajungea până la umeri, aproape. Abia când ridică fruntea și o salută realiză că era Benny Watts. În fotografia de pe coperta revistei *Chess Review*, cu doar câteva luni înainte, avea părul lung, dar nu așa de lung. Părea palid, slab și foarte calm. Oricum Benny fusese calm dintotdeauna.

— Bună, îi spuse ea.

— Am citit despre partida cu Borgov. Benny zâmbi. Cred ca te-ai simțit îngrozitor.

Beth îl cercetă suspicioasă, dar chipul lui era deschis și plin de compasiune. În plus, nu-l mai ura că o învinsese; acum ura un singur jucător, care se afla în Rusia.

— M-am simțit ca o fraieră, spuse.

— Știu. Benny clătină din cap. Simți neputință. Dar trece și toate te fac să crești.

Beth se uită la el. Jucătorii de șah nu vorbeau cu atâta ușurință despre umilințe, nu-și recunoșteau slăbiciunea. Tocmai voia să spună și ea ceva, când directorul de turneu anunță:

— Cinci minute până la începerea partidelor.

Îl salută pe Benny cu o aplecare a capului, cu un început de zâmbet și plecă la masa ei.

Nu exista vreun chip pe care să nu-l fi văzut deja la vreun turneu sau în fotografiile din *Chess Review.* Apăruse și ea pe coperta revistei, la șase luni după ce Townes o fotografiase în Los Angeles, în camera lui de hotel. Jumătate dintre jucătorii prezenți în campusul acestui orășel din Ohio apăruseră, la un moment dat, pe coperta revistei. Bărbatul cu care juca acum prima ei partidă, un maestru de vârstă mijlocie, pe nume Phillip Resnais, era pe coperta celui mai nou număr al revistei. Erau paisprezece jucători, mulți dintre ei Mari Maeștri. Beth era singura femeie.

Jucau într-un fel de sală de conferințe, pe table verde-închis,

la mese așezate de-a lungul peretelui, cu lumini fluorescente încastrate în tavan. Pe un perete albastru se afla un șir de ferestre mari, dincolo de care se vedeau tufișuri, copaci și o mare parte a campusului. La un capăt al camerei erau cinci rânduri de scaune pliante; pe hol era un afiș pe care scria *Taxă de vizitator – patru dolari pe sesiune.* În timpul primei partide erau cam douăzeci și cinci de spectatori. Deasupra fiecăreia dintre cele șapte mese de joc erau agățate de perete afișe care replicau partidele jucate. Cei doi directori se mutau în liniște de la una la cealaltă pentru a le actualiza, după ce un jucător făcea o mutare. Scaunele spectatorilor erau pe o platformă din lemn pentru a le oferi o vedere asupra suprafețelor de joc.

Dar totul era cam de mâna a doua, chiar și Universitatea unde jucau. În ciuda faptului că acolo se aflau cei mai buni jucători din țară, sentimentul era unul de turneu de liceu. Dacă ar fi fost vorba de golf sau de tenis, ea și Benny Watts ar fi fost înconjurați de reporteri, nu ar juca la lumina neoanelor, pe table din plastic cu piese din plastic ieftin, urmăriți de câteva persoane politicoase, de vârstă mijlocie, care nu aveau nimic mai bun de făcut.

Phillip Resnais părea să ia totul foarte în serios, dar ei îi venea să se ridice și să plece. Însă nu o făcu. Când el mută pionul la e4, ea avansă cu pionul la e5, deschizând cu Apărarea Siciliană. Acum se afla în mijlocul Atacului Rossolimo-Nimzovici și obținu egalitate la a unsprezecea mutare, cu pion la d3. Studiase mutarea cu Beltik și funcționase exact cum prevăzuse el.

La a paisprezecea mutare îl pusese deja pe fugă, iar a douăzecea fu cea decisivă. Phillip Resnais cedă la mutarea douăzeci și șase. Beth privi în jur la partidele în curs și începu să se simtă mai bine în legătură cu totul. Va fi interesant să devină Campioana Statelor Unite. Dacă îl va putea învinge pe Benny Watts.

***

Avea o cameră mică, într-unul dintre cămine; baia era pe hol.

Era mobilată auster, în schimb părea că nu mai locuise nimeni acolo, ceea ce îi plăcea. În primele câteva zile mânca singură la cantină, iar serile și le petrecerea ori la biroul din camera ei, ori în pat, studiind. Luase cu ea o valiză de cărți despre șah. Le aliniase frumos pe birou, sprijinite de perete. Mai luase cu ea și calmante, în caz de necesitate, dar în prima săptămână nici măcar nu deschisese flaconul. Partidele zilnice mergeau ca unse și, în ciuda faptului că unele duraseră trei, patru ore extenuante, nu fusese niciodată în pericol să piardă. Cu trecerea timpului, ceilalți jucători începură să o privească cu din ce în ce mai mult respect. Beth se simțea serioasă, profesionistă, stăpână pe sine.

Benny Watts se descurcase la fel de bine ca ea. Partidele erau tipărite în fiecare seară la un Xerox din biblioteca universității, iar copiile erau distribuite jucătorilor și spectatorilor. Beth le relua, seara sau dimineața, unele pe tabla ei de șah, dar pe cele mai multe, în minte. Studia de fiecare dată partida jucată de Benny mutând, la propriu, piesele, studiind cu atenție modul în care jucase. Rundă după rundă, în cadrul turneului, fiecare jucător se întâlnea cu toți ceilalți participanți; Beth avea să joace cu Benny la a unsprezecea partidă.

Pentru că erau prevăzute treisprezece partide, iar turneul dura două săptămâni, jucătorii aveau o zi liberă, prima duminică. Beth dormi până târziu în dimineața aceea, își făcu un duș lung și apoi se plimbă prin campus. Era foarte liniștit, cu peluze bine îngrijite, ulmi și câte un petic de flori ici-colo – o duminică dimineață senină în Vestul Mijlociu, dar Beth simțea că-i lipsește competiția din timpul partidelor. Pentru o clipă luă în considerare ideea de a merge pe jos până în oraș unde, auzise ea, erau o mulțime de locuri bune de băut o bere, dar renunță, ar fi fost o idee proastă. Nu voia să-și mai ucidă alți neuroni. Se uită la ceas; era ora unsprezece. Se îndreptă spre Clădirea Sindicatului Studenților, unde se afla cantina. Voia să-și ia o cafea.

La parter era un foaier foarte drăguț, cu panouri din lemn pe pereți. Când intră, Benny Watts stătea pe o canapea de culoarea mușt arului, în capătul cel mai îndepărtat al sălii, cu o tablă de șah și un ceas pe masă, în fața lui. Lângă el se aflau alți doi

jucători, iar el le zâmbea, explicând ceva în legătură cu partida din fața lui.

Beth se îndrepta spre scară când îl auzi pe Benny strigând-o.

— Vrei să ni te alături?

Șovăi, se întoarse și se îndreptă spre el. Recunoscu imediat și ceilalți doi jucători; pe unul dintre ei îl învinsese cu două zile în urmă, jucând Gambitul Damei.

— Beth, spuse el, uită-te la asta. Albul mută. Tu ce ai face?

Beth studie tabla un moment.

— Lopez?

— Corect.

Era un pic iritată. Voia o ceașcă de cafea. Poziția era delicată și necesita concentrare. Ceilalți jucători rămaseră tăcuți. Apoi Beth văzu ce trebuia făcut. Se aplecă, fără să spună nimic, luă calul din a treia căsuță de pe coloana regelui și-l mută pe linia reginei, în a cincea căsuță.

— *Ați văzut?!* le zise Benny celorlalți.

— Poate că ai dreptate, spuse unul dintre ei.

— Nu *poate*, sigur așa e. Și Beth consideră la fel. Mutarea cu pionul e prea slabă.

— Cu pionul funcționează doar dacă el mută nebunul, spuse Beth, simțindu-se mai bine.

— Exact! sublinie Benny.

Era îmbrăcat cu blugi și o bluză largă, albă.

— Te bagi la câteva partide skittles, Beth?

— Mă duceam după o cafea, spuse ea.

— Se duce Barnes să-ți ia. Nu-i așa, Barnes?

Un tânăr masiv, cu înfățișare blândă, care era Mare Maestru, încuviință.

— Zahăr și frișcă?

— Da.

Benny scoase un dolar din buzunarul pantalonilor. Îi întinse bancnota lui Barnes.

— Ia-mi și mie un suc de mere. Dar nu în pahar de plastic. Într-un pahar de sticlă.

Benny așeză ceasul lângă tablă. Întinse către Beth mâinile în care ținea cei doi pioni ascunși, iar ea alese; avea să joace cu

albele.

— Vrei să pariem pe ceva? o întrebă Benny, după ce aranjă piesele.

— Să pariem?

— Putem juca pe 5 dolari partida.

— Încă nu mi-am primit cafeaua.

— Vine.

Beth îl văzu pe Barnes traversând în grabă încăperea cu un pahar de suc și unul alb, din plastic.

— Bine, spuse ea. Cinci dolari.

— Tu ia o gură de cafea, și eu îți pornesc ceasul.

Beth luă paharul de plastic de la Barnes, bău o gură sănătoasă, apoi puse paharul jumătate gol pe masă.

— Dă-i drumul, îi spuse ea lui Benny.

Se simțea foarte bine. Dimineața de primăvară era, într-adevăr, frumoasă, dar ce iubea ea cu adevărat era asta.

Benny o bătu după trei minute. Ea jucase bine, dar el jucase impecabil, mutând aproape imediat după ea, anticipând orice încerca ea să facă. Beth îi întinse o bancnotă de cinci dolari din portofelul pe care-l avea în buzunar, apoi aranjară iar piesele. Era rândul lui Beth să joace cu negrele. Acum erau patru alți jucători lângă ei, privindu-i.

Beth încercă Apărarea Siciliană împotriva pionului de la e4, dar el o desființă cu Gambitul Pionului și-o obligă la o deschidere neregulată. Era incredibil de rapid. Reuși să-l bage în bucluc la jocul de mijloc cu două turnuri pe o coloană deschisă, dar el le ignoră și atacă la centru, lăsând-o să-i dea șah de două ori și să-i expună regele. Dar când ea încercă să-și utilizeze calul ca să-i dea mat, Benny se dezlănțui mai întâi asupra reginei ei, apoi asupra regelui ei, blocând-o într-o rețea de maturi. Beth cedă înainte ca el să poată face mutarea fatală.

De data asta îi dădu o bancnotă de zece, iar el i-o înapoie pe cea de cinci.

Avea la ea șaizeci de dolari în buzunar și mai mulți bani în cameră.

Până la prânz, se adunaseră peste patruzeci de persoane să-i privească. Majoritatea participanților la turneu erau acolo, plus

o parte dintre spectatorii care asistau în mod regulat la partide, studenți și un grup de bărbați care, probabil, erau profesori. Ea și Benny continuau să joace. Nici măcar nu mai vorbeau între o partidă și cealaltă. Beth câștigă a treia partidă apărându-se magnific exact înainte ca timpul ei să se termine, dar le pierdu pe următoarele patru și o cedă pe a cincea. Unele poziții erau extraordinar de complexe, dar nu era timp de analizat. Era palpitant și frustrant, în același timp. Niciodată în viața ei nu fusese învinsă de atâtea ori și, în ciuda faptului că erau doar niște partide de cinci minute, nimic serios, simțea că se îneacă de umilință. Nu mai trecuse niciodată prin așa ceva. Jucase extraordinar, urmărea jocul cu precizie, răspundea cu acuratețe la fiecare amenințare, creând la rândul ei amenințări pline de forță, dar nu însemna nimic. Benny părea să aibă niște resurse dincolo de puterea ei de înțelegere și câștiga partidă după partidă. Beth se simțea neajutorată. În ea creștea un sentiment mut de indignare.

La final, îi înmână ultimii cinci dolari pe care-i mai avea. Se făcuse cinci și jumătate după-amiaza. Lângă tablă se adunase un șir de pahare goale din plastic. Fu aplaudată când se ridică să plece, iar Benny îi întinse mâna. Ea ar fi vrut să-i tragă una, dar nu zise nimic. În încăpere se auzeau aplauze răzlețe.

La plecare o opri bărbatul cu care jucase la începutul săptămânii, Phillip Resnais.

— Eu nu mi-aș face prea multe griji, îi spuse. Benny joacă șah rapid ca oricine din lume. Nu înseamnă cine știe ce.

Beth încuviință scurt și-i mulțumi. Când ieși afară, în soarele după-amiezii târzii, se simți ca o fraieră.

Seara rămase în cameră. Luă calmante. Patru.

Dimineață se simțea odihnită, dar tot fraieră. Odată, Doamna Wheatley zisese că lucrurile puteau fi văzute pieziș; așa arătau pentru Beth când se trezi din somnul profund, chimic. Însă nu se mai simțea umilită așa cum se simțise după ce o bătuse Benny. Luă flaconul de pe noptieră, îi puse capacul și-l strânse. Nu era bine să mai ia. Nu înainte ca turneul să se încheie. Brusc, îi veni în minte ziua de joi, când avea să joace împotriva lui Benny, dar băgă pastilele în sertar și se îmbrăcă. Luă micul

dejun devreme și bău trei cafele. Apoi făcu o plimbare în pas vioi prin centrul campusului, jucând în minte una dintre partidele din cartea lui Benny Watts. Era genial, își spuse ea, dar nu imbatabil. Și, oricum, mai erau trei zile până când avea să-l înfrunte.

Partidele începură la ora unu și continuară până la patru, cinci după-amiaza. Partidele amânate se jucau ori seara, ori în dimineața următoare. Până la prânz, mintea îi era limpede, iar când își începu partida de la ora unu, contra unui californian înalt și tăcut, îmbrăcat cu un tricou Black Power, Beth era pregătită. Deși avea o tunsoare afro, era caucazian, ca toți cei prezenți. Răspunse la Deschiderea Engleză cu doi cai, transformând-o într-o partidă cu patru cai și decise, deși de obicei nu juca așa, să-l oblige la schimburi pentru a ajunge până la închidere. Funcționă perfect, Beth era mândră de modul în care-și jucase pionii; când adversarul ei cedă partida, Beth avea un pion pe rândul șase și al doilea pe rândul șapte. Fusese mai ușor decât își imaginase; faptul că studiase închiderile cu Beltik dădea roade.

Seara, la cantină, Benny Watts i se alătură la masă când ea își mânca desertul.

— Beth, spuse, o să fie care pe care.

Ea își ridică ochii de la orezul cu lapte.

— Încerci să mă intimidezi?

Benny râse.

— Deloc. Pot să te bat și fără să te intimidez.

Beth continuă să mănânce fără să spună nimic.

— Am venit să-ți spun că-mi pare rău pentru ieri Nu am urmărit să te umilesc.

Beth luă o gură de cafea.

— A, nu?

— Nu. Voiam un pic de acțiune.

— Și bani, spuse Beth.

Deși nu despre asta era vorba.

— Ești cel mai bun jucător de aici, spuse el. Am citit partidele tale. Ataci ca Alekhine.

— Mi-ai ținut bine piept, ieri.

— Nu se pune. Cunosc șahul rapid mult mai bine decât tine. Joc des când sunt la New York.

— M-ai bătut în Las Vegas.

— Asta a fost demult. Ai ținut morțiș să-mi dublezi pionii. Acum nu aș mai scăpa la fel de ieftin.

Beth își termină cafeaua în tăcere, în timp ce el mânca și-și bea laptele. Îi lăsă să termine apoi îl întrebă:

— Repeți partidele în minte când ești singur? Vreau să spun, dacă le joci iar, cap-coadă.

Benny zâmbi.

— Nu toți fac asta?

***

În seara aceea își îngădui să se uite la televizor în foaierul din Clădirea Sindicatului Studenților. Benny nu era acolo, dar erau alți câțiva jucători. Când se întoarse în cameră se simți singură. Era primul ei turneu de când murise doamna Wheatley. Îi simțea lipsa. Își luă cartea despre închideri din colecția de pe birou și se puse pe studiat. Benny avea dreptate. Și fusese drăguț din partea lui să-i spună lucrurile acelea. În plus, se obișnuise cu părul lui de-acum; îi plăcea, așa lung cum era. Chiar avea un păr frumos.

Câștigă partida de marți și pe cea de miercuri. Benny încă mai juca, miercuri, când ea terminase. Se îndreptă spre masa lui și văzu imediat că nu era tocmai aproape de victorie. Își ridică privirea la ea și zâmbi.

— Mâine, mimă din buze.

La marginea campusului se afla un loc de joacă pentru copii. Se îndreptă într-acolo, sub lumina lunii, și se așeză într-un leagăn. Ce-și dorea cu adevărat era ceva de băut, dar nu-și dădea voie. O sticlă de vin roșu și un pic de brânză. Apoi câteva pastile și somn. Însă nu putea. Dimineață trebuia să se trezească cu mintea limpede, pregătită să-l înfrunte pe Benny Watts, la ora 1. Poate, totuși, ar fi fost bine să ia o pastilă. Sau două. O să ia două. Se legănă înainte și-napoi o vreme, ascultând scârțâitul lanțului care ținea leagănul. Apoi porni decisă spre cămin. Luă

două pastile, dar tot avu nevoie cam de o oră până să adoarmă.

***

Ceva în modul respectos în care o priveau și directorii, și ceilalți jucători îi spunea că tot turneul se învârtise în jurul acestui moment. Ea și Benny erau singurii jucători care ajunseseră până aici cu scor perfect, fără nici măcar o partidă cedată. Când se juca pe runde nu existau mese cu prioritate; așa că aveau să joace la a treia masă din rândul care începea de la ușa amfiteatrului. Toată atenția era concentrată pe masa lor, iar spectatorii, care deja își ocupaseră locurile, plus cei câțiva care stăteau în picioare, făcură liniște în momentul în care Beth se așeză la locul ei. Benny intră un minut mai târziu; apariția sa provocă un val de șoapte. Beth își plimbă ochii peste mulțime. Un gând care tot îi stăruise în minte se concretiză în acel moment: ei doi erau cei mai buni jucători din America.

Benny purta cămașa de denim decolorată și avea la gât un lănțișor cu un medalion din argint. Își suflecase mânecile ca un muncitor. Nu mai zâmbea și arăta mult mai în vârstă de cei douăzeci și patru de ani ai săi. Aruncă o privire scurtă mulțimii, o salută pe Beth cu o înclinare imperceptibilă a capului, și-și fixă ochii pe tablă când directorul de turneu anunță începerea partidelor. Benny juca cu albele. Beth apăsă butonul ceasului.

Benny mută pion la e4 iar ea, fără ezitare, răspunse cu pion la c5: Apărarea Siciliană. El mută calul de pe latura regelui, iar ea pion la e6. Nu avea niciun rost să folosească vreo deschidere mai puțin cunoscută împotriva lui Benny. Oricum el se pricepea la deschideri mult mai bine decât ea. Jocul de mijloc era locul potrivit să-l prindă, asta dacă reușea să-și construiască un atac, înainte să o facă el. Dar mai întâi trebuia să echilibreze jocul, anulându-i avantajul oferit de faptul că juca cu albele.

O încerca din nou senzația aceea pe care o mai simțise în Mexico City, când jucase împotriva lui Borgov: parcă era un copil care încerca să păcălească un adult. După a doua mutare, îl privi pe Benny pe deasupra tablei. Avea o expresie serioasă și calmă; se simți nepregătită să joace împotriva lui. Dar nu era

așa. Undeva, în adâncul ei, știa că în Mexico City impresionase un număr mare de profesioniști, înainte de a se pierde cu firea în partida contra lui Borgov, și că la acel turneu bătuse Mari Maeștri unul după celălalt, și că la opt ani, când juca împotriva domnului Shaibel, la Methuen Home, nu fusese stângace, dimpotrivă, reușise lucruri remarcabile, ca un profesionist. Cu toate acestea, oricât de ilogic părea, în momentul acesta se simțea o începătoare.

Benny cugetă mai multe minute și făcu o mutare neobișnuită. În loc să joace pionul reginei, avansă cu pionul nebunului pe rândul patru. Îl pusese acolo, neprotejat, în fața pionului ei. Beth îl privi un minut, întrebându-se ce strategie avea în minte Benny. Țintea legătura Maróczy, urmând însă o secvență diferită? Era ceva nou, gândit probabil special pentru această partidă. Și, dintr-odată, se simți stânjenită, conștientă de faptul că, deși studiase toate partidele din cartea lui Benny, ea nu pregătise nicio strategie specială pentru azi și că făcuse cum făcea întotdeauna când era vorba de șah: venise înarmată cu intuiția ei și pregătită de atac.

Apoi începu să realizeze că nu era nimic sinistru în mutarea lui Benny, nimic cu care să nu se descurce, îi era clar că nu trebuia să-i facă jocul. Putea refuza invitația. Dacă muta calul pe linia nebunului, mutarea lui ar fi fost irosită. Poate că Benny doar încerca marea cu degetul, în căutarea unui avantaj rapid, așa cum făcea când juca șah rapid. Beth înaintă cu calul. *Fie ce-o fi!* cum ar fi zis Alma Wheatley.

Benny mută pion la d4; Beth i-l captură, iar el îi luă pionul cu calul. Beth înaintă cu al doilea cal și aștepta ca el să facă la fel. Dacă o făcea, avea să i-l lege mai întâi, pentru ca apoi să i-l captureze, ca să-i dubleze pionii. Mutarea pe care Benny o făcuse cu pionul reginei avea să-l coste și, chiar dacă avantajul era minor, era totuși un avantaj.

Dar Benny nu mută calul. Ci i-l captură pe al ei. Era clar că nu voia pioni dublați. Beth trecu peste, apoi îi captură piesa, la rândul ei. Era uluitor; Benny era deja în defensivă. Cu doar câteva minute înainte se simțise o amatoare, Benny Watts încercase să o păcălească la a treia mutare, iar acum el era în

belele.

Mutarea cea mai logică era să-i captureze calul cu pionul calului, avansând spre centrul tablei. Alternativa era să facă o captură pe partea opusă, cu pionul reginei, iar atunci el ar fi trebuit să facă schimb de regine. Ceea ce ar împiedica-o pe ea să facă rocada și ar fi lipsit-o de regina cu care-i plăcea atât de mult să atace. Întinse mâna să-i ia calul cu pionul, dar și-o retrase. Oricât de șocantă ar fi fost, ideea de a deschide coloana reginei o atrăgea. Începu să studieze. Și, încet, încet, lucrurile începură să aibă sens. Dacă făcea așa devreme schimbul de regine, rocada nu ar mai conta foarte mult. Putea să-și apere regele cum se făcea la închideri. Îl privi din nou pe Benny pe deasupra tablei și văzu că se întreba de ce-i lua atât de mult să facă o captură de rutină. Cumva, i se părea mai mic acum. *Fie ce-o fi*, se gândi iar, și captură cu pionul, expunându-și regina.

Benny nu ezită: îi captură regina cu a sa și apăsă șmecherește butonul ceasului. Nici măcar nu se obosise să spună „șah". Beth captură cu regele, cum trebuia să facă, iar el înaintă cu pionul nebunului pentru a-l proteja pe cel din fața regelui. Era o simplă mutare defensivă, dar Beth exaltă când el o făcu. Se simțise goală pușcă fără regină când partida era abia la început, dar acum se simțea puternică fără ea. Deja preluase inițiativa și știa asta. Mută pion la e5. Nu era o mutare dezvăluitoare în acest stadiu, dar forța acesteia o încălzi. Deschidea diagonala pentru nebunul de alb și îi permitea să-și mențină pionul pe rândul patru. Ridică privirea de pe tablă și se uită în jur. Celelalte partide în curs se jucau intens; spectatorii discutau discret, urmărindu-le. Unii stăteau în picioare. Erau cei care urmăreau partida dintre ea și Benny. Directorul se apropie și mută piesa pe afișajul din fața mesei la care stăteau ei, ducând pionul regelui la e5. Spectatorii începeau să înțeleagă. Beth privi în cealaltă parte a încăperii, pe fereastră. Era o zi splendidă. În copaci se vedeau frunze de un verde proaspăt, iar cerul era de un albastru impecabil. Se simțea de parcă s-ar fi expandat – relaxată, deschisă. Avea să-l învingă. Avea să-l bată rău.

Continuarea pe care o găsi la a nouăsprezecea mutare era minunat de subtilă. Apoi mintea i se deschise ca o floare care-și

desface petalele: jumătate de duzină de mutări, clare de parcă ar fi fost proiectate pe un ecran din fața ei: turnul, nebunul și calul dansând împreună în colțul tablei. Cu toate acestea, nu se întrevedea nici matul, nici vreun avantaj clar. După ce calul ei ajunse în a cincea căsuță de pe coloana reginei, după a cincisprezecea mutare, lui Benny nu-i rămăsese altceva decât să avanseze cu un pion, pentru că nu putea face nimic în apărare; Beth schimbă turn și cal cu turn și cal, apoi își mută regele pe coloana reginei, în a treia căsuță. Deși aveau același număr de figuri și de pioni, totul se reducea acum la numărul de mutări. El avea nevoie de douăsprezece pentru a ajunge cu pionul pe rândul opt și a-l transforma în regină, pe când ei îi erau necesare doar zece mutări.

Benny mai mută de câteva ori, în încercarea disperată de a-i captura pionii înainte ca ea să îi captureze pe ai lui, dar până și în mișcarea brațului său se citea că știa. Iar când Beth îi captură pionul nebunului de negru el se întinse, luă regele, și-l răsturnă. Se făcuse tăcere. Apoi urmară aplauze. Beth câștigase în treizeci de mutări.

Ieșind din cameră, Benny îi spuse:

— N-aș fi crezut niciodată că o să mă lași să fac schimbul de regine.

— Nici eu, spuse Beth.

UNSPREZECE

După ceremonia de sâmbătă seara, Benny o duse la un bar din oraș. Stăteau la separeul din spate; Beth bău o bere și o comandă imediat pe a doua. Aveau un gust delicios, amândouă.

— Ușurel, zise Benny. Ușurel.

El nu o terminase pe prima.

— Ai dreptate, spuse ea și o lăsă mai încet.

Se simțea deja destul de exaltată. Nicio partidă pierdută. Nicio partidă cedată. Ultimii ei doi adversari îi propuseseră să cedeze în timpul jocului de mijloc, iar ea refuzase.

— Scor perfect, spuse Benny.

— E o senzație minunată, spuse ea, referindu-se la victorie, dar și la bere. Îl privi mai îndeaproape. Apreciez modul în care accepți înfrângerea.

— E doar de ochii lumii, răspunse el. Pe dinăuntru urlu de furie.

— Nu se vede.

— Nu ar fi trebuit să joc afurisitul ăla de pion.

Rămaseră o vreme în tăcere. El luă gânditor o gură de bere apoi o întrebă:

— Ce vrei să faci în legătură cu Borgov?

— La turneul de la Paris? Nici măcar nu am pașaport.

— La turneul de la Moscova.

— Nu știu despre ce vorbești.

— N-aveți poștă în Kentucky?

— Normal că avem.

— Turneul Moscow Invitational{67}. Campionul american este întotdeauna invitat.

— Mai vreau o bere, zise Beth.

— Vrei să spui că nu știai? Benny părea șocat.

— Mă duc să mi-o iau eu.

— Bine.

Beth se ridică și porni spre bar, unde mai comandă o sticlă de bere. Auzise de Moscow Invitational, dar nu știa nimic despre acest turneu. Barmanul îi aduse berea, iar ea îi mai ceru încă

una.

— Cam multă bere, îi spuse Benny când reveni la masă.

— Posibil.

Așteptă să se așeze spuma și luă un gât.

— Cum ajung la Moscova, dacă mă duc?

— Când am fost eu, Federația mi-a luat biletul și o organizație a plătit restul.

— Ai avut un secund?

— Barnes.

— *Barnes?!* Beth se uită la el.

— E greu singur în Rusia. Benny se încruntă. Nu ar trebui să bei așa mult. Riști să devii alcoolică înainte să împlinești douăzeci și unu de ani.

Beth puse jos paharul.

— Cine mai joacă în Rusia?

— Alte patru țări și patru dintre cei mai buni jucători ai Rusiei. Cu alte cuvinte, Luchenko și Borgov. Probabil Shapkin.

Beth nu voia să se gândească la asta. Îl privi în tăcere o vreme.

— Benny, îmi place părul tău.

Benny îi aruncă o privire lungă.

— Mda, sunt sigur, spuse el. Și Rusia?

Beth mai luă o gură de bere. *Chiar* îi plăceau părul lui Benny și ochii săi albaștri. Nu-l privise niciodată cu ochi de femeie. Până acum.

— Patru jucători de șah ruși, spuse ea, înseamnă o grămadă de jucători de șah ruși.

— Moarte curată.

Benny își ridică paharul, terminându-și berea. Băuse doar una.

— Beth, spuse el, ești singura persoană din Statele Unite care ar putea reuși.

— Am fost praf la întâlnirea cu Borgov…

— Când pleci la Paris? întrebă Benny.

— Peste cinci săptămâni.

— Atunci organizează-ți viața astfel încât să fie singurul lucru care contează. Și pune-te pe studiat. Ia-ți un antrenor.

— Antrenează-mă tu.

Benny rămase pe gânduri.

— Poți să vii la New York?

— Nu știu.

— Poți dormi în camera mea de zi și să pleci la Paris de acolo.

Ideea o șocă.

— Am și eu o casă în Kentucky de care trebuie să am grijă.

— Și?! Dă-o-ncolo de casă!

— Nu sunt pregătită…

— Și când o să fii? Anul viitor? Peste zece ani?

— Nu știu.

Benny se aplecă peste masă și spuse încet:

— Dacă n-o faci, o să cazi în patima alcoolului și-ți vei distruge talentul. O să se ducă pe apa sâmbetei.

— Borgov a măturat cu mine pe jos.

— *Nu erai pregătită.*

— Nu știu cât de bună sunt cu adevărat.

— Dar eu știu, spuse Benny. Ești cea mai bună.

Beth inspiră adânc.

— Fie. Vin la New York.

— Putem pleca împreună de aici. Mergem cu mașina mea.

— Când?

Lucrurile se întâmplau prea repede. Se simțea speriată.

— Mâine după-amiază, după ce se termină totul aici. Oricând suntem liberi să plecăm. Benny se ridică.

— Și… în legătură cu sexul…

Beth ridică privirea spre el.

— Ia-ți gândul.

***

— Primăvara, spunea Benny, este cea mai fainâ. La modul absolut.

— De unde știi tu? întrebă Beth.

Mașina se deplasa pe asfaltul gri al autostrăzii Pennsylvania, huruind pe suprafața grosieră, printre camioane și autovehicule prăfuite.

— Se simte pe undeva. Sus, pe dealuri. Ajunge chiar și la New York.

— A fost plăcut în Ohio, spuse Beth.

Dar nu-i plăcea discuția. Vremea nu o interesa. Nu făcuse niciun fel de aranjament în ce privea casa din Lexington, nu reușise să dea de niciun avocat prin telefon și nu știa la ce să se aștepte, odată ajunși la New York. Nu-i plăcea degajarea lui Benny când ea era așa plină de incertitudini, nici blândețea care-i lumina fața din când în când. Așa arătase și în timpul ceremoniei de decernare a premiilor, și în timpul interviurilor, și când semna autografe, și când le mulțumea oficialilor și celor de la Federația de Șah care veniseră tocmai din nordul statului New York pentru a ține discursuri despre importanța șahului. Acum, chipul îi era lipsit de expresie. Beth își întoarse privirea la drum.

— Vreau să vin cu tine în Rusia, spuse el după o vreme.

Beth rămase surprinsă. Nu vorbiseră nici despre Rusia, nici despre șah de când se urcaseră în mașină.

— Ca secundul meu?

— Ca ce-o fi. Nu-mi pot permite să plătesc din buzunarul meu.

— Și vrei să plătesc eu?

— O să se aranjeze cumva. Când îți luau interviu cei de la revistă, am vorbit cu Johanssen. Mi-a zis că Federația nu plătește și pentru secunzi.

— Deocamdată mă gândesc doar la Paris. Nu am decis dacă merg sau nu la Moscova.

— O să mergi.

— Nici măcar nu știu dacă o să rămân mai mult de câteva zile cu tine. Trebuie să-mi fac pașaportul.

— Îl poți face la New York.

Beth dădu să spună ceva, dar se opri. Se uită la Benny. Acum, că-i dispăruse indiferența de pe chip, simțea la rândul ei mai multă căldură pentru el. Făcuse dragoste cu doi bărbați în viața ei. Mă rog, dacă se putea numi a face dragoste; dar dacă ea și Benny ajungeau în pat, lucrurile ar fi fost diferite. Simțea că ar fi fost diferit cu el. Era prevăzut să ajungă la el acasă în jur de

miezul nopții; poate se va întâmpla ceva acolo. Poate că fiind la el acasă, o să-și schimbe părerea.

— Hai să jucăm șah, spuse Benny. Eu cu albele. Pion la e4.

Ea ridică din umeri.

— Pion la nebun patru.

— C, spuse el, utilizând notațiile.

— Cb3.

— Pion pe căsuța a treia, pe coloana reginei.

Nu era sigură că-i plăcea jocul ăsta. Nu împărțise niciodată cu nimeni tabla ei de șah intimă și se simțea oarecum forțată să și-o lase deschisă la mutările lui Benny.

— E4, spuse Benny.

— Pion capturează pion.

— Calul capturează.

— Cal. La f6.

De fapt, era ușor. Se uita la drumul din față și vedea, simultan, fără efort, tabla de șah imaginară cu piesele pe ea.

— Cc3, spuse Benny.

— Pion la g6.

— N4.

— N4.

— Levenfish, a spuse Benny sec. Nu mi-a plăcut niciodată.

— Mută-ți calul.

— Nu-mi spune tu ce să mut, zise el. Dintr-odată, vocea i se făcuse rece ca gheața.

Beth se retrase în sine, de parcă ar fi pălmuit-o. Continuară drumul în tăcere câțiva kilometri. Beth privea separatorul de sens din beton. Apoi, în vreme ce se apropiau de un tunel, Benny zise.

— Ai dreptate. Cal la nebun.

Șovăi puțin înainte de a continua.

— Bine. Capturez calul.

— Capturez cu pionul, spuse Benny.

— Pion la e4.

— Capturez din nou cu pionul. Știi ce spune Scharz despre asta? În nota de subsol?

— Nu citesc notele de subsol, zise Beth.

— Ai face bine să le citești.

— Nu-mi place Scharz.

— Nici mie, spuse Benny. Dar l-am citit. Mută.

— Damă capturează damă. Șah. Vocea îi suna bosumflată și știa.

— Captură cu regele, zise Benny, relaxându-se la volan.

Prin fereastră se derulau peisajele din Pennsylvania. Beth îl forță să cedeze la a douăzeci și șaptea mutare, ceea ce o făcu să se simtă mai bine. Dintotdeauna îi plăcuse Apărarea Siciliană.

***

La intrarea în apartamentul lui Benny erau saci plini de gunoi; pe post de lustră avea un bec agățat de tavan. Pereții holului erau acoperiți cu faianță albă și erau la fel de deprimanți ca o toaletă de gară la miezul nopții. Pe ușa de la intrare erau trei încuietori; ușa era vopsită în roșu. Cineva scrisese cu spray negru un cuvânt de neînțeles: *Bezbo.*

Sufrageria era mică și aglomerată, plină cu teancuri de cărți. Dar lumina era plăcută când se aprindeau lampadarele. O parte din cameră era bucătăria și, lângă ea, o ușă care ducea în dormitor. Pe podea era un covor de iută, nici urmă de canapea sau de scaune, doar perne negre și lampadarele din spatele lor.

Baia era acceptabilă, cu podeaua acoperită de gresie alb-negru și robinetul de apă caldă stricat. Avea cadă, duș și o perdea neagră, din plastic. Beth se spălă pe mâini și pe față și se întoarse în sufragerie. Benny dispăruse în dormitor să-și desfacă bagajul. Valiza ei se afla încă pe jos, în sufragerie, lângă un raft cu cărți. Se apropie, privind obosită titlurile. Toate erau despre șah. Cinci rafturi pline. Porni în partea cealaltă a camerei, unde se afla altă bibliotecă; aceasta era făcută din stinghii și cărămizi. Tot șah. Un raft întreg era ocupat de colecția de culegeri *Shakhmatni Byulleten;* primele numere erau de prin anii ’50.

— E loc în dulapul de aici, strigă Benny din dormitor. Agață tot ce dorești.

— Bine, spuse ea.

Când se aflau pe autostradă se gândise că vor face dragoste,

odată ajunși aici. Dar acum, tot ce-și dorea era să doarmă. Însă nu vedea pe ce.

— Am crezut că primesc și eu o canapea, spuse.

Benny apăru în cadrul ușii.

— Am spus „în sufragerie".

Intră la loc în dormitor și se întoarse cu ceva voluminos și o pompă. Întinse totul în mijlocul podelei și începu să apese cu piciorul pe pompă; nu după mult timp, obiectul se umflă. Era o saltea gonflabilă.

— Mă duc să aduc așternuturi.

Apăru cu ele din dormitor.

— Mă ocup eu, spuse Beth, luându-i-le din mână.

Nu-i plăcea cum arăta salteaua, dar avea pastilele la ea. Putea să le scoată din bagaj după ce adormea el, dacă era nevoie. Sigur nu era băutură în apartamentul acesta. Benny nu zisese nimic în legătură cu asta, dar Beth știa deja.

Adormise înaintea lui Benny, probabil, dacă uitase de pastilele din bagaj. O trezise un sunet puternic – al unei ambulanțe sau mașini de pompieri. Dădu să se întindă, dar fără succes. Nu exista o margine a patului pe care să se așeze. Se ridică în picioare și se uită în jur. Benny era la chiuvetă, cu spatele la ea. Știa unde se afla, dar totul arăta diferit la lumina zilei. Sunetul sirenei se îndepărtă, lăsând în urmă doar zgomotul traficului din New York. Una dintre jaluzele era trasă; prin fereastră se vedea cabina unui camion la aceeași distanță la care se afla Benny de ea și, în spate, taxiuri în depășire. Un câine lătra din când în când.

Benny se întoarse și se apropie de ea. Îi întinse un pahar mare de carton. Pe pahar era scris *„Chock Full O'Nuts."*[68] Se simțea bizar. Nu-i pregătise nimeni până acum cafeaua de dimineață, cu siguranță nu doamna Wheatley, care nu se trezea niciodată înainte ca Beth să-și ia micul dejun. Luă paharul și gustă din el.

— Mulțumesc, îi spuse.

— Îmbracă-te în dormitor, zise Benny.

— Am nevoie de un duș.

— Simte-te ca acasă.

***

Benny pregătise o masă pliabilă cu o tablă de șah verde și bej. Aranja piesele când ea intră în sufragerie.

— Bun, spuse el, vom începe cu astea. Îi întinse un sul de broșuri și reviste legate cu un elastic. Deasupra era o broșură din hârtie ieftină; pe copertă scria *„Congresul de șah din Hastings, Falaise Hall, White Rock Gardens"* iar dedesubt – *„Partidele jucate"*. Paginile erau acoperite de notații. Pe o pagină erau două partide descrise cu caractere aldine: Luchenko – Uhlmann; Borgov – Penrose. Îi mai întinse una, denumită simplu *Grandmaster Chess*[69]. Semăna cu cealaltă broșură. Trei dintre reviste erau din Germania, una din Rusia.

— O să jucăm partidele de la Hastings, spuse Benny. Se duse în dormitor, aduse două scaune simple din lemn și le așeză de o parte și de cealaltă a mesei de la fereastră. Camionul era încă parcat afară, iar pe stradă continuau să circule mașini cu viteză redusă.

— Tu joci cu albele, eu cu negrele.

— N-am mâncat nimic la micul dejun…

— Găsești ouă în frigider, zise Benny. Mai întâi jucăm partidele lui Borgov.

— Pe toate?

— O să fie și el la Paris, când te duci tu.

Beth se uită la revistele pe care le ținea în mână, apoi la tablă, apoi la ceas. Era opt și zece.

— Mai întâi mănânc, spuse.

La prânz mâncară în fața tablei de șah sandviciuri de la un magazin cu delicatese. La cină, mâncare chinezească comandată la un restaurant de pe First Avenue. Benny nu o lăsa să joace deschiderile repede; o oprea ori de câte ori o mutare era neclară și o punea să-și motiveze jocul. O punea să analizeze orice aspect ieșit din comun. Uneori îi bloca mâna în aer înainte să mute o piesă și-i punea întrebări. *De ce nu avansezi cu calul? De ce nu se apără împotriva turnului? Ce se va întâmpla cu pionul din spate?* Era riguros și intens și nu o lăsa deloc mai moale. Era conștientă de toate aceste întrebări de ani de zile, dar nu-și

permisese niciodată să le exprime într-un mod atât de precis. De multe ori mintea ei se grăbea spre posibilități de atac în funcție de pozițiile care se dezvoltau în fața ei, dorindu-și să lanseze Larcenko, Mecking sau Czerniak ca atacuri fulgerătoare împotriva lui Borgov, dar Benny o oprea cu o întrebare despre apărare, sau despre deschiderea căsuțelor albe sau negre, sau pentru a se bate cu ea pe o coloană cu turnul. Uneori o înfuria, dar știa că așa trebuia să facă. Jucase partidele Marilor Maeștri în minte încă de pe vremea când descoperise *Chess Review*, dar fără nicio disciplină. Le juca pentru a savura momentul victoriei – pentru a simți exaltare când un sacrificiu era necesar ori când se forța un mat, mai ales la partidele din cărți, tocmai pentru că aveau acea doză de dramatism, cum erau, spre exemplu, cărțile Fred Reinfeld: pline de sacrificii și de melodramă. Știa din experiența căpătată la turnee că nu te puteai baza pe dorința adversarului de a juca sacrificându-și regina sau forțând un mat cu calul și turnul; cu toate astea, acelea erau partidele ei preferate. Exact asta iubea la Morphy, nu partidele lui obișnuite și, cu siguranță, nu cele pe care le pierduse, or Morphy, ca toată lumea, fusese și el învins. Dar șahul banal o plictisise dintotdeauna, chiar și atunci când juca împotriva Marilor Maeștri, la fel cum o plictiseau analizele lui Reuben Fine despre închideri sau contraanalizele din *Chess Review* care subliniau erorile de judecată ale lui Reuben Fine. Nu făcuse niciodată ceea ce Benny o punea să facă acum.

Partidele pe care le juca erau serioase, șah de calitate, jucat de cei mai buni jucători din lume, iar cantitatea de energie latentă în fiecare mutare era uluitoare. Cu toate acestea, rezultatele erau adesea monumental de plictisitoare și neconcludente. O simplă mutare a pionului putea implica o cantitate enormă de consum de energie, cum ar fi, spre exemplu, deschiderea unui atac cu rază lungă, ce putea deveni evident abia după o altă duzină de mutări; dar negrul ar fi putut intui, identificând o mutare cu care să anuleze totul, iar efortul ar fi devenit complet inutil. Era frustrant și dezamăgitor, dar, pentru că Benny o obliga să se oprească și să vadă ce ar putea urma, devenea fascinant. Continuară în acest mod șase zile la rând, ieșind din apartament

doar când era necesar și miercuri seara, să vadă un film. Benny nu avea televizor, nici pick-up; apartamentul său avea trei funcții simple: mâncat, dormit, șah. Jucară din broșura Hastings și din cea rusească absolut toate partidele, cu excepția celor în care un Mare Maestru cedase.

Marți, Beth reuși să dea de avocatul din Kentucky la telefon și-l rugă să vadă dacă era totul în regulă cu casa. Apoi se duse la filiala Chemical Bank, unde avea Benny cont, și-și deschise și ea unul, cu cecul primit în Ohio. Era nevoie de cinci zile pentru a deveni operativ. Dar Beth avea la ea suficiente cecuri de călătorie pentru a plăti partea ei de cheltuieli.

Au vorbit puțin spre deloc în prima săptămână. Din punct de vedere carnal nu se întâmplă nimic. Beth nu uitase, dar era prea ocupată cu partidele de șah. Când terminau, uneori la miezul nopții, se așeza o vreme pe una dintre pernele de pe jos ori pleca la plimbare pe Second sau Third Avenue. Își lua o înghețată sau o ciocolată Hershey de la magazinul de delicatese. Nu intra în niciun bar și rar rămânea pe-afară mai mult. New York-ul putea părea sumbru și periculos noaptea, dar nu ăsta era motivul. Era prea obosită ca să mai facă și altceva decât să se întoarcă în apartament, să umfle salteaua și să se culce.

Uneori nu era nicio diferență între a fi singură sau a fi cu Benny. Putea deveni complet impersonal ore întregi. Iar ceva în ea se adapta, devenind la rândul ei rece și impersonală, comunicând exclusiv prin intermediul șahului.

Dar nu era mereu așa. Odată, pe când Beth studia o poziție deosebit de complexă între doi jucători ruși, o poziție care se încheia cu o cedare, văzu ceva, mută în consecință, exclamând apoi:

— Benny, vino să vezi!

Și începu să mute piesele pe tablă.

— A ratat una. Negrul poate face asta cu calul…

Și-i arătă cum ar fi putut câștiga cel care jucase cu negrele. Iar Benny, cu un zâmbet larg pe chip, se apropiase de scaunul ei și-o îmbrățișase.

De cele mai multe ori, șahul era singurul limbaj pe care îl foloseau. Într-o după-amiază, după trei sau patru ore de

analizat închideri, Beth spuse obosită.

— Tu nu te plictisești uneori?

Benny o privi fără nicio expresie.

— De ce? Ce altceva mai există? spuse el.

***

Studiau închideri cu turn și pion când se auzi un ciocănit în ușă. Benny se ridică și merse să deschidă; la ușă erau trei persoane. Doi bărbați și o femeie. Beth îl recunoscu pe unul dintre ei; apăruse un articol despre el în *Chess Review* cu câteva luni în urmă; îi părea cunoscut și celălalt, dar nu știa de unde să-l ia. Femeia era uluitor de frumoasă. Avea în jur de douăzeci și cinci de ani, părul negru și tenul palid, purta o fustă extrem de scurtă de culoare gri și un fel de cămașă de militar, cu epoleți.

— Ea e Beth Harmon, spuse Benny. Ei sunt Hilton Wexler, Arthur Levertov, Mare Maestru, și Jenny Baynes.

— Noua noastră campioană, spuse Levertov cu o mică plecăciune. Avea în jur de treizeci de ani și începuse să chelească.

— Bună, spuse Beth.

Se ridică de la masă.

— Felicitări! zise Wexler. Cineva trebuia să îi dea lui Benny o lecție de modestie.

— Eu? Sunt deja modestia în persoană.

Femeia îi întinse mâna.

— Mă bucur să te cunosc.

Lui Beth i se părea ciudat să vadă atâția oameni în sufrageria lui Benny. I se părea că trăise jumătate din viața ei aici, cu el, studiind partide de șah; intrușii o revoltau. Era în New York de nouă zile. Neștiind exact ce să facă, se așeză din nou la masă. Wexler se apropie și se așeză de cealaltă parte.

— Faci probleme?

— Nu.

Încercase câteva când era mică, dar n-o interesau. Pozițiile nu erau naturale. *Mută albul și mat în două mutări.* Așa cum ar fi spus doamna Wheatley, era irelevant.

— Permite-mi să-ți arăt ceva, spuse Wexler. Vorbea pe un ton prietenos și relaxat. Pot să mut piesele?

— Te rog.

— Hilton, spuse Jenny, apropiindu-se de ei, Beth nu este una dintre ciudații tăi pasionați de probleme. Este campioana Statelor Unite.

— E în regulă, spuse Beth. Dar era bucuroasă că Jenny spusese ce spusese.

Wexler așează piesele pe tablă creând o poziție bizară, cu cele două regine în colțuri și toate cele patru turnuri pe aceeași coloană. Regii erau în poziție aproape centrală, ceea ce era puțin probabil într-o partidă reală. Când termină, își încrucișă brațele pe piept.

— Este preferata mea, spuse el. Albul o câștigă în trei.

Beth se uită la tablă, plictisită. I se părea o prostie să-ți pierzi timpul cu așa ceva. Nu ar fi apărut niciodată într-o partidă o poziție ca aceea. Avansează cu pionul, șah cu calul și regele mutat în colț. Dar apoi pionul ar deveni regină și ar fi pat[70]. Poate dacă pionul s-ar transforma în cal, ca să dea următorul șah. Asta ar funcționa. Apoi, dacă regele nu era mutat după primul șah… Se întoarse o clipă înapoi și văzu ce era de făcut. Era ca o problemă de algebră, iar ea fusese întotdeauna foarte bună la algebră. Beth ridică privirea spre Wexler.

— Pion la d7.

Wexler era năucit.

— Iisuse! exclamă. Ce rapid!

Jenny zâmbea.

— Ți-am zis, Hilton, spuse ea.

Benny privise totul în tăcere.

— Hai să jucăm un simultan, îi spuse brusc lui Beth. Tu contra noi.

— Eu nu, spuse Jenny. Nu știu să joc.

— Avem suficient de multe table și piese? întrebă Beth.

— Pe raft, în dulap. Benny se duse în dormitor și se întoarse cu o cutie de carton. Le punem pe jos.

— Ce timp avem? întrebă Levertov.

Lui Beth îi veni o idee.

— Hai să jucăm șah rapid.

— Asta ar însemna să avem noi un avantaj. Ne putem gândi în timp ce tu joci cu ceilalți.

— Vreau să încerc.

— Nu-i bine. Tonul lui Benny era sever. Nu prea te pricepi la șah rapid. Sau ai uitat?

Beth simți o nevoie puternică de a-i răspunde la ceea ce el nu spunea, de fapt.

— Pariu pe zece dolari că te bat.

— Și dacă te lași bătută de ceilalți ca să câștigi timp împotriva mea?

Beth i-ar fi tras una.

— Zece dolari partida, atunci. Cu fiecare dintre voi.

Era surprinsă și ea de fermitatea cu care vorbea. Aducea a doamna Deardorff.

Benny ridică din umeri.

— Cum vrei. Sunt banii tăi.

— Hai să punem toate cele trei table pe jos. Mă așez la mijloc.

Zis și făcut. Foloseau trei ceasuri. Beth fusese foarte în formă în ultimele zile, așa că și acum muta cu precizie, fără ezitare, atacând pe toate tablele simultan. Îi bătu pe toți trei și încă îi mai rămăsese timp.

Benny nu spuse nimic. Se duse în dormitor, luă portofelul, scoase trei bancnote de zece și i le dădu lui Beth.

— Hai s-o mai facem o dată, spuse Beth.

În vocea ei se simțea amărăciune; auzind cuvintele își dădu seama că mai aveau și un alt sens, unul sexual. *Hai s-o mai facem o dată.* Dacă Benny asta voia, atunci asta avea să-i servească. Beth se apucă să aranjeze piesele pe tablă.

Își reluară locurile pe jos. De data asta, Beth jucă cu albele pe toate trei tablele. Acestea erau așezate în formă de evantai, astfel încât să nu fie nevoie să se răsucească pentru a muta, dar oricum le consulta doar când muta. Juca vizualizând tablele în minte. Făcea cu ușurință și exercițiul mecanic de a mișca piesele și de a apăsa butoanele ceasurilor. Poziția lui Benny era fără speranță atunci când steagul său căzu; timpul lui Beth nu expirase. Îi dădu alți treizeci de dolari și, când ea sugeră să mai

joace o dată, el spuse nu.

Se simțea o tensiune în cameră și nimeni nu știa ce să facă pentru a o potoli. Jenny încercă să glumească pe seama întâmplării:

— E doar șovinism masculin.

Nu funcționă. Beth era furioasă pe Benny, furioasă pentru că-l bătuse prea ușor și furioasă din cauza modului indiferent în care reacționa, de parcă nimic nu-l afecta.

Apoi Benny făcu ceva surprinzător. Stătuse cu spatele drept dar brusc se sprijini relaxat de perete și își întinse picioarele în față.

— Ei bine, puștoaico, ai reușit.

Pufniră cu toții în râs. Beth se uită la Jenny, care stătea pe podea lângă Wexler. Jenny, atât de frumoasă și de inteligentă, o privea cu admirație.

***

Beth și Benny și-au petrecut următoarele câteva zile studiind culegerile *Shakhmatni Byulletens,* de la anii ’50 încoace. Din când în când jucau câte o partidă. Beth câștiga întotdeauna. Simțea aproape fizic că devenise mai bună decât Benny. Era uluitor pentru amândoi. În timpul unei partide, Beth descoperise un atac asupra reginei sale de la a treisprezecea mutare și l-a obligat să-și răstoarne regele la a șaisprezecea.

— Pfff, zise Benny încet, nu mi-a mai făcut cineva asta de cincisprezece ani.

— Nici măcar Borgov?

— Nici măcar Borgov.

Uneori, șahul o ținea trează noaptea ore întregi. Ca la Methuen, doar că acum era mai relaxată și nu se temea de insomnie. Stătea întinsă pe salteaua gonflabilă pusă pe jos în sufragerie, după miezul nopții, ascultând zgomotele de pe străzile New York-ului care intrau pe fereastra deschisă și studia poziții în minte. Erau mai clare ca niciodată. Nu lua calmante și asta ajuta. De data aceasta, nu era vorba de partide întregi, ci de situații deosebite, poziții denumite „teoretic importante” și

„demne de a fi atent studiate”. Stătea acolo întinsă, ascultând strigătele bețivilor de afară, dezlegând poziții complexe de șah, dificile prin definiție.

Odată, când un bărbat și o femeie se certau afară și ea striga *„Am ajuns la capătul puterilor, mama mă-sii de treabă! La capătul pute-ri-lor!”* iar bărbatul continua să repete *„Exact ca putoarea de sor-ta!”*, Beth, întinsă în culcușul ei, descoperi un mod de a transforma un pion în regină la care nu se gândise niciodată până atunci. Era extraordinar de frumos. Și funcționa. Putea să-l folosească. *„În cur!”* strigă femeia, iar Beth se lăsă pe spate satisfăcută, simțind cum o cuprinde un somn dulce.

***

Au petrecut a treia săptămână repetând partidele lui Borgov; o terminară pe ultima joi, după miezul nopții. Când Beth terminase de analizat remiza, subliniind cum ar fi putut Borgov să o evite, ridică privirea și-l văzu pe Benny căscând. Era o noapte fierbinte și ferestrele erau deschise.

— Shapkin a greșit la jocul de mijloc, spuse Beth. Trebuia să-și protejeze partea damei.

Benny o privi somnoros.

— Chiar și pe mine mă obosește șahul uneori.

Beth se ridică de la tablă.

— Hai la culcare.

— Așteaptă, spuse Benny. O privi lung și zâmbi. Îți mai place părul meu?

— Eu încerc să învăț cum să-l înving pe Vasily Borgov, spuse Beth. Părul tău n-are a face.

— Vreau să facem dragoste.

Erau împreună de trei săptămâni. Beth uitase complet de sex.

— *Eu* sunt obosită, spuse, exasperată.

— Și eu. Dar tot îmi doresc să facem dragoste.

Arăta extrem de relaxat și de plăcut. Și, brusc, Beth simți o căldură în piept.

— Bine, zise.

Nu se trezise niciodată dimineața cu cineva lângă ea, în pat.

Era uimită; Benny se rostogolise pe partea lui de pat, iar tot ce putea vedea era spatele lui și câteva șuvițe de păr. La început se simți prea conștientă de situație, temătoare să-l trezească; se ridică ușor în șezut, sprijinindu-și spatele de perete. Îi plăcea mult să aibă un bărbat în pat. Îi plăcuse să facă dragoste cu el, deși nu fusese atât de incitant pe cât sperase. Benny nu spusese mai nimic. Fusese tandru și blând cu ea, dar distanța dintre ei nu dispăruse. Își aminti ceva ce spusese primul bărbat cu care se culcase: „Prea cerebrală." Se întoarse spre Benny. Pielea lui era chiar frumoasă la lumina zilei, părea să strălucească. Pentru o clipă, simți dorința să-și pună brațele în jurul lui, să-l cuprindă cu trupul ei gol, dar se abținu.

În cele din urmă Benny se trezi, se rostogoli pe spate și clipi la ea. Beth își trăsese cearșaful peste sâni, acoperindu-se.

— Bună dimineața, îi spuse după o clipă.

Benny clipi iar.

— Nu ar trebui să joci Siciliana împotriva lui Borgov, zise el. O stăpânește prea bine.

Își petrecură dimineața refăcând două dintre partidele lui Luchenko; Benny punea accentul pe strategie, nu pe tactică. Era binedispus, dar Beth se simțea plină de resentimente. Ea își dorise sex mai intens ori măcar puțină intimitate, iar el îi ținea prelegeri despre șah.

— Ești tare pe tactică, spuse, dar la strategie… ești praf.

Beth nu spuse nimic și își gestionă sentimentele cum se pricepu mai bine. Era destul de adevărat ce zicea el, dar faptul că-i plăcuse să sublinieze asta o enerva.

— Trebuie să ajung la o partidă de poker, o anunță pe la prânz.

Beth își ridică ochii de la poziția pe care tocmai o analizase.

— O partidă de poker?!

— Trebuie să plătesc chiria.

Beth era surprinsă. Nu-l crezuse parior. Când îl luă la întrebări, el îi răspunse că făcea mai mulți bani din poker și table decât din șah.

— Ar trebui să înveți și tu, zise, zâmbind. Te pricepi la jocuri.

— Atunci ia-mă cu tine.

— Este o treabă între bărbați.

Beth se încruntă.

— Așa se zicea și despre șah.

— Te cred și eu. Poți veni să asiști, dacă vrei. Dar în tăcere.

— Cât durează?

— Probabil toată noaptea.

Era tentată să-l întrebe de când știa de partida asta, dar nu o făcu. Era clar că fusese planificată dinainte de noaptea lor împreună.

Au mers cu autobuzul pe Fifth Avenue până la Forty-fourth Street și apoi pe jos până la Hotelul Algonquin. Benny părea să aibă mintea altundeva, la ceva ce nu voia să discute cu ea, așa că merseră în tăcere. Beth începuse să se enerveze iar; nu venise la New York pentru așa ceva. Și o irita faptul că Benny nici nu-i explica nimic, nici nu o anunțase dinainte că avea să vină aici. Se comporta exact ca atunci când juca șah: calm și liniștit la suprafață, înșelător și enervat pe dedesubt. Lui Beth nu-i făcea nicio plăcere să meargă acolo, mai ales neinvitată, dar nu avea chef nici să se întoarcă la apartament și să studieze singură.

Partida se ținea într-o mică suită de la etajul al șaselea și era, așa cum îi spusese el, dedicată exclusiv bărbaților. La o masă stăteau patru bărbați. Aveau în față cafele, chipsuri și cărți de joc. Aparatul de aer condiționat era zgomotos. Mai erau și alți doi bărbați care doar se învârteau pe-acolo. Jucătorii își ridicară privirea când intră Benny și-l salutară cu tot felul de ironii. Benny se comportă relaxat și plăcut.

— Beth Harmon, o prezentă el.

Bărbații o salutară aplecând capetele, fără să o recunoască. El scosese un teanc de bancnote din portofel, le pusese pe masă în dreptul unui loc liber și se așezase, ignorând-o pe Beth. Neștiind care era rolul ei în toate acestea, Beth se duse în dormitor, unde văzuse o carafă de cafea și cești. Umplu una și se întoarse în cealaltă încăpere. Benny, cu un teanc de jetoane în față, ținea cărțile în mână. Tipul din stânga lui spuse pe un ton plat:

— Plusez. Și aruncă un jeton albastru în centrul mesei.

Ceilalți îi urmară exemplu. Benny o făcu și el, dar ultimul.

Beth stătea la distanță și privea. Își aminti de subsolul de la

orfelinat, de cum stătea și-l privea pe domnul Shaibel, extrem de curioasă, în timp ce el juca. Acum nu simțea deloc la fel. Nu-i păsa cum se juca pokerul, conștientă că, probabil, s-ar fi priceput. Era furioasă pe Benny. Continua să joace fără să-i arunce măcar o privire. Manipula cărțile cu dexteritate și arunca jetoanele către centrul mesei cu aplomb, calm, uneori zicând „pas" sau „sec". După o vreme, în timp ce unul dintre bărbați își făcea jocul, Beth se apropie de Benny, îl atinse pe umăr și îi spuse încet:

— Eu plec.

Benny încuviință:

— Bine.

Apoi își întoarse atenția la cărțile sale. În lift, Beth simțea că l-ar fi călcat în picioare. Afurisitul! Arogantul! Una mică cu ea și apoi fuga la băieții lui. Probabil plănuise totul de o săptămână. Tactici și strategie. Îi venea să-l strângă de gât.

Dar plimbarea pe jos îi făcu bine. Când luă autobuzul de pe Third Avenue să se întoarcă la apartamentul de pe Seventy-eighth Street, se liniștise. Chiar se bucura să fie singură un pic. Își petrecu timpul jucând în minte partide din *Chess Informants*[71], o serie nouă de cărți din Iugoslavia.

Benny se întoarse pe la miezul nopții; Beth se trezi când îl simți urcându-se în pat. Era bucuroasă că se întorsese, dar nu voia să facă dragoste cu el. Din fericire, nici el. Îl întrebă cum a fost.

— Aproape șase sute de dolari, spuse, mulțumit de sine.

Beth se răsuci în pat și adormi la loc.

Se iubiră dimineața, dar nu-i plăcu cine știe ce. Știa că era încă furioasă pe el că plecase să joace poker; nu că juca, ci felul în care se comporta, tocmai când deveniseră amanți. La final, Benny se ridică în șezut și o privi îndelung.

— Ești supărată pe mine, nu-i așa?

— Da.

— Din cauza pokerului?

— Din cauză că nu mi-ai zis dinainte că o să te duci.

Benny încuviință.

— Scuză-mă. Sunt un tip rezervat.

Se simțea ușurată că recunoscuse.

— Mda, bănuiesc că și eu, spuse ea.

— Am remarcat.

După micul dejun, Beth îi propuse să joace o partidă. Benny acceptă, însă cu reticență. Ceasul era programat pe treizeci de minute, nu voiau să dureze prea mult, iar Beth îl bătu jucând Siciliana ei în varianta Levenfish, îndepărtând cu ușurință amenințările lui și vânându-l fără milă. La sfârșitul partidei, Benny clătină din cap.

— Aveam nevoie de bani, spuse.

— Așa o fi, dar ai ales momentul cel mai nepotrivit, răspunse ea. Nu-ți place să fii învins, nu-i așa? Vrei să mai jucăm una?

Benny ridică din umeri și se îndepărtă.

— Îi cedez plăcerea asta lui Borgov.

Însă Beth știa că ar mai fi jucat, dacă ar fi crezut că o putea învinge.

Și se simțea mult mai bine.

***

Au rămas iubiți, dar șah nu au mai jucat unul împotriva celuilalt, limitându-se la partidele din cărți. Câteva zile mai târziu, el plecă din nou să joace poker. Se întoarse cu două sute de dolari în plus.

S-au iubit ca niciodată, cu banii lângă ei, pe noptieră. Îi era drag, dar asta era tot. Iar în ultima săptămână, cea de dinaintea plecării la Paris, Beth începu să simtă că nu prea mai avea ce să o învețe.

DOISPREZECE

Doamna Wheatley lua mereu cu ea actele de adopție și certificatul de naștere al lui Beth când călătoreau, iar Beth a continuat să facă la fel, deși nu fuseseră niciodată necesare până acum. În prima săptămână la New York, Benny a dus-o la Rockefeller Center, iar Beth le-a folosit ca să aplice pentru pașaport. În Mexic fusese suficient un simplu buletin turistic, iar doamna Wheatley se ocupase de toate detaliile. Pașaportul cu coperte verzi, cu poza ei bine lipită înăuntru, sosise două săptămâni mai târziu. Deși nu era sigură că va merge la Paris, trimisese acordul de participare cu câteva zile înainte de a pleca din Kentucky în Ohio.

Când sosi momentul, Benny o conduse la Aeroportul Kennedy și o lăsă la terminalul Air France.

— Nu este invincibil, îi spuse Benny. Îl poți bate.

— O să vedem, răspunse Beth. Mulțumesc că m-ai ajutat.

Își scosese valiza din portbagaj și stătea în dreptul ferestrei șoferului. Se aflau într-o zonă unde parcarea era interzisă; Benny nu putea lăsa mașina pentru a o conduce înăuntru.

— Ne vedem săptămâna viitoare, spuse Benny.

Pentru un moment, Beth se gândi să se aplece prin fereastra deschisă și să-l sărute, dar se abținu.

— Pe curând! Își ridică valiza și intră în terminalul aeroportului.

***

Cu toate că de data aceasta era pregătită să înfrunte ostilitatea pe care o simțea doar văzându-l în cealaltă parte a încăperii, tot simți nevoia să tragă aer adânc în piept. Stătea cu spatele la ea, discutând cu reporterii. Tulburată, Beth își luă privirea de la el, exact cum făcuse când îl văzuse la grădina zoologică din Mexico City. *Nu e decât un alt bărbat îmbrăcat în costum negru, un alt jucător rus de șah,* își spuse. Unul dintre reporteri îi făcea fotografii, iar celălalt discuta cu el. Beth îi privi o vreme, simțind

cum se mai duce din tensiune. Putea să-l bată. Se întoarse pe călcâie, îndreptându-se spre birou ca să se înregistreze. Partidele începeau în douăzeci de minute.

Era turneul cu cel mai mic număr de participanți dintre toate la care fusese și se ținea într-o clădire elegantă de lângă École Militaire. Șase jucători, cinci runde, o rundă pe zi, timp de cinci zile. Dacă ea sau Borgov ar fi pierdut într-una dintre primele runde, nu ar mai fi jucat unul împotriva celuilalt. Competiția era strânsă, dar, chiar și așa, Beth simțea că nici ea, nici el nu vor fi învinși.

Trecu dincolo de ușă, în salonul dichisit unde se juca turneul, fără să simtă vreo urmă de anxietate în legătură cu partida pe care trebuia să o joace în dimineața aceea sau cu cele din zilele care urmau. Nu va juca împotriva lui Borgov până la rundele finale. Peste zece minute urma să se înfrunte cu un Mare Maestru din Olanda. Beth avea să joace cu negrele, dar nu era îngrijorată.

Franța nu era cunoscută pentru jucătorii săi de șah, dar camera în care jucau era încântătoare. De tavanul albastru atârnau două candelabre din cristal, iar covorul albastru înflorat era gros, cu țesătura deasă. Se mai aflau acolo trei mese din lemn de nuc lustruit, cu o garoafă roz pusă într-o glastră mică, la marginea tablei de joc. Scaunele în stil antic erau tapițate, din catifea albastră, asortată cu covorul și cu tavanul. Era ca un restaurant de lux, iar directorii de turneu părea chelneri școliți, îmbrăcați în smoching. Totul era liniștit, plăcut.

Zburase de la New York cu o noapte înainte și nu văzuse încă Parisul, dar se simțea deja în largul ei aici. Dormise bine în avion, apoi dormise din nou odată ajunsă la hotel; tocmai terminase cinci săptămâni de antrenament intens. Nu se simțise niciodată mai pregătită.

Olandezul jucă Deschiderea Réti, iar ea răspunse exact așa cum făcuse când o jucase cu Benny, reușind să-i anuleze avantajul de la a noua mutare. Începu atacul înainte ca el să aibă ocazia de a face rocada, mai întâi sacrificându-și un nebun și apoi forțându-l să renunțe la un cal și doi pioni ca să-și apere regele. Pe la a șaisprezecea mutare, combinațiile ei amenințau

toată tabla și, cu toate că nu ar fi fost niciodată în măsură să le pună în aplicare pe toate, era suficientă amenințarea. Olandezul era obligat să se retragă puțin câte puțin; înghesuit și rămas irevocabil în urmă, cedă.

Pe la prânz, Beth se plimba fericită pe Rue de Rivoli, bucurându-se de căldura soarelui. Se uita la bluzele și la pantofii din vitrinele magazinelor și, chiar dacă nu cumpăra nimic, tot era o plăcere. Parisul semăna puțin cu New York-ul, dar era mai civilizat. Străzile erau curate și vitrinele magazinelor străluceau; întâlni cafenele cu măsuțe și scaune pe trotuare, ca în filme; oamenii de la mese păreau să se simtă bine și vorbeau franțuzește. Fusese atât de acaparată de șah, că abia acum realiza: era la Paris! Strada aceasta, pe care mergea acum, era în Paris; femeile atât de frumos îmbrăcate care veneau spre ea erau franțuzoaice, *Parisiennes,* iar ea avea optsprezece ani și era campioana Statelor Unite la șah. Simți că i se umple pieptul de bucurie și rări pasul. Doi bărbați trecură pe lângă ea cu capetele plecate, conversând, iar ea îi auzi spunând: *„…avec deux parts seulement*[72]*”*. Francezi. Iar ea înțelegea ce vorbeau! Se opri din mers și rămase unde era, în picioare, privind clădirile elegante de culoare gri de pe bulevard, lumina ce cădea pe copaci, mirosurile bizare ale acestui oraș care părea viu, uman. Poate că într-o zi va avea un apartament aici, pe Boulevard Raspail sau pe Rue des Capucines. La douăzeci de ani ar putea fi campioană mondială. Și ar putea trăi unde ar vrea ea. Ar putea avea *un pied à terre*[73] la Paris și ar putea merge la concerte și la teatru, ar putea lua prânzul în fiecare zi într-o cafenea diferită și ar purta rochii ca cele ale femeilor care treceau pe lângă ea, sigure de sine, inteligente, în hainele lor bine croite, cu fruntea sus și cu părul impecabil tuns și coafat… Beth deținea un talent unic care i-ar fi putut oferi o viață pentru care oricine ar invidia-o. Benny avusese dreptate când insistase să vină aici și să meargă la Moscova, în vară. Nu o ținea nimic în Kentucky, acasă; în fața ei se deschideau posibilități infinite.

Rătăci cu orele pe bulevarde, fără să cumpere nimic, limitându-se la a privi oamenii și clădirile, magazinele, restaurantele, copacii și florile. La un moment dat, traversând

Rue de la Paix, se lovi accidental de o doamnă în vârstă și se trezi spunând *„Excusez-moi, madame*[74]*”*, de parcă vorbise franceză toată viața ei.

La patru și jumătate se ținea o recepție în clădirea unde avea loc turneul; își găsi cu greu drumul înapoi. Când ajunse acolo, întârziase zece minute și abia respira. Mesele de joc fuseseră împinse într-o parte a încăperii, iar scaunele erau așezate pe lângă pereți. I se indică să se grăbească spre locul ei și fu servită cu o ceașcă de *café filtre.* Pe un căruț cu rotile erau servite cele mai frumoase prăjituri pe care le văzuse în viața ei. Simți o împunsătură de tristețe. Ce n-ar fi dat să fie acolo și Alina Wheatley, să le vadă! Exact când lua o prăjitură Napoleon de pe tavă, auzi râsete puternice din cealaltă parte a începerii și își ridică privirea. Era Vasily Borgov, cu o ceașcă de cafea în mână. Persoanele din jur stăteau aplecate spre el, ascultându-l amuzate. Chipul lui era deformat de o voioșie ieșită din comun. Beth simți ca un pumn în stomac.

Se întoarse la hotelul ei în seara aceea și jucă încruntată mai multe partide de-ale lui Borgov pe care le cunoștea bine, deja, pentru că le studiase cu Benny, apoi merse la culcare la unsprezece; nu luă nicio pastilă și dormi liniștită. Borgov era Mare Maestru Internațional de unsprezece ani și campion mondial de cinci, dar ea nu avea de gând, de data aceasta, să joace pasiv împotriva lui. Orice ar fi, nu avea să-l mai lase să o umilească. În plus, ar putea avea un avantaj: probabil el nu știa despre ea atâtea câte știa ea despre el.

***

Continuă să câștige partidă după partidă, înfrângând un francez și, a doua zi, un englez. Borgov câștigă și el toate partidele.

În penultima zi, Beth jucă tot împotriva unui olandez, unul mai în vârstă și mai experimentat. Stăteau la tabla de lângă cea la care juca Borgov. Apropierea lui îi distrase atenția de câteva ori, dar reuși să se scuture de senzație și să revină la partida ei. Olandezul era un jucător puternic, iar ea se concentră asupra

partidei. Când termină, forțându-l să cedeze după aproape patru ore de joc, ridică privirea și văzu că piesele de la masa vecină dispăruseră și că Borgov plecase.

La plecare, se opri la birou și întrebă cu cine urma să joace a doua zi dimineață. Directorul scotoci printre hârtii și zâmbi cu sfială.

— Cu Marele Maestru Borgov, mademoiselle.

Se aștepta la asta, dar tot i se tăie răsuflarea când auzi.

În seara aceea luă trei calmante și se duse devreme la culcare. Nu era sigură că se va putea relaxa cât să adoarmă. Dar dormi adânc și se trezi odihnită, la ora opt. Se simțea sigură de sine, inteligentă, pregătită.

***

Când îl văzu așezat la masă nu i se mai păru așa formidabil. Era îmbrăcat ca de obicei, cu un costum închis la culoare, iar părul negru și aspru îi era pieptănat cu grijă pe spate. Ca întotdeauna, chipul lui era impasibil, dar nu părea amenințător. Se ridică politicos și, când îi întinse mâna, i-o scutură, dar nu zâmbi. Beth juca de data asta cu albele; se așezară și Borgov îi apăsă butonul ceasului.

Decisese deja ce voia să facă. Deși Benny o sfătuise contrariul, va juca pion la e4, sperând că el va accepta Siciliana. Studiase toate partidele publicate în care Borgov jucase Siciliana. Asta și făcu; ridică pionul și-l așeză pe al patrulea rând, iar când el mută pionul nebunului de alb, Beth simți un fior de bucurie. Era pregătită să-l înfrunte. Mută calul la f3, iar el pe al său la c6. La a șasea mutare jucau Boleslavski. Beth știa, mutare cu mutare, opt partide în care Borgov jucase această variantă, le analizase cu Benny în profunzime. Borgov începu varianta cu pion la e4 la a șasea mutare; ea mută calul pe rândul trei, sigură de ceea ce făcea, și-l privi pe deasupra tablei. Își ținea un obraz sprijinit de pumn, studiind tabla ca orice alt jucător de șah. Borgov era puternic, imperturbabil și viclean, dar, în definitiv, nu făcea vrăjitorii. Mută nebunul pe a doua căsuță de pe coloana regelui fără să o privească. Beth execută rocada. Borgov făcu la fel. Se

uită în jurul ei, la încăperea luminoasă, frumos mobilată, în care se desfășurau, în liniște, celelalte două partide.

Pe la a cincisprezecea mutare începuse să vadă combinații care se deschideau de ambele părți, iar la a douăzecea se mira chiar și ea de limpezimea cu care putea analiza situația. Mintea îi lucra fără efort, alegând cu ușurință combinațiile de mutări. Începu să-l preseze pe coloana nebunului de pe latura reginei, amenințându-l cu un dublu atac. Borgov mută lateral, iar ea își întări poziția pionilor de la centru. Poziția ei se deschidea din ce în ce mai mult, înmulțind posibilitățile de atac, deși Borgov părea să se ferească de ele exact la timp. Dar Beth prevăzuse că așa va face și nu se pierdu cu firea; undeva, înlăuntrul ei, simțea o capacitate inepuizabilă de a identifica mutări puternice, amenințătoare. Niciodată nu jucase mai bine. Îl forță să-și compromită poziția cu o serie de amenințări, dezvoltând apoi amenințări duble sau triple pe care Borgov nu avea cum să le evite. Nebunul reginei lui era deja blocat de mutările pe care ea îl obligase să le facă, iar regina lui trebuia să rămână unde era, în apărarea turnului. Beth își elibera piesă după piesă, la fiecare mutare. De parcă amenințările care se aflau la îndemâna ei ar fi fost infinite.

Privi din nou în jurul ei. Celelalte partide se încheiaseră. Beth rămase surprinsă. Se uită la ceas. Era ora unu. Jucau de mai bine de trei ore. Își întoarse atenția din nou la tabla de joc, o studie câteva minute și-și mută regina la centru. Venise vremea să facă mai multă presiune. Se uită peste masă la Borgov.

Era la fel de netulburat ca întotdeauna. Nu o privi în ochi, ci continuă să studieze tabla și mutarea ei cu regina. Apoi ridică din umeri aproape imperceptibil și-i atacă regina cu un turn. Dar Beth știuse dinainte că ar fi putut face asta și avea răspunsul pregătit. Interpuse un cal, amenințând cu un șah care l-ar fi lăsat fără tură. Acum el era obligat să mute cu regele, iar ea avea posibilitatea de a ajunge cu regina pe rândul turnului. Putea să vadă o jumătate de duzină de căi de a-l amenința de acolo, amenințări mai puternice decât cele pe care le făcuse deja.

Borgov mută imediat, dar nu regele. Nu făcu altceva decât să avanseze cu pionul turnului. Beth studie tabla cinci minute

înainte să înțeleagă ce punea la cale. Dacă i-ar fi dat șah, ar fi lăsat-o să-i captureze turnul, și-ar fi mutat nebunul în fața pionului cu care ea tocmai avansase, obligând-o să-și mute regina. Își ținu respirația, alarmată. Turnul ei de pe ultimul rând ar fi picat și, odată cu el, cei doi pioni. Ceea ce ar fi fost dezastruos. Trebuia să-și retragă cumva regina și să scape din capcană. Scrâșni din dinți și o mută.

Borgov mută oricum nebunul acolo unde îl proteja pionul. Beth fixă piesa cu privirea un moment înainte ca situația să-i devină clară: orice mutare ar fi făcut ca să scape, venea cu un preț de plătit, iar dacă îl lăsa acolo nu făcea altceva decât să-i întărească poziția lui Borgov. Ridică ochii și-l privi. Borgov îi răspunse la privire cu o urmă de surâs pe buze. Beth își întoarse repede ochii pe tablă.

Încercă să contrabalanseze cu unul dintre nebunii ei, dar el neutralizăimediat mutarea cu un pion, blocând diagonala. Beth jucase minunat, încă mai juca minunat, dar el jucase și mai bine. Trebuia să se năpustească asupra lui.

Și o făcu. Găsi mutări excelente, mai bune decât orice jucase înainte, dar nu era suficient. Pe la a treizeci și cincea mutare i se uscase gâtul; în fața ei, pe tablă, poziția ei se destrăma, iar a lui devenea din ce în ce mai puternică. Era incredibil. Beth juca cel mai bun joc al ei și totuși Borgov o bătea.

La a treizeci și opta mutare Borgov poziționă senin turnul pe rândul doi, amenințând un prim mat. Beth vedea clar cum putea să pareze, dar asta nu rezolva restul de amenințări rămase, care fie îi dădeau mat, fie îi capturau regina, fie îi permiteau lui să-și creeze o a doua regină. Simțea că i se face rău. O lua amețeala numai când se uita la tablă – dovada vie a neputinței ei.

Beth nu-și răsturnă regele. Se ridică și, privind chipul lui lipsit de emoție, spuse:

— Cedez.

Borgov încuviință. Beth se răsuci pe călcâie și părăsi încăperea. I se făcuse rău, fizic.

***

Se simțea ca într-o capcană în avionul care o ducea înapoi la New York; stătea pe locul de lângă hublou, incapabilă să-și scoată partida din minte, repetând-o la nesfârșit. Asistenta de zbor îi oferi de câteva ori ceva de băut, dar se forță să refuze. Își dorea prea mult să bea, ceea ce era înfricoșător. Luase calmante, dar nodul din stomac nu-i trecuse. Nu făcuse nicio greșeală. Jucase extraordinar de bine.

Dar, la final, poziția ei fusese o debandadă, iar Borgov arăta de parcă nu se întâmplase nimic.

Nu voia să-l vadă pe Benny. Urma să-l cheme să vină s-o ia, dar nu voia să se întoarcă în apartamentul lui. Trecuseră opt săptămâni de când plecase de acasă, din Lexington; voia să se întoarcă acolo, să-și lingă rănile o vreme. Premiul în bani pentru locul trei la Paris fusese surprinzător de mare; își putea permite să stea acasă o perioadă. Și mai avea și actele de semnat, la avocat. Voia să stea o săptămână acasă, apoi să revină la New York, să se antreneze cu Benny. Dar ce ar mai fi putut-o învăța? I se făcu rău din nou când își aminti cât muncise ca să se pregătească pentru turneul de la Paris.

Făcu un efort să se scuture de starea aceea. Ce conta acum era să se pregătească pentru Moscova. Mai avea timp.

Îl sună pe Benny de la Aeroportul Kennedy să-i spună că a pierdut finala, că Borgov fusese mai bun. Benny îi vorbea cu compasiune, dar era un pic cam distant, iar când Beth îi spuse că se duce în Kentucky pentru o vreme, se înfurie.

— Nu renunța, zise. O partidă pierdută nu înseamnă nimic.

— Nu vreau să renunț, răspunse ea.

***

În teancul de corespondență care o aștepta acasă se aflau mai multe scrisori de la Michael Chennault, avocatul care se ocupase de chestiunea cu casa. Apăruse o problemă: încă nu avea un titlu de proprietate, ceva clar. Allston Wheatley le crea dificultăți. Fără a deschide restul plicurilor, Beth se duse direct la telefon și sună la biroul lui Chennault.

— Te-am sunat de trei ori ieri, spuse, imediat ce răspunse. Unde ai fost?

— La Paris, răspunse Beth, am jucat șah.

— Foarte drăguț. Făcu o pauză. Wheatley ne pune bețe în roate. Nu vrea să semneze.

— Ce să semneze?

— Actele, spuse Chennault. Poți veni până aici? Trebuie să o rezolvăm.

— Nu văd ce nevoie ai de mine, spuse Beth. Tu ești avocatul. Mi-a spus că o să semneze tot ce trebuie semnat.

— S-a răzgândit. Cred că ar trebui să vorbești cu el.

— E *acolo*?

— Nu la birou. Dar este în oraș. Cred că dacă îl privești în ochi și-i amintesc că, legal, ești fiica lui…

— De ce nu vrea să semneze?

— Vrea bani, spuse avocatul. Vrea să vândă casa.

— Nu puteți veni amândoi aici, mâine?

— Să văd ce pot face, spuse avocatul.

După ce puse jos receptorul, privi în jur, la camera de zi. Casa îi aparținea încă lui Wheatley. Era șocată. Nu-l văzuse aproape niciodată aici și, cu toate astea, era *a lui.* Beth nu voia să i-o cedeze.

Deși era o după-amiază fierbinte de iulie, Allston Wheatley era îmbrăcat într-un costum din tweed cenușiu; se așeză pe canapea, ridicând de cracul pantalonilor, lăsând la vedere albul pielii la marginea șosetelor maro. Trăise șaisprezece ani în casa aceea, dar nu-și manifestase niciodată interesul pentru ceva de acolo. Acum intrase ca un străin, cu o expresie care putea fi interpretată drept furie sau părere de rău, se așezase la un capăt al canapelei, ridicase cracul pantalonilor vreo doi centimetri și tăcea.

Îi venea să vomite când se uita la el. Arăta exact ca atunci când îl văzuse prima dată în biroul doamnei Deardorff, când venise împreună cu doamna Wheatley, ca să o cunoască.

— Domnul Wheatley are o propunere, Beth, zise avocatul.

Beth se uită la chipul domnului Wheatley, care privea altundeva.

— Poți rămâne aici, spuse avocatul, până găsești ceva permanent.

De ce nu-i spunea Wheatley asta, direct?

Stânjeneala lui Wheatley o făcu și pe ea să se simtă stânjenită.

— Rămăsesem de acord că pot ține casa, dacă plătesc ratele ipotecii, spuse ea.

— Domnul Wheatley spune că ai înțeles greșit.

De ce avocatul *ei* vorbea în numele lui?! De ce nu-și luase dracului propriul avocat?! Îl privi cum își aprinde o țigară, continuând să nu o privească și având o expresie chinuită pe chip.

— Susține că ți-a spus că-ți va permite să stai aici până te vei stabili altundeva.

— Nu e adevărat, spuse Beth. A spus că-mi *dă* casa…

Brusc, se simți de parcă ceva o lovise cu putere. Se întoarse spre Wheatley.

— Sunt *fiica* ta, spuse ea. M-ai adoptat. De ce nu vorbești cu mine?!

O privi ca un iepure speriat.

— Alma, zise el, Alma a vrut un copil…

— Ai semnat actele, zise Beth. Ți-ai asumat niște responsabilități. Și-acum nu poți nici măcar să mă privești în ochi?!

Allston Wheatley se ridică și se îndreptă spre fereastră. Apoi se răsuci spre ea, mai stăpân pe sine. Părea furios.

— Alma a vrut să te adopte. Nu eu. Nu ai dreptul la tot ce e al meu doar pentru că am semnat niște rahaturi de hârtii, ca să-i închid ei gura. Se întoarse iar spre fereastră. Nu că ar fi funcționat.

— M-ai adoptat, spuse Beth. Nu pentru că ți-am cerut-o eu. Simți un nod în gât. Legal, ești tatăl meu.

Când se întoarse și se uită la ea, Beth rămase șocată să vadă cât de transformată îi era fața.

— Banii băgați în casa asta sunt ai mei. Și nu o să mi-i ia o deșteapta-lui-pește orfană.

— Nu sunt orfană, răspunse ea. Sunt fiica ta.

— Nu în ceea ce mă privește. Mă doare-n cur de ce zice

avocatul tău. Mă doare-n cur și de ce ți-o fi zis Alma. Muierea aia nu știa să-și țină fleanca.

Pentru o vreme rămaseră în tăcere.

— Ce dorești de la Beth, domnule Wheatley? spuse avocatul, într-un final.

— Să dispară din casa asta. O pun la vânzare.

Îl privi lung înainte să deschidă gura.

— Atunci vinde-mi-o mie, spuse Beth.

— Cum adică? spuse Wheatley.

— O cumpăr eu. Îți cumpăr partea de datorie.

— Valorează mai mult acum casa asta.

— Cât vrei?

— Îmi trebuie șapte mii.

Beth știa că partea lui valora mai puțin de cinci mii.

— Bine, spuse.

— Ai tu atâția bani?

— Am, zise ea. Dar voi scădea cheltuielile de înmormântare. Îți arăt facturile.

Allston Wheatley oftă ca un martir.

— Bine, spuse. Întocmiți actele. Eu mă întorc la hotel.

Porni spre ușă.

— E prea cald aici.

— N-ar fi fost, dacă îți dădeai jos haina, îi spuse Beth.

***

Îi rămaseră două mii în bancă. Nu-i plăcea să aibă așa puțini bani. Primise prin poștă două invitații la două turnee importante, cu premii mari. O mie cinci sute unul și două mii celălalt. Și mai primise un plic gros, din Rusia, cu o invitație la Moscova, în luna iulie.

Când se întoarse acasă cu actele semnate se plimbă de mai multe ori prin camera de zi, trecându-și mâna peste piesele de mobilier. Wheatley nu spusese nimic despre mobilier, dar era al ei. Îl întrebase pe avocat. Wheatley nici măcar nu venise; Chennault i-a dus actele la Hotelul Phoenix să le semneze, în timp ce ea a așteptat la birou citind *National Geographic.*

Se simțea altfel în casă, acum că era a ei. Voia să cumpere una-alta, o canapea bună, joasă, și două fotolii mici, moderne. Parcă le și vedea: cu tapițerie din in albastru-deschis și garnituri albastru-închis. Nu albastrul doamnei Wheatley, ci albastrul ei. Albastrul lui Beth. Voia mobilier mai luminos în sufragerie, mai vesel. Voia să șteargă din locul acela prezența aproape palpabilă a doamnei Wheatley. Își va lua un covor deschis la culoare și va spăla geamurile. Și un pick-up, și câteva discuri, și așternuturi noi pentru patul de sus. De la magazinul Purcell. Doamna Wheatley fusese o mamă bună; nu murise intenționat, părăsind-o.

***

Beth dormi bine și se trezi înfometată. Își luă pe ea halatul pufos și coborî lipăind, cu papucii doamnei Wheatley în picioare. Era furioasă că îi plătise cei șapte mii de dolari lui Allston. Ținea la banii ei; ea și doamna Wheatley îi strânseseră cu o anumită plăcere, acumulându-i turneu după turneu și privind cu bucurie cum creșteau dobânzile. Deschideau mereu împreună plicul cu extrasul de cont, verificând câtă dobândă câștigaseră. Iar după moartea doamnei Wheatley o consolase ideea de a continua să trăiască în casa aceea, să meargă la cumpărături la supermarket, la film, fără sentimentul că e strâmtorată și că trebuie să se angajeze, sau să meargă la facultate, sau să caute turnee de câștigat.

Luase cu ea trei dintre broșurile de șah ale lui Benny; în timp ce ouăle fierbeau, pregăti tabla pe masa din bucătărie și aduse broșurile cu partidele de la ultimul turneu Moscow Invitational. Broșurile rusești erau imprimate pe hârtie de calitate, cu caractere clare. Nu se descurca prea bine cu limba rusă, în ciuda cursurilor serale pe care le urmase la universitate, dar reușea să citească numele și notațiile destul de ușor. Cu toate acestea, caracterele chirilice erau iritante. O enerva că guvernul sovietic investea așa mulți bani în șah și, pe deasupra, mai folosea și un alfabet diferit de al ei.

Curăță ouăle fierte, le puse într-un castron, adăugă unt, apoi

începu o partidă dintre Petrosian și Tal. Apărarea Grünfeld. Varianta Semi-Slav. Se prinse care era treaba de la mutarea calului de negru de pe latura regelui în a doua căsuță din fața reginei, la a opta mutare, și apoi începu să se plictisească. Mutase piesele prea repede pentru a face o analiză corectă; nu se oprise, așa cum făcea Benny, ca să urmărească tot ce se întâmpla pe tablă. Luă ultima lingură de mâncare și ieși în grădină, pe ușa din spate.

Era o dimineață fierbinte. Iarba din curte crescuse prea mult, acoperind aproape de tot mica alee din cărămizi care ducea spre tufele neîngrijite de trandafiri. Se întoarse în casă, mută turnul alb la d1, apoi rămase să privească poziția. N-avea chef de studiat șah. Era înfricoșător; avea enorm de mult de studiat, dacă voia să nu se facă de râs la Moscova. Lăsă frica deoparte și se duse sus, să facă un duș. În timp ce-și usca părul observă, cu oarecare ușurare, că trebuia să-l mai tundă. Găsise ceva de făcut astăzi. După aceea se putea duce la Purcell să se uite la canapele pentru camera de zi. Dar nu ar fi fost înțelept să cumpere ceva, nu înainte de a face rost de alți bani. Și cum să facă să tundă gazonul? Când trăia doamna Wheatley venea un băiat, dar Beth nu-i știa nici numărul de telefon, nici adresa.

Casa necesita o curățenie generală. Prin colțuri se formaseră pânze de păianjen, lenjeriile erau vechi și urâte. Avea nevoie de altele noi. Și de niște haine noi. Harry Beltik își lăsase aparatul de ras în baie; ar trebui să i-l trimită înapoi prin poștă? Laptele se acrise și untul era vechi. Congelatorul era plin de gheață; niște porții de pui congelat rămăseseră blocate în spate. Covorul din dormitor era prăfuit, iar ferestrele erau pline de urme; glafurile erau acoperite de mizerie.

Beth se scutură ca să scape de senzația de confuzie, pe cât se putea, și o sună pe Roberta. Se programă la tuns la ora două. O să se intereseze cum putea găsi o femeie de serviciu pentru câteva săptămâni. Apoi va merge la Morris să mai comande niște cărți de șah și o să mănânce de prânz la restaurantul Toby.

Dar la Morris nu-l găsi pe vânzătorul obișnuit, iar doamna care-l înlocuia nu se pricepea să comande cărți despre șah. Beth o convinse să caute un catalog, din care comandă trei cărți

despre Apărarea Siciliană. Avea nevoie de cărți cu partidele Marilor Maeștri și de *Chess Informants.* Dar nici ea, nici vânzătoarea cea nouă nu știau cu ce ziar se publica în Iugoslavia revista *Chess Informants.* Era enervant rău. Trebuia să-și facă o bibliotecă la fel de bună ca a lui Benny. De fapt, nu. Una mai bună. Gândul acesta o făcu să realizeze în sfârșit, cu furie, că ar fi putut să se întoarcă la New York, să uite de toată această dezordine și să reia cu Benny antrenamentul de unde rămăseseră.

Dar ce o mai putea învăța Benny acum? Ce ar putea să o învețe orice jucător american? Ea ajunsese deja la alt nivel, depășindu-i pe toți. Nu putea conta decât pe sine. Și trebuia să construiască ea singură podul peste prăpastia care separa șahul american de cel rusesc.

Ospătarul de la Toby o recunoscu și-i oferi o masă bună, în față. Beth își comandă *asperges vinaigrette* la aperitiv și-i spuse ospătarului că voia să mănânce mai întâi asta și abia apoi să comande felul principal.

— Doriți și un cocktail? întrebă el pe un ton plăcut.

Beth privi în jur la restaurantul liniștit, la oamenii care mâncau, la tava cu deserturi de lângă cordonul de catifea de la intrarea în sala de mese.

— Un Gibson, spuse ea. Cu gheață.

Sosi aproape imediat. Arăta minunat. Paharul tumbler era cristalin, curat, ca și ginul pe care îl conținea; micile cepe albe arătau ca niște perle. Când îl gustă simți că o înțeapă pe buza de sus și că îi coboară pe gât ca o dulce provocare. Efectul asupra tensiunii pe care o simțea în stomac era remarcabil; o umplea de plăcere. Îl termină încet, iar furia profundă pe care o simțea începea să se topească. Comandă altul. La capătul îndepărtat, ascuns în umbră, cineva cânta la pian. Beth privi ceasul. Era doisprezece fără un sfert. Ce frumoasă era viața!

Nu a mai apucat să comande niciun fel principal. A plecat de la Toby la două, mijind ochii de la lumina soarelui, traversă pe roșu Main Street și se îndreptă spre magazinul de vinuri al lui David Manly. Folosind două dintre cecurile de călătorie din Ohio, cumpără o ladă de vin de Burgundia Paul Masson, patru

sticle de gin Gordon și o sticlă de vermut Martini & Rossi, apoi îl ruga pe domnul Manly să-i cheme un taxi. Vorbea clar și limpede, iar mersul îi era drept. Mâncase șase bucăți de sparanghel și băuse patru cocktailuri Gibson. De ani de zile flirta cu alcoolul. Venise vremea sa consume relația.

Când intră în casă, telefonul suna. Șoferul o ajută cu lada de vin și primi un dolar bacșiș. După ce plecă, Beth aranjă frumos sticlele una câte una în dulapul de deasupra prăjitorului de pâine, în fața conservelor de spaghete cu chili ale doamnei Wheatley. Apoi deschise o sticlă de gin și răsuci dopul vermutului. Nu mai făcuse niciodată un cocktail. Turnă gin în pahar și adaugă puțin vermut, amestecând cu una dintre lingurile doamnei Wheatley. Duse băutura cu grijă în camera de zi, se așeză și dădu pe gât o înghițitură mare.

***

Diminețile erau oribile, dar se descurca. A treia zi merse la magazinul Kroger, cumpără trei cofraje de ouă și mai multe porții de mâncare congelată. Își pregătea două ouă înainte de primul pahar de vin. Până la prânz, de obicei, cădea lată. Se trezea pe canapea sau pe unul dintre fotolii, cu mâinile și picioarele amorțite, cu ceafa transpirată. Uneori cu capul învârtindu-i-se, simțea în adâncul stomacului o furie la fel de intensă ca un abces care se spărgea, sau ca o durere de dinți atât de puternică încât doar alcoolul o potolea. Corpul său refuza băutura, câteodată, dar ea insista și bea oricum. O dădea pe gât și aștepta până când sentimentele i se mai potoleau. Era ca și cum ar fi dat volumul mai încet.

Sâmbătă dimineață a vărsat vin pe tabla de șah din bucătărie, iar luni s-a lovit accidental de masă și o parte dintre piese au căzut pe jos. Le-a lăsat acolo, pentru a le strânge abia joi când a apărut, în sfârșit, tânărul care trebuia să tundă gazonul. Se întinsese pe canapea și băuse ultima sticlă de vin din ladă, ascultând zgomotul făcut de motorul mașinii și adulmecând mirosul de iarbă proaspăt tăiată. După ce l-a plătit a ieșit afară în mirosul de iarbă și a privit smocurile din gazon. O emoționa

să-l vadă atât de schimbat, de diferit față de ceea ce fusese. A intrat înapoi în casă, și-a luat poșeta și a chemat un taxi. Legea interzicea livrarea de alcool la domiciliu. Trebuia să meargă ea să-și ia altă ladă de vin. Mai bine două, să nu mai facă alt drum. Iar de data asta voia să încerce Almadén. Unii spuneau că Almadén era mai bun decât Paul Masson. Voia să încerce. Poate și câteva sticle de vin alb. Și niște mâncare.

La prânz mânca ce găsea prin conserve. Spaghetele cu chili erau destul de bune dacă adăugai piper și un pahar de vin de Burgundia. Almadén s-a demonstrat a fi mai bun decât Paul Masson, mai puțin aspru pe limbă. Dar cocktailurile Gibson erau ca o lovitură în țeastă, așa că devenise precaută în privința lor; le bea abia când mai avea un pic și cădea lată sau ca băutură de dimineață. Prin a treia săptămână a început să ia cu ea un Gibson la culcare, noaptea, dacă reușea să ajungă sus. Punea paharul pe noptieră și-l acoperea cu *Chess Informants*, să nu se evapore alcoolul din el. Îl bea când se trezea în toiul nopții. Dacă nu, atunci dimineața, înainte să coboare la parter.

Uneori suna telefonul, dar nu răspundea decât dacă nu era amețită și dacă putea vorbi coerent. Înainte să răspundă, vorbea singură, cu voce tare, să verifice dacă vocea îi suna sobră. Repeta *„Capra calcă piatră, piatra crapă-n patru, crăpa-i-ar capul caprei, cum a crăpat piatra-n patru”*, și dacă îi ieșea cum trebuie, răspundea. O femeie o sunase din New York să o invite la *The Tonight Show*.{75} O refuză.

Abia prin a treia săptămână de băut răsfoise printre revistele primite cât fusese plecată la New York și descoperi că *Newsweek* publicase o fotografie cu ea. Îi dedicaseră o pagină întreagă, la secțiunea Sport. În fotografie juca împotriva lui Benny. Beth își aminti perfect momentul când fusese făcută: în timpul deschiderii. În fotografie se vedea poziția pieselor; își aducea aminte bine, abia făcuse a patra mutare. Benny părea gânditor și distant, ca de obicei. În articol spuneau că era cea mai talentată femeie de la Vera Menchik încoace.

Pe jumătate beată, Beth se enervă când observă cât spațiu îi fusese dedicat lui Menchik. Povesteau cum murise, în timpul bombardamentelor din 1944 din Londra, subliniind abia la final

că Beth era o jucătoare mai bună. Și ce treabă avea că era femeie?! Ea era mai bună decât orice jucător de sex masculin din America.

Își aminti de tipa care îi luase interviul pentru revista *Life* și de întrebările legate de faptul că era o femeie în lumea bărbaților. S-o ia dracu'! Nu avea să mai fie o lume a bărbaților când ea, Beth, avea să pună capăt poveștii ăsteia!

Se făcuse ora prânzului; își puse la încălzit o conservă de spaghete, înainte de a citi restul articolului. Ultimul paragraf era partea cea mai bună:

La optsprezece ani, Beth Harmon s-a transformat în regina șahului american. Ar putea fi cea mai talentată jucătoare de la Morphy sau Capablanca încoace; nimeni nu știe cu cât talent, cu cât potențial este dotată această tânără cu un intelect absolut uimitor. Pentru a afla, pentru a arăta lumii că America a depășit statutul de inferioritate în lumea șahului, Beth va trebui să meargă acolo unde joacă băieții mari. Va trebui să meargă în Uniunea Sovietică.

Beth închise revista. Își turnă un pahar de Almadén Mountain Chablis ca să-l bea cu spaghetele ei. Era trei după-amiaza și soarele ardea ca-n iad. Vinul era pe terminate. Nu mai rămăseseră decât două sticle pe raftul de deasupra prăjitorului.

***

La o săptămână după ce citise articolul din *Newsweek*, când se trezi joi dimineața, se simțea prea rău ca să se dea jos din pat. Nu reuși nici să se ridice în șezut. Îi pulsau și capul, și stomacul. Era încă îmbrăcată cu blugii și tricoul de seara trecută și simțea că se sufocă în ele. Dar n-avea putere să și le dea jos. Tricoul îi ajunsese în partea de sus a corpului, dar se simțea prea slăbită să și-l tragă peste cap. Pe noptieră avea un Gibson. Reuși cumva să se rostogolească pe o parte, ca să ajungă la pahar; băuse jumătate când începu să icnească. Pentru o clipă se gândi că o să se sufoce, dar respirația îi reveni și termină băutura.

Era îngrozită. Era singură în camera caldă ca un cuptor și speriată că o să moară. O ustura stomacul și o dureau toate organele. Se otrăvise cu vin și gin? Încercă din nou să se ridice și

de data asta reuși, cu tot cu ginul îngurgitat. Rămase pe loc câteva momente, să se calmeze, apoi porni în pas nesigur spre baie și vomită. Avea senzația că se curăță. Reuși să se dezbrace de haine și, pentru că se temea să nu cumva să alunece în duș și să-și rupă șoldul, așa cum păteau bătrânele care nu se putea ține pe picioare, umplu cada cu apă călduță și făcu o baie. Ar trebui să-l sune pe McAndrews, bătrânul doctor al doamnei Wheatley, și să facă o programare, undeva în jurul prânzului. Dacă ar fi reușit să ajungă la cabinet. Ce avea ea nu era o simplă mahmureală; era bolnavă.

Dar, după baie, merse la parter și reuși să mănânce fără probleme două ouă. Gândul de a lua telefonul să sune pe cineva părea îndepărtat acum. Între ea și lumea de la capătul telefonului se crease o barieră; iar ea nu putea trece dincolo. Avea să-i fie bine. O să bea mai puțin, cu țârâita. Poate că după un pahar ar fi găsit curajul să-l sune pe doctorul McAndrews. Își turnă un pahar de Chablis și a început să-l soarbă; o vindecă exact ca un medicament magic. Asta și era de fapt.

***

În dimineața următoare, în vreme ce-și mânca micul dejun, sună telefonul. Răspunse fără să se gândească. La celălalt capăt era un anume Ed Spencer; îi trebui un moment să-și amintească cine era: directorul turneului local.

— În legătură cu mâine, spuse el.

— Mâine?

— Turneul. Ne întrebam dacă ați putea veni cu o oră mai devreme. Ziarul din Louisville trimite un fotograf și credem că și WLEX o va face. Ați putea veni la nouă?

Beth simți că se prăbușește. Ed se referea la Campionatul de Șah din Kentucky. Trebuia să-și apere titlul de campioană statală. Să meargă la Liceul Henry Clay, a doua zi dimineață, și să participe la turneul de două zile, ea fiind campionul *en titre.* Inima îi bubuia și mâna cu care ținea ceașca de cafea îi tremura.

— Nu știu, zise ea. Ați putea suna din nou peste o oră?

— Desigur, domnișoară Harmon.

— Vă mulțumesc. Vă dau răspunsul atunci.

Se simțea speriată și nu voia să joace șah. Nu mai deschisese o carte de șah și nu mai atinsese o tablă de când cumpărase casa de la Allston Wheatley. Ultimul lucru la care voia să se gândească era șahul.

Sticla de aseară stătea încă pe blat, lângă prăjitor. Își turnă o jumătate de pahar, dar, când îl bău, simți că o înțeapă pe limbă și că are gust de clocit. Puse sticla neterminată în chiuvetă și-și luă un suc de portocale din frigider. Dacă nu-și limpezea capul și nu va juca turneul, mâine o să fie și mai beată, și mai bolnavă. Termină sucul de portocale și se duse sus, gândindu-se la tot vinul pe care-l băuse. Parcă i se adunase în adâncul stomacului. Își simțea toate organele intoxicate și abuzate. Avea nevoie de un duș fierbinte și de haine curate.

Turneul era oricum o pierdere de vreme. Beltik nu participa și niciun jucător dintre cei prezenți nu era mai bun decât ea. Nivelul de șah care se juca în Kentucky era de nimic. Stând goală în baie, în picioare, începu să repete varianta Levenfish a Apărării Siciliene, mijind din ochi pentru a vizualiza piesele pe o tablă imaginară. Găsi primele douăsprezece mutări fără greșeală, deși piesele nu erau așa clare cum fuseseră cu ani în urmă. Ezită după a optsprezecea mutare, când negrul juca pion la e5 și obținea egalitatea. Smyslow-Botvinnik, 1958. Încercă să joace restul partidei, dar o durea capul. Se opri să ia două aspirine, dar, când reluă, nu mai era sigură unde trebuiau să se afle pionii. Oricum, primele optsprezece mutări erau corecte. Dacă nu bea azi, mâine va putea juca. Fusese simplu, acum doi ani, să câștige a doua oară campionatul statal. După ea și, poate, Harry, nu prea erau jucători cu adevărat puternici în Kentucky. Goldmann și Sizemore nu reprezentau o problemă.

Când telefonul a sunat din nou, i-a spus lui Ed Spencer că va fi acolo la nouă treizeci. Jumătate de oră era suficientă pentru câteva fotografii.

***

Undeva în adâncul ei sperase că va fi acolo și Townes cu

aparatul său de fotografiat, dar nu era nici urmă de el. Nu apăruse nici tipul din Louisville Se lăsă fotografiată la Masa Unu de o femeie de la *Herald-Leader*, apoi dădu un interviu de trei minute unui bărbat de la o televiziune locală, după care se scuză și plecă la o plimbare prin apropiere, înainte de începerea turneului. Reușise să treacă de ziua precedentă fără să bea și dormise suficient de bine după ce luase trei pastile verzi, dar tot avea grețuri. Era încă dimineață, dar soarele era prea strălucitor; după o tură primprejur, începuse deja să transpire. O dureau picioarele. Avea optsprezece ani, dar se simțea de patruzeci. Trebuia să înceteze cu băutura. Primul ei adversar era cineva pe nume Foster, cu un rating de 1.800. Beth urma să joace cu negrele, dar ar fi trebuit să fie ușor, mai ales dacă el ar fi mutat pion la e4 și i-ar fi permis să joace Siciliana.

Foster părea destul de calm, deși juca împotriva campioanei Statelor Unite în prima sa rundă. Demonstrând suficient bun-simț, nu deschise cu pionul la e4 împotriva ei. Mută pion la d4. Beth decise să nu joace Gambitul Damei, ci să-l conducă pe un teritoriu necunoscut cu Apărarea Olandeză. Adică pion la f5. O vreme au jucat după formulele clasice, până când, cumva, Beth s-a trezit în mijlocul Atacului Stonewall. Nu era o poziție care să-i placă în mod deosebit și, după ce analiză tabla, se enervă pe sine. Ar fi trebuit să-și forțeze drumul prin apărarea lui Foster și să se înfigă în beregata lui. Până acum doar îl tachinase și voia să termine odată partida. Încă o durea capul și se simțea inconfortabil în ciuda faptului că scaunul pivotant era unul comod. Erau prea mulți spectatori în cameră. Foster era blond și avea în jur de douăzeci de ani; muta cu o pedanterie care o scotea din minți. După a douăsprezecea mutare, Beth se uită la poziția tensionată de pe tablă și avansă rapid cu un pion central pentru a-l sacrifica; jocul se va deschide, iar ea va începe să amenințe. Probabil că ratingul ei îl depășea cu vreo 600 de puncte pe al ciudatului ăstuia; îl va face praf, apoi va mânca bine la prânz, va bea o cafea și va fi pregătită pentru partida de după-amiază împotriva lui Goldmann sau a lui Sizemore.

Dar, cumva, sacrificarea pionului se demonstrase o mutare pripită. După ce Foster îi captură un cal în locul pionului, cum

plănuise ea, Beth descoperi că era obligată ori să se apere, ori să renunțe la alt pion. Plictisită, își mușcă buza în căutarea unei mutări cu care să-l sperie de moarte. Dar nu găsi nimic. Iar mintea îi lucra cu o încetineală înfiorătoare. Retrase un nebun pentru a proteja pionul.

Foster ridică ușor din sprânceană și mută turnul pe coloana reginei, cea pe care o deschisese Beth, sacrificându-și pionul. Beth clipi. Nu-i plăcea cum mergeau lucrurile. Durerea de cap se înrăutățea. Se ridică de la masă și merse la director să-i ceară o aspirină. Directorul făcu rost de câteva, Beth luă trei și le înghiți cu apa dintr-un pahar de hârtie, apoi se întoarse la masă. În timp ce înainta prin sala principală de turneu, oamenii ridicau privirea de pe tablă și se holbau la ea. Brusc, o apucă furia. Era supărată că acceptase să joace la turneul acesta de mâna a treia și că trebuia să se întoarcă să se lupte cu Foster. Ura situația: dacă îl bătea, pentru ea nu însemna nimic, iar dacă o bătea el, ea ar fi făcut o figură de doi bani. Dar nu avea cum să o învingă. Nici Benny Watts nu o mai bătea, n-avea cum să o pună la colț un student pedant din Louisville. Găsea ea o combinație cu care să-l distrugă.

Dar nu era niciuna. Continua să se holbeze la poziția care se schimba treptat, de la o mutare la cealaltă, fără să găsească o deschidere. Foster era bun. Cu siguranță mai bun decât indica ratingul lui, dar nu suficient de bun. Oamenii care umpleau încăperea mică priveau în tăcere, în timp ce Beth juca din ce în ce mai mult în defensivă, încercând să-și ascundă îngrijorarea de pe chip. Adversarul ei o domina. Și ce naiba avea *mintea* ei?! Nu mai băuse de o zi și două nopți. Ce *se întâmpla*? Simțea cum i se strânge stomacul de frică. Dacă-și distrusese talentul?!…

Și, tocmai atunci, la a douăzeci și treia mutare, Foster începu o serie de schimburi la centru pe care Beth nu mai era capabilă să le blocheze. Urmărea cum piesele ei dispar, cum poziția ei se deteriora. I se făcuse greață. Juca o partidă pierdută, copleșită de avantajul adversarului care avea doi pioni în plus și un rating de 1.800. Nu mai putea face nimic să salveze situația. Foster își va transforma un pion în regină, umilind-o.

Își scoase regele de pe tablă înainte ca el să poată face

mișcarea și părăsi încăperea fără să-l privească, făcându-și loc prin mulțime, evitând priviri, ținându-și respirația. Intră în sala principală și se îndreptă spre birou.

— Mi-e rău, îl informă pe director. Mă tem că trebuie să mă retrag.

Plecă pe jos pe Main Street. Își simțea picioarele grele, era frământată de gânduri. Încercă să-și scoată partida din cap. Fusese oribil. Luase acest turneu drept o încercare personală, exact cum se amăgesc alcoolicii. Eșuase. Nu trebuia să bea când ajungea acasă. Trebuia să citească, să joace șah, să se adune. Dar gândul de a merge în casa aceea goală era înfricoșător. Ce altceva ar putea face? Nu avea chef de nimic și nu avea pe cine să sune. Jocul pe care îl pierduse nu era vreo scofală, iar turneul nu era unul important, dar sentimentul de umilință era copleșitor. Nu voia să audă discuții despre cum pierduse în fața lui Foster, nici să-l mai vadă vreodată în fața ochilor.

Nu trebuia să bea. Peste cinci luni avea un turneu adevărat, în California. Și dacă și-o făcuse cu mâna ei și era deja prea târziu? Dacă își distrusese acea împletitură de sinapse care reprezenta darul ei? Își aminti că citise odată, undeva, că un artist pop cumpărase un desen original de Michelangelo, luase o gumă de șters și îl șterse, lăsând foaia goală. Gestul o șocase. Acum se simțea la fel de șocată, imaginându-și talentul ei pentru șah șters tot cu gumă din creierul ei.

Ajunsă acasă, încercă să citească o carte despre partidele din Rusia, dar nu se putea concentra. Încercă să refacă partida pe care tocmai o jucase împotriva lui Foster, aranjând tabla pe masa din bucătărie, dar era prea dureros. Blestematul de Stonewall și pionul cu care avansase prea repede! Mutarea prostului. Șah de începători. Șah de bețivani. Sună telefonul, dar nu răspunse. Rămase așa, în fața tablei, dorindu-și să aibă pe cineva la care să sune. Harry Beltik se întorsese, probabil, în Louisville. Și oricum nu voia să-i zică de partida cu Foster. Avea să afle destul de curând. Putea să-l sune pe Benny. Dar, după Paris, Benny fusese foarte rece cu ea. Nu voia să vorbească cu el. Lista se termina aici.

Se ridică obosită, deschise dulapul de lângă frigider, luă o

sticlă de vin alb și își turnă un pahar plin. O voce interioară urla indignată, dar Beth o ignoră. Bău jumătate de pahar dintr-o singură înghițitură, așteptând să-și facă efectul. Apoi termină paharul și mai turnă unul. Se putea trăi și fără șah. Majoritatea oamenilor trăiau fără șah.

În dimineața următoare, când se trezi pe canapea, purta încă hainele de la Paris pe care le îmbrăcase la turneu. Era speriată într-un mod nou. Își simțea, la propriu, creierul înecat de alcool, incapabil să mai analizeze. Cu toate acestea, după micul dejun și-a făcut un duș și s-a schimbat, apoi și-a turnat un pahar de vin. Devenise un gest mecanic, deconectat de orice gând. Singurul lucru care conta era să mănânce mai întâi niște pâine prăjită, să nu o ardă stomacul de la vin.

A continuat să bea zile întregi, dar amintirea partidei pe care o pierduse și gândul la dauna pe care o făcea ascuțimii talentului său nu voia să plece decât atunci când bea până nu mai putea gândi. În numărul de duminică al ziarului local apăruse un articol despre ea, însoțit de una dintre fotografiile pe care le făcuse dimineața, la liceu. CAMPIOANĂ DE ȘAH SE RETRAGE DE LA TURNEU, spunea titlul. Aruncă ziarul fără să citească articolul.

Apoi, după o noapte de coșmaruri întunecate și confuze, se trezi dimineață cu un gând extrem de limpede în minte: dacă nu înceta imediat cu băutura, va distruge tot ce avea. Își îngăduise să se scufunde în mlaștina aceasta înfricoșătoare. Trebuia să găsească un punct de sprijin undeva, pentru a scăpa de acolo. Avea nevoie de ajutor.

Cu un sentiment de ușurare, își dădu brusc seama de la cine își dorea ajutor.

TREISPREZECE

Jolene nu era în cartea de telefon din Lexington. Beth căută informații în Louisville și în Frankfort. Nicio Jolene DeWitt. Poate se măritase și-și schimbase numele. Putea fi prin Chicago sau Klondike, cine știe; Beth nu mai vorbise și nu se mai văzuse cu ea din ziua în care plecase de la Methuen. Și, dacă voia să scape din ghearele alcoolului, un singur lucru ar fi funcționat. Actele de adopție erau într-un sertar din biroul doamnei Wheatley. Scoase dosarul și găsi un plic cu numele și sloganul de la Methuen scrise cu roșu. Tot acolo era și numărul de telefon. Emoționată, rămase o vreme cu hârtiile în mână. În partea de jos era o semnătură de mână, mică, îngrijită: *Helen Deardorff, Superintendent.*

Era aproape amiază și încă nu băuse nimic. Chibzui o clipă. Ar fi putut să-și calmeze nervii mai întâi cu un Gibson. Dar nu mai putea ascunde de sine cât de proastă era acea idee. Un Gibson era ultimul lucru de care avea nevoie ca să iasă din situația asta. O fi fost ea alcoolică, dar nu era proastă. Urcă la etaj, căută flaconul cu Librium cumpărat în Mexic și luă două pastile. Se plimbă prin iarba tunsă cu o zi înainte de băiatul care se ocupa de asta, așteptând ca pastilele să-și facă efectul. Tufa de trandafiri înflorise, în sfârșit. Majoritatea petalelor căzuseră, iar la capătul unora dintre tulpini, unde fuseseră florile, se aflau acum măcește grăsune. Nu le remarcase niciodată când înfloreau, în iunie și iulie.

Când se întoarse în bucătărie se simțea deja mai stăpână pe sine. Calmantele funcționau. Oare câți neuroni ucidea fiecare miligram de Librium? Puteau fi la fel de dăunătoare ca alcoolul. Intră în camera de zi și formă numărul de la Methuen.

Operatoarea care răspunse a pus-o în așteptare. Beth se întinse după flacon, mai scoase o pastilă verde și o înghiți. Apoi îi auzi vocea în receptor, limpede, ca și cum era acolo.

— Helen Deardorff la telefon.

Pentru o clipă rămase în tăcere, gândindu-se să închidă, în schimb trase aer în piept și spuse:

— Sunt Beth Harmon, doamnă Deardorff.

— Chiar tu ești? Vocea suna surprinsă.

— Da.

— *Oh.*

În pauza care a urmat, Beth se gândi că poate doamna Deardorff n-avea nimic de spus. Poate că și ei îi era greu să vorbească cu ea.

— Beth, spuse doamna Deardorff, am citit despre tine.

— Ce face domnul Shaibel? întrebă Beth.

— Domnul Shaibel este încă aici, cu noi. Pentru el ai sunat?

— Am sunat să vă întreb de Jolene DeWitt. Am nevoie să iau legătura cu ea.

— Îmi pare rău, spuse doamna Deardorff. Methuen nu poate face publice adresele sau numerele de telefon pe care le deține.

— Doamna Deardorff, spuse Beth, simțind că vocea i se sparge, doamna Deardorff, vă rog, faceți-o pentru mine. Trebuie să vorbesc cu Jolene.

— Legislația nu…

— Doamna Deardorff, spuse Beth, *vă rog din suflet.*

Tonul doamnei Deardorff se schimbă.

— Bine, Elizabeth. DeWitt trăiește în Lexington. Notează numărul ei de telefon.

***

— Băăăga-mi-aș! exclamă Jolene la telefon. Băăăga-mi-aș!

— Ce faci, Jolene? Beth era în pragul lacrimilor, dar încercă să-și ascundă tremurul din voce.

— Doamne, fetițo, zise Jolene râzând. Mă bucur să te aud. Mai ești urâtă?

— Tu mai ești neagră?

— Sunt neagră, dar o doamnă. Iar tu ai lăsat urâțenia în urmă. Ai apărut în reviste de mai multe ori decât Barbra Streisand. Prietena mea e vedetă.

— De ce nu m-ai sunat?

— De invidioasă.

— Jolene, întrebă Beth, până la urmă ai fost adoptată și tu?

— Pe dracu'. Am *absolvit* la Methuen. De ce dracu nu mi-ai trimis niciodată o scrisoare sau măcar o cutie de bomboane?!

— Îți plătesc cina diseară. Poți să vii la restaurantul Toby de pe Main Street pe la șapte?

— O să chiulesc, spuse Jolene. Băăăga-mi-aș! Campioana Statelor Unite la șah! O adevărată învingătoare.

— Despre asta vreau să-ți vorbesc, spuse Beth.

Când s-au întâlnit la Toby nu mai rămăsese urmă de spontaneitate. Beth nu băuse nimic toată ziua, se dusese la Roberta să se tundă și făcuse curat în bucătărie, aproape copleșită de bucuria de a sta de vorbă din nou cu Jolene. A ajuns la restaurant cu un sfert de oră mai devreme; era emoționată. Refuză oferta chelnerului de a-i aduce ceva de băut. Când a sosit Jolene, avea în față un pahar de cola.

La început, Beth nu a recunoscut-o. Femeia care venit la masa ei în ceea ce arăta a fi un costum Coco Chanel, cu o tufă de păr creț și stufos era mai înaltă decât Beth. Nu-i venea să creadă că era Jolene. Arăta ca o vedetă de cinema sau ca o prințesă a rock-and-rollului, mai plinuță ca Diana Ross, dar trăsnet, ca Lena Horne. Însă când Beth realiză că, de fapt, era aceeași Jolene, cu zâmbetul lui Jolene și ochii lui Jolene, exact cum își amintea, se ridică stângace și se îmbrățișară. Jolene purta un parfum tare. Beth se simți ușor stânjenită. Jolene o bătu pe spate în timp ce se îmbrățișau și spuse:

— Beth Harmon. Aceeași Beth.

S-au așezat, privindu-se stinghere. Beth decise că trebuie să bea ca să treacă cu bine prin asta. Dar, când sosi chelnerul, întrerupând din fericire tăcerea dintre ele, Jolene comandă o apă minerală, iar Beth încă o Cola.

Jolene adusese cu ea un plic mare, galben. Îl puse pe masă în fața lui Beth. Beth îl ridică. Era o carte. Își dădu pe loc seama ce era. O scoase din plic. *Modern Chess Openings.* Vechiul ei exemplar, aproape complet uzat.

— Vinovată, spuse Jolene. Mă supărasem că ai fost adoptată.

Cu o grimasă, Beth deschise cartea la pagina cu titlul pe care scria, cu litere copilărești: *Elizabeth Harmon, Methuen Home.*

— Și pentru că sunt albă, nu?

— Doar nu crezi că am uitat?! zise Jolene.

Beth se uită la fața frumoasă, de om bun, a lui Jolene – cu părul ei remarcabil, cu genele negre, lungi, cu buzele pline – și, cu o ușurare aproape fizică în simplitatea ei, uită de stânjeneală. Zâmbi cu gura până la urechi.

— Ce bine îmi pare că ai venit!

Dar ce ar fi vrut să spună era *te iubesc.*

În prima parte a cinei Jolene îi povesti despre Methuen, despre cum adormea la ora de religie, despre cât ura mâncarea, despre domnul Schell, domnișoara Graham și filmele religioase de sâmbătă. Era extrem de amuzantă când o imita pe doamna Deardorff, cu vocea scremută și modul în care dădea din cap. Mânca încet și râdea tot timpul, iar Beth se trezi că râde împreună cu ea. Trecuse multă vreme de când Beth râsese ultima oară. Nu se simțise niciodată cu cineva în largul ei, așa cum se simțea cu Jolene. Jolene comandă un pahar de vin la friptura de vițel, iar Beth, ezitând, ceru unul de apă minerală.

— Ești prea mică sau ce? zise Jolene.

— Nu e vorba de asta. Am optsprezece ani.

Jolene ridică sprâncenele și se întoarse la friptura ei. După câteva momente, începu să vorbească din nou.

— Când ai plecat cu noua ta familie fericită, m-am apucat serios de volei. Am absolvit la optsprezece ani, iar Universitatea mi-a oferit o bursă la educație fizică.

— Și-ți place?

— Este în regulă, spuse Jolene, puțin cam prea repede. Și adăugă: Nu, nu este. E de tot rahatul, ăsta este adevărul. Nu vreau să mă fac profesoară de educație fizică.

— Ai putea face altceva.

Jolene scutură din cap.

— Abia după ce mi-am luat licența mi-am dat seama.

Vorbea cu gura plină. Înghiți, apoi se aplecă peste masă, până la umeri.

— Ar fi trebuit să fiu la Drept sau la Administrație publică. Asta merge cel mai bine în ziua de azi, iar eu mi-am pierdut timpul învățând exerciții de gimnastică și mușchii principali ai abdomenului. Coborî vocea, vorbind cu convingere. Sunt o

femeie de culoare. Sunt o *orfană.* Ar trebui să fiu la Harvard. Ar trebui să apar pe coperta revistei *Time,* exact ca tine.

— Ai arăta grozav alături de Barbara Walters[76], zise Beth. Ai putea vorbi despre privarea emoțională de care suferă orfanii.

— Măcar de-aș putea! spuse Jolene. Mi-ar plăcea tare mult să vorbesc despre Helen Deardorff și despre nenorocitele ei de calmante.

Beth ezită o clipă. Apoi spuse:

— Tu mai iei calmante?

— Nu, zise Jolene. În niciun caz. Și râse. N-o să te uit niciodată, cu borcanul ăla în brațe. Acolo, în fața camerei de activități, cu toată blestemata de lume de la orfelinat, cu bătrâna Helen cât pe ce să se transforme în statuie de sare, iar noi toți cu gura căscată. Râse din nou. Ai devenit eroina noastră. După ce ai plecat, le-am povestit tuturor nou-veniților despre isprava ta.

Jolene terminase de mâncat; împinse farfuria spre centrul mesei și se îndepărtă. Se lăsă pe spetează, scoase un pachet de Kent din buzunarul gecii și-l privi un moment.

— Când a apărut poza cu tine în *Life,* eu am fost cea care a pus-o pe avizierul din bibliotecă. Din câte știu, e încă acolo.

Aprinse țigara cu o brichetă mică, neagră, și trase adânc în piept.

— „Adolescenta Mozart care a zguduit lumea șahului." Doamne, cum a fost!

— Iau și acum calmante, zise Beth. Prea multe.

— Oh, biata de tine, zise Jolene pe un ton mucalit, privind țigara.

Beth tăcu o vreme. Era o tăcere palpabilă. Apoi spuse:

— Hai să comandăm ceva dulce.

— Mousse de ciocolată, zise Jolene.

În timp ce mâncau desertul, se opri și o privi peste masă.

— Beth, nu-mi place cum arăți, spuse. Ești umflată.

Beth încuviință și-și termină mousse-ul.

Jolene o conduse acasă cu Volkswagen-ul ei argintiu.

— Aș vrea să intri puțin, Jolene, îi spuse Beth când ajunseră pe Jan-well. Să-mi vezi casa.

— Sigur, zise Jolene.

— Toată casa asta e a ta? întrebă Jolene după ce Beth îi arătase unde să parcheze.

— Da.

Jolene râse.

— Tu nu ești o orfană, spuse. Sau… nu *mai* ești.

Dar când intrară în hol, mirosul de învechit și de băutură o șocă. Beth nu-l simțise înainte. Se așternu o tăcere stânjenitoare, în vreme ce ea aprindea lampadarele din sufragerie și privea în jur. Nu observase praful de pe ecranul televizorului, nici petele de pe taburet. Într-unul dintre colțurile camerei de zi, lângă scară, era o pânză de păianjen mare. Casa arăta întunecoasă și mucegăită.

Jolene se plimbă prin cameră, privind în jur.

— Nu te-ai limitat la calmante, nu-i așa? zise ea.

— Am băut vin.

— Te cred.

Beth pregăti cafeaua la bucătărie. Măcar acolo era curat pe jos. Deschise fereastra dinspre grădină să intre aer curat.

Tabla ei de șah era încă pe masă; Jolene ridică regina de alb și o ținu puțin în mână.

— Jocurile mă plictisesc. Șah nu am învățat niciodată.

— Vrei să te învăț?

Jolene râse.

— Asta ar rămâne în anale. Puse regina la loc pe tablă. M-au învățat handbal, squash și tenis de perete. Joc tenis, golf, rațele și vânătorii și fac lupte. N-am nevoie de șah. Dar vreau să știu care-i treaba cu vinul.

Beth îi întinse o cană de cafea.

Jolene o puse jos și scoase o țigară. În bucătăria mohorâtă, cu costumul strălucitor bleumarin și părul ei creț, Jolene devenise centrul camerei.

— Ai început cu pastilele? o întrebă Jolene.

— Înainte îmi plăceau, spuse Beth. Îmi plăceau cu adevărat.

Jolene clătină din cap de două ori, dintr-o parte în cealaltă.

— Azi nu am băut nimic, spuse Beth brusc. Anul viitor trebuie să joc în Rusia.

— Luchenko, zise Jolene. Borgov.

Beth era surprinsă că le știa numele.

— Mi-e frică.

— Atunci nu te duce.

— Dacă nu fac asta, nu-mi mai rămâne nimic de făcut. O să beau și atât.

— Se pare că o faci oricum.

— Trebuie să încetez cu băutura și cu pastilele. Și să aranjez casa asta. Uită-te și tu câtă grăsime s-a strâns pe aragaz. Arătă cu degetul. Trebuie să studiez șah opt ore pe zi și să merg la câteva turnee. Vor să joc în San Francisco și m-au invitat la *The Tonight Show.* Ar trebui să fac toate lucrurile astea.

Jolene o studie.

— Dar eu vreau doar să beau, șopti Beth. Dacă nu ai fi aici cu mine, acum aș sta cu o sticlă din vin în față.

Jolene se încruntă.

— Vorbești ca Susan Hayward{77} în filmele acelea, a spus ea.

— Nu e film, spuse Beth.

— Atunci încetează să vorbești de parcă ar fi unul. Uite cum facem. Mâine-dimineață la zece te prezinți la Alumni Gymnasium de pe Euclid Avenue. La ora aceea mă antrenez eu. Adu-ți pantofii sport și o pereche de pantaloni scurți. Trebuie să scapi de aspectul ăsta de gogoașă umflată înainte să te bagi în alte belele.

Beth se uită la ea.

— Urăsc sportul…

— Mi-aduc aminte, răspunse Jolene.

Beth rămase pe gânduri. În dulapul din spatele ei se aflau sticle de vin roșu și alb; preț de o clipă deveni nerăbdătoare să plece Jolene, ca să poată scoate una, s-o destupe cu tirbușonul și să-și toarne un pahar plin. Aproape că-i simțea gustul în gură.

— Nu e așa rău cum crezi tu, zise Jolene. O să-ți fac rost de două prosoape noi și poți folosi uscătorul meu de păr.

— Nu știu cum să ajung acolo.

— Ia și tu un taxi, la dracu'. Sau vino pe jos.

Beth se uită descurajată la ea.

— Trebuie să-ți miști fundul ăla, zise Jolene. S-o termini cu văicăreala.

— Bine, spuse Beth. Voi fi acolo.

După ce plecă Jolene, Beth își turnă un pahar de vin, dar nu și pe al doilea. Deschise toate ferestrele din casă și bău vinul în curtea din spate; luna, aproape plină, stătea agățată deasupra vechii magazii. Se simțea o adiere răcoroasă. Bău încet, lăsând briza să intre în bucătărie, în camera de zi, să fluture perdelele, să treacă dincolo de ferestre și să curețe aerul dinăuntru.

***

Sala de sport era o încăpere cu tavan înalt și pereți albi. Lumina intra prin ferestrele enorme de pe latura unde se afla un șir de aparate cu aspect ciudat. Jolene era îmbrăcată în colanți galbeni și adidași. Dimineața era caldă, iar Beth plecase de acasă cu taxiul, îmbrăcată în pantaloni scurți, albi. La capătul îndepărtat al sălii, un tânăr care părea în suferință, cu un șort gri, stătea pe spate pe o bancă, ridicând greutăți și gemând. În rest, nu mai era nimeni.

Au început cu bicicletele. Jolene setă la zece gradul de rezistență de la bicicleta lui Beth, iar la a ei, pe șaizeci. După zece minute de pedalat, Beth era transpirată toată și o dureau gambele.

— O să fie și mai rău, zise Jolene.

Beth strânse din dinți și continuă să pedaleze.

Pe aparatul pentru coapse și fesieri nu reușea să țină ritmul, fundul îi aluneca pe banca acoperită cu scai, pe care trebuia să stea întinsă și să împingă greutățile cu picioarele. Jolene pusese o greutate de patruzeci de kilograme, dar chiar și asta părea prea mult. Apoi trecu la aparatul la care trăgea de greutăți cu gleznele, făcând ca tendoanele din partea superioară a picioarelor să-i iasă în evidență. O dureau. După aceea o puse să se așeze cu spatele drept pe un aparat care-i amintea de scaunul electric și să tragă de greutăți cu coatele.

— Ca să-ți întărești pectoralii, îi zise Jolene.

— Pieptul meu e tare, mersi de grijă.

Jolene râse.

— Ascultă la mine, scumpo. Asta este exact ce îți trebuie.

Beth le făcu pe toate, furioasă și fără suflu. În plus, o enerva și mai rău să vadă că Jolene folosea mai multe greutăți decât ea. Pe de altă parte, corpul lui Jolene era perfect.

Dușul de după antrenament a fost o plăcere. Jeturile de apă erau puternice și fierbinți, iar Beth se lăsă masată îndelung, să îndepărteze sudoarea. Se săpuni bine, privind vârtejul de spumă de la picioarele ei, pe gresia albă, și se clăti cu apă clocotită.

Femeia de la cantină tocmai o servea pe Beth cu o friptură cu sos, când Jolene se apropie cu tava de Beth.

— Nu mănânci așa ceva, îi zise.

Îi luă farfuria și o dădu înapoi femeii care servea.

— Fără sosuri, spuse, și fără cartofi.

— Dar nu sunt supraponderală, răspunse ea. Cartofii nu-mi fac rău.

Jolene nu comentă. Când au ajuns cu tăvile la Jell-O și la prăjitura bavareză cu cremă, Jolene îi făcu semn din cap că nu.

— Tu ai mâncat mousse de ciocolată aseară, zise Beth.

— Aseară a fost o ocazie specială, răspunse Jolene. Azi e altceva.

Au mâncat de prânz la unsprezece treizeci pentru că Jolene avea curs la douăsprezece. Beth a întrebat-o ce curs avea.

— Europa de Est în secolul al XX-lea, răspunse Jolene.

— Asta învățați la Facultatea de Educație Fizică și Sport? întrebă Beth.

— Ieri nu ți-am zis tot. Urmez un master în științe politice.

Beth se uită la ea.

— *Honi soit qui mal y pense*[78], zise Jolene.

Când se trezi a doua zi dimineață, pe Beth o dureau și spatele, și gambele. Decise să nu se ducă la sală. Dar, când deschise frigiderul să mănânce ceva la micul dejun, găsi teancuri de semipreparate și gândul îi zbură brusc la cum arătau picioarele albe ale doamnei Wheatley când stătea cu ele întinse, cu șosetele trase în jos, până la gleznă. Se scutură de repulsie și începu să tragă de tăvile lipite una de cealaltă. I se făcuse greață doar gândindu-se la puiul prăjit, și la roast beef, și la curcanul semipreparat; le aruncă pe toate într-o pungă de

plastic. Apoi deschise dulapul să vadă ce cutii de mâncare la conservă mai avea; în fața cutiilor erau trei sticle de Almadén Mountain Rhine. Ezită și-nchise ușa. Nu voia să se gândească acum la asta. Își pregăti o cafea și pâine prăjită pentru micul dejun. În drum spre sală, aruncă la gunoi sacoșa cu semipreparate.

La prânz, Jolene îi spuse că avizierul de la Sindicatul Studenților era plin de anunțuri cu studenți care se ofereau să presteze muncă necalificată pentru doi dolari ora. Jolene a luat-o cu ea în drum spre amfiteatrul unde se ținea cursul, iar Beth și-a notat două numere de telefon. La ora trei după-amiaza, un student din ultimul an al Facultății de Management îi bătea covoarele în curte și altul, de la Istoria Artei, freca dulapurile din bucătărie și frigiderul; Beth n-a stat să-i păzească. Își petrecu timpul lucrând la variantele Apărării Nimzo-Indian.

Luni, după o săptămână, era în stare să folosească toate aparatele Nautilus și să facă și abdomene după aceea. Miercuri, Jolene a adăugat cinci kilograme de greutăți de fiecare parte pentru ea, iar lui Beth îi puse una de trei pe piept în timp ce făcea abdomene. O săptămână mai târziu, au început să joace handbal. Beth juca împiedicat și rămânea imediat fără suflu. Jolene a bătut-o într-un mod rușinos. Beth continuă cu încăpățânare, gâfâind, transpirând și rănindu-și palmele cu mica minge neagră. I-au trebuit zece zile și câteva lovituri norocoase ca să câștige prima ei partidă.

— Știam eu că în curând mă vei bate, spuse Jolene.

Erau la centrul terenului, transpirate amândouă.

— Urăsc să pierd, răspunse Beth.

În ziua aceea o aștepta acasă o scrisoare de la un expeditor pe nume Cruciada Creștină. În partea de jos, pe lateral, erau vreo douăzeci de nume și o cruce în relief.

Stimată domnișoară Harmon, zicea scrisoarea,

Deoarece nu v-am găsit la telefon, apelăm la acest mesaj pentru vă întreba dacă sunteți interesată să susțineți mesajul Cruciadei Creștine la viitorul turneu din U.R.S.S la care veți participa.

Cruciada Creștină este o organizație nonprofit care și-a asumat

menirea de a deschide Ușile Închise la mesajul Domnului nostru Isus Hristos. Am aflat că v-ați început cariera la o instituție creștină demnă de toată stima: Methuen Home. Pentru că împărtășim aceleași idealuri și aspirații creștine, am dori să vă susținem în încercarea ce vă așteaptă. Dacă sunteți interesată de sprijinul nostru, vă rugăm să ne contactați la birourile noastre din Houston.

A Dvs. Soră întru Hristos, Crawford Walker
Director Divizie Externă, Cruciada Creștină

Se pregătea să arunce scrisoarea când își aminti că Benny îi povestise cum turneul său din Rusia fusese plătit de o organizație creștină. Avea numărul lui Benny scris pe o foaie împachetată și băgată în cutia ceasului de șah. O scoase și sună. Benny răspunse la al treilea țârâit.

— Bună, spuse ea. Beth la telefon.

Benny era un pic distant, dar, când îi spuse despre scrisoare, îi zise imediat:

— Acceptă. Sunt plini de bani.

— Îmi cumpără biletul de avion spre Rusia?

— Mult mai mult. Dacă le ceri, mă vor trimite cu tine. Camere separate, date fiind preceptele pe care le urmează.

— De ce ar cheltui atâția bani?

— Vor să învingem comuniștii în numele lui Isus. Tot ei au plătit o parte dintre cheltuieli și când am fost eu, acum doi ani. Făcu o pauză. Te întorci la New York?

Vorbea pe un ton înadins neutru.

— Trebuie să mai stau în Kentucky o vreme. Fac sport. În plus, nu am participat niciodată la un turneu în California.

— Desigur, zise Benny. Mi se pare normal.

Le-a răspuns celor de la Cruciada Creștină chiar în acea după-amiază, declarând că era extrem de interesată de oferta lor și că ar dori să fie însoțită de Benjamin Watts drept secund. Folosise hârtia de scrisori de culoare albastru-deschis, tăind numele doamnei Wheatley din antet pentru a-l înlocui cu „Elizabeth Harmon". În drum spre cutia poștală din colț, se decise să se ducă în oraș să cumpere lenjerie nouă de pat și o față de masă pentru bucătărie.

***

Lumina iernii din San Francisco era de neînchipuit; nu mai văzuse ceva atât de frumos. Sublinia într-un mod aproape supranatural silueta clădirilor, iar când urcase în vârful turnului de pe Telegraph Hill și privise în jos, i se tăiase respirația: casele și hotelurile aliniate pe strada lungă, cu panta abruptă, se vedeau perfect, iar mai jos se întindea priveliștea golfului albastru. La colț se afla un chioșc cu flori; își cumpără un buchet de crăițe. Privind în jos, spre golf, văzu un cuplu urcând spre ea. Se vedea cu ochiul liber cum gâfâiau. Se opriră să-și tragă sufletul. Beth își dădu seama, surprinsă, că pentru ea urcușul nu fusese greu. Decise să facă plimbări lungi în timpul săptămânii pe care o avea de petrecut aici. Poate găsea pe undeva o sală de gimnastică.

Dimineața, când urcă dealul spre locul unde se ținea turneul, aerul era la fel de splendid și culorile strălucitoare, dar ea se simțea tensionată. Liftul din hotelul mare era aglomerat. Mulți dintre oamenii prezenți se uitau insistent la ea. Iritată, își mută ochii de la ei. Bărbatul de la birou se opri din ce făcea în clipa în care ea se apropiase.

— Aici trebuie să mă înregistrez? întrebă ea.

— Nu este nevoie, domnișoară Harmon. Intrați.

— Ce masă?

Bărbatul ridică din sprâncene.

— Masa Unu.

Masa Unu se afla într-o cameră separată. Fusese pusă pe un piedestal înalt de aproape un metru, iar în spatele ei se afla o tablă de afișaj mare cât un ecran de cinema. Pe fiecare parte a mesei era un scaun pivotant mare, din crom și piele maro. Mai erau cinci minute până la începerea partidei și încăperea gemea de lume; fu nevoită să-și facă loc prin mulțime spre spațiul de joc. La apariția ei, zgomotul din încăpere încetă. Toate privirile erau ațintite asupra ei. Când urcă treptele piedestalului, izbucniră în aplauze. Încercă să-și ascundă emoțiile de pe chip, dar era înfricoșată. Ultima partidă de șah pe care o jucase fusese

cu cinci luni înainte, iar ea o pierduse.

Nu știa nici măcar cine era adversarul ei; nu se gândise să întrebe. Rămase acolo un moment, năucă; apoi un tânăr cu aspect arogant își făcu loc vioi prin mulțime și urcă treptele. Avea părul lung și negru și o mustață latră, lungă și ea. Îl știa de undeva. Când se prezentă și-și spuse numele, Andy Levitt, își aminti că citise despre el în *Chess Review.* Se așeză țeapăn. Un director de turneu veni la masă și-i spuse pe un ton discret lui Levitt:

— Îi poți porni ceasul.

Levitt se întinse, cu un aer relaxat, și apăsă butonul de pe ceasul lui Beth. Ținându-se tare, Beth mută pionul reginei, cu ochii pe tablă.

Când ajunseră la jocul de mijloc, mulțimea se îmbulzise până la ușă; cineva încerca să facă liniște și să mențină ordinea. Nu mai văzuse niciodată atât de mulți spectatori la o partidă. Își readuse atenția pe tablă și mută cu atenție un turn pe o coloană deschisă. Dacă nu o împiedica Levitt, putea încerca să-l atace peste trei mutări. Asta dacă înțelegea ea bine poziția. Începu să se miște spre el cu prudență, făcând presiune pe pionii aflați la distanță de regele protejat în rocadă. Apoi, trăgând aer în piept, mută un turn pe rândul șapte. Parcă auzea în minte vocea jucătorului aceluia care zisese cu ani în urmă, în Cincinnati: „Turnul ajunge pe rândul șapte. O pacoste, turnul în poziția aia. Ca un os în gât."

Îl privi pe Levitt pe deasupra tablei. Chiar arăta de parcă îi rămăsese un os în gât. Observându-l cum încerca să ascundă că era derutat, ceva se trezi în ea. Când mută regina lângă turn, care, în acea poziție, pe rândul șapte, avea un aspect brutal, Levitt cedă imediat. Aplauzele puternice și entuziaste umplură încăperea.

Beth zâmbea când a coborât de pe piedestal. Oamenii țineau în mână vechiul număr din *Chess Review* cu poza ei pe copertă și-i cereau autograf. Alții îi întindeau, pur și simplu, programul turneului sau o foaie de hârtie.

În timp ce semna una dintre reviste, privi un moment fotografia ei alb-negru, ținând în mână marele trofeu de la Ohio,

cu Benny, Barnes și alți câțiva în fundal. Avea fața obosită și ștearsă; își aminti deodată, cu rușine, că revista rămăsese aruncată pe taburet în folia ei de plastic vreme de o lună, înainte ca ea s-o deschidă și să vadă poza. Cineva îi întinse o altă copie a revistei să i-o semneze, iar Beth se scutură de amintirea aceea. Dădu autografe în drumul spre ieșire și continuă să semneze altele pentru mulțimea care aștepta la ușă, umplând spațiul dintre Masa Unu și sala mare de turneu, unde partidele încă se mai jucau. În timp ce Beth își croia drum printre oameni, doi directori încercau să răspândească mulțimea ca să nu-i deranjeze pe ceilalți jucători. Unii dintre ei ridicaseră privirea de pe tablă și o priviseră cu o încruntătură furioasă. Era incitant și înfricoșător, toți acești oameni care se apropiau și o împingeau, din admirație. Una dintre femeile care primise un autograf îi spuse:

— Habar nu am să joc șah, draga mea, dar sunt fericită pentru tine!

Un bărbat de vârstă mijlocie a insistat să-i strângă mâna, spunându-i:

— Ești cea mai bună de la Capablanca încoace.

— Mulțumesc, îi spuse. Ce n-aș fi dat să fie la fel de ușor și pentru mine!

Sau poate e, se gândi. Totul părea în regulă cu creierul ei. Poate că, până la urmă, nu și-l distrusese.

Porni spre hotel pe jos, cu pas încrezător, în lumina puternică a soarelui. Peste șase luni pleca în Rusia. Cei de la Cruciada Creștină fuseseră de acord să cumpere bilete la Aeroflot pentru ea și pentru Benny, iar o femeie de la Federația de Șah avea să achite cheltuielile de cazare. Organizatorii turneului ofereau mesele. Beth studiase șah șase ore pe zi și putea continua astfel. Se opri să mai cumpere flori: garoafe, de data aceasta. Femeia de la recepție îi ceruse autograful seara trecută, când venise la cină; avea să-i mai dea bucuroasă încă o vază.

Înainte de a pleca spre California, Beth își făcuse abonamente la toate revistele pe care le cumpăra Benny și le plătise cu cecuri. Avea să primească prin poștă *Deutsche Schachzeitung,* cea mai veche revistă de șah și *British Chess Magazine,* iar din Rusia,

Shahmatni v URSS. Mai veneau și Échecs Europe și *American Chess Bulletin.* Își planificase să joace fiecare partidă a Marilor Maeștri din toate revistele și broșurile la care se abonase, să le memoreze pe toate cele pe care le considera importante și să analizeze fiecare mutare care putea avea urmări sau care putea dezvolta o idee cu care ea nu era deja familiarizată. La începutul primăverii s-ar fi putut duce la New York, să participe la U.S. Open și să stea câteva săptămâni cu Benny.

Florile din mâna ei erau de un purpuriu strălucitor, își simțea blugii și puloverul de bumbac un pic reci din cauza aerului din San Francisco. Jos, la capătul străzii, se întindea oceanul ca un vis în care totul era posibil. Apropiindu-se de Pacific, Beth simțea cum sufletul îi cânta odată cu valurile.

***

Când ajunse acasă cu trofeul și cu primul premiu, găsi în teancul de corespondență două plicuri cu antet: unul era de la Federație și conținea un cec de patru sute de dolari și niște scuze scurte cum că nu puteau trimite mai mult. Al doilea era de la Cruciada Creștină. Conținea o scrisoare de trei pagini în care se vorbea despre promovarea la nivel internațional a înțelegerii preceptelor creștinești cu scopul de a anihila comunismul prin avansarea acestora din urmă. Posesivul „al Lui", cu majusculă, o făcea pe Beth să se simtă nelalocul ei. Scrisoarea era semnată de patru persoane, „semeni întru Hristos", și era însoțită de un cec de patru mii de dolari, îndoit ca să intre în plic. Beth rămase îndelung cu cecul în mână. Premiul în bani la turneul din San Francisco fusese de două mii, din care trebuia să scadă cheltuielile de călătorie. Contul ei în bancă sărăcise în ultimele șase luni. Sperase să câștige cel mult două mii de dolari de la oamenii din Texas. Indiferent cât de absurdă părea ideologia lor, banii erau un dar ceresc. Îl sună pe Benny să-i dea vestea bună.

***

Joi, la întoarcerea de la o partidă de squash, telefonul suna

când intră în casă. Aruncă în grabă pe canapea haina de ploaie de pe ea și răspunse. Era o voce de femeie.

— Elizabeth Harmon?

— Da.

— Helen Deardorff la telefon, de la Methuen.

Beth era prea uimită să zică ceva.

— Elizabeth, trebuie să îți spun ceva. Domnul Shaibel a murit aseară. Am considerat că vrei să știi.

Îi veni brusc în minte imaginea bătrânului gras care spăla podelele aplecat deasupra setului său de șah la subsol, cu becul chior atârnându-i deasupra capului, și cu ea lângă el, în picioare, privindu-l cum stătea acolo, lângă cazanul de apă caldă, bizar și singur că așa voia să fie.

— Azi-noapte? întrebă ea.

— A făcut infarct. Avea șaizeci și ceva de ani.

Ce-a spus apoi Beth o luă prin surprindere. I-a ieșit pe gură fără să se gândească prea mult:

— Aș vrea să particip la funeralii.

— Funeralii? spuse doamna Deardorff. Nu știu sigur când… Are o soră necăsătorită, Hilda Shaibel. O poți suna pe ea.

***

Când familia Wheatley plecase cu ea spre Lexington, cu șase ani în urmă, o luaseră pe o șosea asfaltată îngustă care trecea prin mai multe localități. La semafor, Beth privise prin fereastră oameni îmbrăcați cu haine viu colorate traversând strada sau plimbându-se prin fața magazinelor pe trotuarele aglomerate. Acum, întorcându-se împreună cu Jolene, mergeau pe o șosea cu patru benzi, din beton. Orașele nu se mai vedeau, erau doar nume pe niște indicatoare de la marginea drumului.

— Arăta ca un om al dracului, zise Jolene.

— Nu era mai prietenos nici când jucam șah. Cred că muream de frica lui.

— Eu muream de frica tuturor, răspunse Jolene. Nenorociții.

Beth rămase surprinsă. O crezuse întotdeauna neînfricată pe Jolene.

— Și Fergussen?

— Fergussen era o oază în deșert, spuse Jolene, dar și de el mi-a fost frică la început, când a venit. Până la urmă, s-a dovedit un tip de treabă. Zâmbi. Eh, Fergussen…

Beth ezită o clipă.

— A fost vreodată ceva între voi doi?

Își amintise de pastilele verzi în plus.

Jolene râse.

— Aș fi vrut eu.

— Câți ani aveai când ai venit?

— Șase.

— Știi ceva despre părinții tăi?

— Doar de bunica mea, dar a murit. Era undeva în apropiere de Louisville. Nu vreau să știu nimic despre ei. Nu-mi pasă dacă sunt copil din flori sau de ce au vrut să mă încredințeze bunică-mii și nici de ce ea m-a trimis la Methuen. E mai bine așa. În august termin masteratul și o să plec din statul ăsta pentru totdeauna.

— Eu încă îmi amintesc de mama. De tati, nu prea multe.

— Mai bine uită de ei, spuse Jolene. Dacă poți.

Se băgă pe banda întâi depășind un camion cu cărbune și două rulote. În față, pe un indicator, era scris câți kilometri mai erau până la Mount Sterling. Era primăvară, la aproape un an de la ultima călătorie cu mașina pe care Beth o făcuse cu Benny. Se gândi la denivelările de pe autostrada Pennsylvania. În schimb, aceasta era netedă ca-n palmă, albă, nouă-nouță, cu câmpii ca în Kentucky, și garduri albe, și ferme de o parte și de cealaltă a drumului.

După un timp, Jolene aprinse o țigară.

— Unde vrei să pleci după absolvire? o întrebă Beth.

Începuse să creadă că nu o auzise, când Jolene răspunse.

— Am primit o ofertă promițătoare de la o firmă de avocatură din Atlanta. Lucrează numai albi acolo. Apoi tăcu iar. Au nevoie de o negresă de import, ca să fie în pas cu moda.

Beth se uită la ea.

— Dacă aș fi neagră nu cred că m-aș muta și mai la sud.

— Norocul tău că nu ești, zise Jolene. Cei din Atlanta mă vor

plăti de două ori mai mult decât ce aș putea câștiga la New York. Mă voi ocupa de relații publice, ceea ce mi se potrivește, și voi începe într-un birou cu două ferestre și cu o secretară albă care-mi va bate scrisorile la mașină.

— Dar tu n-ai făcut Dreptul.

Jolene râse.

— Bănuiesc că tocmai de-aia mă vor. În Fine, Slocum și Livingston nu și-ar dori niciodată ca o femeie de culoare să se ocupe de prejudicii. Ce vor ei este o negresă curată, cu un cur frumos și vocabular bogat. La interviu am presărat o mulțime de cuvinte cum ar fi „condamnabil" sau „dihotomie" și au pus botul imediat.

— Jolene, zise Beth, tu ești prea inteligentă ca să faci așa ceva. Ai putea preda la Universitate. Și ești o atletă bună…

— Știu ce fac, răspunse Jolene. Joc bine tenis și golf și sunt ambițioasă. Trase adânc din țigară. Cred că nici nu ai idee cât de ambițioasă sunt. Am muncit din greu cu sportul și am avut antrenori care mi-au promis că aș putea intra la profesioniști, dacă aș continua la fel.

— Nu sună rău.

Jolene dădu fumul afară încet.

— Beth, spuse ea, ce vreau este ceea ce ai obținut *tu*. Nu vreau să muncesc pe rupte ca să devin o negresă din liga profesionistă. Tu ai fost dintotdeauna cea mai bună la ce faci, habar nu ai cum e pentru noi, restul.

— Mi-ar plăcea să fiu măcar pe jumătate frumoasă cum ești tu…

— Încetează cu asta, zise Jolene. Nu-ți poți petrece viața în fața oglinzii. Și, oricum, nu mai ești urâtă. Eu vorbesc de talentul tău. Ce n-aș da să joc tenis cum joci tu șah!

Beth era copleșită de convingerea cu care vorbea Jolene. Îi privi profilul, claia de păr creț atingând plafonul mașinii, brațele cu pielea fină întinse spre volanul pe care-l ținea în mâini și văzu furia care-i înnora chipul. Rămase în tăcere.

— Se pare că am ajuns, zise Jolene, un minut mai târziu.

Cam la un kilometru jumătate în față, pe partea dreaptă a drumului, se aflau trei clădiri din cărămidă de culoare închisă,

cu acoperișurile negre și obloane negre la ferestre. Casa Methuen pentru copii orfani.

***

La capătul unei alei de beton, o scară din lemn vopsită cu galben conducea spre clădire. Pe vremuri, scările acelea i se păruseră impozante, iar placa pătată de alamă – un avertisment. Acum părea doar o intrare neîngrijită într-o instituție provincială. Vopseaua de pe trepte era decolorată. Tufele de pe cele două laturi erau ciufulite și acoperite de praf. Jolene merse la terenul de joacă să se uite la leagănele ruginite și la toboganul vechi, pe care nu aveau voie să-l folosească decât dacă era Fergussen acolo, să-i supravegheze. Beth rămase pe alee la soare, studiind ușile de lemn. Înăuntru se aflau biroul mare al doamnei Deardorff plus celelalte birouri și, pe o aripă întreagă, biblioteca și capela. În cealaltă aripă erau două săli de clasă, iar dincolo de ele, ușa de la capătul holului care ducea la subsol.

Ajunsese să considere că era dreptul ei să joace șah duminica dimineață. Până în ziua aceea. Încă simțea un nod în gât când își amintea scena: vocea doamnei Deardorff strigând „Elizabeth!", și cascada de pastile, și cioburile de sticlă. După care se terminase cu șahul. În schimb, fusese obligată la o oră și jumătate în capelă, să o ajute pe domnișoara Lonsdale cu scaunele și să-i asculte predicile. Apoi îi mai lua o oră să aranjeze scaunele la loc și să scrie rezumatul, cum îi ceruse doamna Deardorff. Asta făcuse vreme de un an, în fiecare duminică. Doamna Deardorff îi trimitea înapoi în fiecare luni rezumatul corectat cu roșu și o notă care parcă urla la ea: *De rescris. Textul este complet dezorganizat.* Când scrisese primul rezumat, fusese nevoită să se ducă la bibliotecă să caute ce înseamnă „comunism". Beth simțise undeva, înlăuntrul ei, că în creștinism trebuia să fie vorba de mai mult decât i se spunea.

Jolene i se alăturase, mijind ochii în lumina soarelui.

— Aici ai învățat să joci?

— La subsol.

— Ce rahat, spuse Jolene. Ar fi trebuit să te încurajeze. Să te

trimită și la alte concursuri, după acela de la liceu. Doar le place publicitatea, ca tuturor.

— Publicitate? Era uluită.

— Aduce bani.

Nu se gândise niciodată că cineva de aici ar fi trebuit să o încurajeze. Abia acum, stând în fața clădirii, înțelesese că așa era. Că ar fi putut juca la turnee la nouă sau la zece ani, ca Benny. Fusese extrem de inteligentă și dornică să învețe, iar mintea sa avea un apetit lacom pentru șah. Ar fi putut să joace cu Mari Maeștri, să învețe lucruri pe care oameni ca Shaibel și Ganz nu le știau. Girev plănuia să fie campion mondial la treisprezece ani. Dacă ar fi avut jumătate din șansele lui, ar fi fost la fel de bună la zece ani. Pentru o clipă, întreaga instituție autocratică a șahului rusesc se contopi în mintea ei cu autocrația locului în care se afla acum. Instituții. Nimic din șah nu încălca preceptele creștinismului, așa cum nu le încălca nici pe cele marxiste. Șahul nu urma ideologii. Prin urmare, doamna Deardorff nu numai că nu avusese motive să nu o lase să joace, ci ar fi trebuit să o *încurajeze* s-o facă. Ar fi fost motiv de laudă pentru Methuen. Parcă-i vedea fața doamnei Deardorff – obrajii subțiați și fardați cu ruj, zâmbetul zgârcit, a mustrare, mica sclipire sadică din ochi. Îi făcuse plăcere s-o împiedice pe Beth să joace un joc pe care-l iubea. Îi făcuse *plăcere.*

— Vrei să intri? o întrebă Jolene.

— Nu. Hai să găsim motelul.

Motelul avea o piscină mică, la doar câțiva pași de drum, și era înconjurat de niște arțari cu aspect obosit. Seara era destul de caldă pentru o bălăceală rapidă după cină. Jolene se dovedi o înotătoare extraordinară, traversa piscina înainte și înapoi fără să facă aproape nicio încrețitură pe suprafața apei, în timp ce Beth cocheta cu apa în apropierea trambulinei. Jolene ieși la suprafață aproape de ea.

— Fricoaso! zise. Ar fi trebuit să intrăm în clădirea administrativă. Ar fi trebuit să mergem la ea în birou.

Funeraliile aveau loc dimineața, la Biserica Luterană. Veniseră câteva persoane, iar sicriul era închis. Era un sicriu de dimensiuni obișnuite; Beth se întrebă un moment cum de

încăpuse în el un bărbat corpolent cum era domnul Shaibel. Deși biserica era mai mică, înmormântarea semăna cu cea a doamnei Wheatley, din Lexington. După primele cinci minute, Beth era plictisită și neliniștită, iar Jolene moțăia. După ceremonie, a urmat procesiunea mică în drum spre mormânt.

— Îmi amintesc, spuse Jolene, că o dată m-a speriat încât era să fac pe mine, urlând să nu pășesc pe podeaua bibliotecii. Tocmai o spălase, dar domnul Schell mă trimisese să iau o carte. Afurisitul, ura copiii.

— Doamna Deardorff n-a venit la biserică.

— Niciunul dintre ei nu a venit.

Slujba de la mormânt a fost și mai neînsuflețită. Au coborât sicriul, iar preotul a spus o rugăciune. Nu a plâns nimeni. Arătau ca niște oameni la coadă la bancă. Beth și Jolene erau singurele tinere prezente; nimeni dintre cei prezenți nu a vorbit cu ele. Au plecat imediat după ce s-a terminat, pe jos, pe o alee îngustă din vechiul cimitir, trecând pe lângă pietre funerare tocite de vreme și smocuri de păpădie. Beth nu simțea durere, nici tristețe pentru omul care se dusese. Singurul lucru pe care îl simțea era vinovăție: nu-i trimisese înapoi cei zece dolari. Ar fi trebuit să-i trimită un cec cu mult timp în urmă.

Pe drumul înapoi spre Lexington erau obligate să treacă prin fața orfelinatului. Chiar înainte de a vira, Beth a spuse:

— Hai să mergem înăuntru. Vreau să văd ceva.

Jolene a întors spre Methuen. A rămas în mașină. Beth a coborât și a împins ușa laterală a clădirii administrative. Înăuntru era întuneric și frig. Exact în fața ei se afla o ușă pe care scria HELEN DEARDORFF – SUPERINTENDENT. O porni pe holul gol către ușa din capăt. Când o deschise, văzu că la subsol lumina era aprinsă. Coborî încet treptele.

Tabla de șah și piesele nu mai erau acolo, dar masa pe care jucau se afla tot lângă cazan, cu scaunul nevopsit, în aceeași poziție. Becul atârnat de fir era aprins. Rămase în picioare privind masa. Apoi se așeză gânditoare în scaunul domnului Shaibel, ridică privirea și văzu ceva ce nu fusese acolo înainte.

În spatele locului unde juca ea, despărțită de restul, se afla o placă făcută din scânduri bătute în cuie. De obicei, pe ea se afla

un calendar cu scene din Bavaria, sub care erau scrise luna și datele. Acum, însă, calendarul dispăruse, și toată placa era acoperită cu fotografii și decupaje din ziare și coperți ale revistei *Chess Review*, fiecare lipită cu grijă pe lemn, cu scotch, și acoperită cu plastic transparent ca să nu se murdărească sau prăfuiască. Era singurul loc curat din subsolul soios. Erau fotografii cu ea. Și partide publicate în *Chess Review*, articole din *Herald-Leader*, ziarul din Lexington, și din *New York Times*, și din niște reviste din Germania. Chiar și articolul din *Life* era acolo și, lângă el, coperta revistei *Chess Review* care o înfățișa pe Beth cu trofeul de Campioană a Statelor Unite în mână. Spațiile mici fuseseră umplute cu poze din ziare, unele duplicate. Erau vreo douăzeci de fotografii.

***

— Ai găsit ce căutai? o întrebă Jolene când se întoarse în mașină.

— Mai mult, spuse Beth.

Dădu să adauge ceva, dar se opri. Jolene băgă în marșarier, ieși de pe locul de parcare și întoarse spre drumul care ducea la autostradă.

Când au urcat rampa, făcându-și loc pe șoseaua interstatală, Jolene apăsă accelerația Volkswagen-ului și se înscrise pe bandă în viteză. Niciuna nu privi înapoi. Beth se oprise din plâns și-și ștergea fața cu o batistă.

— Nu cumva ai dat de ceva mai greu decât erai pregătită să duci? zise Jolene.

— Nu. Beth își suflă nasul. Sunt bine.

***

Cea mai înaltă dintre cele două femei semăna cu Helen Deardorff. De fapt, nu că-i semăna neapărat, dar aerul afișat trăda o asemănare spirituală. Avea pe ea un costum bej și pantofi cu baretă și zâmbea frumos, dar complet lipsit de expresie. O chema doamna Blocker. Cealaltă era durdulie și

ușor jenată; îmbrăcămintea ei era înflorată, dar închisă la culoare, și avea niște pantofi fără niciun Dumnezeu. Ea era domnișoara Dodge. Plecaseră de la Houston la Cincinnati și trecuseră pe la ea să schimbe două vorbe. Stăteau una lângă cealaltă pe canapeaua lui Beth și discutau despre spectacolele de balet din Houston, despre viața culturală care se dezvolta în oraș. În mod expres, voiau ca Beth să știe că nu erau o organizație cu vederi înguste, fundamentalistă. Și, la fel de evident, veniseră să o verifice. Îi scriseseră înainte.

Beth asculta politicos în timp ce ele vorbeau de Houston și despre filiale înființate în Cincinnati, la care puseseră și ele umărul, o filială care avea scopul de a proteja mediul creștin. Conversația se poticni pentru o clipă. Luă cuvântul domnișoara Dodge.

— Ce am dori, de fapt, Beth, ar fi ca tu să faci o declarație.

— O declarație?

Beth stătea în fotoliul doamnei Wheatley, cu fața spre ele. Doamna Blocker preluă de-aici.

— Cruciada Creștină ar dori să-ți faci publică poziția. Într-o lume în care mulți tac… Nu-și termină propoziția.

— Ce poziție? întrebă Beth.

— După cum știm, zise doamna Dodge, răspândirea comunismului echivalează cu răspândirea ateismului.

— Bănuiesc, spuse Beth.

— Nu e loc de bănuială aici, zise repede doamna Blocker. E o stare de fapt. Este marxism-leninism. Cuvântul Sfânt este anatema Kremlinului și unul dintre scopurile majore ale Cruciadei Creștine este să conteste Kremlinul și ateii care sunt la putere acolo.

— Nu am nicio problemă cu asta, zise Beth.

— Excelent. Ce dorim noi este o declarație.

Modul în care doamna Blocker vorbise reverberase în Beth, amintindu-i de ceva familiar cu ani în urmă, de ceva din vocea doamnei Deardorff. Era tonul persoanelor obișnuite să-i intimideze pe ceilalți. Se simțea exact ca atunci când un jucător înainta cu regina împotriva ei prea devreme.

— Vreți să fac o declarație de presă?

— Exact! zise doamna Blocker. În cazul în care Cruciada creștină va… Se opri, ridicând plicul galben pe care-l ținea în poală, de parcă i-ar fi estimat greutatea. Am pregătit noi ceva.

Beth o privi. O ura. Rămase tăcută.

Doamna Blocker deschise plicul scoțând o foaie de hârtie acoperită de sus până jos de un text bătut la mașină. I-o întinse lui Beth.

Purta același antet ca prima scrisoare primită de la ei, cu lista de nume care se întindea pe o latură. Beth aruncă o privire pe listă și văzu „Telsa R. Blocker, Secretar Executiv," deasupra mai multor nume de bărbați precedate de abrevierea „Rev". Citi la repezeală textul. Unele fraze erau subliniate: „efort creștinesc militant" și „legătura ateism-comunism". Ridică privirea spre doamna Blocker care stătea cu genunchii lipiți, privind în jurul camerei cu o neplăcere mascată.

— Sunt jucătoare de șah, spuse Beth brusc.

— Bineînțeles că asta ești, draga mea, replică doamna Blocker. Și ești creștină.

— Nu sunt sigură.

Doamna Blocker o privi lung.

— Uitați cum stă treaba: n-am nici cea mai mică intenție să declar asemenea lucruri.

Doamna Blocker se aplecă și luă declarația.

— Cruciada Creștină a investit deja bani buni…

În ochii ei apăruse o sclipire pe care Beth o mai văzuse înainte.

Se ridică în picioare.

— Vi-i returnez.

Se duse la birou și scoase carnetul de cecuri. Pentru un moment se simți o îngâmfată. Și nebună. Erau banii pentru biletele de avion pentru ea și Benny și pentru femeia de la Federație care îi însoțea. Pentru cazare și cheltuieli neprevăzute. Dar, în partea de jos a cecului primit cu o lună înainte, acolo unde de obicei se scria „chirie" sau „factură electricitate" pentru a indica scopul plății, cineva, probabil chiar doamna Blocker, scrisese „pentru servicii în sprijinul creștinătății". Beth scrise un cec de patru mii de dolari în favoarea Cruciadei Creștine, iar în

spațiul de jos specifică: „rambursare integrală”.

Vocea domnișoarei Dodge era surprinzător de blândă.

— Sper că știi ce faci, scumpo. Părea cu adevărat îngrijorată.

— Și eu sper, spuse Beth.

Avionul spre Moscova pleca peste cinci săptămâni.

***

Benny răspunse la telefon după primul apel.

— Ți-ai pierdut mințile! a exclamat el, după ce i-a spus.

— E bun făcut, oricum, a spus Beth. N-am să dau înapoi.

— Biletele sunt plătite?

— Nu, zise Beth. Nu e plătit nimic.

— Trebuie să trimiți banii la Intourist{79} în avans, pentru hotel.

— Știu. Lui Beth nu-i plăcea tonul lui Benny. Am două mii în cont. Aș fi avut mai mult, dar a trebuit să am grijă de casă. Mai e nevoie de trei mii ca să fie de-ajuns. Cel puțin.

— Eu nu am, spuse Benny.

— Cum adică? Ai bani.

— *Nu am.*

Urmă o tăcere îndelungată.

— Poți să suni la Federație. Sau la Departamentul de Stat.

— Cei de la Federație nu prea mă au la suflet, zise Beth. Consideră că nu am făcut pentru șah tot ce aș fi putut face.

— Ar fi trebuit să Mergi la *Tonight*{80} și la *Phil Donahue*{81}.

— Dumnezeule, Benny! zise Beth. Hai mai slăbește-mă.

— Ești nebună, spuse Benny. Ce te interesează pe tine ce cred lunaticii ăia? Ce vrei să demonstrezi?

— *Benny.* Nu vreau să plec singură în Rusia.

Brusc, Benny începu să urle.

— Ești o *cretină! O* nebună și o cretină!

— Benny…

— Mai întâi nu ai vrut să te întorci la New York și acum faci tâmpenia asta. Să te duci dracului singură!

— Poate că nu trebuia să o fac. Începea să se simtă ca un copil mustruluit. Poate nu trebuia să le înapoiez cecul.

— „Poate” este vorba perdanților. Dintr-odată, vocea lui Benny deveni rece ca gheața.

— Benny, îmi pare rău.

— Îți închid telefonul, zise Benny. Ai fost un junghi în coaste când te-am cunoscut și la fel te comporți și acum. Nu mai am ce discuta cu tine.

Beth auzi un clic în receptor. Îl puse la loc în furcă. Stricase tot. Îl pierduse pe Benny. Sună la Federație. Rămase douăzeci de minute în așteptare, înainte ca directorul să răspundă. Îi vorbea educat și plin de înțelegere. Îi ură succes la Moscova spunând că, din păcate, nu aveau bani de dat.

— Tot ce avem provine din vânzarea revistei. Cei patru sute de dolari sunt tot ce vă putem oferi.

Cei din Washington i-au răspuns abia a doua zi dimineață. Era un tip pe nume O'Malley, de la Ministerul Culturii. Când îi povesti cum stătea treaba, O'Malley începu să-i spună ce fericiți erau cei de la Departamentul de Stat că Beth „avea să le dea o lecție rușilor tocmai pe terenul lor.” O întrebă ce putea face pentru ea.

— Îmi trebuie trei mii de dolari imediat.

— Văd ce pot face, spuse O'Malley. Vă sun într-o oră.

Dar trecură patru. Beth se plimbase prin bucătărie și prin grădină și sunase la Anne Reardon, de la Cruciada Creștină, cea care ar fi trebuit să o însoțească. Anne Reardon avea un rating de 1.900 sau cam așa ceva la categoria femei; măcar ea știa șah. Beth măturase cu ea pe jos odată, la un turneu de prin Vest. Îi făcuse jocul praf.

Dar nu răspunse nimeni. Beth își făcu o cafea și răsfoi câteva numere ale revistei *Deutsche Schachzeitung*, așteptând apelul. I se făcea rău când se gândea cum pierduse banii de la organizație. Patru mii de dolari pentru un simplu gest. Sună telefonul, în sfârșit.

Era O'Malley. Nu se putea. Îi părea teribil de rău, dar nu-i puteau fi atribuite fonduri federale într-un timp atât de scurt și fără aprobările de rigoare.

— Dar vom trimite pe cineva de la noi să vă însoțească.

— Dar nu aveți bugete alocate sau ceva de genul ăsta? întrebă

Beth. Nu vă cer bani să subminez guvernul de la Moscova, am nevoie doar să pot lua cu mine oameni care mă pot sprijini.

— Îmi pare rău, spuse O'Malley. Chiar îmi pare rău.

După ce închise, ieși din nou în grădină. Mâine-dimineață va trimite cecul la filiala Intourist din Washington. Și o să meargă singură sau cu persoana pe care cei de la Departamentul de Stat intenționau s-o trimită cu ea. Studiase limba rusă, n-o să fie rătăcită chiar de tot. Și oricum, jucătorii ruși vorbeau engleza. Putea să se antreneze singură. Se antrena singură deja de luni bune. Luă ultima gură de cafea.

De fapt, se antrenase singură cam toată viața ei.

PAISPREZECE

Au stat șapte ore într-o sală de așteptare la aeroportul din Orly; când sosi momentul să se îmbarce la bordul avionului Aeroflot, o femeie tânără într-o uniformă de o culoare măsliniu-fad a ștampilat biletele tuturor pasagerilor, studiindu-le pașapoartele, făcându-i pe Beth și pe domnul Booth, ultimii din coadă, să mai aștepte o oră. S-a înveselit un pic când, odată ajunsă în față, femeia exclamase „Campioana la șah!" zâmbindu-i larg. Spre surprinderea lui Beth, chipul femeii se luminase. Îi zâmbi la rândul ei și doamna îi ură mult succes, de parcă vorbea serios. Femeia, era, bineînțeles, rusoaică. Niciun oficial din America nu ar fi recunoscut-o pe Beth după nume.

Avea locul la fereastră, spre coada avionului; scaunul era acoperit cu tapițerie groasă din scai și avea huse pe fiecare mâner. Domnul Booth stătea lângă ea. Privi prin hublou la cerul cenușiu al Parisului; pistele erau pline de apă și avioanele străluceau umede în lumina înserării. Se simțea de parcă ar fi ajuns deja la Moscova. După câteva minute, un asistent de zbor începu să distribuie pahare cu apă. Domnul Booth bău cam jumătate din pahar, apoi scotoci în buzunarul hainei. Bâjbâi o vreme, apoi scoase la iveală o sticluță din argint și scoase dopul cu dinții. Își umplu paharul cu whiskey, puse dopul la loc și strecură sticla din nou în buzunar. Apoi întinse paharul spre Beth, mai mult din curtoazie, dar ea refuză cu un semn al capului. Nu-i era ușor. I-ar fi prins bine ceva de băut. Nu-i plăcea avionul acela cu aspect ciudat și nici bărbatul de lângă ea.

Îi displăcuse din clipa în care se întâlniseră și se prezentase, în aeroportul Kennedy. *Asistent al subsecretarului.* Ministerul Culturii. Beth era sigură că, odată ajunși la Moscova, îi va limita libertatea de mișcare. Iar ea nu voia să-i limiteze nimeni nimic, cu atât mai puțin bărbatul acesta în costumul lui negru, cu vocea baritonală, sprâncenele arcuite și râsul teatral și inoportun. Când îi dezvălui, fără să fi fost întrebat, că jucase și el șah prin anii '40, când era la Yale, Beth nu-i răspunse; vorbise

despre asta de parcă era cine știe ce lucru denaturat. Oricum, ea voise să meargă la Moscova cu Benny. Nu reușise să dea de el cu o seară înainte; sunase ocupat de ambele dăți când formase numărul lui, iar apoi nu mai răspunsese. Primise o scrisoare de la directorul Federației de Șah a Statelor Unite în care-i ura mult succes și atâta tot.

Se lăsă pe speteaza scaunului și închise ochii, încercând să se relaxeze ascultând vocile din jurul ei: ruși, nemți și francezi. În buzunarul bagajului de mână avea un flacon de pastile verzi; nu mai luase de peste șase luni, dar, dacă trebuia, va lua una în timpul zborului. Era oricum mai bine decât să bea. Avea nevoie de odihnă. Așteptarea lungă de la aeroport îi zdruncinase nervii. Încercase să o sune de două ori pe Jolene, dar nu-i răspunsese.

Însă persoana de care avea cu adevărat nevoie să-i fie alături, aici, era Benny Watts. Dacă nu ar fi fost atât de idioată, dacă nu ar fi dat banii înapoi, dacă nu s-ar fi încăpățânat și ar fi făcut declarația aceea care, oricum, n-avea nicio semnificație pentru ea… Sau avea? Nu înseamnă că fusese idioată pentru că nu acceptase să se lase intimidată, scoțând la lumină cacealmaua femeii aceleia.

Dar avea nevoie de Benny. Pentru o clipă, se imagină călătorind cu D. L. Townes, cazați împreună la Moscova. Dar nu era bine așa. Îi era dor de Benny, nu de Townes. Îi lipsea intelectul lui Benny, modul lui rapid și limpede de a gândi, puterea sa de analiză și tenacitatea sa, cunoștințele sale despre șah și modul în care o cunoștea pe ea. Ar fi putut fi în scaunul de lângă ea acum, și ar fi vorbit despre șah, iar, odată ajunși la Moscova, ar fi analizat partidele după ce vor fi fost jucate și ar fi făcut planul pentru următorul adversar. Ar fi mâncat împreună în hotel, cum făcuse cu doamna Wheatley. Ar fi vizitat Moscova și ar fi făcut dragoste în camera lor de hotel oricând ar fi dorit. Dar Benny era la New York, iar ea zbura cu un avion întunecos spre Europa de Est.

Când au ieșit din nori, începând aterizarea, Beth privi prin hublou către priveliștea oferită de Rusia. Nu i se părea cu nimic diferită de Kentucky, de la distanța aceea. Luase trei pastile,

dormise iepurește câteva ore și se simțea amețită, cu ochii plini de nisip, exact ca atunci când călătorea cu autobuzele Greyhound. Își aminti că luase pastilele în mijlocul nopții. Mersese pe culoar către toaletă, printre rândurile de oameni dormind, și-și turnase apă într-un pahar de plastic cu o formă ciudată.

Domnul Booth s-a dovedit de ajutor la vamă. Vorbea rusește destul de bine și o condusese la ghișeul corect pentru controlul bagajelor. Era surprinzător cu câtă ușurință se desfășurau lucrurile; un bărbat în vârstă, plăcut, i-a verificat relaxat bagajul, i-a deschis cele două genți, pipăindu-le superficial și apoi le-a închis la loc. Atâta tot.

Când au ieșit din aeroport, au găsit limuzina ambasadei așteptându-i. Treceau printre lanuri în care lucrau femei și bărbați în lumina zorilor; la un moment dat a văzut, de-a lungul străzii, trei tractoare enorme, mult mai mari decât orice văzuse ea în America, mergând de-a lungul unui câmp care se întindea cât vedeai cu ochii. Pe stradă nu era trafic mai deloc. Mașina a început să se deplaseze printre rânduri de blocuri de șase sau opt etaje, cu ferestre mici; și, pentru că sub cerul gri dimineața de iunie era călduță, oamenii stăteau afară, pe scări. Apoi strada a început să se lățească; au trecut pe lângă un parc mic și verde, apoi pe lângă unul mare și pe lângă niște clădiri noi, enorme, care arătau de parcă fuseseră construite să dureze pentru totdeauna. Traficul se întețise, pe marginea drumului apăruseră oameni pe biciclete și extrem de mulți pietoni pe trotuare.

Domnul Booth stătea lăsat pe spate, în costumul său șifonat, cu ochii pe jumătate închiși. Beth stătea cu spatele drept pe bancheta din spate și privea pe fereastra de pe partea ei. Moscova nu arăta deloc amenințător; putea fi orice alt mare oraș. Dar ea tot nu reușea să se relaxeze. Turneul începea a doua zi dimineață. Se simțea complet singură și speriată.

***

Profesorul de la Universitate le povestise că rușii beau ceai din pahare, strecurându-l printr-un cub de zahăr pe care îl țin

între dinți, dar ceaiul pe care i-l serviseră ei în camera mare și întunecată de audiențe fusese turnat în cești de porțelan fin cu motiv grecesc aurit pe margine. Beth stătea pe scaunul ei victorian cu spătar înalt, cu genunchii apropiați, ținând în mână farfurioara pe care erau un biscuit tare și ceașca, încercând să-l asculte cu atenție pe director. Le adresase câteva cuvinte mai întâi în limba engleză, apoi în franceză. Apoi din nou în engleză:

Urăm bun venit oaspeților în Uniunea Sovietică; partidele vor începe la zece fix în fiecare dimineață; un arbitru va fi atribuit fiecărei mese și trebuie să fie consultat în caz de neregularități. Nu se fumează și nu se mănâncă în timpul partidelor. Jucătorii vor fi însoțiți la toaletă de un asistent, dacă este nevoie. În acest caz, trebuie să ridicați mâna dreaptă.

Scaunele erau așezate în cerc, iar directorul se afla la dreapta lui Beth. De cealaltă parte, în fața ei, stăteau Dimitri Luchenko, Viktor Laev și Leonid Shapkin, îmbrăcați în costume bine croite, cu cămașa albă și cravata neagră. Domnul Booth spusese că bărbații ruși poartă haine care par scoase dintr-un catalog Montgomery Ward din anii, 30, dar acești bărbați purtau costume sobre din gabardină gri și lână pieptănată. Dacă îi socoteai numai pe cei trei – Luchenko, Laev și Shapkin – aveai în față un mic panteon la care întreaga lume a șahului american s-ar fi înclinat umil. Iar la stânga ei stătea Vasily Borgov. Nu găsea puterea să-l privească, dar simțea parfumul apei de colonie pe care o purta. Între el și ceilalți trei ruși era un alt panteon, un pic mai mic: Jorge Flento din Brazilia, Bernt Hellström din Finlanda împreună cu Jean-Paul Duhamel din Belgia, îmbrăcați, la rândul lor, cu costume sobre și elegante.

Beth își sorbea ceaiul încercând să pară calmă. La ferestrele înalte erau draperii groase de culoare maro, iar fotoliile erau tapițate cu catifea maro brodată cu fir de aur. Era ora nouă și jumătate dimineața, afară era o zi splendidă de vară, dar draperiile erau trase complet. Covorul oriental de pe jos părea venit dintr-un muzeu. Pe pereți erau lambriuri din lemn de trandafir.

Două femei o escortaseră de la hotel; ajunsă aici, dăduse mâna cu ceilalți jucători și stăteau pe scaune, așa, de jumătate de

oră. În camera ei de hotel, uriașă și extravagantă, picurase toată noaptea un robinet; nu dormise aproape deloc. De la șapte și jumătate era în rochia ei scumpă, bleumarin, pe corp, și simțea că transpiră; dresurile îi înveleau picioarele într-o strânsoare caldă. Mai nelalocul ei de-atât, nici că se putea simți. De fiecare dată când arunca o privire bărbaților din jur, ei îi zâmbeau ușor. Se simțea ca un copil la o petrecere de adulți. O durea capul. Va trebui să-i ceară o aspirină directorului.

Apoi, brusc, acesta își termină discursul. Bărbații se ridicară în picioare. Beth sări și ea în picioare, făcând ceașca să zăngănească pe farfurioară. Chelnerul care servise ceaiul, îmbrăcat cu o bluză albă de cazac, se apropie repede să i-o ia. Borgov, care o ignorase – cu excepția salutului de la începutul întâlnirii –, o ignoră chiar și atunci când trecu prin fața lui ca să iasă pe ușa pe care o deschisese directorul. Ceilalți se îndreptau spre ieșire și ei, Beth în spatele lui Shapkin și în fața lui Hellström. În timp ce se adunau la ușa care ducea spre un hol acoperit de o mochetă, Luchenko se opri un moment și se întoarse spre ea.

— Sunt extrem de încântat că ați venit, spuse. Aștept cu nerăbdare să jucăm împreună. Avea părul lung și alb ca cel al unui dirijor de orchestră și purta o cravată argintie impecabilă, înnodată elegant sub gulerul alb, apretat. Căldura de pe chipul său nu lăsa loc de interpretări.

— Mulțumesc, îi spuse Beth.

Citise despre Luchenko când era la gimnaziu; *Chess Review* scrisese despre el cu aceeași venerație pe care Beth o simțea acum. Pe atunci era campion mondial, apoi pierduse titlul în favoarea lui Borgov, cu mai mulți ani în urmă.

Merseră pe hol o distanță destul de mare înainte ca directorul să se oprească în fața altei uși, pe care o deschise. Borgov intră primul, ceilalți îl urmară.

Erau într-un fel de anticameră, cu o ușă închisă la capătul cel mai îndepărtat. Beth auzea zgomote înfundate, iar când directorul se îndreptă într-acolo și deschise ușa, zgomotul se făcu mai puternic. Nu se vedea nimic, cu excepția unei draperii închise la culoare, dar, când intră, rămase înmărmurită. Avea în

fața ochilor un auditoriu vast, plin de oameni. Era ca și cum s-ar fi aflat pe scena Radio City Music Hall{82}, când se ocupau toate scaunele. Mulțimea se întindea pe sute de metri, iar pe culoare fuseseră adăugate scaune pliabile. Grupuri mici de oameni stăteau de vorbă. Când jucătorii intrară pe scena acoperită cu covor, se lăsă o tăcere de moarte. Toate lumea se uita la ei. Deasupra sălii de spectacol principale se afla un balcon larg, pe care fusese drapat un imens steag roșu; deasupra acestuia vedeau alte rânduri și rânduri de chipuri.

Pe scenă se aflau patru mese mari, fiecare de mărimea unui birou, noi-nouțe, dotate cu table mari de șah pe care piesele erau deja așezate. În dreapta pieselor negre se afla un ceas de șah supradimensionat, cu carcasa din lemn, iar în dreapta pieselor albe, o carafă mare cu apă și două pahare. Scaunele cu spătar înalt erau poziționate astfel încât publicul să vadă jucătorii din profil. În spatele fiecărui scaun se afla un arbitru, îmbrăcat cu o cămașă albă și papion negru, iar în spatele fiecărui arbitru era o tablă de afișaj cu piesele în poziția lor de deschidere. Lumina era puternică, dar indirectă – cădea de pe tavan deasupra zonei de joc.

Directorul zâmbi către Beth, o luă de mână și o conduse în centrul scenei. Sala amuțise. Directorul vorbi la un microfon demodat, pe un piedestal din centru. Deși vorbea rusește, Beth reuși să înțeleagă cuvântul „șah" și „Statele Unite" și, în cele din urmă, numele ei: *Elizabeth Harmon.* Aplauzele izbucniră brusc, pline de căldură, zguduind scena; le simțea aproape fizic. Directorul o conduse apoi la scaunul de la capătul îndepărtat, și-i indică să se așeze în fața pieselor negre. Rămase să-l privească însoțind la centrul scenei, unul câte unul, jucătorii străini, pentru o scurtă introducere și o rundă de aplauze. Apoi ajunse la ruși și începu cu Laev. Aplauzele erau asurzitoare, iar când ajunse la ultimul dintre ei, Borgov, părea că nu se vor mai opri niciodată.

Adversarul ei în prima partidă era Laev. În timp ce Borgov era ovaționat, el veni și se așeză în fața ei; Beth îi aruncă o privire în vreme ce aplauzele continuau. Laev avea în jur de douăzeci de ani. Pe chipul subțire și tânăr apăruse un surâs

tensionat; sprâncenele lăsau să se întrevadă o urma de plictiseala și bătea cu degetele subțiri în masă.

Când aplauzele încetară, directorul, roșu în obraji din cauza entuziasmului, se îndreptă spre masa la care Borgov juca cu albele și apăsă cu aplomb pe butonul ceasului. Apoi se duse la următoarea masa și făcu același lucru, apoi la următoarea… Ajuns la masa lui Beth, zâmbi pompos la cei doi și apăsă cu o mișcare decisă butonul de pe partea lui Beth, pornind ceasul lui Laev.

Laev oftă încet și mută pion la e4. Fără să ezite, Beth mută pionul nebunului de alb, ușurată ca juca, în sfârșit, șah. Piesele erau mari și solide; ieșeau în evidență cu o claritate reconfortantă pe tablă, fiecare dintre ele fiind centrată în căsuța proprie, fiecare perfect conturată, modelată impecabil și lustruită fin. Tabla avea un finisaj mat, cu bordurile de alamă. Scaunul pe care stătea era masiv și stabil, dar moale; se așeză mai bine, simțindu-se confortabil, și îl privi pe Laev care tocmai muta calul la f3. Beth ridică propriul cal de la b8, bucurându-se de greutatea figurii, și îl poziționă la c6. Laev jucă pion la d4, iar ea i-l captură cu propriul pion, așezându-l în afara tablei, la dreapta ceasului. Arbitrul, cu spatele la ei, replica fiecare mutare pe tabla de afișaj. Beth încă mai simțea tensiune în umeri, dar începuse să se relaxeze. Era Rusia și era ciudat, dar tot șah era.

Cunoștea stilul lui Laev din broșurile pe care le studiase și știa cu certitudine că, dacă muta pion la e5 la a șasea mișcare, el va continua cu varianta Boleslavski, cu calul pe a treia căsuță de pe coloana nebunului și apoi va face rocada pe latura regelui. Făcuse asta atât împotriva lui Petrosian, cât și a lui Tal, în 1965. Jucătorii urmau uneori linii noi, neobișnuite, la turnee importante, linii care putea fi pregătite cu săptămâni înainte, dar Beth simțea că rușii nu se deranjaseră în acest sens pentru ea. Din câte știau ei, nivelul ei era aproximativ ca al lui Benny Watts și oamenii ca Laev nu și-ar fi pierdut niciodată prea mult timp să își pregătească jocul împotriva lui Benny. Conform standardelor rusești, Beth nu era un jucător important; singurul lucru neobișnuit la ea era sexul femeiesc, or nici asta nu era o noutate în Rusia. O avuseseră pe Nona Gaprindashvili, care nu

ajunsese, însă, la nivelul acestui turneu, dar jucătorii ruși cu siguranță întâlneau adesea Mari Maeștri femei. Probabil că Laev se aștepta la o victorie ușoară. Mută calul și făcu rocada exact cum își închipuise Beth că va face. Faptul că studiase neîncetat în ultimele șase luni o făcea să se simtă optimistă; era bine să știi la ce să te aștepți. Beth execută rocada, la rândul ei.

Ritmul partidei încetini odată ce amândoi trecură, fără greșeală, de la deschidere la un joc de mijloc echilibrat, în care amândoi pierdură câte un cal și câte un pion, dar având regii bine apărați; nu erau găuri la nicio poziție. Pe la a optsprezecea mutare, echilibrul de pe tablă devenise periculos. Acestea nu erau atacurile care o făcuseră faimoasă pe Beth în America; era șah precum muzica de cameră: subtil și complicat.

Pentru că avea albele, Laev era încă în avantaj. Făcuse mutări viclene, care ascundeau amenințări înșelătoare, dar Beth le-a parat fără să-și piardă ritmul sau poziția. La a douăzeci și patra mutare găsi o oportunitate să-și deschidă coloana pentru regină printr-o mutare fină, forțându-l în același timp pe el să-și retragă nebunul. Beth mută. Laev studie tabla îndelung, apoi se uită la ea cu ochi noi, de parcă o vedea pentru prima dată. Beth simți un fior de plăcere. Laev mai studie o dată tabla înainte de a-și retrage nebunul. Beth avansă cu turnul. Obținuse egalitatea.

După alte cinci mutări găsise o cale de a-și întări poziția. Puse pionul pe rândul al cincilea, oferindu-l drept sacrificiu. Cu această mutare, drăguță și aparent inocentă, ca toate mutările pe care le făcea ea de obicei, Laev intrase în defensivă. Nu luă pionul, dar era obligat să mute calul cu care o atacase înainte în căsuța din fața reginei. Beth mută turn pe al treilea rând, obligându-l să răspundă. Beth nu-l punea sub presiune. Mai degrabă apăsa încetișor. Treptat, Laev începu să cedeze, încercând să nu se arate îngrijorat. Dar, probabil, era uluit. Marii Maeștrii ruși nu trebuiau să cadă victimă unei fete din America. Beth continuă să-l hăituiască, creându-și o situație favorabilă, care-i permitea să-și poziționeze calul pe a cincea căsuță de pe coloana reginei, de unde el nu i-l mai putea muta. O făcu, apoi, două mutări mai târziu, poziționă turnul pe coloana calului, exact deasupra regelui. Laev studie tabla multă vreme; ticăitul

ceasului părea că se aude din ce în ce mai tare. Apoi făcu exact ce-și dorise Beth cu ardoare să facă: îi atacă turnul cu pionul nebunului de negru. Nu o privi când îi apăsă butonul ceasului.

Fără ezitare, Beth își mută nebunul și-i captură cu el pionul, sacrificându-l. Când arbitrul actualiză tabla de afișaj, se auzi reacția spectatorilor. Șușoteau între ei. Laev trebuia să facă ceva; nu putea ignora nebunul. Își trecu o mână prin păr și începu să bată cu degetele de la cealaltă în masă. Beth se lăsă pe spate în scaun și-și întinse oasele. Îl băgase la colț.

Laev studie mutarea timp de douăzeci de minute înainte de a se ridica de la masă, întinzându-i mâna. Beth se ridică la rândul ei și-i dădu mâna. În sală se făcuse liniște. Directorul de turneu se apropie și-i dădu mâna și el. Beth ieși din scenă însoțită de el și de ropotul de aplauze izbucnit.

***

Trebuia să meargă la prânz cu domnul Booth și cu niște persoane de la ambasadă, dar când intră în holul mare al hotelului, care avea aspectul unei săli de sport cu covoare și fotolii în stil victorian de-a lungul pereților, nu găsi pe nimeni. Doamna de la recepție avea un mesaj pentru ea, scris pe o foaie de hârtie: „Îmi pare nespus de rău, dar a apărut ceva de lucru aici și nu vom putea scăpa. Te caut eu.” Biletul era bătut la mașină, inclusiv numele domnului Booth, în josul paginii.

Beth găsi unul dintre restaurantele hotelului – altă sală de gimnastică cu mochetă – și se descurcă să comande în rusă niște *blinchiki*[83] și ceai cu gem de mure. Chelnerul ei era un băiat de vreo paisprezece ani, cu fața serioasă, care-i servi pe farfurie prăjiturile mici cu hrișcă și-i întinse pe ele untul topit, caviarul și smântână, cu o lingură mică de argint. Cu excepția unui grup de bărbați mai în vârstă, în uniforme de ofițeri, și a doi bărbați cu aspect autoritar, îmbrăcați în costum din trei piese, nu mai era nimeni altcineva în restaurant. După nici un moment își făcu apariția un alt chelner tânăr, care-i aduse, pe o tavă din argint, o carafă cu ceva ce semăna a apă și un păhărel mic, lângă. Îi zâmbi într-un mod plăcut.

— *Votcă?*

Beth refuză imediat, dând din cap.

— *Niet.* Și își turnă apă din carafa de cristal aflată în centrul mesei.

Avea după-amiaza liberă. Ar fi putut să facă un tur prin Piața Sverdlov și pe la Bely Gorod și la muzeul de la Sf. Basil, dar, deși era o zi minunată de vară, îi lipsea cheful. Poate mâine sau poimâine. Era obosită și avea nevoie de un pui de somn. Câștigase prima ei partidă împotriva unui Mare Maestru rus, iar asta conta mai mult decât orice ar fi putut vizita dacă ieșea din hotel în orașul imens care o înconjura. Avea de stat aici opt zile. Avea timp să viziteze Moscova. Se făcuse două după-amiaza când terminase de mâncat. Voia să ia liftul, să meargă în cameră și să încerce să tragă un pui de somn.

Dar descoperi că era prea entuziasmată că-l bătuse pe Laev. Zăcu pe patul imens și moale, cu ochii în tavan timp de aproape o oră, continuând să repete partida jucată cu el, căutând uneori slăbiciuni în jocul ei, alteori degustând cu plăcere mutările pe care le făcuse. Când ajungea la momentul în care-și sacrificase pionul, îi venea să zică *„Ha, te-am prins!"* ori *„Ţac!"*. Era minunat. Nu făcuse nicio greșeală. Ori nu găsise ea vreuna. Niciun punct slab. Laev avea modul acela de a bate nervos cu degetele în masă, încruntându-se, dar, când cedase partida, arăta distant și obosit.

După un timp, ceva mai odihnită, luă pe ea blugii și tricoul alb și trase draperiile grele de la fereastră. Opt etaje mai jos se vedeau bulevarde convergând, câteva mașini care nu făceau decât să sublinieze lipsa de trafic, iar dincolo de bulevarde, un parc plin de copaci. Se decise să iasă la o plimbare.

Pe când își punea în picioare șosetele și pantofii, începu să se gândească la Duhamel, împotriva căruia avea să joace cu albele a doua zi. Știa doar două dintre partidele jucate de el, și erau vechi de câțiva ani. Avea unele mai recente în revistele pe care le luase cu ea; ar fi trebuit să le studieze acum. Apoi mai era partida lui Luchenko, care nu se terminase când ea plecase. Va fi tipărită, laolaltă cu celelalte trei și expuse diseară, când jucătorii trebuiau să se întâlnească la o cină oficială. Mai bine făcea

câteva flotări și genuflexiuni acum și lăsa plimbarea pe altă dată.

Cina se dovedi infinit de plictisitoare; mai mult de-atât, o înfuriase. Beth fusese așezată la un capăt al mesei lungi împreună cu Duhamel, Flento și Hellström; jucătorii ruși erau la celălalt capăt, cu soțiile lor. Borgov stătea în capul mesei, lângă femeia cu care Beth îl văzuse la Grădina Zoologică din Mexico City. Rușii râseră tot timpul mesei, bând cantități enorme de ceai și gesticulând larg, în timp ce nevestele lor îi priveau într-o tăcere plină de adorație. Până și Laev, care fusese atât de retras la turneul de dimineață, era debordant. Cu toții păreau decișI să ignore în mod fățiș capătul mesei la care se afla Beth. La un moment dat, încercase să converseze cu Flento, dar el vorbea engleza destul de prost și avea un zâmbet paralizat, care o stânjenea. După câteva minute se concentră asupra farfuriei, încercând să prindă din conversațiile de la celălalt capăt al mesei.

După cină, directorul de turneu le înmână foi tipărite cu partidele zilei. Se apucă să le studieze încă din lift, începând cu Borgov. Celelalte două erau remize, dar Borgov câștigase partida lui. În mod decisiv.

***

A doua zi, dimineață, șoferul o conduse la sala de turneu pe un drum diferit și, de data aceasta, Beth văzu marea de oameni care așteptau în stradă ca să intre, unii ținând în mână umbrele negre să se protejeze de ploaia măruntă. O conduse la intrarea laterală, așa cum făcuse cu o zi în urmă. Găsi vreo douăzeci de persoane și acolo. Când coborî din mașină, făcându-și drum printre ei în clădire, o aplaudară. Cineva striga *„Lisabeta Harmon!”*, chiar înainte ca portarul să închidă ușa din spatele ei.

La a noua mutare, Duhamel făcu o eroare de judecată, Beth profită și-și poziționă calul în fața unui turn. Îl va obstrucționa suficient cât Beth să-și mute și celălalt nebun. Știa, din partidele jucate de el și pe care le studiase, că era puternic în apărare; decisese de seara să aștepte până la momentul oportun și apoi să-l copleșească. La a paisprezecea mutare, ambii nebuni ai lui

Beth amenințau regele lui Duhamel, iar la a optsprezecea reușise să le deschidă diagonalele. El se ascunse, folosindu-se într-un mod inteligent de cai pentru a o opri, dar Beth înaintă cu regina, ceea ce deveni prea mult pentru el. Cea de-a douăzecea mutare a lui era o încercare disperată de a o alunga. La mutarea douăzeci și doi, cedă. Partida durase mai puțin de o oră.

Jucaseră la capătul îndepărtat al scenei; Borgov, care juca împotriva lui Flento, se afla la capătul apropiat. Când Beth trecu pe lângă el, în aplauzele discrete ale publicului, pentru că celelalte partidele erau încă în desfășurare, Borgov o privi scurt. Era pentru prima dată, de la Mexico City, când se uitase direct la ea. Privirea lui o sperie.

Dintr-un impuls, așteptă puțin la marginea zonei de joc, apoi se apropie de cortină și se uită pe scenă. Scaunul lui Borgov era gol. Era la celălalt capăt, în picioare, și se uita la tabla de afișaj cu partida pe care Beth tocmai o terminase. Își sprijinea obrazul într-o mână și o ținea pe cealaltă în buzunarul hainei. Era încruntat, studiind poziția. Beth se răsuci rapid pe călcâie și plecă.

După prânz traversă bulevardul și o luă pe o stradă îngustă, spre parc. Bulevardul se dovedi a fi strada Sokolniki; traficul era intens când traversă în mijlocul unei mulțimi de pietoni. Unii oameni o priveau și câțiva zâmbiră, dar nimeni nu-i vorbi. Ploaia încetase, era o zi plăcută, soarele era sus pe cer și îndulcea aspectul de închisoare al clădirilor enorme care se aliniau pe stradă.

Parcul era parțial împădurit și avea, de-a lungul aleilor, o mulțime de bănci din fontă pe care stăteau oameni în vârstă. Trecu mai departe, ignorând cât se putea privirile, traversând câteva locuri umbrite de copaci și se trezi brusc într-un zonă pătrată, mare, cu flori așezate în straturi mici, ici-colo. În centru, sub un fel de pavilion acoperit, niște oameni stăteau așezați pe rânduri. Jucau șah. Erau în curs vreo patruzeci de partide. Mai văzuse bătrâni jucând în Central Park și în Washington Square, la New York, însă puțini și rar. Aici, însă, se afla o ditamai mulțimea; oamenii umpleau pavilionul de mărimea unui hambar și ajungeau până la treptele acestuia.

Ezită un moment în capătul scărilor uzate, din marmură, care duceau spre pavilion. Doi bătrâni jucau pe trepte, cu tabla așezată pe o cârpă veche. Cel mai în vârstă, chel și fără dinți, juca Gambitul Regelui. Celălalt, folosea Contragambitul Falkbeer împotriva lui. Părea de modă veche pentru Beth, dar era în mod clar o partidă sofisticată. Cei doi n-o băgară în seamă. Beth urcă treptele către umbra creată de pavilion.

În pavilion erau patru rânduri de mese din beton, fiecare cu tabla de șah vopsită pe suprafață și cu o pereche de jucători de șah, toți bărbați, la fiecare dintre ele. Câțiva chibiți asistau, aplecați deasupra tablelor. Nu vorbea aproape nimeni. Din spate se auzeau când și când strigăte de copii care sunau în rusă ca în orice altă limbă. Se plimbă încet printre cele două rânduri de jucători, simțind în nas mirosul puternic de tutun provenit de la pipele lor. Unii își ridicau privirea când trecea pe lângă ei; pe fețele câtorva citi că o recunoșteau, dar nimeni nu vorbi cu ea. Erau toți bătrâni, foarte bătrâni. Mulți dintre ei prinseseră, probabil, revoluția, când erau copii. În general, erau îmbrăcați în haine închise la culoare, chiar și cămășile din bumbac pe care le purtau, în ciuda vremii calde, erau gri; arătau cum arată orice bătrân, un fel de domnul Shaibel, reîncarnat într-o mulțime de persoane, jucând partide cărora nimeni nu avea să le acorde vreodată atenție. Pe mai multe table erau așezate numerele revistei *Shakmatni v URSS.*

Se opri lângă una dintre mese; poziția părea interesantă. Era Richter-Rauzer, din Apărarea Siciliană. Scrisese un mic articol pe subiectul acesta pentru *Chess Review,* cu ani în urmă, pe când avea șaisprezece ani. O jucau corect; negrul făcuse o mică variație cu un pion pe care Beth nu o mai văzuse niciodată și care era, în mod clar, o mutare puternică. Era șah de calitate. Șah de primă clasă, jucat de doi bătrâni în haine ieftine de lucru. Bărbatul care avea albele mută nebunul de alb, ridică ochii la ea și se încruntă. Pentru o clipă, se simți foarte conștientă de sine printre toți acești bătrâni, cu dresurile ei fine și fusta albastru-deschis, și puloverul gri de cașmir, părul tuns după moda tinerelor americane, pantofii cu bretele, care, probabil, costau cât câștigau oamenii aceștia într-o lună.

Apoi chipul plin de riduri al unui bărbat care se tot uita la ea explodă într-un zâmbet larg, știrb, și spuse:

— Harmon? Elisabeta Harmon?

— *Da*[84], răspunse ea uimită.

Înainte să mai poată reacționa în vreun fel, bărbatul se ridică și o îmbrățișă izbucnind în râs și repetând *Harmon! Harmon!* fără să se mai oprească. Curând se trezi înconjurată de o mulțime de bătrâni îmbrăcați în haine gri care-i zâmbeau, dornici să-i strângă mâna, câte opt-zece deodată, vorbind cu ea toți în același timp, în rusă.

***

Partidele cu Hellström și cu Shapkin au fost riguroase, crunte și epuizante, dar Beth nu se aflase niciodată în real pericol. Munca pe care o depusese în ultimele șase luni dădea mutărilor ei în deschidere o greutate pe care a reușit o menține și în jocul de mijloc, până când i-a forțat pe ambii să cedeze. Hellström a fost în mod clar afectat și nu i-a vorbit după aceea, dar Shapkin s-a comportat foarte civilizat, foarte decent, a cedat cu grație, chiar dacă victoria ei asupra lui fusese decisivă și nemiloasă.

Erau șapte partide în total. În timpul discursului de orientare din prima zi, jucătorilor le fusese înmânat programul; Beth îl ținea pe al ei în noptieră, în sertarul cu flaconul de pastile verzi. În ultima zi avea să joace cu albele împotriva lui Borgov. Azi va juca împotriva lui Luchenko, cu negrele.

Luchenko era cel mai în vârstă jucător de acolo; fusese campion mondial înainte de a se naște Beth; când era doar un copil, jucase și-l învinsese pe marele Alekhine la un turneu, cedase cu Botvinnik și îl zdrobise pe Bronstein în Havana. Nu mai era tigrul care fusese cândva, dar Beth știa că era un jucător periculos, dacă i se permitea să atace. Studiase zeci de partide jucate de el care fuseseră tipărite în *Chess Informam*, pe unele dintre ele în timpul lunii petrecute cu Benny la New York; când ataca, o făcea cu o forță șocantă, chiar și pentru ea. Era un jucător formidabil și un om formidabil. Trebuia să fie extrem de atentă.

Jucau la prima masă, cea la care jucase Borgov cu o zi înainte. Luchenko se înclină scurt în fața ei, rămânând în picioare lângă propriul scaun în timp ce ea se așeza. Azi purta un costum gri, mătăsos; Beth îi observase pantofii când venise spre masă: negri, din lac, cu aspect comod, probabil importați din Italia.

Beth purta o rochie din bumbac verde-închis, cu paspoal alb la gât și la mâneci. Dormise bine cu o noapte înainte. Era pregătită să-l înfrunte.

Dar, la a douăsprezecea mutare, Luchenko începu să atace, mai întâi extrem de subtil, cu pionul pe a treia căsuță a turnului de pe latura reginei. O jumătate de oră mai târziu, lansase o artilerie de pioni pe latura reginei, obligând-o să amâne ceea ce pregătise pentru a-i răspunde. Studie tabla îndelung înainte de a avansa cu calul în apărare. Nu-i plăcea mutarea, dar trebuia făcută. Îl privi pe Luchenko pe deasupra tablei. El scutură ușor și teatral din cap, cu un zâmbet mic pe buze. Apoi se întinse și continuă să avanseze cu pionul de pe coloana calului, prefăcându-se nepăsător la poziția calului lui Beth. Ce *face?* Privi din nou poziția și apoi, șocată, înțelese. Dacă nu găsea o cale de scăpare, va fi nevoită să-i captureze pionul turnului cu calul și, după alte patru mutări, el ar fi putut să-și mute nebunul, care acum arăta atât de inofensiv, de pe rândul din spate, acolo, pe latura fracturată a reginei, și să-i captureze turnul cu el. Șapte mutări îi mai trebuiau, iar ea nu văzuse!

Își puse coatele pe masă și își sprijini obrajii în pumnii încleștați. Trebuia s-o rezolve. Și-l scoase din minte pe Luchenko, sala plină de spectatori, ticăitul ceasului și tot restul, încercând, cu atenție, zeci de combinații posibile. Dar nu găsi nimic. Tot ce putea face era să-i permită schimbul și să-i captureze la rândul ei pionul turnului, drept consolare. Și mai era și atacul lui pe latura reginei. Ura situația, dar n-avea încotro. Ar fi trebuit să se prindă la timp. Mută turnul reginei așa cum trebuia să facă și urmări restul mutărilor; piesele păreau a se mișca singure pe tablă. Șapte mutări mai târziu, Luchenko făcu schimbul turn – nebun; lui Beth i se strânse stomacul când îl văzu cum îi ia piesa și o pune pe marginea tablei. După alte două mutări, Beth îi captură pionul de pe linia

turnului, ceea ce nu o ajuta în mod deosebit. Rămăsese în urmă cu jocul și i se tensionase tot corpul.

Numai faptul că trebuia să-i blocheze atacul cu pionii de pe latura reginei era crunt de greu. Era nevoită să-i înapoieze pionul pe care i-l capturase ca să se descurce cumva, iar când o făcu, el tocmai își dubla turnurile de pe rândul regelui. Nu voia să cedeze. Îi amenință regele, drept acoperire, și reuși să facă schimb de turnuri cu cel care-i mai rămăsese. Nu era bine să faci schimburi când erai în belele, pentru că nu însemna decât să sporești avantajul adversarului, dar Beth era obligată să o facă. Luchenko renunță cu nonșalanță la piesa schimbată. Beth îi privi părul alb ca zăpada, în timp ce el, la rândul său, îi captura turnul. Îl ura că-i făcuse asta. Îl ura pentru că avea părul acela atât de teatral, și-l ura că o domina din cauza schimbului. Dacă ar fi continuat cu schimburile, piesele lui Beth s-ar fi redus la zero. Trebuia să găsească o cale de a-l opri.

Jocul de mijloc era labirintic. Amândoi erau cantonați, cu fiecare piesă susținută cel puțin de o alta, iar multe, chiar de două. Beth luptă pentru a evita alte schimburi și pentru a găsi un spațiu care să reechilibreze situația, dar el îi contracara toate încercările, mutându-și piesele plin de siguranță cu mâna sa îngrijită. Intervalele de timp dintre mutări erau lungi. Din când în când, identifica o licărire de speranță pe o coloană, la opt sau zece mutări distanță, dar nu reuși să materializeze niciuna. Luchenko ajunsese cu turnul pe al treilea rând și îl mută apoi deasupra regelui apărat în rocadă; acolo îi rămâneau trei mutări posibile. Ce n-ar fi dat să găsească un mod de a-l prinde în capcană acolo, înainte ca el să ia calul care-l bloca! Se concentră asupra piesei cu atâta putere încât, pentru o clipă, simți cum intensitatea concentrării ei ar fi putut face turnul cenușă, ca o rază laser. În minte, îl atacă cu pionii, cu caii, cu regina și chiar cu regele. Îl obligă să avanseze cu un pion astfel încât să blocheze calea celor două turnuri, dar tot nu reuși să găsească nicio soluție.

Amețită de atâta efort, își trase coatele de pe masă și, cu mâinile în poală, scutură din cap privindu-și ceasul. Îi rămăseseră mai puțin de cincisprezece minute. Alarmată, se uită

la fișa cu notații. Trebuia să mai facă trei mutări înainte ca timpul să-i expire sau ar fi fost nevoită să renunțe. Lui Luchenko îi mai rămăseseră patruzeci de minute pe ceas. N-avea de ales, trebuia să mute. Se gândise deja la cal în căsuța cinci de pe propria coloană și știa că era o mutare solidă, deși nu o ajuta în mod deosebit. Mută. Replica lui se dovedi a fi ceea ce Beth se așteptase: o obliga să-și retragă calul pe căsuța a patra de pe coloana regelui, unde ea planificase oricum să ajungă cu el. Mai avea șapte minute. Studie tabla cu atenție și-și mută nebunul pe diagonala pe care se afla turnul lui. Luchenko mută turnul, așa cum Beth știa că va face. Îi făcu semn directorului de turneu, își scrise următoarea mutare pe fișa cu notații, adăpostind-o cu mâna astfel încât Luchenko să nu vadă, apoi o împături pentru a o da la sigilat. Când directorul se apropie, Beth declară „Amânare" și așteptă până când acesta sigilă plicul. Era epuizată. Nu aplaudă nimeni când se ridică și ieși obosită de pe scenă.

***

Era o noapte fierbinte, fereastra din camera ei era deschisă, iar Beth stătea la biroul bogat ornamentat, cu tabla de șah în față, studiind poziția amânată, căutând moduri de a face de râs turnul lui Luchenko sau de a utiliza vulnerabilitatea turnului pentru a ascunde un atac în altă parte. Două ore mai târziu, căldura din cameră devenise insuportabilă. Decise să coboare în holul hotelului și apoi să facă o tură prin împrejurimi, dacă era legal și sigur. Era ametită: prea mult șah și prea puțină mâncare. Ar fi picat bine un cheeseburger. Ceea ce era de râs. Și Beth râse, dar de ea. Pofta de un cheeseburger era ceva tipic american, or ea crezuse că nu ar pofti niciodată la așa ceva când se afla peste hotare. Doamne, ce obosită era! Va face o scurtă plimbare și se va întoarce în pat. Amânarea se juca abia mâine-seară; mai avea timp să o studieze, după partida cu Flento.

Liftul se afla la capătul culoarului. Din cauza căldurii, ușile mai multor camere erau deschise și, apropiindu-se de una, auzi voci bărbătești prinse într-o discuție. Aruncă o privire când

trecu prin fața ei. Era probabil parte dintr-o suită, pentru că ce vedea părea un salon mare, cu un candelabru de cristal atârnând de un tavan cu stucaturi elaborate, două canapele mari și pufoase, picturi întunecate în ulei pe peretele îndepărtat, unde o ușă deschisă ducea spre un dormitor. Trei bărbați cu mânecile suflecate stăteau în jurul unei mese aflate între canapele. Pe masă se afla o carafă de cristal și trei pahare. În centrul mesei stătea o tablă de șah; doi bărbați priveau și comentau, în timp ce al treilea mișca piesele speculativ cu vârful degetelor. Cei doi care priveau erau Tigran Petrosian și Mikhail Tal. Cel care muta piesele era Vasily Borgov. Erau trei dintre cei mai buni jucători din lume și analizau ceea ce probabil era poziția amânată a lui Borgov de la partida cu Duhamel.

Odată, când era mică, mergea pe holul din Clădirea Administrativă și se oprise pentru o clipă lângă ușa biroului doamnei Deardorff, ușă care, în mod neobișnuit, era deschisă. Privind pe furiș înăuntru, o văzuse pe doamna Deardorff stând acolo, în biroul exterior, cu un bărbat mai în vârstă și o femeie, implicați într-o conversație, cu capetele apropiate într-un mod intim la care nu s-ar fi așteptat niciodată. Doamna Deardorff părea incapabilă de așa ceva. Fusese un șoc pentru ea să tragă cu ochiul în lumea adulților. Doamna Deardorff își ținea degetul arătător pe reverul bărbatului, bătând din el în timp ce îi vorbea, ochi în ochi. Beth nu a mai revăzut cuplul și nu avea nici cea mai mică idee despre ce vorbiseră, dar nu uitase scena aceea niciodată.

Văzându-l Borgov în salonul suitei sale, plănuind următoarea mutare cu ajutorul lui Tal și Petrosian, se simți exact ca atunci. Neînsemnată, un copil care se uita pe furiș în lumea adulților. Cum își permitea? Avea nevoie de ajutor. Trecu repede de cameră și fugi la lift, stânjenită și teribil de singură.

***

Mulțimea care aștepta la ușa laterală devenise mai numeroasă. Când ieși din limuzină, oamenii începură să aclame *Harmon! Harmon!* la unison. Făceau cu mâna și-i zâmbeau.

Câțiva se întinseseră să o atingă în timp ce își făcea loc spre intrare. Îi îndepărtă iritată încercând să zâmbească, la rândul ei. Dormise prost noaptea trecută, trezindu-se din când în când pentru a studia poziția jocului amânat cu Luchenko sau pentru a se plimba prin cameră, desculță, cu gândul la Borgov și la ceilalți doi, cu cravatele slăbite și cu mânecile suflecate, studiind tabla de parcă ar fi fost Roosevelt, Churchill și Stalin cu o diagramă a campaniei finale din cel de-al Doilea Război Mondial. Indiferent cât își repetase că era la fel de bună ca oricare dintre ei, simțea cu tristețe că bărbații aceia cu pantofii lor negri și grei știau ceva ce ea nu știa și nu va afla niciodată.

Încercă să se gândească la cariera ei, la cât de repede ajunsese cea mai bună jucătoare din America și nu numai, la cum devenise o jucătoare mai puternică decât Benny Watts, la cum îl bătuse pe Laev, fără să clipească, la cum descoperise o eroare în jocul marelui Morphy, copilă fiind. Dar totul era lipsit de sens și banal, în comparație cu ce văzuse trăgând cu ochiul la mai-marii șahului din Rusia, în camera aceea în care bărbații vorbeau pe un ton scăzut, studiind tabla cu o siguranță care o depășea complet.

Singurul lucru bun era că adversarul ei de azi era Flento, cel mai slab jucător din turneu. Era deja în afara cursei, cu o partidă pierdută net și două cedate. Doar Beth, Borgov și Luchenko nu pierduseră și nu cedaseră nicio partidă.

Bău o ceașcă de ceai înainte să înceapă și se simți puțin mai bine. Dar, lucru și mai important, simplul fapt de a se afla în această cameră cu alți jucători îi ștergea senzația aceea care o chinuise toată noaptea.

Borgov bea ceai când ea intră. O ignoră, ca de obicei, iar Beth îl ignoră la rândul ei; nu mai era la fel de înfricoșător cum i se păruse cu o noapte înainte, așa, cu o ceașcă de ceai în mână și cu privirea tăcută, lipsită de expresie pe chipul cu trăsături puternice. Când directorul veni să-i escorteze pe scenă, Borgov o privi chiar înainte să iasă din cameră și ridică ușor din sprâncene, ca și cum ar fi vrut să zică *„Hai că avem treabă și azi!”*. Beth se trezi ca îi zâmbește timid. Puse jos ceașca și îi urmă.

Cunoștea foarte bine cariera dezordonată a lui Flento și

memorase o duzină de partide de-ale sale. Hotărâse, chiar dinainte de a pleca din Lexington, că, dacă ar juca ea cu albele, ar trebui să folosească Deschiderea Engleză. O făcu, mutând pionul de la c2 la c4. Era ca Apărarea Siciliană, dar răsturnată. Se simțea confortabil s-o joace.

L-a bătut, dar partida a durat patru ore și jumătate și a fost mult mai istovitoare decât se așteptase. Flento a opus rezistență pe cele două diagonale principale și a jucat o variație cu patru cai într-un mod atât de sofisticat, încât, pentru un timp, Beth se simțise depășită. Dar, odată ajunși la jocul de mijloc, Beth a văzut o oportunitate de a-și deschide poziția printr-o serie de schimburi, și a profitat de ea. A sfârșit prin a face ce făcea adesea: a jucat pentru a avansa cu un pion până la rândul șapte. L-a costat pe Flento singura piesă cu care l-ar mai fi putut înlătura. Astfel, cedă partida. De data aceasta, aplauzele fuseseră mai puternice ca niciodată. Era două și douăzeci. Nu mâncase nimic la micul dejun și era epuizată. Avea nevoie de un prânz și de un pui de somn. Trebuia să se odihnească înainte de amânarea de diseară.

Mancă rapid la restaurant niște *quiche*[85] cu spanac și un fel de *pommes frites*[86] în versiune slavă. Dar când ajunse în camera ei, la trei jumătate și se băgă în pat, descoperi că nici nu se punea problema să doarmă. Îi bubuia capul de parcă ar fi dat vecinii cu bormașina. Le auzea până și pașii, iar din când în când mai auzea și un zgomot ca de bilă de bowling trântită la pământ. Rămase în pat douăzeci de minute, dar degeaba.

După cină, când ajunse în sala de joc, se simțea mai obosită decât se simțise vreodată în viața ei. O durea capul și avea spatele înțepenit de la atâta stat aplecată peste tabla de joc. Își dorea din toată inima să fi băut câteva pahare care s-o turtească după-amiază, astfel încât să-l poată înfrunta pe Luchenko după câteva ore de somn bun și fără vise. Își dorea să fi riscat și să fi luat niște Librium. Mai bine cu mintea puțin încețoșată, decât în starea în care se afla.

Când Luchenko intră în salonul unde urma să se joace amânarea, părea calm și odihnit. Costumul său, închis la culoare de data aceasta, era impecabil călcat și-i pica foarte frumos pe

umeri. Beth se gândi că probabil își cumpăra toate hainele din străinătate. Luchenko îi zâmbi politicos, dar rezervat; Beth reuși să încline capul și să-i dea *bună seara.*

Fuseseră pregătite două mese pentru jocurile amânate. Pe tabla care-i aștepta pe Borgov și pe Duhamel se vedea o închidere clasică turn-pion. Pe cealaltă masă fusese pregătită poziția ei contra lui Luchenko. În timp ce Beth se așeza în spatele propriilor piese, Borgov și Duhamel intrară împreună și se îndreptară în tăcere spre tabla aflată de cealaltă parte a camerei. Fiecărei partide îi fusese desemnat un arbitru, iar ceasurile erau deja pregătite. Beth avea cele nouăzeci de minute de prelungiri, iar Luchenko tot atât, plus cele treizeci și cinci de minute rămase de ieri. Uitase că el mai avea și acel timp în plus. Asta însemna că Luchenko avea trei avantaje împotriva ei: piesele albe, atacul încă în curs și timp mai mult la dispoziție.

Arbitrul lor aduse plicul, îl deschise, arătă fișa cu notații ambilor jucători și execută chiar el mutarea lui Beth. Apăsă butonul pentru a porni ceasul lui Luchenko și, fără să ezite, acesta avansă cu pionul cu care Beth se aștepta să o facă. Simți o oarecare ușurare văzându-l făcând acea mutare. Fusese silită să ia în considerare alte câteva răspunsuri, dar acum mintea ei putea să se elibereze de diferitele versiuni, păstrând doar una. Din cealaltă parte a camerei îl auzi pe Borgov tușind tare și suflându-și nasul. Încercă să și-l scoată pe Borgov din minte. Cu el se va înfrunta abia mâine; acum trebuia să se concentreze la jocul ei și să dea tot ce putea mai bun. Borgov sigur avea să-l bată pe Duhamel și mâine ar începe neînvins. Dacă voia să câștige acest turneu, trebuia să salveze jocul din fața ei. Luchenko era înaintea ei din cauza schimburilor și asta era de rău. Dar avea turnul acela într-o poziție care nu-i permitea să atace și, după câteva ore de studiu, găsise trei modalități de a-l folosi împotriva lui. Dacă îi ieșea schema, îl putea schimba cu un nebun, egalând astfel scorul.

Uită de oboseală și se puse pe treabă. Era anevoios și complicat. Iar Luchenko avea timp suplimentar. Decise să urmeze planul pe care-l născocise în mijlocul nopții; mai întâi își retrase calul de pe latura reginei, ca să-l plimbe într-un tur

virtual, pentru a reuși să ajungă cu el pe coloana regelui, în a cincea căsuță. Dar, în mod clar, Luchenko era pregătit; analizase și el posibilitatea aceasta de ieri-dimineață și până acum. Și, probabil, o făcuse asistat de colegii săi ruși. Dar era posibil ca ceva să fi scăpat analizei sale, indiferent cât de bun era, ceva ce acum poate nu va vedea. Beth își retrase nebunul de pe diagonala pe care se afla turnul lui, sperând că el nu va înțelege ce plănuia. Aparent, Beth îi ataca formația de pioni, obligându-l să avanseze într-o poziție nesigură. Dar ea nu țintea pionii lui. Își dorea atât de mult să scoată turnul acela de pe tablă, că ar fi făcut moarte de om.

Luchenko se limită să avanseze cu pionul. Ar fi putut să se gândească mai mult înainte s-o facă. De fapt, ar fi *trebuit,* dar nu o făcu. Mută pionul. Beth simți un mic fior de bucurie. Mută calul de pe diagonală, dar nu pe coloana regelui, ci pe cea a nebunului de alb, în a cincea căsuță, oferindu-i-l reginei lui. Dacă Luchenko i-l captura cu regina, ea îi putea captura turnul cu nebunul. În principiu, nu era în avantajul ei să piardă un cal și un nebun pentru un turn, dar ce Luchenko nu văzuse era că ea își putea recupera calul după mutarea cu regina. Ce bine se simțea. Doamne, ce-i plăcea! Beth îl privi ezitant.

Nu se mai uitase la el de o aproape o oră, iar expresia lui o surprinse. Își slăbise cravata și o parte a gulerului i se răsucise. Părul îi era ciufulit. Își rodea unghia de la degetul mare, iar chipul îi era extrem de tensionat.

Petrecu o jumătate de oră analizând situația, dar nu găsi nimic. Apoi captură calul. Beth îi captură tura, simțind că vrea să țipe de bucurie când aceasta dispăru de pe tablă, iar el îi captură nebunul. Apoi Beth îi dădu șah, el interpuse, iar ea avansă cu pionul până la cal. Îl privi din nou. Acum jucau la egalitate. Aspectul elegant al lui Luchenko dispăruse. Arăta ca un bătrân mototolit, îmbrăcat în haine scumpe, iar Beth realiză că nu era singura care resimțea oboseala ultimelor șase zile de turneu. Luchenko avea cincizeci și șapte de ani. Ea avea nouăsprezece. În plus, se antrenase cu Jolene cinci luni, în Lexington.

Din acel moment, Luchenko cedă fizic. Nu exista niciun

motiv clar, din punctul de vedere al poziției, să-l grăbească să cedeze după ce-i luase calul; erau la egalitate teoretică. Pionii lui de pe latura reginei erau încă fermi pe poziție. Dar acum Beth i-i toca mărunțel, creând amenințări subtile și atacându-i în același timp singurul nebun care-i mai rămăsese, obligându-l astfel să-și protejeze pionul-cheie cu regina. Când Luchenko mută regina pentru a-și susține pionii, Beth știu că îl va învinge. Mintea ei se aplecă asupra regelui alb, concentrându-se în atac.

Pe ceasul ei mai rămăseseră douăzeci și cinci de minute, iar Luchenko mai avea aproape o oră. Beth consumă douăzeci de minute pregătindu-și atacul, ducându-și pionul turnului de pe latura regelui, pe rândul al patrulea. Intențiile ei erau de acum evidente. Luchenko se gândi îndelung înainte de a face mutarea. Beth folosi timpul care se consuma pe ceasul lui pentru a-și rândui atacul, fiecare variație născută după fiecare mutare posibilă a lui Luchenko. Găsi o soluție la orice ar fi putut face și, când el mută, în sfârșit, își puse regina într-o poziție complet inutilă, doar pentru a oferi protecție. Beth ignoră ocazia de a-i captura unul dintre pionii cu care o ataca și-și mai mută pionul de pe linia turnului cu o căsuță. Era o mutare splendidă, și ea o știa. Îi umplea inima. Îl privi pe deasupra tablei.

Părea pierdut în gânduri, de parcă citea filosofie și tocmai ce pusese cartea jos pentru a analiza o fraza dificilă. Era cenușiu la față. I se vedea rețeaua fină de riduri care-i acoperea chipul. Își rontăi din nou degetul mare, iar Beth observă că manichiura impecabilă de zilele trecute fusese roasă cu furie. Luchenko îi aruncă o privire scurtă și obosită, o privire în care se vedea întreaga sa experiență și cariera lungă în șah, apoi se mai uită o ultimă dată la pionul ei, care acum se afla pe rândul cinci de pe coloana turnului. Se ridică.

— Excelent! spuse el, în limba engleză. Ai recuperat foarte frumos!

Cuvintele lui erau atât de conciliante, încât o lăsară uimită. Nu prea știa ce să răspundă.

— Excelent! spuse el, din nou.

Se întinse după regele său, îl ținu gânditor între degete o vreme, apoi îl așeză pe tablă, culcat. Zâmbi obosit.

— Cedez uşurat.

Naturaleţea şi lipsa de ranchiună de care Luchenko dădea dovadă o făcură să se simtă brusc ruşinată. Beth îi întinse mâna, iar el i-o scutura cu căldură.

— Am jucat partidele dumneavoastră încă de când eram mică, spuse ea. V-am admirat dintotdeauna.

El o privi un moment în tăcere.

— Ai nouăsprezece ani?

— Da.

— Ţi-am analizat toate partidele de la acest turneu. Făcu o pauză. Eşti o minune, draga mea. Cred că tocmai am jucat cu cel mai bun jucător de şah pe care l-am întâlnit în viaţa mea.

Beth amuţise. Îl privea necrezându-şi urechilor. El îi zâmbi.

— Te vei obişnui, îi spuse.

Partida dintre Borgov şi Duhamel se terminase ceva mai devreme şi plecaseră deja amândoi. După ce a plecat şi Luchenko, Beth s-a îndreptat spre cealaltă tablă să privească piesele care erau încă în poziţie. Piesele negre împresurau propriul rege într-o tentativă zadarnică de a-l apăra, în timp ce artileria albă ataca din toate direcţiile. Regele de negru zăcea abandonat pe o parte. Borgov jucase cu albele.

Când se întoarse în holul hotelului, un bărbat sări în picioare de pe unul dintre scaunele care se aflau de-a lungul peretelui şi veni zâmbind spre ea. Era domnul Booth.

— Felicitări! zise el.

— Unde ai dispărut? întrebă ea.

Dădu din cap în semn de scuze.

— Washington.

Beth dădu să zică ceva, dar renunţă. Era bucuroasă că nu o deranjase.

Booth ţinea la subraţ un ziar împăturit. Îl scoase şi i-l dădu. Era *Pravda.* Nu reuşea să înţeleagă literele chirilice aldine din titluri, dar când îl întoarse văzu în josul paginii o fotografie cu ea jucând contra lui Flento. Era un articol de trei coloane. Studie scrisul de sub fotografie şi reuşi să traducă:

— America îşi arată muşchii.

— Drăguţ, nu? zise Booth.

— Ai răbdare până mâine, răspunse ea.

***

Luchenko avea cincizeci și șapte de ani, dar Borgov avea treizeci și opt. Borgov mai era cunoscut și ca jucător amator de fotbal și se știa că deținuse un record la aruncare cu sulița. Se spunea că în timpul unui turneu ridicase greutăți într-o sală de gimnastică ținută deschis până târziu de guvern, special pentru el. Nu fuma și nu bea. Era maestru de șah de la vârsta de unsprezece ani. Lucrul cel mai alarmant pe care Beth îl aflase despre el din *Chess Informant* și *Shakmatni v USSR* era că pierduse extrem de puține partide.

Dar ea avea albele. Trebuia să țină cu dinții de acest avantaj. Va juca Gambitul Damei. Benny și ea discutaseră câteva ore pe tema aceasta, cu câteva luni înainte, și în cele din urmă căzuseră de acord că aceasta este calea de urmat dacă ea avea să joace cu albele împotriva lui. Nu voia să utilizeze Apărarea Siciliană împotriva lui Borgov, indiferent cât de bine o cunoștea ea, iar Gambitul Damei era cel mai bun mod de a o evita. Îi putea face față dacă nu se pierdea cu firea. Problema era că el nu făcea greșeli.

Când intră pe scenă, în fața unui public mai numeros decât crezuse posibil, observă că erau pline până și culoarele, inclusiv spațiul liber din spatele ultimului rând. Mulțimea enormă de oameni făcu liniște, iar când îl văzu pe Borgov deja așezat la masă și așteptând-o, își dădu seama că nu va trebui să înfrunte doar talentul său nemilos. Bărbatul acela o îngrozea. O îngrozise încă de prima dată când îl văzuse lângă cușca gorilelor din Mexico City. Tocmai se uita la piesele negre neatinse de pe tablă, dar lui Beth îi stătuse deja inima în loc și nu mai putea să respire, doar pentru că îl văzuse. Figura lui nu demonstra niciun semn de slăbiciune; stătea nemișcat în fața tablei, uitând de ea, de miile de persoane care probabil se uitau la el… Era ca o icoană amenințătoare. Ziceai că fusese pictat pe peretele unei peșteri. Beth se apropie încet și se așeză în spatele pieselor albe. Publicul aplaudă discret.

Arbitrul apăsă butonul și Beth auzi ceasul ei cum începe să ticăie. Mută pion la d4, cu privirea aplecată spre piesă. Nu era pregătită să-l privească direct în față. Pe scenă începuseră și celelalte trei partide. Auzea jucătorii mișcându-se în spatele ei, aranjându-se pentru tura de dimineață, și zgomotul produs de apăsarea butoanelor de la ceasuri. Apoi se lăsă liniștea.

Beth privea tabla; nu-i vedea decât dosul palmelor, degetele butucănoase acoperite de peri negri deasupra articulațiilor, care tocmai mutau pion la d5. Ea mută la c4, oferind pionul de sacrificiu. Dar Borgov refuză, mutând pion la e5. Contragambitul Albin. Se folosea de o mutare mai veche, dar Beth cunoștea Albinul. Captură pionul și îi aruncă o privire scurtă lui Borgov. El mută pion la d4. Avea chipul impasibil și nu chiar atât de fioros precum se temuse ea. Beth mută calul de pe latura regelui, iar el pe cel de pe latura reginei. Începuse dansul. Se simțea mică și ușoară. Se simțea ca o fetiță. Dar avea mintea limpede și cunoștea mutările.

A șaptea mișcare a lui o surprinse și îi fu imediat clar că era ceva premeditat, ca să o ia pe nepregătite. Beth o studie douăzeci de minute, analizând-o cât de bine putea ea, și răspunse cu o deviație de la Contragambitul Albin. Era bucuroasă să se elibereze de el, să iasă în largul tablei. De aici înainte se vor înfrunta doar în baza propriei inteligențe.

Dar se demonstră că inteligența lui Borgov era fenomenală. La a paisprezecea mutare obținuse egalitatea și un posibil avantaj. Beth se concentră puternic, evitând să-l privească, și jucă cel mai bun joc de care era capabilă, dezvoltându-și piesele, apărându-se peste tot, pregătită pentru posibilitatea unei coloane deschise, a unei diagonale libere, pentru dublarea pionilor, pentru o eventuală furculiță, o legătură, un salt ori pentru un atac la două piese. De data aceasta, reușea să vadă întreaga tablă în minte, anticipând imediat orice schimbare de echilibru de pe suprafața ei. Fiecare particulă era neutralizată de propria contraparticulă, dar, în același timp, pregătită să-și detoneze forța, dacă îi era permis, și să creeze o deschizătură în structură. Dacă-l lăsa să înainteze cu turnul, el îi va sfâșia jocul. Dacă el îi permitea să ajungă cu regina pe coloana nebunului, își

punea în pericol regele. Ea nu trebuia să-l lase să-i dea șah cu nebunul. El nu-i putea permite să avanseze cu pionul de pe coloana turnului. Timp de patru ore nu-l privi nici măcar o dată pe Borgov, publicul ori pe arbitru. Mintea ei și toată atenția ei nu vedeau decât posibilele pericole: cal, nebun, turn, pion, regele și regina.

Cel care pronunțase cuvântul „amânare" fusese Borgov. Vorbise în engleză. Beth își privi ceasul fără să priceapă, apoi realiză că nu căzuse încă niciun steag și că timpul rămas lui Borgov era mai scurt decât al ei. El mai avea șapte minute, ea cincisprezece. Se uită la fișa cu notații. Ultima mutare avea numărul patruzeci. Borgov dorise să amâne jocul. Privi în spatele ei; restul scenei se golise, celelalte partide se încheiaseră.

Apoi îl privi pe Borgov. Nu-și slăbise cravata, nu-și scosese haina, nici nu-și ciufulise părul. Nu arăta obosit. Își mută privirea. O îngrozea acel chip golit de expresie, ostil.

***

Booth era în hol. De data aceasta îl însoțea o jumătate de duzină de reporteri. Erau acolo bărbatul de la *The New York Times*, și femeia de la *Daily Observer*, și reprezentantul *Reuters*, și cineva de la UPI{87}. În timp ce se îndreptau cu toții spre ea, Beth observă că printre ei se aflau două fețe noi.

— Sunt îngrozitor de obosită, îi spuse lui Booth.

— Te cred și eu, spuse el. Dar le-am promis acestor oameni…

I-i prezentă pe cei noi. Primul era de la revista *Paris-Match* și al doilea de la *Time.* Beth se uită la ultimul și spuse:

— Voi apărea pe copertă?

Iar el răspunse:

— Îl vei învinge?

Dar Beth nu știa ce să-i răspundă. Era speriată. În ciuda faptului că erau la egalitate și că ea avea puțin mai mult timp decât el. Și nu făcuse nicio eroare. Dar nici Borgov.

Mai erau prezenți și doi fotografi. Poză pentru ei, iar unul o întrebă dacă-i putea face o fotografie în fața tablei de șah. Au urcat la ea în cameră, unde piesele de pe tablă erau încă

poziționate pentru partida cu Luchenko. I se părea că trecuse o grămadă de timp de atunci. Se așeză în fața tablei pentru ei, fără să se simtă deranjată. Dimpotrivă, era chiar bucuroasă. Fotografii consumară o rolă întreagă pozând tot ce vedeau prin cameră. Era ca o petrecere. În timp ce fotografii o studiau, își setau camerele și-și schimbau obiectivele, reporterii îi adresau întrebări. Era conștientă de faptul că ar fi trebuit să aranjeze tabla și să studieze partida amânată, concentrându-se doar la asta pentru a identifica o strategie pentru a doua zi, dar toată gălăgia din jurul ei era bine-venită.

Cel mai probabil, Borgov se afla acum în suita sa, cu Petrosian, cu Tal și, cine știe, poate chiar cu Luchenko, Laev și cu restul grupului de jucători ruși. Își dăduseră jos cu toții, probabil, hainele de la costumele scumpe, își suflecaseră mânecile și-i studiau poziția, căutând slăbiciuni deja prezente sau posibile după alte zece mutări, punând la încercare poziția pieselor albe, de parcă ar fi fost trupul ei, iar ei ar fi fost niște chirurgi care o disecau. Imaginea în sine avea ceva obscen. Vor continua până noaptea târziu, cinând lângă tablă, pe masa imensă din salonul lui Borgov, pregătindu-l pentru a doua zi dimineață. Dar ei îi plăcea ce făcea acum. Nu voia să se gândească la poziție. Oricum știa că problema nu era poziția. Putea analiza toate posibilitățile în câteva ore, după cină. Problema era cum o făcea Borgov să se simtă. Și îi făcea bine să uite de asta, pentru o vreme.

Reporterii i-au pus întrebări despre Methuen și, ca de obicei, Beth se abținu. Dar unul dintre ei insistă și Beth se trezi zicând:

— M-au împiedicat să joc. Drept pedeapsă.

Reporterul prinse mingea din zbor.

— Sună dickensian, zise. Ce motiv au avut să te pedepsească în felul acesta?

— Probabil din pură cruzime, spuse Beth. Cel puțin directoarea. Doamna Helen Deardorff. Veți publica asta?

I se adresa reporterului de la *Time.* El ridică din umeri.

— De chestiunile astea se ocupă departamentul juridic. Dar dacă vei câștiga mâine, probabil că da.

— Nu erau toți așa, zise Beth. Fergussen, un supraveghetor,

cred că el ținea la noi.

Bărbatul de la UPI, care o intervievase în prima ei zi la Moscova, o întrebă:

— Cine te-a învățat să joci, dacă ei nu te lăsau?

— Îl chema Shaibel, spuse ea amintindu-și fotografiile de la subsol. William Shaibel. Era îngrijitor, se ocupa de curățenie.

— Povestește-ne despre el, spuse femeia de la *Observer.*

— Jucam șah la subsol. El m-a învățat.

Povestea îi cucerise. Bărbatul de la *Paris-Match* clătină din cap, zâmbind.

— *Omul de la curățenie* te-a învățat să joci șah?!

— Exact, spuse Beth, și vocea îi tremură involuntar. Domnul William Shaibel. Era un jucător afurisit de bun. Își petrecea foarte mult timp jucând, era bun.

După ce au plecat, Beth și-a făcut o baie caldă, întinzându-se în enorma cadă din fontă. Apoi se îmbrăcă în blugi și se apucă să aranjeze piesele. Dar, în clipa în care apăru poziția de joc și începu să o examineze, tensiunea o cuprinse din nou. La Paris poziția ei în același moment păruse mai puternică decât aceasta și totuși pierduse. Plecă de la birou și se duse la fereastră, deschise draperiile și privi Moscova. Soarele era încă sus pe cer, iar orașul de jos părea mult mai relaxat și mai vesel decât Moscova pe care se presupunea că ar fi trebuit s-o vadă. Parcul îndepărtat, unde bătrânii jucau șah, era de un verde luminos, dar ei îi era frică. Nu se credea capabilă să continue și să-l bată pe Vasily Borgov. Nu voia să se gândească la șah. Dacă ar fi avut televizor în cameră, i-ar fi dat drumul. Dacă ar fi avut la îndemână o sticlă de alcool, ar fi băut-o. Pentru o clipă, îi trecu prin minte să sune la room-service, dar se opri la timp. Oftă și se întoarse la tabla de șah. Trebuia să studieze. Îi trebuia un plan pentru mâine-dimineață.

***

Se trezi înainte de răsăritul soarelui și rămase o vreme în pat înainte de a se uita la ceas. Era patru și jumătate. Două ore și jumătate. Dormise două ore și jumătate. Închise ochii strâns și

încercă să se culce la loc. Dar nu funcționa. Poziția partidei amânate își făcea loc cu forța în mintea ei. Vedea pionii și vedea regina ei. Și pe a lui Borgov. O vedea clar, nu reușea să și-o șteargă din minte, dar nu avea nicio logică. O fixase cu orele în seara precedentă, încercând să schițeze un plan pentru restul partidei, mutând piesele de colo-colo, uneori pe tabla reală, alteori pe cea din mintea ei, dar degeaba. Ar fi putut să avanseze cu pionul nebunului de negru, sau să mute calul pe latura regelui, sau să mute regina pe coloana nebunului, în a doua căsuță. Sau pe coloana regelui, în a doua căsuță. Asta, dacă mutarea sigilată de Borgov era cal la nebun cinci. Dar dacă-și mutase regina, răspunsurile erau altele. Dacă încerca să-i risipească întreaga analiză, ar fi putut muta nebunul de negru.

Cinci și jumătate. Mai erau patru ore și jumătate până la începutul partidei. Probabil că Borgov avea deja mutările pregătite și un plan născut din consultările cu colegii săi; probabil dormea buștean. Beth auzi dintr-odată un zgomot dincolo de fereastră și tresări. Era doar un exercițiu de foc al rușilor sau ceva similar, dar mâinile i-au tremurat pentru o clipă.

Comandă kasha[88] și ouă la micul dejun și se așeză din nou în fața tablei. Era 8 fără un sfert. În ciuda celor trei cești de ceai, tot nu reuși să rezolve situația. Insistă cu încăpățânare să-și deschidă mintea, să-și lase imaginația să lucreze pentru ea așa cum lucrase de atâtea ori în fața unei table de șah, dar nimic. Nu reușea să vadă decât răspunsurile ei la viitoarele amenințări ale lui Borgov. Era pasivă și era conștientă de asta. O bătuse în Mexico City și o putea bate din nou. Se ridică să deschidă draperiile, dar când dădu să se întoarcă la tablă, sună telefonul.

Beth se holbă la el. De o săptămână de când se afla în această cameră, nu sunase nici măcar o dată. Nu o sunase nici măcar domnul Booth. Iar acum suna în rafale scurte, asurzitoare. Se îndreptă spre el și ridică receptorul. O voce de femeie spuse ceva în rusă. Beth nu înțelese nicio vorbă.

— Beth Harmon la telefon, spuse ea.

Vocea spuse din nou ceva, tot în rusă. Apoi se auzi un clic în receptor urmat de sunetul vocii unui bărbat, atât de clar încât

părea că sună din camera alăturată.

— Dacă mută calul, atacă-l cu pionul turnului de pe latura regelui. Dacă alege nebunul de negru, fă același lucru. Apoi deschide-ți coloana reginei. Vezi că apelul ăsta mă costă o avere.

— *Benny!* exclamă ea. Benny! De unde ai…

— Ai apărut în *Times.* Este după-amiază aici, lucrăm la ea de trei ore. Levertov e cu mine, și Wexler.

— Benny, zise ea, ce bine e să-ți aud vocea.

— *Trebuie să deschizi coloana aia.* Ai patru moduri, în funcție de ce face el. Ai tabla aproape?

Beth se uită spre birou.

— Da.

— Să începem cu cal negru pe a cincea căsuță de pe coloana nebunului; în cazul ăsta, avansezi cu pionul turnului de pe latura regelui. Ai înțeles?

— Da.

— Bine. Acum, el ar putea face trei lucruri. Nebun pe propria coloană, a patra căsuță, ar fi una. Dacă o face, muți imediat regina la e4. El se va aștepta la asta, dar nu se poate aștepta la altceva: pion la d5.

— Nu înțeleg…

— Uită-te la tura lui de pe latura reginei.

Beth închise ochii și văzu. Între nebun și turn nu se afla decât un pion al ei. Iar dacă el încerca să-i blocheze pionul, îi făcea loc calului ei. Dar era imposibil ca Borgov și ceilalți să nu fi văzut asta.

— Îl ajută Tal și Petrosian.

Benny fluieră.

— Bănuiam, zise. Dar privește în continuare. Dacă mută turnul înainte ca tu să muți regina, unde o să-l pună?

— Pe coloana nebunului.

— Tu joci pion la c5, și vei avea coloana aproape deschisă.

Avea dreptate. Începea să pară posibil.

— Și dacă el nu mută nebun pe căsuța a patra?

— Ți-al dau pe Levertov la telefon.

Vocea lui Levertov se auzi prin receptor.

— Ar putea muta calul pe coloana nebunului, căsuța cinci. Iar

asta complică lucrurile. Am reușit s-o rezolv până unde te-ai distanța printr-un tempo.

Nu-i păsase de Levertov când îl cunoscuse, dar acum l-ar fi luat în brațe.

— Spune-mi mutările.

El a început să le enumere. Era complicat, dar Beth nu întâmpină nicio dificultate în a vedea cum funcționa.

— Ce joc frumos! spuse ea.

— Ți-l dau iar pe Benny, zise Levertov.

Continuară împreună, explorând posibilități, urmărind linie cu linie, timp de aproape o oră. Benny era uluitor. Rezolvase tot. Beth începu să vadă tot felul de moduri de a-l înghesui pe Borgov, de a-l duce de nas, de a-i lega piesele, de a-l forța să cadă la compromis și să se retragă.

Apoi se uită la ceas și spuse:

— Benny, e nouă jumătate aici.

— Bine, zise el. Du-te și bate-l.

***

În fața clădirii se aflau o mulțime de oameni. O tablă de afișaj fusese montată deasupra intrării principale pentru cei care nu aveau loc în sală; Beth a recunoscut poziția imediat, din mașină, în timp ce trecea prin fața ei. Văzu acolo, în lumina dimineții, pionul cu care va avansa, coloana pe care o va deschide cu forța.

Mulțimea de la intrarea laterală era de două ori mai mare decât deunăzi. Au început să strige *„Harmon! Harmon!"* înainte ca portiera limuzinei să se deschidă. Majoritatea erau oameni mai în vârstă; mai mulți întindeau mâinile spre ea, zâmbind, cu degetele răsfirate, dorind s-o atingă în timp ce Beth trecea grăbită pe lângă ei.

La centrul scenei nu se mai afla decât o masă. Borgov era deja la locul său când Beth intră. Arbitrul o însoți până la scaun și deschise plicul, după ce ea se așeză. Luă calul lui Borgov și-l mută pe căsuța a cincea de pe coloana nebunului. Era mutarea pe care Beth o dorise. Avansă cu pionul de pe coloana turnului cu o căsuță.

Următoarele cinci mutări au urmat linia pe care ea și Benny o discutaseră la telefon. Beth reuși să deschidă coloana. Dar, la a șasea, Borgov mută turnul care-i mai rămăsese în centrul tablei, iar ea se uită la piesa care stătea la d4, într-o poziție pe care analiza nu o prevăzuse; simți o gaură în stomac realizând că apelul lui Benny nu rezolvase decât partea cu frica ei. Avusese noroc că reușise să o îndrume cât să facă atât de multe mutări. Borgov deschisese o linie de joc pentru care ea nu mai era pregătită. Era din nou singură.

Cu un efort, își ridică ochii de pe tablă și privi spectatorii. Juca aici deja de câteva zile bune și, cu toate astea, dimensiunea mulțimii continua să o șocheze. Nesigură, își întoarse atenția la tablă și la turnul din centrul acesteia. Trebuia să facă ceva în legătură cu turnul acela. Închise ochii. Reuși să vizualizeze jocul imediat cu ochii minții, cu aceeași luciditate cu care reușea când era mică, în patul ei de la orfelinat.

Ținu ochii închiși și examină cu atenție poziția. Era mai complicată decât orice partidă jucată de ea din cărți și nu exista nicio analiză tipărită care să-i arate care era următoarea mișcare sau cine va câștiga. Niciunul dintre jucători nu avea pioni rămași în spate, nici alte slăbiciuni, nicio linie clară de atac. Partida era echilibrată, dar turnul lui ar fi putut domina tabla ca un tanc în fața unei armate pe cai. Era poziționat pe o căsuță neagră, iar ea pierduse nebunul de negru. Nu putea să-l atace cu pionii. Ar fi avut nevoie de trei mutări ca să se poată apropia cu un cal. Turnul ei era blocat pe căsuța lui principală. Un singur lucru o putea ajuta: regina ei. Dar unde și-ar fi putut muta regina în siguranță?

Își sprijinise obrajii pe pumni, cu ochii încă închiși. Regina stătea, inofensivă, pe ultimul rând, pe căsuța nebunului de negru, unde rămăsese de la a noua mutare. Nu o putea deplasa decât pe diagonală, și avea doar trei căsuțe disponibile. Toate în poziții slabe. Ignoră slăbiciunea și examină căsuțele separat, terminând cu a cincea de pe linia calului, cel de pe latura regelui. Dacă muta acolo regina, Borgov și-ar fi putut muta turnul, ocupând coloana cu un tempo. Ceea ce ar fi fost fatal, dacă ea nu ar fi avut pregătită o mișcare în contraatac la regina

neagră. Dar nu era posibil să-i dea șah decât cu nebunul, or asta însemna să-l sacrifice. Regina lui i l-ar fi capturat imediat. Dar, după aceea, ea i-ar fi putut ataca regina cu calul. Și-atunci, el unde ar muta? Musai pe una dintre cele două căsuțe negre. Începu să vadă ceva. Folosindu-și calul, întâi i-ar putea conduce regina într-o furculiță rege-regină. Iar după aceea, el i-ar captura regina și ea ar continua să aibă un nebun mai puțin. Însă calul ei ar fi pregătit pentru o altă furculiță. Și i-ar captura nebunul lui. Ceea ce nu era un sacrificiu. Astfel, ar fi fost din nou la egalitate, iar calul ei ar putea continua amenințând turnul lui.

Beth deschise ochii, clipi, și mută regina. Borgov aduse turnul dedesubtul ei. Fără ezitare, ea își ridică nebunul, îl mută să-i dea șah la regină, așteptând ca regina să i-l captureze. Borgov se uită, dar nu mută. Beth își ținu respirația. *Oare ratase ceva?* Închise iar ochii, vizualizând poziția. Borgov putea muta regele, în loc să-i captureze nebunul. Putea să interpună.

Brusc, Beth îi auzi vocea venind de pe partea cealaltă a tablei, spunând cel mai uimitor dintre cuvinte:

— Remiză.

Suna a afirmație, nu a întrebare. Îi oferea o remiză. Beth deschise ochii și se uită la chipul lui. Se știa că Borgov nu oferea niciodată remize, iar acum i-o oferea ei. Ar putea să accepte și turneul s-ar fi încheiat. S-ar fi ridicat să se lase aplaudați, iar ea ar fi părăsit scena la egalitate cu campionul mondial. Ceva i se destinse în interior și-și auzi vocea lăuntrică spunând *Acceptă!*

Privi din nou tabla, tabla adevărată, cea care se afla între ei doi, și văzu închiderea care stătea să se ivească, odată ce se liniștea apele. Borgov era mortal la închideri; era faimos pentru asta. Iar ea le urâse dintotdeauna, ura până și cartea lui Reuben Fine despre închideri. Ar trebui să accepte remiza. Lumea ar fi considerat asta o realizare importantă.

Însă remiză nu însemna victorie. Iar dacă îi plăcea în viață ceva, lucrul acesta era să câștige. Îl privi din nou pe Borgov și văzu, aproape uimită, că era obosit. Dădu din cap că nu. *Nu.*

El ridică din umeri și-i captură nebunul. Pentru o clipă, simți că făcuse o nebunie, se scutură de senzația aceea și-i atacă regina cu calul, lăsând-o pe a ei *en prise*[89]. El își mută regina

unde trebuia, iar ea avansă cu calul, pregătind furculița. El mută regele, iar ea îi ridică regina grea de pe tablă. El i-o captură pe a ei. Ea îi atacă turnul, iar el se retrase cu o căsuță. Ceea ce fusese scopul întregii secvențe care începuse cu nebunul: să reducă forța turnului obligându-l să ajungă pe un rând mai puțin amenințător – iar acum se afla acolo și ea nu mai știa cum să continue. Trebuia să fie atentă. Se îndreptau spre o închidere turn-pion, nu era loc de inexactități. Pentru o clipă se simți blocată, lipsită de imaginație sau scop și i se făcu teamă că va greși ceva. Închise ochii din nou. Pe ceasul ei mai era o oră și jumătate; avea timp s-o facă. Și s-o facă așa cum trebuie.

Nu deschise ochii nici măcar pentru a verifica timpul rămas, nici să se uite la tablă, sau la Borgov, sau la mulțimea uriașă de oameni care veniseră să o vadă jucând. Își eliberă mintea de toate, vizualizând numai tabla de șah și acel impas atât de complex. Nu mai avea importanță cine juca acum cu piesele negre, nici că tabla se afla, fizic, la Moscova, la New York sau în subsolul unui orfelinat; reflexia imaginară îi aparținea doar ei.

Nici măcar nu mai auzea ticăitul ceasului. Își făcuse liniște în minte lăsând-o să lucreze pe tabla imaginară, combinând și recombinând poziția pieselor, astfel încât negrele să nu poată opri avansarea pionului ales de ea. Văzu că era vorba de pionul calului de pe latura regelui, de pe rândul patru. Îl mută în minte pe al cincilea, studiind modul în care regele de negru ar fi putut să-l oprească. Regele de alb putea opri regele de negru, amenințându-i un pion-cheie negru. Dacă pionul alb avansa pe rândul al șaselea, mutarea trebuia pregătită. Dură mult să găsească un mod, dar Beth insistă fără milă. Turnul ei era cheia, cu riscul unui salt, patru mutări în total, dar pionul ar fi putut avansa. Apoi trebuia să avanseze din nou. O putea face doar pas cu pas, nu era altă cale.

Pentru o clipă, mintea îi amorți de oboseală și tabla deveni neclară. Se auzi suspinând, obligând-o să se limpezească. În primul rând, pionul trebuia sprijinit de pionul turnului, însă a avansa cu pionul turnului însemna o diversiune care necesita sacrificarea unui pion de cealaltă parte a tablei. Ceea ce i-ar oferi regina în trei mutări jucătorului cu negrele și l-ar costa pe

jucătorul cu albele turnul, ca să elimine amenințarea. *Apoi* pionul alb, în siguranță pentru moment, se strecoară în fața celui de-al șaptelea rând, iar când regele negru se apropie de el, pionul turnului alb avansează și-l blochează. Și acum, mutarea finală, cea care-l aducea pe rândul opt și-l promova.

Ajunsese până aici – douăsprezece mutări pornind de la poziția de pe tabla din fața lui Borgov – urmând indicații și presupuneri pe care mintea ei le transformase în ceva concret. Nu era nicio îndoială că se putea face. Dar nu văzu nicio cale de a muta pionul în căsuța finală, fără ca regele de negru să-l înhațe exact înainte de a se transforma în regină, ca pe o floare care nu apucă să-nflorească. Pionul părea atât de greu și imposibil de mutat!… Nu reuși să descurce ițele. Ajunsese așa de departe, iar acum nu mai putea continua. Nu era nicio speranță. Făcuse cel mai intens efort mintal din viața ei, dar degeaba. Pionul nu putea fi promovat în regină.

Se lăsă obosită pe speteaza scaunului, cu ochii încă închiși, permițând ecranului minții să se întunece pentru o clipă. Dar îl aduse înapoi pentru o ultimă privire. Iar de data aceasta văzu soluția, brusc. El își folosise nebunul pentru a-i captura turnul și acum nu îi mai putea opri calul. *Calul putea apăra pionul, blocând mutarea regelui de negru.* Pionul alb promova în regină, urmat de mat în patru mișcări. Mat în nouăsprezece mutări.

Deschise ochii și fu nevoită să-i mijească din cauza luminii de pe scenă. Apoi se uită la ceas. Mai avea douăsprezece minute. Ținuse ochii închiși mai bine de o oră. Dacă făcuse o eroare, nu mai avea timp pentru o nouă strategie. Se întinse și mută pionul de pe coloana calului aflat pe latura regelui pe al cincilea rând. Simți un junghi în umăr când făcu mișcarea; avea mușchii contractați.

Borgov avansă cu regele pentru a-i bloca pionul. Ea mută calul, forțându-l să se protejeze. Mergea exact cum văzuse ea. Tensiunea din corp începea să dispară; în timpul următoarelor mutări simți cum o cuprinde o senzație de calm. Muta piesele cu o iuțeală deliberată, apăsând decis ceasul după fiecare. Mutările lui Borgov începuseră să încetinească. Se oprea mai mult între mutări. Vedea cum mâna cu care ridica piesele devenea

nesigură. Când saltul fu efectuat, Beth strecură pionul pe al șaselea rând și-i privi chipul. Expresia lui nu se schimbase, dar ridică mâna și își trecu degetele prin păr, ciufulindu-l. Beth simți un fior de bucurie.

Când avansă cu pionul până la al șaptelea rând, îl auzi mormăind încet, de parcă tocmai îi trăsese un pumn în stomac. I-a trebuit mult timp să-și mute regele ca să-i blocheze pionul.

Beth aștepta doar o clipă înainte de a întinde mâna peste tablă. Când a ridicat calul, o senzație delicioasă de putere i se răspândi în degete. Nu se uită la Borgov.

Când puse calul jos, sala amuți. După un moment, auzi din partea opusă a tablei cum adversarul ei expira profund și ridică privirea. Părul lui Borgov era dezordonat și pe față i se vedea un zâmbet sumbru. I se adresă în engleză.

— Partida asta e a ta.

Își împinse scaunul înapoi, se ridică, apoi se întinse și își ridică regele. În loc să-l pună culcat, i-l întinse ei peste masă. Beth se holbă la el.

— Ia-l, spuse.

Publicul începu să aplaude. Beth luă regele negru în mână și se întoarse spre spectatori, lăsând puterea ovațiilor să se scurgă asupra ei. Oamenii din public stăteau în picioare, aplaudând din ce în ce mai tare. Le primi aplauzele cu tot corpul, simțind cum obrajii i se îmbujorează, apoi i se înfierbântă și i se umezesc, în timp ce bubuitul aplauzelor îi curăța mintea de orice gând.

Și, parcă de nicăieri, Vasily Borgov apăru lângă ea și, spre uimirea ei deplină, deschise brațele și o îmbrățișă, strângând-o la piept cu căldură.

***

În timpul petrecerii de la ambasadă un chelner se apropie de ea cu o tavă pe care erau pahare de șampanie. Dădu din cap că nu. Toată lumea bea, toastând pentru victoria ei. În cele cinci minute în care ambasadorul fusese prezent, îi oferise o cupă de șampanie, dar ea luase o apă minerală. Mâncase niște pâine neagră cu caviar și răspunsese la întrebări. Erau prezenți mai

bine de o duzină de reporteri și mai mulți ruși. Venise și Luchenko. Arăta din nou minunat. Dar era dezamăgită că nu venise și Borgov.

Era aproape amiază și ea încă nu mâncase de prânz. Nu-și mai simțea corpul, de parcă ar fi fost imaterială. Și era obosită. Petrecerile nu fuseseră niciodată pe gustul ei și, în ciuda faptului că aceasta se ținea pentru ea, tot se simțea nelalocul ei. Unii dintre oamenii ambasadei o priveau de parcă ar fi fost o ciudățenie. Îi tot repetau că nu erau suficient de deștepți ca să joace șah sau că jucaseră șah și ei, dar în copilărie. Beth n-avea chef să asculte nimic din toate astea. Voia să facă altceva. Nu era sigură ce, dar voia să plece de lângă oamenii aceștia.

Își făcu loc prin mulțime și-i mulțumi doamnei din Texas, amfitrioana petrecerii. Apoi îi spuse domnului Booth că are nevoie să se întoarcă la hotel.

— Îți fac rost de mașină și șofer, spuse el.

Înainte de a pleca, îl căută pe Luchenko. Stătea cu ceilalți ruși, îmbrăcat impecabil. Părea să se simtă bine. Beth îi întinse mâna.

— A fost o onoare să joc cu dumneavoastră, spuse.

El îi luă mâna și făcu o mică plecăciune. Pentru o clipă, Beth crezu că îi va săruta mâna, dar Luchenko n-o făcu. I-o cuprinse însă între ale sale.

— Toate astea, spuse el, n-au nicio legătură cu șahul.

Beth zâmbi.

— Nu, nu au.

***

Ambasada era pe Strada Tchaikovskogo, iar hotelul ei la jumătate de oră de mers cu mașina, prin trafic dens. Nu văzuse aproape nimic la Moscova, a doua zi pleca, dar nu avea chef să privească pe fereastră. După partidă, îi înmânaseră trofeul și banii.

Dăduse interviurile de rigoare, acceptase felicitările. Acum se simțea la capătul puterilor, nesigură în legătură cu unde să meargă sau ce să facă. Ar putea să doarmă puțin, să ia cina liniștită, apoi să se culce devreme. Îi bătuse. Învinsese cei mai

buni jucători din Rusia, îi învinsese pe Luchenko, pe Shapkin și Laev și-l obligase pe Borgov să cedeze. Peste doi ani s-ar putea lupta cu el pentru titlul de campion mondial. Mai întâi trebuia să se califice, câștigând partide împotriva candidaților, dar știa că-l putea câștiga. Ar fi ales un teritoriu neutru și l-ar întâlni pe Borgov față în față, la o partidă de 24[90]. Ar avea douăzeci și unu de ani. Dar nu voia să se gândească la asta acum. Închise ochii, aținind pe scaunul din spate al limuzinei.

Când privi pe fereastră, somnoroasă, văzu ca opriseră la un semafor. În față, pe dreapta, era parcul împădurit pe care-l vedea din camera ei. Se scutură ca să se trezească și se înclină în direcția șoferului.

— Vreau să cobor lângă parc.

Ramurile copacilor filtrau lumina care cădea pe ea. Oamenii de pe bănci păreau să fie aceiași de dinainte. Nu conta dacă o recunoșteau sau nu. Trecu pe lângă ei, până la luminiș. Nu-i dădea nimeni atenție. Ajunse la pavilion și urcă scările.

Cam pe la jumătatea primului rând, un bărbat în vârstă stătea singur cu piesele așezate în fața lui. Avea în jur de șaizeci de ani, pe cap avea obișnuita șapcă gri și purta o cămașă gri cu mânecile suflecate. Când se opri la masa lui o privi iscoditor, fără să dea semn cum că ar recunoaște-o. Beth se așeză în spatele pieselor negre și spune cu grijă, în rusă:

— Vreți să jucăm șah?

SFÂRȘIT

Cartea care a stat la baza celui mai urmărit serial Netflix din toate timpurile

Captivant și vibrant, acest roman fascinant despre lumea șahului, feminism și dependențe, care ajunge la o concluzie la fel de elegantă și satisfăcătoare ca un șah mat în patru mutări. Acum și într-o serie ce a bătut toate recordurile pe Netflix.

Beth Harmon, micuța orfană în vârstă de opt ani, este liniștită, rezervată și trece neobservată. Asta până când joacă primul ei joc de șah. Simțurile sale devin ascuțite, gândirea sa clară, iar pentru prima dată în viața sa simte că deține controlul. Până la vârsta de șaisprezece ani ajunge să joace în campionatul U.S. Open. Pe măsură ce Beth își perfecționează abilitățile în circuitul profesional, miza devine mai mare, izolarea sa ajunge să fie înspăimântătoare, iar gândul evadării este din ce în ce mai tentant.

„Superbă."
– Time Out

„Fascinantă."
– Newsweek

„Captivantă... O obsesie magnifică."
– Los Angeles Times

„Nu alege această carte dacă vrei să dormi la noapte!"
– Scotsman

GAMBITUL DAMEI de WALTER
UNU248979
15.00 RON

ISBN 978-606-9700-12-9
9 786069 700129

© Netflix 2020. Used with permission.

{1} Neadoptabili, rezidenți permanenți ai orfelinatului (n. tr.)

{2} *Cu bucurie adunăm snopii*. Cântec gospel intonat în mod deosebit de americanii protestanți (n. tr.)

{3} Teoria modernă a deschiderilor în șah (n. tr.)

{4} Încotro, prin rouă nouă/ Pe când cerurile strălucesc la apus... (n. tr.)

{5} Celui ce, din dragoste pentru natură,/ Vorbește cu-ale sale forme vizibile/ Ea îi răspunde în felurite limbi... (n. tr.)

{6} Căci pentru el, de bucuria sa, vocea naturii devine încântare/ Și zâmbet, și frumusețe fără de pereche... (n. tr.)

{7} Serie celebră de benzi desenate, publicate timp de aproape 50 de ani, începând cu anii '20 (n. red.)

{8} Clubul bufnițelor (n. tr.)

{9} Interjecții specifice personajului Hoople din benzile desenate (n. red.)

{10} Whitman's este una dintre cele mai renumite mărci de bomboane de ciocolată la cutie din Statele Unite ale Americii. Este o marcă de tradiție, primele produse marca Whitman's fiind create în 1842. (n. red.)

{11} Tunica este un film american din 1953 regizat de Henry Koster și produs de Frank Ross. Prezintă povestea unui tribun roman, comandantul trupelor care l-au crucificat pe Iisus Hristos (sursa: Wikipedia). (n. tr.)

{12} Strădaniile creștinului (n. tr.)

{13} Sitcom american produs de televiziunea CBS și difuzat între 1951-1957. (sursa: Wikipedia) (n. tr.)

{14} Serial western american difuzat între anii 1955-1975 (n. tr.)

{15} Medicament contra durerii; conține aspirină și cafeină (n. ied.)

{16} Parfum al casei Bourjois, floral, lansat în 1928 (n. red.)

{17} Parfum al casei Coty, oriental, lansat în 1921 (n. red.)

{18} Paul Morphy și epoca de aur a șahului (n. tr.)

{19} Capcanele din șah și cum să scapi din ele (n. tr.)

{20} Învață să joci șah ca un expert (n. tr.)

{21} Strategii de șah îmbunătățite (n. tr.)

{22} Atacul și contraatacul la șah (n. tr.)

{23} United States Chess Federation (n. tr.)

{24} Marcă de gelatină dulce. (n. tr.)

{25} Emisiune de știri. (n. tr.)

{26} Unrated – rating zero. (n. tr.)

{27} Mese campioni. (n. tr.)

{28} Serial western (n. tr.)

{29} Accesoriu apărut în anual 1956, creat de inventatoarea afro-americană

Mary Beatrice Davidson Kenner; breteaua sanitară consta într-o centură în jurul mijlocului de care era fixată o bandă petrecută pe deasupra lenjeriei intime cu scopul de a evita ca tampoanele sanitare să se miște de la locul lor. (n. tr.)

{30} Secretar General al Partidului Comunist U.R.S.S. din perioada Războiului Rece. (n. tr.)

{31} Mononucleoză infecțioasă, cunoscută și sub numele de „boala sărutului", este o boală contagioasă, care se transmite prin salivă (n. tr.)

{32} Roman, Robert Louis Stevenson, Cassell and Company, 1883 (n. tr.)

{33} Samuel Herman Reshevsky a fost considerat copil-minune al șahului și a devenit, mai târziu, Mare Maestru american (n. tr.)

{34} Cec utilizat în turismul internațional și unul dintre cele mai cunoscute servicii bancare oferite persoanelor care călătoresc (n. tr.)

{35} Serial de televiziune care spune povestea unei familii sărace care se îmbogățește brusc și se mută în Beverly Hills. (n. tr.)

{36} Sitcom american despre viața profesională și privată a unui autor de comedie. (n. tr.)

{37} Ghid de călătorie. (n. tr.)

{38} Sală de spectacole situată pe 1260 Avenue, în Rockefeller Center, în inima cartierului Manhattan. (n. tr.)

{39} Lloyd Benedict Nolan, actor american, cunoscut mai ales pentru rolul lui Michael Shayne, detectiv particular, dintr-un serial difuzat în anii '40 (sursa: Wikipedia). (n. tr.)

{40} Paul Charles Morphy, jucător de șah american, considerat cel mai mare maestru din perioada în care a trăit. (n. tr.)

{41} José Raúl Capablanca y Graupera, jucător de șah de origine cubaneză, campion mondial din 1921 până în 1927. (n. tr.)

{42} Charles Bronson, actor american distribuit adesea în roluri de ofițer de poliție, cowboy sau erou răzbunător (n. tr.)

{43} Restaurante unde se servesc, cel mai adesea, fripturi de vită (n. tr.)

{44} Melvin Jerome „Mel" Blanc a fost un actor american, specializat în dublajul desenelor animate. (n. tr.)

{45} Vin spumos, cu aromă de fructe și 10% alcool. (n. tr.)

{46} Da, desigur (în original în limba spaniolă) (n. tr.)

{47} Cocktail pe bază de tequilla (n. tr.)

{48} O bere Corona, vă rog (în orig. în lb. spaniolă) (n. tr.)

{49} Mulțumesc frumos (în orig. în lb. spaniolă) (n. tr.)

{50} Eșarfe mari, tradiționale, lucrate artizanal (n. tr.)

{51} Carne de ied (în orig. în lb. spaniolă) (n. tr.)

52 Camera toreadorilor (în orig. în lb. spaniolă) (n. tr.)

{53} Partidele Marilor Maeștri (în orig. în lb. engleză) (n. tr.)

{54} Cocktail pe bază de tequila (n. tr.)

{55} Cu plăcere (în orig. în lb. spaniolă) (n. tr.)

{56} Cafea cu lapte (în orig. în lb. spaniolă) (n. tr.)

{57} Mare (în orig. în lb. spaniolă) (n. tr.)

{58} Sos Ketchup marca Heinz (n. tr.)

{59} Strategii utilizate în jocul de mijloc (în orig. în lb. engleză) (n. tr.)

{60} Cariera mea de șahist (în orig. în lb. engleză) (n. tr.)

{61} Partidele lui Alekhine 1938–1945 (în orig. în lb. engleză) (n. tr.)

{62} Închideri cu turn și pion (în orig. în lb. engleză) (n. tr.)

{63} Standardul pieselor de turneu, creat în 1849 de Nathaniel Cook si aprobat de Howard Staunton, cel mai bun jucător din lume la acea vreme. Modelul pieselor a fost recunoscut oficial de Federația Internațională de Șah în 1924. (n. tr.)

{64} Vasily Borgov. Viața mea de șahist (în. orig. în lb. engleză) (n. tr.)

{65} Benny Watts. Cele mai bune cincisprezece partide pe care le-am jucat (în orig. în lb. engleză) (n. tr.)

{66} Paul Morphy și epoca de aur a șahului. (în orig. în lb. engleză) (n. tr.)

{67} Turneu pe bază de invitație (n. tr.)

{68} Marcă de cafea (n. tr.)

{69} Șahul jucat de Marii Maeștri (în orig. în lb. engleză) (n. tr.)

{70} Șah pat. Situația din șah când jucătorul care e la mutare nu este în șah, dar nu mai poate face nicio mutare. (n. tr.)

{71} Spioni de șah (în orig. în lb. engleză) (n. tr.)

{72} Doar din două părți (în orig. în lb. franceză) (n. tr.)

{73} Mic apartament sau cameră, utilizat ocazional (în orig. în lb. franceză) (n. tr.)

{74} Vă cer scuze, doamnă (în orig. în lb. franceză) (n. tr.)

{75} Faimoasă emisiune de seară, transmisă în Statele Unite din 1954 până în prezent (n. tr.)

{76} Jurnalistă faimoasă, prezentatoare a numeroase emisiuni difuzate la televiziune (n. tr.)

{77} Actriță americană, celebră pentru roluri dramatice din filme inspirate din povești adevărate (n. tr.)

{78} *Rușine celor ce gândesc de rău*, motto al Ordinului Jartierei, cel mai înalt ordin cavaleresc britanic, utilizat uneori în mod ironic pentru a insinua, spre exemplu, existența unui plan ascuns (n. tr.)

{79} Principala agenție de voiaj și tour operator din U.R.S.S. (n. tr.)

{80} The Tonight Show (n. tr.)
{81} Emisiune de televiziune prezentată de Phil Donahue (n. tr.)
{82} Sală de spectacole din Rockefeller Center, Manhattan, New York (n. tr.)
{83} Clătite rusești (n. tr.)
{84} În original în lb. rusă (n. tr.)
{85} Tartă sărată specifică bucătăriei franțuzești (n. tr.)
{86} Cartofi prăjiți (în orig. în lb. franceză) (n. tr.)
{87} United Press International (n. tr.)
{88} Terci de hrișcă (n. tr.)
{89} Descoperită (n. tr.)
{90} Joc de cărți, bazat pe reguli aritmetice, care are ca scop găsirea unui mod de a juca numerele integre astfel încât suma să dea 24 (n. tr.)